

JOY MANGANO**Μια εκατομμυριούχος για Οσκαρ**

Η αυτοδημιούργητη εκατομμυριούχος Joy Mangano είναι η δημιουργός της Miracle Mop και άλλων οικιακών εφευρέσεων, με ρεκόρ πωλήσεων. Την ιστορία της αφηγείται η ταινία «Joy» με πρωταγωνίστρια την Τζέινιφερ Λόρενς, φεβρουάριος για τα φετινά βραβεία. Η Αμερικανίδα εκατομμυριούχος είχε πάντα την κατάλληλη ιδέα την κατάλληλη στιγμή. Κίνητρο: Η βελτίωση της ζωής της. **Σελ. 18**

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ**Μαγνήτης πέντε... αστέρων**

Η ελληνική αγορά πεντάστερων και τετράστερων ξενοδοχείων εξακολουθεί να συγκεντρώνει το ενδιαφέρον τόσο Ελλήνων όσο και ξένων επενδυτών. Ωστόσο, για την ώρα, προτιμούν να τηρούν στάση αναμονής. Έως ότου ξεκαθαρίσει ο τρόπος με τον οποίο οι τράπεζες θα χειριστούν το θέμα με τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια που βαραίνουν τον κλάδο. **Σελ. 15**

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ**Σε χαμηλό βαρομετρικό το 2016**

Ομικλώδες θα γίνει το 2016 το τοπίο για τις επιχειρήσεις με φαινομενικά υψηλές αποτιμήσεις, τις διεφθαρμένες και αναξιοπείστες κυβερνήσεις και τις αγορές με υψηλές αποδόσεις αλλά και υψηλό κίνδυνο, σύμφωνα με βιβλίο για τις προβλέψεις της νέας χρονιάς του Reuters Breaking Views. Μεταξύ άλλων, αναμένουν ύφεση στις ΗΠΑ και επιδείνωση της οικονομίας στη Βραζιλία. **Σελ. 12**

Δείκτης & Ογκος του ΧΑΚ**ΣΗΜΕΡΑ**

ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΟΥΣΚΙΔΗΣ

Με καινούρια δάνεια η άνοδος των ακινήτων

Ως σημαντικό παράγοντα, που αναμένεται να επηρεάσει την αύξηση των πωλήσεων στην αγορά ακινήτων, χαρακτηρίζει τον δανεισμό από τις τράπεζες ο πρόεδρος του ΚΣΙΑ, Γιώργος Μουσκίδης. Σε συνέντευξη του στην «Κ», τονίζει ότι δεν ευνοείται ραγδαία άνοδος των τιμών ή της ζήτησης, επισημαίνοντας ότι η ελληνική εμποτεία μπορεί να δημιουργήσει νέα φούσκα. **Σελ. 8**

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ**Εξωγενείς παράγοντες δημιουργούν αισιοδοξία**

Χρονιά ενδεχόμενου ρεκόρ δύναται να χαρακτηριστεί για τον τουρισμό το 2016, σύμφωνα με τους εμπλεκόμενους φορείς. Τα αρνητικά δεδομένα στους ανταγωνιστικούς προορισμούς, όπως η Τουρκία και η Αίγυπτος, δημιουργούν ευκαιρίες για ενίσχυση του καλοκαιρινού τουριστικού ρεύματος. Ωστόσο, πρόβλημα προκύπτει ως προς την εξασφάλιση πρόσθετων κλινίων και την είσοδο στην αγορά νέων οργανωτών ταξιδιών. **Σελ. 9**

ΚΥΠΡΙΑΚΕΣ ΑΕΡΟΓΡΑΜΜΕΣ**Ενας χρόνος μετά το λουκέτο**

Ομαλή αποδείχθηκε στην πράξη η μετά Κυπριακών Αερογραμμών εποχή, παρά τους αρχικούς φόβους για ευρύτερες επιπτώσεις στην οικονομία. Η επιβατική κίνηση, όχι μόνο δεν παρουσίασε κάμψη, αλλά για το 2015 κατέγραψε αύξηση 3,6%. Η απώλεια χιλιάδων θέσεων επιβατών δεν διατάραξε το ισοζύγιο προφοράς και ζήτησης. Υπό τις περιστάσεις μεγάλοι χαμένοι είναι η μεγάλη πλειοψηφία των εργαζομένων. **Σελ. 9**

Η Total θέλει βάση στη Λάρνακα

Αν δεν δοθεί παράταση για περίοδο έξι μηνών, δεν προλαβαίνει να βάλει τρυπάνι τον Σεπτέμβριο

Την παραμονή στο λιμάνι Λάρνακας των υποστηρικτικών εγκαταστάσεων για έρευνες υδρογονανθράκων ζητά επιτακτικά η Total από την κυβέρνηση αλλά και από το Δήμο Λάρνακας ο οποίος θα έχει τον καθοριστικό λόγο.

Όπως είναι γνωστό, μετά την ανακάλυψη στο Οικόπεδο Shorouk (κοίταγμα Zohr) της Αιγύπτου, η Total άλλαξε τη στρατηγική της σε σχέση με την παρουσία της στην κυπριακή ΑΟΖ και σχεδιάζει να προχωρήσει σε ερευνη-

✓ Η άδεια που δόθηκε αρχικά λήγει τον Αύγουστο.
✓ Αρχές της επόμενης βδομάδας αποφασίζει το Δημοτικό Συμβούλιο.

τική γεώτρηση τον Σεπτέμβριο. Για να γίνει αυτό εφικτό, όμως, θεωρεί πως θα πρέπει να δοθεί παράταση στην άδεια για χρήση του χώρου στο λιμάνι Λάρνακας όπου ήταν και η βάση της ENI για τις δικές της γεωτρήσεις.

Η σχετική άδεια, που δόθηκε εν μέσω αντιδράσεων κατοίκων της πόλης του Ζάνωνα οι οποίοι επικαλούνταν περιβαλλοντικούς λόγους, λήγει τον Αύγουστο του 2016 και η εταιρεία ζητά παράταση έξι μηνών. **Σελ. 4**

Νέος έρωτας στα 84 για τον Rupert Murdoch

Στα 84 ο μεγιστάνας των μέσων ενημέρωσης και δισεκατομμυριούχος Rupert Murdoch ανακοίνωσε τους αρραβώνες του με την ηθοποιό και πρώην μοντέλο Jerry Hall. Η πρώην σύζυγος του τραγουδιστή των Rolling Stones, Mick Jagger, θα αποτελέσει εκτός απρόπουτου, την τέταρτη σύζυγο του επιχειρηματία ο οποίος ελέγχει μέσω των εταιρειών του τη Wall Street Journal, την Sun, αλλά και την εταιρεία διανομής ταινιών 21st Century Fox. Ο αρραβώνας έγινε γνωστός μετά από σχετική δημοσίευση τυπικής αγγελίας αρραβώνων στην Sun και απασχόλησε όλα τα διεθνή μέσα ενημέρωσης. Μάλιστα κάποιοι έπευσαν να διερωτηθούν αν σχετική ανακοίνωση θα έβρισκε και οι εισηγμένες εταιρείες του Ομίλου αφού μπορεί να επηρεαστεί στην εκτέλεση των καθηκόντων του.

Οι μειώσεις φόρων αυξάνουν τα έσοδα

Το έκαναν ΗΠΑ, Κύπρος, Ιρλανδία

Η Ιρλανδία και η Κύπρος κατάφεραν να βγουν γρήγορα από την κρίση λόγω των ιδιαίτερα ανταγωνιστικών φορολογικών τους συντελεστών. Άλλες οικονομίες, όπως η η βουλγαρική, απέφυγαν εξ ολοκλήρου την ύφεση βασιζόμενες σε δραστηκές μειώσεις φορολογικών συντελεστών. Ακόμα όμως και η μεγαλύτερη οικονομία του κόσμου, η αμερικανική, έχει να παρουσιάσει σημαντικές επιδόσεις μετά τις μειώσεις φόρων. Την ίδια στιγμή η Ελλάδα αυξάνει διαρκώς τη φορολογία, επιμένοντας να αγνοεί τα οικονομικά οφέλη από τη μείωση των φορολογικών συντελεστών. **Σελ. 14**

Ξένοι οι νεκροί από το μακελειό στην Πόλη

Ξένοι ήταν όλοι οι νεκροί - τουλάχιστον 10 - από την επίθεση αυτοκτονίας στην περιοχή Σουλτανχάμετ της Κωνσταντινούπολης το πρωί της Τρίτης, όπως ανακοίνωσε ο Τούρκος πρωθυπουργός, Αχμέτ Νταβούτλντογλου. Ο ίδιος επιβεβαίωσε ότι ο φερόμενος ως βομβιστής αυτοκτονίας είναι ένας ξένος μαχητής του Ισλαμικού Κράτους και υποσχέθηκε ότι η Τουρκία θα συνεχίσει να πολεμά την τροχονομική οργάνωση. Νωρίτερα, ο πρόεδρος της Τουρκίας Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν είχε κάνει λόγο για «Σύρο υπόκο». **Σελ. 13**

Και ευρωπαϊκοί Θεσμοί για τα οικονομικά της λύσης

Εμπλοκή Κομισιόν και ΕΚΤ

ΠΛΗΝ της Παγκόσμιας Τράπεζας και του ΔΝΤ, έχει συσταθεί κλιμάκιο της Κομισιόν, ενώ θα έρθουν και κλιμάκιο από την ΕΚΤ για να αποτυπώσουν και να δώσουν την εικόνα για το τι θα απαιτηθεί, από οικονομικής πλευράς, σε μια ενδεχόμενη λύση του Κυπριακού. Η τελευταία επίσκεψη του κλιμακίου της Παγκόσμιας Τράπεζας ήταν λίγο πριν από τις γιορτές των Χριστουγέννων, ενώ αναμένονται εκ νέου μέσα στις επόμενες ημέρες. **Σελ. 3**

Ξεκαθαρίζει οριστικά φέτος το τοπίο για τις υπεραγορές

Φεβρουάριο απόφαση για ωράριο

Μετά από αρκετά χρόνια ύφεσης, το 2016 αναμένεται να αποτελέσει έτος εδραίωσης ή αποκαθάρωσης για εταιρείες του λιανικού εμπορίου και ειδικά για υπεραγορές που έκαναν την εμφάνισή τους τα τελευταία χρόνια. Στο μεταξύ, εντός Φεβρουαρίου αναμένεται να ξεκαθαρίσει το ζήτημα της ρύθμισης του ωραρίου, η τύχη του οποίου βρίσκεται στα χέρια του Ανωτάτου. **Σελ. 7**

Διστανται οι απόψεις για διαχωρισμό ΑΗΚ

Δεν πείθονται οι συντεχνίες

Διπλής ανάγνωσης τυγχάνει η κατ' αρχήν απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου που αφορά το διαχωρισμό του ιδιοκτησιακού καθεστώτος της ΑΗΚ. Από τη μία η κυβέρνηση θεωρεί πως με τη συγκεκριμένη κίνηση ικανοποιούνται οι απαιτήσεις της τρόικας και παράλληλα γίνεται πιο ελκυστική η αγορά ενέργειας για νέους παίκτες και από την άλλη, οι συντεχνίες θεωρούν πως μία τέτοια κίνηση ανοίγει το δρόμο για σταδιακή ιδιωτικοποίηση του οργανισμού. **Σελ. 5**

ΣΧΟΛΙΟ / Του ΑΝΤΩΝΗ ΑΝΤΩΝΙΟΥ

Η αισιοδοξία Ντάισελμπλουμ που δεν έχει ιδέα

Το 2013 όταν ο πρόεδρος του Eurogroup Γερούν Ντάισελμπλουμ βρέθηκε στην Κύπρο, φρέσκος ακόμα από τις αποφάσεις του Μαρτίου, σε συνάντησή του με δημοσιογράφους, δεν το έλεγε αλλά φαινόταν πως δεν ήταν διόλου σίγουρος για την έκβαση του κυπριακού προγράμματος. Απέφυγε μάλιστα να απαντήσει σε ερωτήσεις που αφορούσαν τον τρόπο που πάθρηκαν εκείνες οι αποφάσεις για τα κουρέματα παρόλο που η ενημέρωση ήταν «αυστηράς off the record».

Την περασμένη Παρασκευή λάβαμε κάποιες δηλώσεις του προέδρου του Eurogroup σε δημοσιογράφους, στο περιθώριο κάποιων συναντήσεων. Ο Γερούν, λοιπόν, έλεγε πως η Κύπρος τα πήγε πολύ καλά (χαίρω πολύ), ανέκαμψε νωρίτερα τον αναμενόμενο (χαίρω πολύ) και οι εξελίξεις στο Κυπριακό είναι πολύ ενδιαφέρουσες! Με άλλα λόγια, «έχω πιο σημαντικά θέματα να ασχοληθώ». Είπε ακόμα πως υπάρχουν κάποια ανοικτά θέματα και κάποια λεφτά στο πρόγραμμα αλλά έθεσε το ερώτημα αν είναι αναγκαίο να εκταμιευτούν. Με άλλα λόγια, ακόμα και αν τηρηθούν

όλα τα προαπαιτούμενα, δεν είναι σίγουρο ότι θα αποφασιστεί η εκταμίευση κι άλλες δόσεις η ολοκλήρωσή του ποσού της δόσης που υπολογίζουμε εδώ στην Κύπρο. Οσον αφορά το ζήτημα των ιδιωτικοποιήσεων, φάνηκε πως δεν γνωρίζει τα προβλήματα που έχουν δημιουργηθεί αφού σε ερώτηση δημοσιογράφου παραδέχθηκε ότι η ερώτηση του δημούργουσε προβληματισμό.

Αυτά λοιπόν είπε ο πρόεδρος του Eurogroup, στέλνοντας ένα μήνυμα: Εφόσον δεν θέλετε επιπλέον λεφτά από εμάς κι εφόσον μπορείτε να πληρώσετε τις δόσεις σας, για τα υπόλοιπα δεν μας νοιάζει. Αυτό άλλωστε ήταν και το μήνυμά της τρόικας από την αρχή του προγράμματος στήριξης. Εξ ου και τα μέτρα που πρότειναν ή υπέβαλαν, αφορούσαν ζητήματα που επηρέαζαν τα δημόσια οικονομικά είτε από πλευράς εσόδων είτε από πλευράς εξόδων. Σ' αυτά τα πλαίσια κάποια βαφτίστηκαν μεταρρυθμιστικά, όπως το ΕΕΕ, οι εγκλιβισμένοι τίτλοι ιδιοκτησίας κ.λπ. Στα ίδια πλαίσια πρότειναν και την ιδιωτικοποίηση των ημικρατικών, έ-

στω κι αν βαφτίστηκε «μεταρρυθμιστική» ή εκσυγχρονισμός». Γι' αυτό και συμπεριλήφθηκε πρόνοια για ανταλλαγή κρατικής γης έναντι του χρέους προς την Κεντρική Τράπεζα. Γι' αυτό αν η οικονομία δεν απέδιδε τόσο καλά, σήμερα θα μιλάγαμε για εφαρμογή νέων φορολογικών μέτρων όπως παραδέχθηκε τόσο ο υπουργός Οικονομικών όσο και η πρώην επικεφαλής του ΔΝΤ για το κυπριακό πρόγραμμα, Ντέλια Βέλκουλεσκου.

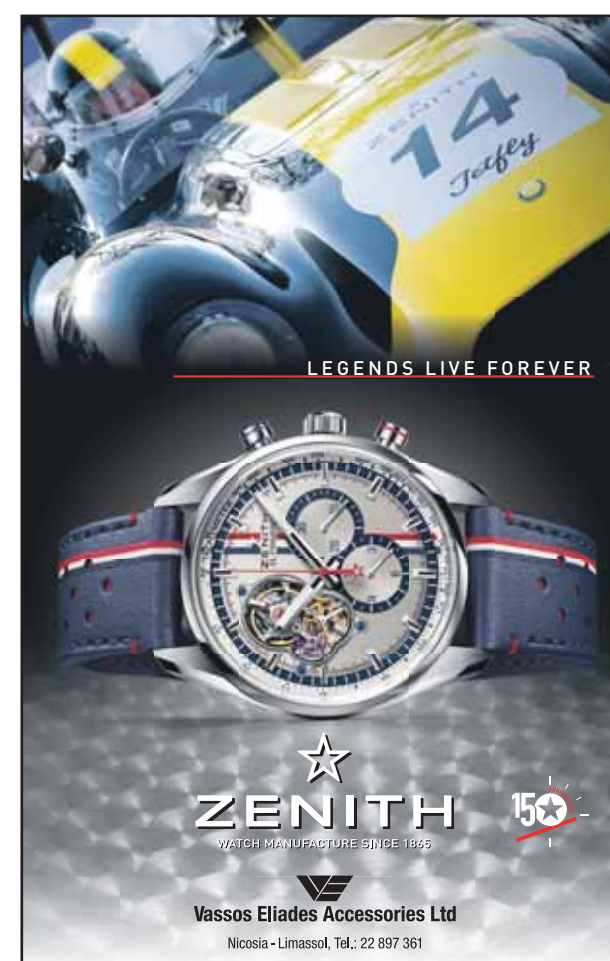
Με απλά λόγια, οι Ευρωπαίοι δεν θέλουν ούτε να μας κατακτήσουν, ούτε να μας κυριαρχήσουν. Θέλουν τα λεφτουδάκια τους κι εμείς θα πρέπει να επιδιώκουμε να τους ξεπληρώσουμε το ταχύτερο δυνατό γιατί αυτό θα αποτελέσει την καλύτερη απόδειξη για τη χώρα.

Για να αποφύγουμε όμως να χρειαστούμε ξανά την στήριξη του οποίουδήποτε, θα πρέπει να αλλάξουν πολλά και θα πρέπει το 2016 να είναι χρονιά μεταρρυθμίσεων αλλά ουσιαστικών και όχι για το θεαθήναι. Αλλιώς ο Γερούν θα αναγκαστεί να ασχοληθεί ξανά μαζί μας, κάτι που ούτε εμείς θέλουμε, ούτε και ο ίδιος.

www.pwc.com.cy

Tax Facts & Figures 2016 - Cyprus

The guide is available on our website
www.pwc.com.cy/tax-facts-figures

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ

Τα αμοντάριστα πλάνα του πρίγκιπα, το Νταβός και οι ιδέες του Φούλη

Γράφει ο ΟΝΑΣΑΓΟΡΑΣ

Πληροφορίες από τον λόφο της εξουσίας αναφέρουν ότι ο Νίκaros και ο Μουσταφά μάλλον έχουν κλειδώσει την κοινή συνάντησή τους, υπό την ομπρέλα του χαμογελαστού Άιντε, βέβαια, στο Νταβός.

Απ' ό,τι μαθαίνω από τον κύριο Πάμπο, εκείνο που ανησυχεί επί του παρόντος τον Νίκaro δεν είναι η κοινή συνάντηση με τον "κύριο Μπαν" αλλά η διαχείρισή της στο εσωτερικό. "Τον απασχολεί πολύ η διαχείριση όλου του πακέτου Νταβός. Αντιλαμβάνεστε τι εννοώ και δεν θα πω περισσότερα" μου είπε, αφήνοντας με εν απορία.

Όπως, πάντως, μου ψιθύρισε ο κύριος Πάμπο, όλοι οι συνεργάτες του Πρόεδρου ήταν χαρωποί στο γέγυμα που τους παρέθεσε ο Νίκaros προχθές. "Όλο χαμόγελα και αστεία έλεγαν λες και δεν υπήρχαν τα σοβαρά προβλήματα που τους ταλαιπωρούν καθημερινά", μου είπε. Ακόμα και ο Νίκaros ήταν χαρούμενος και είπε τα αστεία του. Ήπια το κόκκινο κρασάκι του "ευχόμενος υγεία και να πάνε όλα καλά και δεξιά το 2016"...

Καλά κρατεί η μουνιούρα στον ΔΗΣΥ για την δήλωση Τορνάρη ότι δεν θα συνεχίσουν οι διεργασίες για τις βουλευτικές αφού προέχει η λύση του Κυπριακού.

Εκτός από τις αντιδράσεις κάποιων από τους φερόμενους ως υποψήφιους του κόμματος, υπήρξαν και αντιδράσεις από υψηλόβαθμα στελέχη. Ένα εξ αυτών με αρκετή μάλιστα πείρα στα εκλογικά, δήλωσε πως ο ΔΗΣΥ θα βρει πολλές φορές μπροστά του τη δήλωση Τορνάρη, αφού δεν γίνεται το μεγαλύτερο κόμμα να αποφεύγει τη συζήτηση για τις βουλευτικές εκλογές. "Ποιους αλήθεια θα πείσουμε όταν λίγες μέρες προηγουμένως δώσαμε μάχη για να τροποποιήσουμε τον εκλογικό νόμο και τον νόμο για τις χορηγίες των κομμάτων; Πιστεύουμε ότι ο κόσμος δεν ενημερώνεται, ότι δεν θυμάται; Μήπως βάζουμε μόνοι μας τάσεις στο εκλογικό μας κοστούμι;" διερωτήθηκε ολίγον... ποιητικά.

«Αγαπητέ Αλέξη μαζί θα σώσουμε τον Ελληνισμό, εάν με το καλό εκλεγώ πρόεδρος. Εσύ, εγώ και ο Καμμένος!»

Η μάνταμ του Φούλη με ενημέρωσε πως ο μεγάλος αρχηγός μετά το Ισραήλ θα δώσει το στίγμα του στην ενδοκομματική συζήτηση για το θέμα των εκλογών "με τρόπο που θα ξεκαθαρίζει τα πράγματα".

Η μάνταμ υποστηρίζει ότι ο Φούλης θα επιστρέψει στην κυπριακή κομματική καθημερινότητα ανανεωμένος και με ενισχυμένο το προφίλ του μετά την "προεδρική" υποδοχή της οποίας έτυχε στο Ισραήλ. Μεταφέρει μάλιστα συγκεκριμένες ιδέες προς τον ίδιο τον Νίκaro και κάποιους από τους υπουργούς του.

Αληθείς ότι οι υπεύθυνοι του γραφείου του πρίγκιπα Νικόλαου μοίρασαν στους δημοσιογράφους "αμοντάριστα πλάνα" από την συνάντηση με τον Πρόεδρο Παυλόπουλο στο προεδρικό μέγαρο; Κύριος δημοσιογράφος διερωτήθηκε για το επεισόδιο της είδησης ώστε να σταλούν "αμοντάριστα πλάνα", λες και επρόκειτο για κάποια τρομοκρατική ενέργεια ή ένα σεισμό ή κάποια θεομηνία...

Από την συνάντηση με τον cool Παυλόπουλο βγήκε και το πρώτο πολιτικό

ανέκδοτο του 2016. Ήταν την ώρα που ο Παυλόπουλος με το γνωστό του ύφος εξέφρασε στον πρίγκιπα "ευαρέσκεια που ο πολιτικός κόσμος στην Ελλάδα και στην Κύπρο είναι ενωμένος στις προσπάθειες που καταβάλλει η κυβέρνηση του Προέδρου Νίκου Αναστασιάδη για λύση του Κυπριακού". Στον πρίγκιπα βρήκε να εκφράσει την σχετική ευαρέσκεια; Μπας και τον μπέρδεψε με τον Αβέρωφ;

Πάντως ό,τι και να ένιωθε εκείνη την ώρα ο Νικόλαος, δεν το έδειξε. Αξιοθαύμαστη όντως η ψυχραιμία του!

"Βεβαίως, εξερχόμενος του προεδρικού δεν συγκρατήθηκε και επανέλαβε τα γνωστά στον ανταποκριτή του ΚΥΠΕ", όπως με ενημέρωσε συνάδελφος που παρακολούθησε τη σκηνή.

Ο ίδιος μου είπε πως η συνάντησή του με τον Κυριάκο Μπιστοάκη ήταν πολύ θερμή και ο πρίγκιπας χάρηκε ιδιαίτερα που ήταν ο πρώτος πολιτικός από την Κύπρο που συνάντησε ο νέος (και νεαρός) αρχηγός της Νέας Δημοκρατίας. Ευχθήκε μάλιστα να "έπιασε τόπο" η ενημέρωση που του έκανε για το Κυπριακό.

Ο πρίγκιπας Νικόλαος θα επανέλθει στην Αθήνα για δεύτερο κύμα συναντήσεων με τους υπόλοιπους πολιτικούς αρχηγούς...

Μαρτυρίες με αναφορές στον Βγενό έφεραν οι ανακριτές από το Λονδίνο, σύμφωνα με δημοσιεύματα. Ο εκπρόσωπος της Αστυνομίας δήλωσε πως οι πληροφορίες που έφεραν οι ανακριτές θα αξιολογηθούν από τον Γενικό Εισαγγελέα. Οπότε αν μην βιαζόμεστε...

Μαθαίνω πως η Χρυστάλλα Διοικητρια, είχε πρόσφατα σημαντική επαφή με στόχο να τονώσει το ήμισυ της. Απόλυτα πάντως γιατί ούτε κινηματογράφος, ούτε φωτογράφος, ούτε καν ένα μικρόφωνο υπήρξε για την καταγραφή της...

ΚΟΙΝΩΝΙΑ Ποιος νεαρός, σχετικά, πολιτικός που πέρασε μάλιστα από μικρό πολιτικό κόμμα, παρενοχλεί δύο κόμματα με στόχο να βρεθεί υποψήφιος σε κάποιο ψηφοδέλτιο; Παφίτης, στέλεχος κόμματος πάντως αντέδρασε, όταν το άκουσε, με τη γλώσσα του σώματος. Αντίναξε τον γαϊάκο του...

Στο νοτό σταυροδρόμι της εξουσίας της Κύπρου ο Πρόεδρος ξεκίνησε την ανάβασή του από τον πάτο του πηγαδιού των τεϊκών στην οδό Ομήρου που διαπερνά τον πολιτικό μας βουλευτικό πολιτισμό εντός του παρρηκλασμένου πολιτισμικού κήπου, για να ανέβει με κακουχίες ιερομάρτυρα τον Λόφο της Σεβέρη, ξεποστεινόντας για λίγο από τα πολεμικά παίγνια υπό το θμιμμένο βλέμμα του υπό απόκριψη τις νύκτες Κυριάκου Μάτση. Όταν όμως ο Λόφος καταληφθεί, είτε συγκυριακά είτε από τακτική μαεστρία, τα λάφυρα είναι μεθυστικά. Τον κατήφορο της επιστροφής στην οδό Ομήρου δεν τον επέλεξε ποτέ κανείς.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ

Γιορταστική βραδιά στο Audi Terminal

Της ΓΑΒΡΙΕΛΑΣ ΑΓΓΕΛΙΔΟΥ

Η Unicars, το La Maison du Vin, τα Zambartas Wineries και το Bavarian Delicatessen ήταν οικοδεσπότες σε μια γιορταστική βραδιά στο Audi Terminal. Φίλοι, συνεργάτες και πελάτες δοκίμασαν τα εκλεκτά κρασιά από το La Maison du Vin και Zambartas Wineries που συνοδεύονταν από ξεχωριστές ποιητικές τουριών και αλλαντικών από το

Bavarian Delicatessen. Παράλληλα είχαν την ευκαιρία να δουν από κοντά όλα τα μοντέλα της Audi και της Ducati που από τώρα θα εκτίθενται μόνιμα στο Audi Terminal. Οι λάτρεις της μηχανοκίνητης που είναι και οπαδοί της Ducati, γνώρισαν τα δημοφιλή της μοντέλα Monster, Multistrada και Scrambler. Η πρωτοποριακή σχεδίαση, η εξελιγμένη μηχανολογία και η τεχνική ανωτερότητα αναδεικνύουν το όραμα της Ducati.

Πλάνο από τη βραδιά.

Στιγμιότυπο από την εκδήλωση.

Το πρώτο συνέδριο για blogging και παραγωγή ψηφιακού περιεχομένου στην Κύπρο: Business Behind Blogging

Στην εποχή της γρήγορης τεχνολογίας και της ελεύθερης πληροφόρησης, το blogging έχει πλέον εδραιωθεί ως τρόπος δημιουργίας περιεχομένου στο διαδίκτυο, ενώ αποτελεί και νέο τρόπο μάρκετινγκ για μεγάλους ομίλους και εταιρείες. Βέβαια στην Κύπρο ιδιαίτερα, λίγοι είναι αυτοί που έχουν αξιοπρεπή παρουσία ως bloggers ή ακόμη πιο λίγες είναι οι εταιρείες που έχουν αντιληφθεί τη δύναμη του ψηφιακού περιεχομένου ως βασικού πυλώνα της στρατηγικής προώθησης των προϊόντων και υπηρεσιών τους. Όλα αυτά τα θέματα και ακόμη περισσότερα συζητήθηκαν στο πρώτο event αφιερωμένο στο blogging και το digital content το οποίο διοργάνωσε η εταιρεία Aniro Development Organisation στο Χαρού-

πόμυλο Λανίτη στη Λεμεσό. Το συνέδριο φιλοξένησε πέραν των 150 συμμετεχόντων από τον κόσμο του μάρκετινγκ, της παραγωγής ψηφιακού περιεχομένου, των επιχειρήσεων καθώς και επίδοξους και υφιστάμενους bloggers.

Οι συμμετέχοντες είχαν την ευκαιρία να ακούσουν 10 εξαιρετικούς ομιλητές οι οποίοι παρουσίασαν καλές πρακτικές, εργαλεία για μετρήσιμα αποτελέσματα, τρόπους καλύτερης συγγραφής, θέματα emotional branding καθώς και παραδείγματα υιοθέτησης του blogging ως μέρος της επικοινωνιακής στρατηγικής μεγάλων εταιρειών και ομίλων. Χορηγοί επικοινωνίας: Εφημερίδα «Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ», περιοδικό MUST και MAD TV Κύπρου.

Ο κ. Κωνσταντίνος Γιωρκάτζης και η κ. Πανδώρα Τσεριώτου.

Ο κ. Κυριακός Ζηνίλης και ο κ. Πάμπος Δανός.

Η κ. Χριστιάννα Διογενούς και ο κ. Γιώργος Ξινάρης.

Ο κ. Δημήτρης Λοττίδης, ο κ. Αβέρωφ Νεοφύτου και ο κ. Αλέξανδρος Διογενούς.

Ο κ. Λούκας Μυλωνάς, ο κ. Ανδρέας Γεωργίου και ο Κυριακός Αττικούρη.

Η κ. Βερόνικα Αντωνίου και η κ. Έλενα Παναγιώτου.

Ο κ. Ανδρέας Ροσιόδης, η κ. Ειρήνη Δημητρίου και ο κ. Γιώργος Θεοδότου.

Η κ. Τζοάνα Κασουλίδου, ο κ. Μάριος και η κ. Ρίτα Καρατζιά και ο κ. Δημήτρης Δημητρίου.

Ο κ. Ανδρέας Ροσιόδης.

Global recession or big opportunity?

We believe that the companies which succeed after the downturn are those which have the vision to plan ahead. Deloitte has the experience, insight and knowledge to help you identify opportunities, make plans and implement them. Be one step ahead, visit www.deloitte.com/cy

Deloitte.

© 2014 Deloitte Limited

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΑΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Πρόεδρος Δ.Σ.: ΚΩΣΤΑΣ ΙΩΡΔΑΝΙΔΗΣ • Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΔΗΣ • Διευθυντής: ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ
Αρχισυντάκτης: ΜΙΧΑΗΛΣ ΤΣΙΚΑΛΛΑΣ • Αρχισυντάκτης Οικονομικού: ΑΝΤΩΝΗΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ • Υπεύθυνος Ατελιέ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νίκου Κρανιδιώτη 7E, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΑΛΑΣ ■ Διεύθυνση συντάξεως: ΝΙΚΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑΣ - ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ

Ευρωπαϊκές διαστάσεις για τα οικονομικά της λύσης

Εμπλοκή όλων των Θεσμών και αλληπάλληλες οι επισκέψεις στην Κύπρο

Του ΜΙΧΑΗΛ ΤΣΙΚΑΛΑ

Μεγαλώνει ο κύκλος των εμπλεκόμενων σύμφωνα με τις πληροφορίες της «Κ» που αποσκοπούν στο να βρεθεί μια κατάλληλη φόρμουλα γύρω από τα οικονομικά της ενδεχόμενης λύσης του Κυπριακού. Τα κλιμάκια της Παγκόσμιας Τράπεζας και του ΔΝΤ, που επισκέπτονται την Κύπρο κυρίως για να διαμορφώσουν άποψη ως προς την κατάσταση της οικονομίας στα κατεχόμενα, δεν είναι τα μόνα. Υπενθυμίζεται ότι η τελευταία επίσκεψη του κλιμακίου της Παγκόσμιας Τράπεζας ήταν λίγο πριν τις γιορτές των Χριστουγέννων, ενώ αναμένονται εκ νέου μέσα στις επόμενες

με τον πιο επίσημο τρόπο, ότι όλοι οι μεγάλοι Θεσμοί σε ευρωπαϊκό, οικονομικό επίπεδο θα έχουν εμπλοκή και ότι αυτές οι ρυθμίσεις είναι μόνιμες. Αυτό σημαίνει πως η κάθοδος του κλιμακίου της ΕΚΤ θα ασχοληθεί με τα τραπεζικά, το κλιμάκιο της Κομισιόν με την εναρμοσύνη των κατεχομένων, αναλόγως το ΔΝΤ και η Διεθνής Τράπεζα. Τα πεδία αυτά μόνο ως απλά δεν κρίνονται από τους εμπλεκόμενους, εφόσον για παράδειγμα μόνο επί του κοινοτικού κεκτημένου «πρέπει να γίνουν άλματα και όχι απλώς βήματα», όπως τόνισε στην «Κ» αρμόδια πηγή. Σύμφωνα και με τις πληροφορίες, κρίνεται πλέον ως μείζονος σημασίας η εμπλοκή όλων των προαναφερθέντων Θεσμών και τεχνοκρατών ώστε να δημιουργηθεί ένα οικονομικά βιώσιμο πλαίσιο που θα αποδίδει σε ενδεχόμενη λύση, κυρίως αναλογιζόμενοι τη διαφορετική οικονομική πραγματικότητα που υπάρχει στα κατεχόμενα, καθώς και τα προβλήματα που δημιουργεί η οικονομική σύνδεση με την Τουρκία. Είναι μέσα σε αυτό το πλαίσιο που εξετάζονται κινήσεις όπως αυτή που έγινε μόλις πριν λίγες μέρες εκ μέρους της Άγκυρας με τον αρμόδιο αναπληρωτή πρωθυπουργό Τουγκρούλ Τουρκές να υπογράφει την παραχώρηση 62,5 εκατομμυρίων τουρκικών λιρών προς τα κατεχόμενα. Επί της ουσίας πρόκειται για ακόμη ένα σκαλοπάτι στην αέναη σκάλα του χρέους των κατεχομένων προς την Τουρκία, ενώ την ίδια ώρα κανείς δεν γνωρίζει το ακριβές ύψος του χρέους αυτού, υπολογίζεται σε μερικά δισεκατομμύρια, αλλά και τι προτίθεται να κάνει η Άγκυρα με τα ποσά που της οφείλονται. Το δημόσιο χρέος της χώρας υπολογίζεται σε 2,5 δις. ευρώ ενώ, τέλος, σε αυτό το πλαίσιο, μεγάλο αγκάθι παραμένει στα κατεχόμενα και το θέμα της παραοικονομίας.

Μείζονος σημασίας η εμπλοκή όλων των Θεσμών και τεχνοκρατών ώστε να δημιουργηθεί ένα οικονομικά βιώσιμο πλαίσιο.

ημέρες. «Έχουμε εμπλοκή όλων των Θεσμών», δήλωσε κυβερνητική πηγή στην «Κ» για να προσθέσει ότι «έχει συσταθεί κλιμάκιο της Κομισιόν, υπάρχει το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, κλιμάκιο της Διεθνούς Τράπεζας και θα έρθουν και κλιμάκια από την ΕΚΤ για το σκοπό αυτό». Αυτό έρχεται προς επίρρωση των πληροφοριών που είδαν το φως της δημοσιότητας το προηγούμενο διάστημα και που ήθελαν να υπάρχει έντονη κινητικότητα γύρω από το συγκεκριμένο θέμα και σε επίπεδο ευρωπαϊκών Θεσμών. Το ζήτημα, άλλωστε, το έχει θίξει τόσο ο Ειδικός Σύμβουλος του ΓΓ του ΟΗΕ στην Κύπρο, κ. Άιντε, όσο και τα Επιμελητήρια σε ελεύθερες περιοχές και κατεχόμενα. Πλέον, αποσαφηνίζεται,

Το ζήτημα το έχει θίξει τόσο ο Ειδικός Σύμβουλος του ΓΓ του ΟΗΕ στην Κύπρο, κ. Άιντε, όσο και τα επιμελητήρια σε ελεύθερες περιοχές και κατεχόμενα.

Επίσκεψη από το αμερικανικό υπουργείο Οικονομικών

Το θέμα των οικονομικών μιας ενδεχόμενης λύσης του Κυπριακού, δεν είναι το μόνο από τα θέματα που συζητήθηκαν χθες στην επίσκεψη του βοηθού υφυπουργού του αμερικανικού ΥΠΟΙΚ κατά την επίσκεψή του στην Κύπρο. Ο κ. Daleep Singh, ο οποίος θα βρίσκεται μέχρι και σήμερα στην Κύπρο, συζήτησε με τον κ. Χάρη Γεωργιάδη θέματα που αφορούν τις διμερείς σχέσεις και μάλιστα, σύμφωνα με τις πληροφορίες της «Κ», η συνάντηση αυτή ήρθε ως συνέχεια των επαφών που είχε στις ΗΠΑ ο Χάρης Γεωργιάδης αλλά και ο υφυπουργός παρά τω Προέδρω Κωνσταντίνος Πετρίδης. Οι ίδιες πληροφορίες κάνουν λόγο για μια συνάντηση υψηλού επιπέδου, με τα οικονομικά της λύσης να αποτελούν ένα από τα βασικά θέματα της συζήτησης. Την ίδια ώρα, η πορεία της κυπριακής

οικονομίας δεν αναμένεται σύμφωνα με πληροφορίες να απασχολήσει την επόμενη σύνοδο του Eurogroup, οπότε και δεν θα υπάρξει επικύρωση της τελευταίας αξιολόγησης. Στα πλαίσια του επικαιροποιημένου μνημονίου που παρέλαβε η χώρα πριν δυο μέρες, παραμένουν τα προαπαιτούμενα που αφορούν την αποκρατικοποίηση της cyta και το διαχωρισμό της ΑΗΚ. Στο μεσοδιάστημα το Υπουργικό είχε εγκρίνει το νομοσχέδιο, εφόσον όμως παραμένουν τα προαναφερόμενα, την Πέμπτη στη σύνοδο του Eurogroup, η συζήτηση αναμένεται να είναι βραχεία. Πάντως, και ο ίδιος ο ΥΠΟΙΚ Χάρης Γεωργιάδης, σε πρόσφατες δηλώσεις του, δεν απέκλεισε το ενδεχόμενο της ολοκλήρωσης του προγράμματος χωρίς την αξιολόγηση και την παραχώρηση της τελευταίας δόσης.

Νήμα στον λαβύρινθο της Λίστας Λαγκάρντ Φορολογίες 35 εκατ. ευρώ για το 2003

Φορολογίες ύψους 35 εκατομμυρίων ευρώ για το φορολογικό έτος 2003 επέβαλε μέχρι σήμερα το Τμήμα Φορολογίας για καταθέσεις που σχετίζονται με φυσικά και νομικά πρόσωπα και τα οποία περιλαμβάνονται στη Λίστα Λαγκάρντ σύμφωνα με τον Υπουργό Οικονομικών Χάρη Γεωργιάδη. Ο Υπουργός Οικονομικών ενημέρωσε την Τρίτη τις Κοινοβουλευτικές Επιτροπές Ελέγχου και Θεσμών για την επεξεργασία της Λίστας Λαγκάρντ. Η πρώτη ενημέρωση έγινε τον Σεπτέμβριο του 2015, όπου και αποφασίστηκε η τακτική ενημέρωση του κοινοβουλίου γύρω από την επεξεργασία της Λίστας Λαγκάρντ. Κατά την ενημέρωσή του ο Υπουργός Οικονομικών προέταξε πως από τον Σεπτέμβριο μέχρι και σήμερα έγιναν τρεις ενέργειες: η κατάθεση της λίστας στο γραφείο του Προέδρου της Βουλής, η ολοκλήρωση της ταυτοποίησης όσων περιλαμβάνονται στη λίστα και η επιβολή φορολογίας.

Κανονοποιημένοι από τη μέχρι τώρα δράση του Τμήματος Φορολογίας παρουσιάζεται ο Χάρης Γεωργιάδης.

Σύμφωνα με τον Χάρη Γεωργιάδη, διαπιστώθηκε πως υπάρχουν 490 προφίλ συνδεδεμένων με την Κύπρο νομικών ή φυσικών προσώπων, Κύπριων ή ξένων, από τα οποία τα 87 προφίλ δεν συνδέονται με κάποιο λογαριασμό και θα πρέπει να εξεταστούν περαιτέρω. Όπως επισήμανε ο κ. Γεωργιάδης, τα 403 προφίλ συνδέονται με 361 λογαριασμούς, με υπόλοιπο 827 εκατομμύρια ευρώ. «Επιβλήθηκαν 88 φορολογίες που σχετίζονται με 85 τραπεζικούς λογαριασμούς που αφορούν το φορολογικό έτος 2003», ανέφερε ο κ. Γεωργιάδης επισημαίνοντας πως μπορεί να επιβληθεί φορολογία και για τα επόμενα έτη. Θα πρέπει να σημειωθεί ωστόσο πως ακόμα να εισπραχθεί κάποιο ποσό από τους οφειλότες καθώς οι φορολογούμενοι έχουν δικαίωμα υποβολής ένστασης.

Το κράτος πήρε ζεστά τη φορολόγηση της πολυτέλειας με εκστρατείες διερεύνησης των πολυτελών κατοικιών, αυτοκινήτων και σκαφών.

«Αυτές οι κινήσεις δεν προαναγγέλλονται», ανέφερε με νόημα ο Υπουργός Οικονομικών ζητώντας την κατανόηση της Βουλής.

Στο στόχαστρο η πολυτέλεια

Θα πρέπει να σημειωθεί πως ο Χάρης Γεωργιάδης εξέφρασε την ικανοποίησή του για το έργο που επιτέλεσε μέχρι τώρα το Τμήμα Φορολογίας επισημαίνοντας ότι την τελευταία δεκαετία τα φορολογικά έσοδα του κράτους ανήλθαν στα 36 εκατομμύρια ευρώ και υπενθυμίζοντας την ίδια στιγμή πως υπάρχει ένα ποσό που φτάνει τα δύο δισεκατομμύρια που δεν έχει εισπραχθεί. Στα πλαίσια αυτά το Τμήμα Φορολογίας έχει αρχίσει εκστρατεία διερεύνησης πολυτελών κατοικιών και στη συνέχεια εκστρατεία ελέγχου των πολυτελών αυτοκινήτων και σκαφών. Στην εκστρατεία αυτή θα συμβάλει θετικά η λειτουργία της Κεντρικής Αποθήκης Πληροφοριών, μέσω της οποίας θα υπάρχει πλήρης εικόνα και διασύνδεση στοιχείων από κυβερνητικά τμήματα όπως το Κτηματολόγιο, το Τμήμα Οδικών Μεταφορών, το Τμήμα Τελωνείων και άλλους οργανισμούς όπως ο Κυπριακός Οργανισμός Αγροτικών Πληρωμών.

MARINA ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

νοιαζόμαστε για το περιβάλλον

Χρηματοδοτικό Σχέδιο Ενεργειακών Αναγκών «Ηλιοτρόπιο»

...για ολοκληρωμένη κάλυψη των ενεργειακών αναγκών της κατοικίας ή της επιχείρησής σας.

Ηλιοτρόπιο «Κατοικείν»

Για εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων μέχρι 3KW με τη μέθοδο “Net-Metering” και ενεργειακή αναβάθμιση κατοικίας με συμμετοχή στο Πρόγραμμα του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού «Εξοικονομώ - Αναβαθμίζω στις Κατοικίες»

Ηλιοτρόπιο «Επιχειρείν»

Για εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων μέχρι 500KW και ενεργειακή αναβάθμιση κτηρίων επιχειρήσεων με συμμετοχή στο Πρόγραμμα του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού «Εξοικονομώ - Αναβαθμίζω στις Επιχειρήσεις»

www.ccbp.coop.com.cy

ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟΣ

ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΟΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ
 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΣΠΕ ΛΕΜΟΣΟΥ ΛΤΔ • ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΣΠΕ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ ΛΤΔ • ΣΠΕ ΑΛΗΛΗΓΓΥΗΣ ΛΤΔ • ΣΠΕ ΚΟΚΚΙΝΟΧΩΡΙΩΝ ΛΤΔ • ΣΠΕ ΛΑΚΑΤΑΜΙΑΣ • ΔΕΥΤΕΡΑΣ ΛΤΔ • ΣΠΕ ΛΗΔΡΑ ΛΤΔ • ΣΠΕ ΜΑΚΡΑΣΥΓΚΑΣ - ΛΑΡΝΑΚΑΣ • ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ ΛΤΔ • ΣΠΕ ΣΤΡΟΒΟΛΟΥ ΛΤΔ • ΣΠΕ ΤΑΜΑΣΣΟΥ - ΟΡΕΙΝΗΣ & ΠΙΣΣΙΑΣ ΛΤΔ • ΣΠΕ ΤΡΟΔΟΥΣ ΛΤΔ • ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ & ΤΑΜΕΥΤΗΡΙΟ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΚΥΠΡΟΥ (ΣΟΤΑΔΥ) ΛΤΔ • ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΟ ΤΑΜΕΥΤΗΡΙΟ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ - ΛΑΡΝΑΚΑΣ ΛΤΔ • ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΟ ΤΑΜΕΥΤΗΡΙΟ ΑΣΥΝΟΜΙΚΩΝ & ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΚΥΠΡΟΥ (ΣΤΑΣΚ) ΛΤΔ • ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΟ ΤΑΜΕΥΤΗΡΙΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΚΥΠΡΟΥ (ΣΤΕΚ) ΛΤΔ • ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΟ ΤΑΜΕΥΤΗΡΙΟ ΛΕΜΟΣΟΥ ΛΤΔ • ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΟ ΤΑΜΕΥΤΗΡΙΟ ΠΑΦΟΥ ΛΤΔ • ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΟ ΤΑΜΕΥΤΗΡΙΟ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΘΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ & ΤΡΑΦΕΙΩΝ (ΣΤΥΤΕΤ) ΛΤΔ

Προαπαιτούμενο το λιμάνι Λάρνακας για Total

Αν δεν δοθεί παράταση για περίοδο έξι μηνών στην άδεια που λήγει τον Αύγουστο, δεν προλαβαίνει να βάλει τρυπάνι τον Σεπτέμβριο

Του **ΑΝΤΩΝΗ ΑΝΤΩΝΙΟΥ**

Την παραμονή στο λιμάνι Λάρνακας των υποστηρικτικών εγκαταστάσεων για έρευνες υδρογονανθράκων ζητά επιτακτικά η Total από την κυβέρνηση αλλά και από το Δήμο Λάρνακας ο οποίος θα έχει τον καθοριστικό ρόλο.

Όπως είναι γνωστό, μετά την ανακάλυψη στο Οικόπεδο Shorouk (κοίτασμα Zohr) της Αιγύπτου, η Total άλλαξε τη στρατηγική της σε σχέση με την παρουσία της στην κυπριακή ΑΟΖ και μετά την επέκταση της άδειας δύο χρόνων για το Οικόπεδο 11 που έδωσε το Υπουργικό στις 3 Δεκεμβρίου, σχεδιάζει να προχωρήσει σε ερευνητική γεώτρηση τον Σεπτέμβριο του 2016. Για να γίνει αυτό εφικτό, όμως, θεωρεί πως θα πρέπει να δοθεί παράταση στην άδεια για χρήση του χώρου στο λιμάνι Λάρνακας όπου ήταν και η βάση της ENI για τις δικές της γεωτρήσεις. Η σχετική άδεια, που δόθηκε εν μέσω αντιδράσεων κατοίκων της πόλης του Ζήνων και οι οποίοι επικαλούνταν περιβαλλοντικούς λόγους, λήγει τον Αύγουστο του 2016. Με αυτά τα δεδομένα, οι υποστηρικτικές εργασίες δεν θα μπορούν να γίνουν από το λιμάνι της Λάρνακας. Βασικό αίτημα της Total είναι να ανανεωθεί η περίοδος για ακόμα έξι μήνες ώστε να μπορέσει να ολοποιήσει τη γεώτρηση στα χρονικά περιθώρια που τέθηκαν, δηλαδή τον

Λουρουτζιάτης:
Αρχές της επόμενης βδομάδας θα λάβουμε απόφαση.

Οι εγκαταστάσεις στο λιμάνι της Λάρνακας

Σεπτέμβριο του 2016 να ξεκινήσει η γεώτρηση η οποία συνήθως διαρκεί 2-3 μήνες.

Στο λιμάνι Λάρνακας, βρίσκονται οι εγκαταστάσεις της Medserv Cyprus Ltd σε ένα ενιαίο χώρο που παραχωρήθηκε όταν θα γίνονταν οι έρευνες από την ENI. Σκοπός της Total είναι να συνεχίσει από εκεί που έμεινε η ENI. Σε αντίθετη περίπτωση, δηλαδή παραχώρησης χώρου από τον λιμάνι Λεμεσού, θεωρείται σίγουρο πως η διαδικασία θα καθυστερήσει αφού ούτε εγκαταστάσεις υπάρχουν έτοιμες, ενώ το πιθανότερο είναι η Total να προκρίνει νέο διαγωνισμό για τις υποστηρικτικές υπηρεσίες. Σε τέτοια περίπτωση, είναι αδύνατο όλα να είναι έτοιμα μέχρι τον Σεπτέμβριο. Την ίδια ώρα, ενώ στο λιμάνι της Λάρνακας ο χώρος στον οποίο γίνονται οι υποστηρικτικές εργασίες είναι ενιαίο, στο λιμάνι Λεμεσού ο άμεσος προγραμματισμός προβλέπει χρήση έξι διαφορετικών χώρων, με μεγάλη απόσταση μεταξύ τους και διαμέσου του πολυπληθούς χώρου όπου διεργάζονται οι εργασίες φορτοεκφόρτωσης. Μάλιστα, ένας από τους χώρους που παραχωρούνται, εμπίπτει σε περιοχή που θα δοθεί σε ιδιωτική επένδυση στα πλαίσια της ιδιωτικοποίησης του λιμανιού.

Παρουσιάσεις

Πριν από τα Χριστούγεννα, η Total είχε συνάντηση με το Δημοτικό Συμβούλιο Λάρνακας σε μία προσπάθεια να πείσει για την αναγκαιότητα της επέκτασης της άδειας χρήσης του λιμανιού αλλά και για τη μη ύπαρξη περιβαλλοντικών κινδύνων από τις ε-

ργασίες που διεξάγονται τις συγκεκριμένες περιόδους. Εκπρόσωποι του γαλλικού κολλοσού υποστήριξαν πως σε περίπτωση ανανέωσης της άδειας για έξι μήνες, δεν θα χρειαστούν άλλες εγκαταστάσεις, τα υψηλά επίπεδα ασφάλειας είναι ήδη δοκιμασμένα ενώ η συγκεκριμένη διαδικασία διαρκεί μόνο μερικούς μήνες. Πέρα από τη δημιουργία 100 θέσεων εργασίας, τέθηκε ως προαίρεση πως από την όλη δραστηριότητα θα δημιουργηθούν έσοδα προς όφελος του Δήμου 15 εκατ. ευρώ για περίοδο έξι μηνών. Ταυτόχρονα η

εταιρεία δεσμεύτηκε να συμβάλει στη πόλη μέσω πράξεων εταιρικής κοινωνικής ευθύνης.

Η λάσπη

Στους δημοτικούς συμβούλους της πόλης παρουσιάστηκαν μελέτες που δείχνουν πως κατά την περίοδο της λειτουργίας της βάσης στη Λάρνακα, δεν υπήρξε διαφοροποίηση στα επίπεδα θορύβου και σκόνης. Παράλληλα, όπως επιτόθηκε, για σκοπούς λειτουργίας του εργοστασίου παραγωγής της λεγόμενης «λάσπης» δεν χρησιμοποι-

ήθηκαν εγκαταστάσεις ύψους ώστε να μην επηρεάζεται η ορατότητα από τη γύρω περιοχή.

Ο μεγαλύτερος κίνδυνος που ενδεχομένως να δημιουργηθεί στην όλη διαδικασία, προέρχεται από ενδεχόμενη διαρροή των χημικών που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή της λάσπης στο έδαφος. Η εταιρεία υποστηρίζει πως έχει δημιουργήσει τέτοιες εγκαταστάσεις που ακόμα και αν υπάρξει διαρροή δεν πρόκειται να πλησιέσει στο έδαφος.

Πάντως σε σχέση με την προηγου-

μενη φορά που δόθηκε η σχετική άδεια, τα δεδομένα σήμερα για τη συγκεκριμένη περιοχή της πόλης της Λάρνακας είναι πολύ διαφορετικά. Τότε επικρατούσε η αισιοδοξία ότι η κοινοπραξία Ζήνων θα έβρισκε επενδυτή και θα προχωρούσε η διπλή ανάπτυξη της μαρίνας και του λιμανιού. Γι' αυτό άλλωστε και το Υπουργικό αποφάσισε πως δεν θα ανανέωνε περαιτέρω την άδεια μετά τη λήξη της. Σήμερα τα δεδομένα είναι διαφορετικά, αφού η συμφωνία με τη Ζήνων τερματίστηκε και πλέον το υπουργείο

Μεταφορών είναι σε αναζήτηση συμβούλων που θα προτείνουν το νέο τρόπο ανάπτυξης του χώρου αναλαμβάνοντας μάλιστα και την εξεύρεση του επενδυτή. Όπως έγραψε η «Κ», ενδιαφέρον για τον διαγωνισμό υπέβαλαν οι οίκοι Rebel Group, EY, Deloitte, KPMG.

Θέμα πολιτικής

Έκοντας υπόψη και το πρόσφατο περιστατικό με το εργοστάσιο επεξεργασίας χρυσού στην Αραδίππου, δεν αποκλείεται για ακόμα μία φορά το θέμα να εξελιχθεί σε κομματική διαμάχη στα εκτελεστικά όργανα του Δήμου, παρόλο που οι πολίτες που διαμαρτυρήθηκαν την προηγούμενη φορά προέρχονταν από διάφορους πολιτικούς χώρους. Ο Δήμαρχος Λάρνακας Ανδρέας Λουρουτζιάτης ανέφερε στην «Κ» πως αρχές της επόμενης βδομάδας αναμένεται να λάβουν τη σχετική απόφαση. Κληθείς να σχολιάσει αν πρόκειται να γίνει κάποια δημόσια διαβούλευση, σχολίασε πως μπορεί να μην είναι αναγκαία. «Το Δημοτικό Συμβούλιο της πόλης και η Επιτροπή Ανάπτυξης στην οποία συμμετέχουν όλοι οι φορείς, θα εξετάσουν τα δεδομένα και θα λάβουν την απόφασή τους, σχολίασε ο Δήμαρχος Λάρνακας προσθέτοντας πως μετά την παρουσίαση της 18ης Δεκεμβρίου ζήτησαν κάποια επιπρόσθετα στοιχεία για την ενημέρωσή τους. Θα εξετάσουμε, για παράδειγμα, πως επηρεάζονται άλλες εγκαταστάσεις στη βιομηχανική περιοχή Καλού Χωριού, εξήγησε ο δήμαρχος. Υπενθώμισε πως οι πολίτες πάντα ανησυχούν για τα θέματα υγείας.

Στα γρανάζια του Κυπριακού σκοντάφτουν οι σχεδιασμοί της Total

Στα γρανάζια του Κυπριακού έχει μπλεχτεί ο προγραμματισμός της Total για το τεμάχιο 11 της κυπριακής ΑΟΖ, αφού το ενδεχόμενο πραγματοποίησης νέων ερευνητικών γεωτρήσεων εντός των κυπριακών θαλάσσιων «συνόρων» πριν από την λύση αναμένεται ότι θα θέσουν σε κίνδυνο την πορεία διαπραγματευτικής διαδικασίας. Στους όρους της ανανέωσης του συμβολαίου του γαλλικού πετρελαϊκού κολλοσού στο τεμάχιο 11 για τα επόμενα δύο χρόνια, τους οποίους ενέκρινε το Υπουργικό Συμβούλιο στις 3 Δεκεμβρίου 2015, συμπεριλαμβάνεται και η υποχρέωση της Total για διεξαγωγή μιας τουλάχιστον ερευνητικής γεωτρήσης τον Σεπτέμβριο του 2016 στο θαλάσσιο τεμάχιο που ανέκτησε. Ωστόσο, όπως αναφέρουν διπλωματικές πηγές στην «Κ», στην πραγματικότητα η υλοποίηση της συμβατικής αυτής υ-

ποχρέωσης της Total, ανεξαρτήτως των προθέσεων της εταιρείας, εξαρτάται από την κατάληξη μέχρι τότε σε συμφωνία στο Κυπριακό, αφού σε διαφορετική περίπτωση δεν αποκλείεται η δημιουργία νέων εντάσεων με την Τουρκία και μια νέα περίοδος αναστολής των συνομιλιών. Αυτή άλλωστε αποτελεί και μια σημαντική παράμετρο στη βάση της οποίας οι ξένοι εμπλεκόμενοι στο Κυπριακό έχουν καταλήξει σε ένα άτυπο χρονοδιάγραμμα για την ανάγκη συμφωνίας στο Κυπριακό το αργότερο εντός του πρώτου εξαμήνου του 2016, αναγκαιότητα την οποία συμπεριλαμβάνει η Total και η ίδια η Λευκωσία. Στο πλαίσιο αυτό, πάντως, η Λευκωσία ήδη άρχισε να διαμνησεί πως ανεξαρτήτως αποτελεσμάτων στο Κυπριακό, η ερευνητική γεώτρηση από την Total θα πραγματοποιηθεί κανονικά, θεωρώντας έτσι πως ταυτόχρονα αυξάνει

την πίεση προς τους εμπλεκόμενους τρίτους, προκειμένου να μεσολαβήσουν προς την Τουρκία για να συνεργαστεί για λύση. Οστόσο, όπως απέδειξε στο πρόσφατο παρελθόν κατά την περίοδο που διενεργούσε ερευνητικές γεωτρήσεις στο τεμάχιο 9 της κυπριακής ΑΟΖ η ιταλοκυπριακή κοινοπραξία ENI-KOGAS, αλλά και στη συνέχεια με επανειλημμένες δηλώσεις αξιωματούχων της, η Άγκυρα δεν θα αφήσει αναπάντητη οποιοδήποτε προσπάθεια της Κυπριακής Δημοκρατίας επαναδραστηριοποίησης στην ΑΟΖ της πριν την επίλυση του Κυπριακού. Να υπενθυμίσουμε πως η επανένταξη των συνομιλιών τον περασμένο Μάιο μετά την οκτάμηνη σχεδόν αναστολή της συμμετοχής της ελληνοκυπριακής πλευράς στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων επιτεύχθηκε, όπως επανειλημμένα διευκρίνισε η Άγκυρα, μετά

από τη σιωπηρή υιοθέτηση της φόρμουλας Freeze to Freeze εκ μέρους των δύο πλευρών, δηλαδή, της απόσυρσης από τα κυπριακά ύδατα του τουρκικού ερευνητικού σκάφους «Μπαρμπαρός» και την μη ανανέωση της τελευταίας τουρκικής Navtex που έληξε στις 6 Απριλίου 2015 υπό την προϋπόθεση της ταυτόχρονης αναστολής των ερευνητικών γεωτρήσεων από την Λευκωσία στην κυπριακή ΑΟΖ. Η εν λόγω φόρμουλα η οποία αποτέλεσε εισήγηση του ειδικού συμβούλου του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ, Έσπεν Μπαρθ Άιντε, είχε προηγηθεί ωστόσο της ανακάλυψης του τεράστιου κοιτάσματος «Zor» στην Αιγυπτιακή ΑΟΖ, ανακάλυψη η οποία οδήγησε στην αναθέρμανση του ενδιαφέροντος της γαλλικής Total για το τεμάχιο 11 της κυπριακής ΑΟΖ.

ΜΕΛΑΝΗ ΑΝΤΩΝΙΟΥ

Στόχος του ΧΑΚ η λύση του γρίφου «ρευστότητα»

Επικυρώθηκε, παρά τις ενστάσεις, η ένταξη του ως πλήρους Μέλους στην Ομοσπονδία Ευρω-Ασιατικών Χρηματοπιστηρίων

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΜΑΣΟΥΡΑ**

Με στόχο την υπέρβαση προβλημάτων λόγω μειωμένης ρευστότητας που υπάρχει στην κυπριακή χρηματοπιστωτική αγορά, επιδιώκονται, σε πρώτο στάδιο, πρόσθετες συνεργασίες με Χρηματοπιστήρια του εξωτερικού που να εστιάζονται σε θέματα παράλληλης εισαγωγής (dual listing) εταιρειών σε Χρηματοπιστήρια, σχολίασε ο πρόεδρος του Συμβουλίου του ΧΑΚ Μάριος Πιλαβάκης. Στόχος είναι όπως δοθεί μέσω τέτοιων συνεργασιών, η ευκαιρία σε εταιρείες για αξιοποίηση της ρευστότητας που παρέχουν μεγάλες αγορές και στο ΧΑΚ πρόσθετη αξία, καθώς και αυξημένη αναγνωρισιμότητα. Προς αυτό την κατεύθυνση το Χρηματοπιστήριο έχει ήδη υπογράψει Μνημόνια Συνεργασίας με Χρηματοπιστήρια του εξωτερικού για πρόσθετες συνεργασίες, οι οποίες βρίσκονται σε προχωρημένο στάδιο. Εξάλλου, ως αποτέλεσμα των εξελίξεων που προέκυψαν από το 2013, επηρεάστηκε σε πολύ σημαντικό βαθμό η ρευστότητα της χρηματοπιστωτικής αγοράς, γεγονός που επικρατεί μέχρι σήμερα.

Πάντως, παρατηρείται συγκριτικά με το πρόσφατο παρελθόν, αυξημένη ημερήσια συναλλακτική δραστηριότητα. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι ο

μέσος ημερήσιος όγκος συναλλαγών του 2013 ανήλθε στις 267.476 ευρώ, το 2014 ανήλθε σε 307.848 ευρώ, ενώ για το 2015 ανήλθε σε 614.948 ευρώ. Ο Γενικός Δείκτης του ΧΑΚ είχε πτώση για το 2015 της τάξης του 21,37%, συγκριτικά με πτώση 18,13% που είχε κατά το 2014.

Το Χρηματοπιστήριο, επίσης, προχώρησε στην αλλαγή των Κανονιστικών Αποφάσεων του (Αύγουστος - Σεπτέμβριος 2015), ώστε να μπορούν να εισαγούνται νέες αξίες εταιρειών, χωρίς την παράδοση στο ΧΑΚ του μισθώ των τίτλων αυτών. Σχετικά δημιουργήθηκε μία νέα Αγορά στην οποία έχουν εισαχθεί αξίες που διαπραγματεύονται σε άλλο Νόμισμα και συγκεκριμένα σε Στερλίνες και οι οποίες έχουν εκδοθεί από εταιρείες που έχουν συσταθεί στο εξωτερικό. Στο πλαίσιο αυτό έγινε κατορθωτό, στις 28/8/15 να εισαχθούν στο ΧΑΚ σημαντικός αριθμός τίτλων εταιρειών από το Ηνωμένο Βασίλειο (Ομόλογα και Μετοχές). Έκτοτε ο αριθμός αυτός έχει διευρυνθεί περαιτέρω.

Μνημόνιο ΧΑ-ΧΑΚ

Επίσης, το ΧΑΚ υπέγραψε πρόσφατα με το Χρηματοπιστήριο Αθηνών (ΧΑ) νέο Μνημόνιο Συνεργασίας για την επέκταση της Κοινής Πλατφόρμας

ΧΑ-ΧΑΚ, με αντικείμενο όπως το ΧΑΚ και η Athexclear (θηαυατική εταιρεία εκκαθάρισης του ΧΑ) συζητήσουν για ενδεχόμενη συνεργασία τους, προς ανάληψη της εκκαθάρισης των συναλλαγών στις Αγορές του ΧΑΚ, από την Athexclear. Εξάλλου, σημειώνει ο Μ. Πιλαβάκης, μέσω της υλοποίησης του Μνημονίου αυτού, το πλεονέκτημα περαιτέρω αναβάθμισης της εκκαθάρισης των Αγορών και προϊόντων του ΧΑΚ, αφού οι Αγορές και τα προϊ-

Το ΧΑΚ υπέγραψε πρόσφατα με το Χρηματοπιστήριο Αθηνών (ΧΑ) νέο Μνημόνιο Συνεργασίας για την επέκταση της Κοινής Πλατφόρμας.

όντα του ΧΑΚ θα μπορέσουν να καταστούν περισσότερο ανταγωνιστικά και διεθνώς αναγνωρίσιμα, ως προς το καθοριστές εκκαθαρίσεις τους. Επίσης, αναμένεται να δημιουργηθούν σημαντικές οικονομικές κλίμακες για τις Αγορές και τους συμμετέχοντες και ταυτόχρονα το έργο αυτό μπορεί να υποβοηθήσει το ΧΑΚ, στην ανάπτυξη κι άλλων νέων αγορών του. Πρόσθετα, υπογράφηκε επέκταση της ήδη υφιστάμενης συμφωνίας της Κοινής Πλατφόρμας ΧΑ-ΧΑΚ, με το βελτιστοποιημένο της ΧΑΚ (για το οποίο σημειώνεται η θετική προσέγγιση της ηγεσίας του ΧΑ).

Βάσει δηλώσεων του Μ. Πιλαβάκη, ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στην περαιτέρω ανάπτυξη της ΝΕΑΣ Αγοράς του ΧΑΚ. Η ΝΕΑ αυτή Αγορά του ΧΑΚ αναδείχθηκε σε ένα σημαντικό γεγονός κατά τα τελευταία χρόνια, παρόλο το πολύ δυσμενές ευρύτερο οικονομικό κλίμα που επικράτησε, ως αναφέρθηκε. Αξιοσημείωτο είναι το ενδιαφέρον που προέρχεται από εταιρείες του εξωτερικού, είτε από κυπριακές εταιρείες συμφερόντων του εξωτερικού, για εισαγωγή ο' αυτήν. Κατά την περίοδο της θητείας του υφιστάμενου συμβούλου, προσήθετο ο Μ. Πιλαβάκης, εισήχθησαν στο Χρηματοπιστήριο οι μετοχές μίας εται-

ρείας από το Ηνωμένο Βασίλειο, καθώς και τριών κυπριακών εταιρειών εκ των οποίων οι δύο είναι συμφερόντων του εξωτερικού. Επίσης εισήχθησαν στην ΝΕΑ Αγορά του ΧΑΚ 17 Ομόλογα σημαντικές οικονομικές κλίμακες για τις Αγορές και τους συμμετέχοντες. Παράλληλα, την περίοδο αυτή εκκρεμούσαν προς εξέταση για εισαγωγή, 14 νέες αιτήσεις αξιών (8 αφορούν σε μετοχές και 6 σε ομόλογα), γεγονός που κατά τον Μ. Πιλαβάκη δεικνύει την ουσιαστική προοπτική της ΝΕΑΣ Αγοράς.

Κάμφθηκαν ενστάσεις Τουρκίας

Εξάλλου, το Νοέμβριο του 2015, μετά από πολυχρόνες προσπάθειες, επικυρώθηκε ομόφωνα η ένταξη του ΧΑΚ ως πλήρους Μέλους στην Ομοσπονδία Ευρω-Ασιατικών Χρηματοπιστηρίων. Η Ομοσπονδία αυτή έχει ως εγγεγραμμένα μέλη της τα Χρηματοπιστήρια της Μέσης Ανατολής, της Νοτιο-Ανατολικής Ευρώπης και της Ασίας. Το ΧΑΚ, ως Χρηματοπιστήριο χώρας-μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο ως γέφυρα και διέξοδος των χωρών αυτών προς την Ε.Ε, ενώ ήδη με αρκετά Χρηματοπιστήρια των χωρών αυτών, έχουν συνομολογηθεί ξεχωριστά Μνημόνια Συναντιλήψης

(MOU). Όπως είναι αντιληπτό λόγω των σημαντικών γεωπολιτικών εξελίξεων, των εξελίξεων σε περιφερειακές οικονομίες, καθώς και του ιδιαίτερα σημαντικού τομέα της Ενέργειας, διανοίγονται αντίστοιχα σημαντικές προοπτικές οι οποίες μελετούνται εκτενώς. Ερωτηθείς σχετικά με το κατά πόσο η όξι έπαιξε ρόλο η αλλαγή της προεδρίας της Ομοσπονδίας (από Τουρκία σε Αίγυπτο), ο Μ. Πιλαβάκης απάντησε ότι σαφώς και έπαιξε σημαντικό ρόλο.

Προσθέτως, εντός του Δεκεμβρίου 2015, επικυρώθηκε ο διορισμός του Προέδρου του Συμβουλίου του ΧΑΚ το Συμβούλιο της Ομοσπονδίας των Ευρωπαϊκών Χρηματοπιστηρίων (FESE), για τα επόμενα τρία χρόνια. Ο τιμητικός αυτός διορισμός συνιστά μία σημαντική εξέλιξη, εφ' όσον το Χρηματοπιστήριό μας, παρόλο το μικρό μέγεθος του, συμμετέχει σε ένα τέτοιο σημαντικό σώμα στον Ευρωπαϊκό χώρο που συζητά και λαμβάνει ουσιαστικές αποφάσεις σχετικά με αριθμό χρηματοπιστωτικών θεμάτων. Το FESE εκπροσωπεί 36 Χρηματοπιστήρια των χωρών - μελών της Ε.Ε και των υπό ένταξη μελών και είναι το ανώτατο σώμα που αποφασίζει για όλα τα θέματα τα οποία απασχολούν τα Χρηματοπιστήρια μέλη του.

Διιστάμενες απόψεις για διαχωρισμό ΑΗΚ

Οι συντεχνίες βλέπουν παράθυρα ιδιωτικοποίησης παρά τη διαφοροποίηση του σχετικού διατάγματος

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΜΑΣΟΥΡΑ

Διπλής ανάρωσης τυγχάνει η κατ' αρχήν απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου που αφορά το διαχωρισμό του ιδιοκτησιακού καθεστώτος της ΑΗΚ. Από τη μία η κυβέρνηση θεωρεί πως με τη συγκεκριμένη κίνηση ικανοποιούνται οι απαιτήσεις της τριόικιας και παράλληλα γίνεται πιο ελκυστική η αγορά ενέργειας για νέους παίκτες και από την άλλη, οι συντεχνίες θεωρούν πως μία τέτοια κίνηση ανοίγει το δρόμο για σταδιακή ιδιωτικοποίηση του οργανισμού. Η απόφαση του Υπουργικού για διαφοροποίηση του διατάγματος που διέπει τις ιδιωτικοποιήσεις ώστε να εξαιρεθεί η ΑΗΚ, καθιστά ως ένα βαθμό μεν, αλλά όχι πλήρως αφού οι συντεχνίες παραμένουν σε θέση μάχης.

Casus belli για τις συντεχνίες η προώθηση νομοσχεδίου για ψήφιση στη Βουλή.

Επικαλούνται μάλιστα ανεντιμότητες τοποθετήσεις θεωρούν πως η σχετική διαδικασία τελικά δεν θα προχωρήσει με πρόσχημα διάφορα θέματα όπως το ενδεχόμενο λύσης του Κυπριακού και οι εξελίξεις στα ενεργειακά. Από την άλλη, όμως, κι άλλα άτομα πέραν των συντεχνιών, κάνουν λόγο για «αποκρατικοποίηση της ΑΗΚ από το παράθυρο», καθώς προβλέπουν ότι ο διαχωρισμός αφήνει, και διευκολύνει, το ενδεχόμενο να πωληθεί κάποιο από τα δύο μέρη, ή και τα δύο, στο μέλλον. Στο τελευταίο επικαιροποιημένο μνημόνιο, με ερωτηματικό έχει σημειωθεί το ενδεχόμενο συμμετοχής επενδυτών και στις δύο εταιρείες που θα δημιουργηθούν.

Εξάλλου, όπως πληροφορείται η «Κ», παρόλο που οι συντεχνίες δεν έχουν την διάθεση να αναμετρηθούν με την κυβέρνηση για λόγους τακτικής στο παρόν στάδιο, η όλη κατάσταση δύναται να ξεφύγει από κάθε έλεγχο σε περίπτωση που η κυβέρνηση ετοιμάσει νομοσχέδιο για τον διαχωρισμό του οργανισμού στην Βουλή για συζήτηση και ψήφιση. Μπροστά σε ένα τέτοιο ενδεχόμενο η απάντηση των εργαζομένων θα είναι άμεση και έντονη. Οι συνδικαλιστές βλέπουν με καχυποψία την επιμονή όπως λένε της κυβέρνησης να προχωρήσει στον διαχωρισμό του οργανισμού ειδικά αν το επόμενο διάστημα σχετικό νομοσχέδιο πάει στην Βουλή. Οι ίδιες συνδικαλιστικές πηγές εκτιμούν ότι τελικά δεν θα προωθηθεί νομοσχέδιο στη Βουλή, όμως για καλό και για κακό, όπως μας τονίστηκε, γίνονται όλες οι απαραίτητες προετοιμασίες προκειμένου να υπάρξει συντονισμένη και δυνατή αντίδραση εάν οι εξελίξεις το απαιτήσουν. Τονίζεται, όμως, ότι το Υπουργικό Συμβούλιο έχει εγκρίνει κατ' αρχήν πρόταση διαχωρισμού της και όχι κάποιο νομοσχέδιο.

Πάντως, άτομα που γνωρίζουν τον τρόπο λειτουργίας της Αρχής, σχολιάζουν πως δεν φαίνεται να υπάρχει κάποιο όφελος ή εξοικονομήσεις που μπορεί να προκύψουν από τον προτεινόμενο διαχωρισμό, τουλάχιστον, θα υπάρξει αυξημένο λειτουργικό κόστος το οποίο δεν θα μπορέσει να απορροφήσει η νέα η εταιρεία και θα ματωλισθεί στον ίδιο τον καταναλωτή. Η απουσία των συντεχνιών είναι ότι από την στιγμή που

το κομμάτι της παραγωγής ξεχωρίζει από το κομμάτι της διανομής, τότε δημιουργείται πρόσφορο έδαφος για επενδυτές να έρθουν και να εξαγοράσουν ή την διανομή ή την ίδια την παραγωγή. Παρόλο που η ελευθεροποίηση της αγοράς έγινε από το 2004, με την ΑΗΚ να ελέγχει και δίκτυο αλλά και παραγωγή, δεν θα ήταν ελκυστικό σε κάποιο επενδυτή να ανταγωνιστεί, για παράδειγμα, στην παραγωγή ενέργειας με την εταιρεία που παράγει και διανέμει αλλά και αντίστροφα. Δηλαδή, δεν θα ήταν προς το συμφέρον επενδυτών να διανέμουν ενέργεια σε ανταγωνισμό με κάποιο οργανισμό που την παράγει. Διασπώντας, όμως, την ΑΗΚ σε δύο μέρη, αυτό το πρόβλημα δεν θα υφίσταται πλέον, αφήνοντας ανοικτό, και εν δυνάμει, το ενδεχόμενο πώλησης της στο μέλλον.

Η σολομύνη λύση που δόθηκε από το Υπουργικό και εγκρίθηκε από την τριόικια δεν έπεισε πλήρως.

ΑΣΙΑΤΙΚΗ ΚΟΥΖΙΝΑ

ΜΕ ΕΚΠΤΩΣΗ

μέχρι και **20%**

Εκπτώσεις μέχρι και 20% στα εστιατόρια του Σχεδίου Selects, αποκλειστικά με τις κάρτες American Express® της Τράπεζας Κύπρου.

Διεθνής Κουζίνα | Ιταλική Κουζίνα | Ταβέρνες | Café/Bar

800 00 800 | www.bankofcyprus.com.cy

Καλύτερη κάθε μέρα

ΚΟΙΝΟ ΚΥΠΡΙΩΝ
Τράπεζα Κύπρου

Εκτός διατάγματος

Με την απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου για κατάρρευση του διατάγματος αποκρατικοποίησης, αποδεικνύεται πέραν πάσης αμφιβολίας η πρόθεση της κυβέρνησης να μην προχωρήσει σε οποιαδήποτε αποκρατικοποίηση της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου, δήλωσε στην «Κ» ο Γιάννος Αθανιάτης, μέλος του συμβουλίου της ΑΗΚ. Αρχικά, η ιδέα ήταν να γίνει λειτουργικός και λογιστικός διαχωρισμός της ΑΗΚ. Δηλαδή, στην κεντρική διεύθυνση να είναι οι κεντρικές υπηρεσίες της ΑΗΚ όπως μάρκετινγκ, εσωτερικός έλεγχος, δημόσιες σχέσεις, τμήμα πληροφορικής, και ούτω καθ' εξής. Πιο κάτω, από την μια πλευρά θα ήταν τα δίκτυα και από την άλλη η παραγωγή. Το κίνητρο πίσω από αυτόν τον διαχωρισμό ήταν καθαρά λογιστικό/εξορθολογιστικό αφού σκοπός ήταν η δυνατότητα πιο έγκυρου και ουσιαστικού ελέγχου ως προς την κατανομή των εσωτερικών εξόδων και κόστους, όπου θα μπορούσε πλέον η Αρχή να έχει μια αντικειμενικότερη εικόνα για την απόδοση του κάθε τμήματος και υπηρεσίας της, ως προς τα οφέλη που προσφέρουν βάσει του κόστους. Θα χρεωνόταν, δηλαδή, το κάθε τμήμα τις ανθρωποώρες που ζητά σε υπηρεσίες από την κεντρική και αυτό θα διευκόλυνε τον λογιστικό έλεγχο και κοστολόγηση της κάθε υπηρεσίας. Στην πορεία και μετά από διαβουλεύσεις με την Τριόικια αποφασίστηκε να προχωρήσει ο διαχωρισμός της ΑΗΚ σε δύο, ημικρατικά τμήματα - παραγωγή και δίκτυα. Δηλαδή να μην είναι απλώς ένας λειτουργικός/λογιστικός διαχωρισμός, αλλά να προχωρήσει ένα βήμα παραπέρα, σε δύο ξεχωριστές οντότητες, κάτω από δύο διαφορετικά υπουργεία. Οι αντισυμβατικές των συντεχνιακών, σχολιάζει ο Γ. Αθανιάτης, θα ήταν δικαιολογημένες αν επρόκειτο να δημιουργηθούν δύο εταιρείες ιδιωτικού δικαίου. Όμως, πρόκειται περί δύο ημικρατικών οργανισμών, γεγονός, σύμφωνα με τον Αθανιάτη, που δεν δικαιολογεί τις αντιδράσεις. «Γιατί να μπει η κυβέρνηση στον κόπο και στα έξοδα να διαχωρίσει ένα οργανισμό και στο μέλλον να τον πωλήσει, όταν απλώς μπορεί να τον πωλήσει ως έχει, χωρίς χρονολόγους και ζημιολογίες διαδικασίες;». Επίσης, διερωτάται ο Αθανιάτης, «θα κάνει η κυβέρνηση άρση της άρσης του διατάγματος;».

ΑΝΑΛΥΣΗ Του JEREMY GAUNT / REUTERS

Σημάδια ανάκαμψης της ευρωπαϊκής οικονομίας

Θνησιγενείς, εξασθενημένη, άκαμπτη. Είναι λέξεις που χρησιμοποιούνται συχνά για να περιγράψουν την κατάσταση της οικονομίας της Ευρωζώνης, αλλά ίσως πλέον να μην είναι και οι καταλληλότερες. Με πάρα πολύ αργά βήματα και πρωτίστως επειδή η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα υλοποιεί ένα μαζικό πρόγραμμα στήριξης, η Ευρωζώνη αρχίζει να εμφανίζει σημάδια ανάκαμψης. Πρόκειται για την αυγή της ανάκαμψης, την οποία η πολιτική ηγεσία της Ευρώπης προσπαθεί να τη φροντίσει, ώστε να εξελιχθεί σε ημέρα φωτεινή. Βέβαια, ίσως αυτή η διαδικασία να μη γίνεται στον ίδιο βαθμό αισθητή από την μία πλευρά της Ευρωζώνης μέχρι την άλλη, αν σκεφθεί κανείς τους ατέρνους οικοδόμους της Ισπανίας και της Ελλάδας, σε αντιπαράθεση με τους πολυάσχολους Γερμανούς οικοδόμους.

Θέτοντας προσωρινά κατά μέρος το γεγονός ότι η κυοφορούμενη ανάκαμψη της Ευρωζώνης παρατηρείται ταυτόχρονα με το ότι η οικονομία της Κίνας επιβραδύνεται και οι διεθνείς κεφαλαιαγορές εξαρτώνται από αυτήν, οι αριθμοί εν γένει δεν είναι άσχημοι. Η οικονομία αναπτύχθηκε με ετήσιο ρυθμό της τάξεως του 1,6% το τρίτο τρίμηνο. Ενδεχομένως αυτός να μη φαίνεται τόσο δυναμικός, αλλά είναι σχεδόν διπλάσιος από τον μέσο ετήσιο ρυθμό των τελευταίων 2003-2014 (αν και πρέπει να σημειωθεί ότι υπήρξε δραστηρική συρρίκνωση το 2009). Συν τοις άλλοις, το 1,6% θεωρείται και το υψηλότερο ποσοστό από το 2010 μέχρι ση-

μερα. Ως εκ τούτου ο ρυθμός αυτός είναι αρκετά καλός. Οι αναλυτές και οι οικονομολόγοι της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας αναμένουν φέτος ελαφρώς ταχύτερη ανάπτυξη, σχεδόν στο 1,7%.

Ορισμένα άλλα οικονομικά δεδομένα, αν και ορισμένες φορές ανομοιογενή, υποδηλώνουν οικονομική επιδότηση ισχυρότερη από αυτήν που διαφημίζεται. Η ανεργία, λόγου χάριν, φαίνεται να υποχωρεί σε σχετικά σταθερή βάση στην Ευρωζώνη. Τον Νοέμβριο είχε διαμορφωθεί στο 10,5%, επίπεδο το οποίο θεωρείται υψηλό. Ωστόσο δεν παύει να είναι το χαμηλότερο σε διάστημα τετραετίας και πλέον, ενώ απέχει αρκετά από τον μέσο όρο του 12%, το 2013.

Παράλληλα η καταναλωτική εμπιστοσύνη σημειώνει άνοδο, και το οικονομικό αίσθημα είναι σε επίπεδα ρεκόρ τετραετίας. Ο δε κλάδος της μεταποίησης, όπως αποτυπώνεται στους δείκτες διευθυντών προμηθειών, σημειώνει άνοδο σταθερά μέσα στο 2015, παρότι η πορεία του αυτή υστερούσε από τα υψηλά επίπεδα του 2013. Πάντως θα πρέπει να αναφερθεί ότι το να εντοπίζουμε θετικές ενδείξεις σε τέτοια οικονομικά στοιχεία ίσως είναι παρακινδυνευμένο. Είναι σαν τον ευγενικό επισκέπτη, που εκφράζεται θετικά για μια βαρετή βιομηχανική πόλη, παίρνοντας αφορμή από την απροσδόκητα καλή συμφωνική της ορχήστρα. Δεδομένου, όμως, του σημείου στο οποίο είχε βρεθεί προηγουμένως η Ευ-

ρωζώνη, και λαμβάνοντας υπ' όψιν τους πολλούς προφίτες της πολιτικής και οικονομικής της καταστροφής, είναι άξια παρατήρησης η βελτίωσή της. «Η τρίτη μεγαλύτερη οικονομία του κόσμου έχει σχετικά καλές επιδόσεις», σημειώνει ο Άντριου Μίλιγκαν, επικεφαλής του τμήματος παγκόσμιας στρατηγικής στη Standard Life Investments, η οποία επιλέγει για τα χαρτοφυλάκια της ευρωπαϊκά περιουσιακά στοιχεία - ακίνητα, μετοχές και ομόλογα. «Υπάρχουν παράγοντες που λειτουργούν ευνοϊκά: η νομισματική και δημοσιονομική πολιτική, το κατά κάποιον τρόπο υγιέστερο χρηματοπιστωτικό σύστημα, η βελτίωση στην αύξηση των πραγματικών μισθών, κάρσι στο φθηνότερο πετρέλαιο, και η ενίσχυση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης σε εκείνες τις χώρες, στις οποίες είχε πληγεί δραστικά τα τελευταία χρόνια».

Ωστόσο διαφραίνεται ο κίνδυνος όλα αυτά να ανατραπούν μέσα σε δευτερόλεπτα, εξαιτίας του αποκαλούμενου από τον Βρετανό υπουργό Οικονομικών Τζορτζ Οσμπορν, «επικίνδυνου κοκτέιλ απειλών προς την παγκόσμια οικονομία». Μείζων παράγοντας θεωρείται η Κίνα. Ωστόσο η Ευρωζώνη αναπτύσσεται, παρά την επιβράδυνση της Κίνας και των αναδυόμενων. Η δε στήριξη από την ΕΚΤ, τέλος, δεν κινδυνεύει να τελειώσει και μπορεί να αντιταχίσει σε μεγάλο βαθμό τον αντίκτυπο από τα προβλήματα της διεθνούς οικονομίας.

ΑΝΑΛΥΣΗ | Της RACHEL EVANS / BLOOMBERG

Δεν αποδίδει ο νομισματικός πόλεμος

Καθώς ξεκινά ένας νέος κύκλος με ανταγωνιστικές υποτιμήσεις ισοτιμιών, φαίνεται πως δεν επιτυγχάνονται οι στόχοι των κεντρικών τραπεζών για την περιφύρηση της ανταγωνιστικότητας του κόσμου έχει σχετικά καλές επιδόσεις», σημειώνει ο Άντριου Μίλιγκαν, επικεφαλής του τμήματος παγκόσμιας στρατηγικής στη Standard Life Investments, η οποία επιλέγει για τα χαρτοφυλάκια της ευρωπαϊκά περιουσιακά στοιχεία - ακίνητα, μετοχές και ομόλογα. «Υπάρχουν παράγοντες που λειτουργούν ευνοϊκά: η νομισματική και δημοσιονομική πολιτική, το κατά κάποιον τρόπο υγιέστερο χρηματοπιστωτικό σύστημα, η βελτίωση στην αύξηση των πραγματικών μισθών, κάρσι στο φθηνότερο πετρέλαιο, και η ενίσχυση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης σε εκείνες τις χώρες, στις οποίες είχε πληγεί δραστικά τα τελευταία χρόνια».

Ωστόσο διαφραίνεται ο κίνδυνος όλα αυτά να ανατραπούν μέσα σε δευτερόλεπτα, εξαιτίας του αποκαλούμενου από τον Βρετανό υπουργό Οικονομικών Τζορτζ Οσμπορν, «επικίνδυνου κοκτέιλ απειλών προς την παγκόσμια οικονομία». Μείζων παράγοντας θεωρείται η Κίνα. Ωστόσο η Ευρωζώνη αναπτύσσεται, παρά την επιβράδυνση της Κίνας και των αναδυόμενων. Η δε στήριξη από την ΕΚΤ, τέλος, δεν κινδυνεύει να τελειώσει και μπορεί να αντιταχίσει σε μεγάλο βαθμό τον αντίκτυπο από τα προβλήματα της διεθνούς οικονομίας.

Λουίς Βιντεγκάρεϊ, δήλωσε στις 7 Ιανουαρίου πως η Κίνα μπορεί να πυροδοτήσει ανταγωνιστικές υποτιμήσεις -δηλαδή έναν νομισματικό πόλεμο- όσο η Σουηδία έθεσε σε εφαρμογή μέτρα με στόχο την αναχαίσιση της ανόδου της κορώνας και την ενίσχυση του πληθωρισμού.

«Υπάρχει ένα μεγάλο ερώτημα για το εάν οι κεντρικές τράπεζες -ιδιαίτερα των μικρών και ανοικτών οικονομιών- έχουν τη δυνατότητα να επηρεάσουν την πορεία των νομισμάτων τους σε βάθος χρόνου» σχολιάζει ο Κεν Ντίκσον, υψηλόβαθμο στέλεχος στον τομέα των νομισμάτων της Standard Life Investments που διαθέτει περιουσιακά στοιχεία 360 δισ. δολαρίων. Στην περίπτωση της Σουηδίας, «είναι πολύ δύσκολο για την κεντρική τράπεζα να επηρεάσει μια εντελώς αντίθετη κατεύθυνση της αγοράς» προσθέτει στη συνέχεια. Αν και η σοσιαλιστική κορώνα έχει υποχωρήσει πάνω από 1% έναντι του ευρώ έπειτα από την ανακοίνωση της Riksbank, της κεντρικής τράπεζας, ότι είναι έτοιμη να παρέμβει στα τέλη Δεκεμβρίου, έχει ενισχυθεί έναντι όλων των υπολοίπων νομισμάτων. Από τα πρακτικά της συνεδρίασης του Δεκεμβρίου προκύπτει πως μια παρέμβαση ίσως να είναι απαραίτητη. Αναλύτες της αγοράς αναμένουν πως η σοσιαλιστική κορώνα θα ενισχυθεί τελικά έναντι του ευρώ.

Έχει παρέλθει σχεδόν ένα έτος από τότε που η κεντρική τράπεζα της Ελ-

βετίας αποφάσισε να καταργήσει το πλαφόν που είχε επιβάλει στην άνοδο του φράγκου έναντι του ευρώ, καταφεύγοντας σε μια πολιτική πωλήσεων σε νόμισμα και αρνητικών επιτοκίων. Παρόλα αυτά, το φράγκο έχει ενισχυθεί κατά 10% έναντι του ευρώ από το πλαφόν του 1,20 που αναγκάστηκε να εγκαταλείψει. «Είναι πολύ δύσκολο για μια κεντρική τράπεζα να ελέγξει με τεχνικά μέσα την ισοτιμία της για μια παρατεταμένη χρονική περίοδο» δήλωσε ο Πίτερ Ρόσενστρινκ, επικεφαλής επενδυτικής στρατηγικής στη Swissquote Bank SA της Ελβετίας. «Το διαπιστώσαμε στην περίπτωση της Ελβετίας σε μια τρομακτική εκδοχή».

Είναι μια νομισματική πολιτική που φέρει πολύ υψηλό κόστος και δεν εξασφαλίζει τα επιθυμητά αποτελέσματα» προσθέτει ο ίδιος. Πέρσι, οι χώρες του αναδυόμενου κόσμου οπισθοχώρησαν από κάθε παρέμβαση στις ισοτιμίες τους, αποφασίζοντας να αποδεχτούν ένα φθηνότερο και άρα ανταγωνιστικότερο νόμισμα που θα ενισχύσει τις εξαγωγές τους. Πολλές από τις παρεμβάσεις που συμβαίνουν σήμερα στοχεύουν στην ενίσχυση και όχι την αποδυνάμωση των ισοτιμιών. Αυτό ισχύει για τις περιπτώσεις της Κολομβίας και της Βραζιλίας. Πάντως, αναλύτες της αγοράς καταλήγουν πως μόνον οι αιφνίδιες και συντονισμένες παρεμβάσεις είναι επιτυχείς, αν και πάλι το αποτέλεσμα δεν είναι εξασφαλισμένο.

Στις διαφωνίες και οι Τ/Κ του εξωτερικού

Στο επίκεντρο της διαφοράς Αναστασιάδη-Ακιντζί και πάλι οι έποικοι

της ΜΕΛΑΝΗΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ

Με ασάφειες μεταξύ της ελληνοκυπριακής και της τουρκοκυπριακής πλευράς φαίνεται πως έχει «κλειδώσει» η σύγκλιση για τις πληθυσμιακές αναλογίες μεταξύ των δύο συνιστώσων κρατών κατά τον χρόνο της λύσης του Κυπριακού.

Ασάφεια που ακουμπά το κρίσιμο ζήτημα του τελικού αριθμού εποίκων που θα παραμείνουν στην Κύπρο μετά την λύση. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», στους 220.000 που έχει συμφωνήσει η ελληνοκυπριακή ότι θα αναλογεί ο πληθυσμός στο τουρκοκυπριακό συνιστώσων κράτος κατά τον χρόνο της λύσης θα πρέπει να συνυπολογίζεται και ένας αριθμός 30.000 Τουρκοκυπρίων που σήμερα διαμένουν στο εξωτερικό.

Αντίθετα, η τουρκοκυπριακή πλευρά, η οποία υποστηρίζει πως δεν έχει συγκεκριμένους αριθμούς ούτε και μπορεί να προσδιορίσει τον αριθμό των Τουρκοκυπρίων που ζουν στο εξωτερικό, θεωρεί πως ο αριθμός αυτός είναι επιπρόσθετος των 220.000 που αποτελούν τους σημερινούς «πολίτες» στα κατοκόμενα. Ταυτόχρονα, η τουρκοκυπριακή πλευρά διευκρινίζει πως κατά αναλογία θα πρέπει να ισχύσει και για τους Ελληνοκύπριους του εξωτερικού.

Οι διαφορές αυτές μεταξύ των δύο πλευρών δεν είναι καθόλου αμελητέες, αφού επί της ουσίας παραπέμπουν στον τελικό αριθμό των εποίκων που θα παραμείνουν στην Κύπρο κατά τον

χρόνο της λύσης. Ήδη ο Τουρκοκύπριος ηγέτης, Μουσταφά Ακιντζί, σε επανειλημμένες δηλώσεις του έχει τονίσει πως με τη λύση του Κυπριακού δεν θα χρειαστεί να εγκαταλείψει κανείς την Κύπρο από τους «πολίτες» που σήμερα διαμένουν «νόμιμα» στα κατοκόμενα, απευθυνόμενος βέβαια στους εποίκους. Ωστόσο, με βάση τους ελληνοκυπριακούς υπολογισμούς, ένας αριθμός 30.000 εποίκων τουλάχιστον θα πρέπει να αποχωρήσει από την Κύπρο προκειμένου κατά το χρόνο της λύσης, ο πληθυσμός του τουρκοκυπριακού συνιστώσων κράτους να διατηρηθεί στα σημερινά ποσοστά των 220.000.

Να υπενθυμίσουμε πως στο πλαίσιο των εντατικών διαπραγματεύσεων, σύμφωνα με πληροφορίες, ο Πρόεδρος Νίκος Αναστασιάδης και ο Τουρκοκύπριος ηγέτης, Μουσταφά Ακιντζί έχουν συμφωνήσει όπως κατά το χρόνο της λύσης διατηρηθούν οι σημερινές πληθυσμιακές αναλογίες που υπολογίζονται στις 220.000 περίπου για το τουρκοκυπριακό συνιστώσων κράτος και στις 804.000 περίπου το ελληνοκυπριακό συνιστώσων κράτος. Παράλληλα, για το μέλλον, αρχικά συμφωνήθηκε όπως οι πληθυσμιακές ποσοστώσεις διατηρηθούν σε μια αναλογία 4:1 μεταξύ Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων υπό την αίρεση της επανεξέτασης των πληθυσμιακών ποσοστώσεων ανά 25ετία. Ωστόσο, επί της τελευταίας αυτής σύγκλισης υπήρξε στη συνέχεια υπαναχώρηση εκ μέρους της τουρκοκυπριακής πλευράς.

Θα τα πουν στο Νταβός

Πρόσπινο φως άναψε στα ΗΕ ο Πρόεδρος Νίκος Αναστασιάδης για τη διοργάνωση κοινής συνάντησης στο Νταβός με τον Τουρκοκύπριο ηγέτη. Στο περιθώριο της τελετής των εγκαίνιων του Κέντρου του Πολίτη του Επαρχιακού Ταχυδρομικού Γραφείου Λευκωσίας, κληθείς να απαντήσει κατά πόσο θα παραστεί σε κοινή συνάντηση στο Νταβός με τον κ. Ακιντζί στην περίπτωση που ο Γενικός Γραμματέας του ΟΗΕ Μπαν Κι-Μούν τους καλέσει, ο Πρόεδρος Αναστασιάδης απάντησε καταφατικά.

Στους 30.000 ανεβάζει η ελληνοκυπριακή πλευρά τους Τουρκοκύπριους του εξωτερικού, οι οποίοι και θα πρέπει να συνυπολογίζονται στο σημερινό πληθυσμό των κατοκόμενων, επιδιώκοντας μέσα από αυτή τη διαδικασία την αποχώρηση 30.000 εποίκων.

Με ανοικτή ατζέντα στη νέα τους συνάντηση Ν. Αναστασιάδης και Μ. Ακιντζί

Χωρίς καθορισμένη ατζέντα θεμάτων προς συζήτηση προσέρχονται στην αυριανή δεύτερη τους συνάντηση για τον Ιανουάριο ο Πρόεδρος Νίκος Αναστασιάδης και ο Τουρκοκύπριος ηγέτης Μουσταφά Ακιντζί.

Όπως πληροφορείται η «Κ», οι διαπραγματευτές των δύο κοινοτήτων Ανδρέας Μαυρογιάννης και Οζντίλ Ναμί, στην προχθεσινή τελευταία συνάντηση που είχαν πριν από τις αυριανές συνομιλίες των δύο ηγετών δεν προχώρησαν τελικά στην προετοιμασία ενός καταλόγου με τα εκκρεμούντα θέματα που αφορούν όλα τα κεφάλαια του Κυπριακού όπως

αναμενόταν. Να υπενθυμίσουμε πως, στην τελευταία συνάντηση που είχαν στις 7 Ιανουαρίου, οι δύο ηγέτες συμφώνησαν να επεκταθούν πλέον σε συζήτηση των θεμάτων από όλα τα κεφάλαια του Κυπριακού τα οποία δεν συζήτησαν από την έναρξη της διαπραγματευτικής διαδικασίας τον περασμένο Μάιο μέχρι σήμερα. Προς το σκοπό αυτό είχε ζητηθεί από τους δύο διαπραγματευτές να προετοιμασούν ένα κατάλογο με όλα τα εκκρεμούντα θέματα.

Σύμφωνα με τις ίδιες πληροφορίες και υπό το φως των νέων δεδομένων που προέκυψαν μετά την προχθεσινή

συνάντηση των δύο διαπραγματευτών, αλλά και με δεδομένο ότι στη συνάντηση της 14ης Ιανουαρίου δεν θα παρευρίσκονται ούτε ο ειδικός σύμβουλος του Γενικού Γραμματέα των ΗΕ, ούτε η ειδική αντιπρόσωπος του ΟΗΕ στην Κύπρο, Λίζα Μπάντενχαϊμ, η ελληνοκυπριακή πλευρά προανατολίζεται να θέσει στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων πολιτικές πιτυχές του περιουσιακού, οι οποίες δεν εγέρθηκαν στο πλαίσιο της προηγούμενης συζήτησης επί των κριτηρίων, σε συνδυασμό με το εδαφικό.

Με αναφορά στο περιουσιακό, α-

κόμη πάντως και στην τελευταία συνάντηση των δύο διαπραγματευτών Ανδρέα Μαυρογιάννη και Οζντίλ Ναμί, τους οποίους απασχόλησε το εν λόγω θέμα, οι συζητήσεις όπως πληροφορούμαστε κινήθηκαν στο ίδιο πλαίσιο χωρίς να σημειωθούν διαφοροποιήσεις στις θέσεις της τουρκοκυπριακής πλευράς, η οποία επιμένει σε εγγυημένες πλειοψηφίες πληθυσμού και περιουσιών για τους Τουρκοκύπριους, θέσεις όμως που ουσιαστικά αναφάνουν, όπως υποστηρίζει η ελληνοκυπριακή πλευρά, το ίδιο το ατομικό δικαίωμα του ιδιοκτήτη στην περιουσία του.

Μεγάλες διαστάσεις τείνει να λάβει το ζήτημα της FBME και των χειρισμών της Κεντρικής Τράπεζας, με το θέμα να οδηγείται για εξέταση στη Βουλή.

Εξέταση του ζητήματος FBME στην Επιτροπή Θεσμών θέτει το ΑΚΕΛ

Στόχος να αντιμετωπιστούν πιθανές συνέπειες για τα δημόσια οικονομικά

Μεγάλες διαστάσεις και προεκτάσεις τείνει να λάβει το ζήτημα με την FBME και τους χειρισμούς που έκανε η Κεντρική Τράπεζα στο εν λόγω ζήτημα, με το ΑΚΕΛ να ζητά πλέον εξέταση του θέματος από την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Θεσμών ούτως ώστε να αντιμετωπιστούν ενδεχόμενες αρνητικές συνέπειες για τα δημόσια οικονομικά και την Κυπριακή Δημοκρατία.

Σε δηλώσεις του ο Βουλευτής του ΑΚΕΛ Άριστος Δαμιανού υ-

Βουλή. Είναι γι' αυτό, σύμφωνα με τον κ. Δαμιανού, που το ΑΚΕΛ θεωρεί ότι -μέσα από διαδικασίες που πρέπει να συμφωνηθούν στην Επιτροπή Θεσμών- θα πρέπει να εξεταστεί εκ νέου το θέμα.

Θα πρέπει να σημειωθεί πως η FBME έχει ξεκινήσει έναν δικαστικό αγώνα ενάντια στην ΚΤΚ, ενώ συνεχώς εκδίδει ανακοινώσεις παραθέτοντας στοιχεία που σύμφωνα με την FBME καταρρίπτουν τις κατηγορίες της Κεντρικής Τράπεζας Κύπρου (ΚΤΚ). Στην τελευταία της ανακοίνωση η FBME, κατηγορεί την ΚΤΚ για επιθέσεις που χρονολογούνται από το 2014, εγείροντας σοβαρά ζητήματα αξιοπιστίας του εποπτικού οργάνου. «Είναι ένα θέμα που ενδεχομένως να επιβαρύνει τα δημόσια ταμεία από ενέργειες και πράξεις ή παραλείψεις», ανέφερε ο Άριστος Δαμιανού, υπενθυμίζοντας ότι στο παρελθόν είχε γίνει σεβαστή έκκληση του Γενικού Εισαγγελέα να μην συζητηθούν τα εν λόγω θέματα καθώς υπήρχαν σε εξέλιξη διαδικασίες.

«Τώρα ενδεχομένως να είναι η ώρα να δούμε το θέμα γιατί την ώρα που μιλούμε για ζητήματα και τρόπους που πρέπει να εξοικονομήσουμε χρήματα για τα δημόσια ταμεία, δεν μπορεί μέσα από δικές μας ενέργειες τα δημόσια ταμεία να επιβαρυνθούν», συμπλήρωσε. «Πρέπει να ξαναδούμε αυτά τα ζητήματα με ένα και μοναδικό γνώμονα, πώς να αντιμετωπίσουμε πιθανές αρνητικές συνέπειες για τα δημόσια ταμεία και την Κυπριακή Δημοκρατία», κατέληξε ο Βουλευτής του ΑΚΕΛ.

Οι τυχодиωκτισμοί του Ταγίπ Ερντογάν πλήττουν καιρία την τουρκική οικονομία

Μείωση στον τουρισμό της Τουρκίας κατά περίπου 40% το 2016 αναμένουν οι επιχειρηματίες

του ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ

Η μεγάλη ένταση στα σύνορα Τουρκίας-Συρίας, οι σφοδρές συγκρούσεις ανάμεσα στις δυνάμεις ασφαλείας και στο κουρδικό κίνημα στο νοτιοανατολικό τμήμα της χώρας, οι τελευταίες βομβιστικές επιθέσεις και η μεγάλη ένταση στις ρωσοτουρκικές σχέσεις πλήττουν την τουρκική οικονομία. Σε αυτό το συμπέρασμα μας οδηγούν οι τελευταίες πληροφορίες από κύκλους της τουρκικής οικονομίας και της τουρκικής τουριστικής βιομηχανίας.

Εκπρόσωπος μεγάλης εταιρείας, η οποία δραστηριοποιείται διεθνώς στον χώρο του τουρισμού και ο οποίος προτίμησε την ανωνυμία επειδή φοβάται τις κυρώσεις της Άγκυρας, αναφέρει στην «Κ» ότι μετά την κορύφωση της ρωσοτουρκικής κρίσης, στην τουρκική τουριστική βιομηχανία άρχισε να παρατηρείται μια αξιοσημείωτη πτώση. Συγκεκριμένα, οι τουριστικοί πράκτορες της Τουρκίας προβλέπουν ότι το 2016,

Οι πειραματισμοί της Άγκυρας στο πεδίο της οικονομίας και η στροφή στον εθνικισμό και στον μιλιταρισμό στο κουρδικό ζήτημα εκθέτουν την τουρκική οικονομία σε μεγάλες περιπέτειες με απρόβλεπτες εξελίξεις.

η τουριστική βιομηχανία ενδέχεται να σημειώσει πτώση της τάξης του 40% σε σχέση με το 2015 και τα προηγούμενα έτη. «Ήδη έχουν ξεκινήσει οι ακυρώσεις των κρατήσεων των Ρώσων τουριστών. Σαν δεν έφταναν όλα αυτά, έχουμε να αντιμετωπίσουμε και τις επιπτώσεις των βομβιστικών επιθέσεων και των συγκρούσεων, οι οποίες προβληματίζουν τον ξένο τουρίστα, ο οποίος, υπό κανονικές συνθήκες θα επιθυμούσε να επισκεφτεί την Τουρκία».

Σύμφωνα με την ίδια πηγή, η λανθασμένη εξωτερική πολιτική της Άγκυρας πλήττει τα συμφέροντα της τουρκικής τουριστικής βιομηχανίας. «Η ανάπτυξη της τουρκικής οικονομίας, η οποία σημειώθηκε κατά τα τελευταία χρόνια βασίστηκε μαζί με τα μεγάλα έργα στον τομέα των οικοδομών και υποδομών, στην τουριστική βιομηχανία. Σε μια σύντομη περίοδο σχετικής πολιτικής και διπλωματικής σταθερότητας, η τουρκική τουριστική βιομηχανία βρήκε περιθώριο ανάσας και κατάφερε να σταθεί πάνω στα πόδια της. Σήμερα, τα μεγάλα λάθη της Άγκυρας σε διάφορα πεδία θέτουν σε κίνδυνο αυτά την επιτυχμένη πορεία».

Οι επιλογές και οι φιλοδοξίες της τουρκικής εξωτερικής πολιτικής οδηγούν την χώρα σε νέες περιπέτειες και σε αβέβαιο μέλλον. Η τουρκική τουριστική βιομηχανία δεν είναι το μοναδικό πρόβλημα, το οποίο αντιμετωπίζει η Τουρκία το τελευταίο διάστημα στο πεδίο της οικονομίας. Μαζί με τα μεγάλα κόπωσης και ύφεσης, τα οποία παρουσιάζει την τελευταία περίοδο ο τουρκικός λαός, οι επιχειρηματίες έχουν «ξεμείνει» στην κυριολεξία από ρευστό χρήμα. Οι επιχειρήσεις και τα καταστήματα δεν λειτουργούν εδώ και εβδομάδες. Οι τουρίστες έχουν αποχωρήσει από την περιοχή εδώ και μήνες. Και το τουρκικό κράτος, αντιμετωπίζοντας την σθεναρή αντίσταση του κουρδικού κινήματος, υποχρεώνεται να διο-

Οι βομβιστικές επιθέσεις και η κρίση με τη Ρωσία προβληματίζουν τους ξένους τουρίστες οι οποίοι προχωρούν σε ακυρώσεις κρατήσεων.

στραμμένα αστικά κέντρα, ερειπώ-

μένες πόλεις, μεγάλη οικονομική κρίση, ενώ τεράστια δημόσια κονδύλια, δαπανώνται για ενίσχυση της πολεμικής βιομηχανίας. Την ίδια ώρα παρατηρούνται και μεγάλες μετακινήσεις πληθυσμού.

Σύμφωνα με τον δημοσιογράφο Σαΐγκι Όζτουρκ, σε πολλές κουρδικές επαρχίες, οι πολίτες και οι επιχειρηματίες έχουν «ξεμείνει» στην κυριολεξία από ρευστό χρήμα. Οι επιχειρήσεις και τα καταστήματα δεν λειτουργούν εδώ και εβδομάδες. Οι τουρίστες έχουν αποχωρήσει από την περιοχή εδώ και μήνες. Και το τουρκικό κράτος, αντιμετωπίζοντας την σθεναρή αντίσταση του κουρδικού κινήματος, υποχρεώνεται να διο-

του πολέμου, τα οποία υπό κανονικές συνθήκες προορίζονταν για τους τομείς των υποδομών, της υγείας και της παιδείας κ.ο.κ. Σαν δεν έφταναν όλα αυτά, οι εμπορικές συναλλαγές της Τουρκίας με το Ιράν και κυρίως το Ιράκ παρουσιάζουν μεγάλη στασιμότητα. Η συνοριακή πύλη Χάμπουρ, η οποία ενώνει την Τουρκία με το Ιράκ, παραμένει κλειστή εδώ και εβδομάδες. Από την συγκεκριμένη πύλη γίνονται οι εξαγωγές της Τουρκίας προς το Ιράκ και τις χώρες του Αραβικού Κόλπου. Εξαιτίας της κατάστασης στο εσωτερικό της Τουρκίας και του Ιράκ, την τελευταία περίοδο, οι τουρκικές εξαγωγές έχουν δεχθεί ένα μεγάλο πλήγμα. Την ίδια στιγμή, το κουρδικό κίνημα απειλεί τους οδηγούς των βυτιοφόρων και νταλίκων, οι οποίοι, σύμφωνα με την άποψη των Κούρδων ανταρτών, εξυπηρετούν τα συμφέροντα της Άγκυρας, η οποία διεξάγει «βρώμικο πόλεμο» στο Κουρδιστάν.

Οι προαναφερόμενες εξελίξεις μας

Μαζί με τα σημάδια κόπωσης και ύφεσης, τα οποία παρουσιάζει την τελευταία περίοδο η τουρκική οικονομία, η επιδείνωση της κατάστασης στο κουρδικό ζήτημα προβληματίζει τους Τούρκους οικονομολόγους.

βοηθούν να κατανοήσουμε το μέγεθος του αντίκτυπου, τον οποίο επιφύλασσαν στην τουρκική οικονομία, οι αποφάσεις, οι οποίες λαμβάνονται σε διάφορα πεδία, από την κυβέρνηση του Κόμματος Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης (ΑΚΡ). Ο τυχодиωκτισμός της Άγκυρας, οι πειραματισμοί στο πεδίο της οικονομίας, και η στροφή στον εθνικισμό και στον μιλιταρισμό στο κουρδικό ζήτημα εκθέτουν την τουρκική οικονομία σε απρόβλεπτες και αξιοσημείωτες κινδύνους. Όπως αναφέρει χαρακτηριστικά ο έμπειρος αναλυτής Φεχίμ Τάστεκιν, «η Τουρκία επαναλαμβάνει τα λάθη που έπραξαν οι κυβερνήσεις του Πακιστάν στην περίπτωση της κρίσης του Αφγανιστάν». Ο κ. Τάστεκιν επισημαίνει το εξής σημείο: «Όπως το Πακιστάν, έτσι και η Τουρκία φιλοδοξούσε να μετατρέψει μια γειτονική χώρα, την Συρία, σε ένα είδος δρομυφόρου της. Επιστράτευσαν την βία, τον μιλιταρισμό, τις ισλαμικές ομάδες για την επίτευξη των στόχων της σε διάφορα πεδία, στην εξωτερική πολιτική και στο Κουρδικό. Σήμερα, ο αντίκτυπος αυτών των λανθασμένων πρωτοβουλιών πλήττει τον τουρκικό οικονομικό και κοινωνικό βίο».

Χρονιά ξεκαθαρίσματος του τοπίου για τις υπεραγορές

Η επιστροφή στην «ομαλότητα» θα δείξει ποιοι νέοι παίκτες μπορούν να αντέξουν

Του **ΑΝΤΩΝΗ ΑΝΤΩΝΙΟΥ**

Μετά από αρκετά χρόνια ύφεσης και ένα κατά τον οποίο η οικονομία έδειξε να σταθεροποιείται, το 2016 αναμένεται να αποτελέσει χρονιά εδραίωσης ή αποκαθάρωσης για εταιρείες του λιανικού εμπορίου και πιο συγκεκριμένα για τις υπεραγορές. Παρά το γεγονός ότι η χρονιά δεν μπήκε με τους καλύτερους οίονους λόγω της εκκρεμότητας με το θέμα του ωραρίου, οι συνθήκες άρχισαν να ομαλοποιούνται, παρόλο που ακόμα υπάρχει σοβαρό θέμα ρευστότητας. Με την πύξη της Ορφανίδης να έχει διανεμηθεί, με πολλούς discounters να επεκτείνονται ραγδαία ή να εμφανίζονται από το πουθενά εκμεταλλευόμενοι το παράλληλο εμπόριο και με τις μεγάλες αλυσίδες να κάνουν συντήρηση δυνάμεων ή προσεκτικές κινήσεις, η

Το 2016 αναμένεται να υπάρξει πιο ξεκάθαρη εικόνα σε σχέση με το μέλλον των διάφορων αλυσίδων discounters οι οποίες είχαν επεκταθεί απότομα.

νέα χρονιά προβλέπεται να ξεκαθαρίσει την εικόνα στο παζάρι.

Με εξαίρεση τις ΑΛΦΑ ΜΕΓΑ, οι οποίες εντός του 2016 προχωρούν με δύο νέα καταστήματα, ένα στο Κίτι (πρώην Ορφανίδης) και ένα καινούργιο στα Λατσία (κοντά σε Carrefour και Lidl), οι υπόλοιποι μεγάλοι της αγοράς αναμένεται να κινηθούν συγκρατημένα. Βέβαια η Lidl λειτούργησε πολύ πρόσφατα στον Ύψωνα και δεν αποκλείεται πριν το τέλος του χρόνου να κάνει ακόμα μία κίνηση στην περιοχή της Μουταγιάκας. Το πλάνο για υπεραγορά στο Μενεού μάλλον μετατίθεται σε κατοπινό στάδιο. Υπενθυμίζεται πως πρόσφατα ο γενικός διευθυντής

Παρά την κρίση, τα καταστήματα πώλησης προϊόντων ευρείας κατανάλωσης αυξήθηκαν τα τελευταία χρόνια.

της εταιρείας στην Κύπρο άλλαξε. Η Carrefour από την πλευρά της, όντας ο μεγαλύτερος λιανέμπορος, τηρεί συγκρατημένη στάση, ωστόσο, δεν αποκλείεται να κάνει και αυτή κάποια κίνηση εντός του έτους. Άλλωστε, τα τελευταία χρόνια έχει δείξει πως κάνει λίγες κινήσεις επέκτασης αλλά σε σημεία-κλειδιά. Η METRO μετά την επικέντρωση των τελευταίων χρόνων στο στήσιμο των καταστημάτων που απέκτησε από την Ορφανίδης, στρέφει την προσοχή της στα παλαιότερα της καταστήματα προχωρώντας σε σχεδιασμούς ανακαινίσεως και εκσυγχρονισμού εντός της χρονιάς.

Η αλυσίδα Παναπώνιου, μετά τον απευθείας ανταγωνισμό που απέκτησε στον Ύψωνα από τη Lidl, (τα καταστήματα χωρίζουν κυριολεκτικά 20 μέτρα) κάνει σχέψεις για περαιτέρω επέκταση της προς ανα-

τολικά και στα υπόψη μέχρι πρόσφατα βρισκόταν υφιστάμενο κτίριο μερικών χιλιάδων τετραγωνικών στη Λεμεσό χωρίς όμως να έχουν ληφθεί τελικές αποφάσεις.

Η πολυαναμενόμενη επέκταση της Αθηνάιτς στη Λακατάμια φαίνεται να είναι άμεσα συσφρασμένη με τις εξελίξεις για κατασκευή του εμπορικού κέντρου της εταιρείας Αθηνάιτς (συνωνυμία), η πορεία του οποίου φαίνεται να εξαρτάται σε κάποιο βαθμό από τις μετοχικές εξελίξεις σε ένα άλλο εμπορικό κέντρο στην Πάφο, στο Kings Avenue Mall, στο οποίο η Αθηνάιτς είναι εκ των βασικών μετόχων. Πληροφορίες αναφέρουν πως αναμένεται το επόμενο διάστημα το όλο ζήτημα να ξεκαθαρίσει.

Το γεγονός πως η Τράπεζα Κύπρου έχει προς πώληση και όσα καταστήματα απέμειναν από την Ορ-

φανίδης δεν σημαίνει κατ' ανάγκη ότι θα πωληθούν αφού πρόκειται πλέον για τα λιγότερο κερδοφόρα καταστήματα τα οποία δεν προσελκύουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον.

Το 2016 αναμένεται να υπάρξει μία πιο ξεκάθαρη εικόνα σε σχέση με το μέλλον των διάφορων αλυσίδων discounters οι οποίες στα χρόνια της μεγάλης ύφεσης έκαναν έντονη την παρουσία τους με αποτέλεσμα να επεκταθούν απότομα. Υπάρχουν μάλιστα και κάποιες εταιρείες οι οποίες σε μία προσπάθεια να κερδίσουν μερίδιο της αγοράς, έκαναν στροφή προς το εμπόριο ειδών ευρείας κατανάλωσης κάνοντας ακόμα πιο έντονο τον ανταγωνισμό αλλά και δημιουργώντας αντιδράσεις από τους παραδοσιακούς λιανέμπορους για χρήση μη κατάλληλων χώρων και μη εξασφάλιση των απαιτούμενων αδειών.

Φεβρουάριο η απόφαση Ανωτάτου για το ωράριο

Τελικές διευκρινίσεις στις 10 του μήνα

Του **ΜΑΡΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ**

Εντός του επόμενου μήνα αναμένεται να ξεκαθαρίσει το ζήτημα της ρύθμισης του ωραρίου λειτουργίας των καταστημάτων, η τύχη του οποίου βρίσκεται στα χέρια του Ανωτάτου Δικαστηρίου. Οι οδηγίες που δόθηκαν ενώπιον της ολομέλειας του Ανωτάτου, την Τρίτη, ήταν όπως η διαδικασία ολοκληρωθεί στις 10 Φεβρουαρίου, οπότε και το Δικαστήριο θα επιφυλαχθεί για την έκδοση της τελικής του απόφασης. Συγκεκριμένα, στις 12:00 της 10ης Φεβρουαρίου ορίστηκε για τελικές διευκρινίσεις η υπόθεση της προσφυγής του Γενικού Εισαγγελέα για την καταψήφιση από τη Βουλή των κανονισμών σχετικά με το ωράριο των καταστημάτων. Μέχρι τη συγκεκριμένη ημερομηνία, θα δοθεί 7 ημέρες προθεσμία για την καταχώριση ένστασης από την πλευρά της Βουλής, την οποία εκπροσωπεί ο Αλέκος Μαρκίδης,

Ενδεχομένως η ποινική δίωξη εναντίον τους να καταστεί άνευ αντικειμένου, εκτιμούν οι καταστηματάρχες.

7 ημέρες προθεσμία για την αγόρευση του Γενικού Εισαγγελέα, ο οποίος εκπροσωπεί τους αιτητές, δηλαδή τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και το Υπουργικό Συμβούλιο ως φορείς εκτελεστικής εξουσίας, και άλλες 7 ημέρες για την αγόρευση του κ. Μαρκίδη. Παράλληλα, ο Εισαγγελέας θα έχει στη διάθεσή του άλλες 4 ημέρες για ενδεχόμενη απαντητική αγόρευση. Πάντως, όπως διευκρίνισε ο ίδιος ο Κώστας Κληρίδης, μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας, στις 10 Φεβρουαρίου, η έκδοση της απόφασης του Ανωτάτου θα εκδοθεί σύντομα, ένεκα της φύσεως της υπόθεσης. «Το Ανώτατο Δικαστήριο έχει επιδείξει τη δέουσα σπουδή, η οποία απαιτείται λόγω του δημοσίου ενδιαφέροντος της υπόθεσης και αναμένεται ότι η απόφαση θα εκδοθεί το συντομότερο», ανέφερε σχετικά ο κ. Κληρίδης, την ίδια ώρα που και ενώπιον της ολομέλειας του Δικαστηρίου χαρακτηρίστηκε ως επείγουσα η φύση του θέματος. Αξίζει να σημειωθεί ότι κατά την έναρξη της διαδικασίας ο πρόεδρος του Ανωτάτου, Μύρων Νικολάτος, ζήτησε από τον Γενικό Εισαγγελέα

την πιθανή εξαίρεση της συμμετοχής του από την όλη διαδικασία λόγω του χειρισμού προσωπικής του υπόθεσης από τον σύνηγο της Βουλής, Αλέκο Μαρκίδη, με τον Κώστα Κληρίδη να ξεκαθαρίζει ότι δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση για τη συμμετοχή του κ. Νικολάτου στη διαδικασία.

Παραμένουν ανοικτά

Την ώρα που η επιτροπή εργασίας της Βουλής ετοιμάζεται αφενός να καταθέσει πρόταση νόμου για επιβολή αυστηρότερων ποινών σε όσους καταστηματάρχες του λιανικού εμπορίου λειτουργούν τις επιχειρήσεις τους τις Κυριακές, σε αντίθεση με αυτό που προνοεί η νομοθεσία του 2006, και αφετέρου να επιδιώξει την τροποποίηση της νομοθεσίας, ούτως ώστε να επιτραπεί η λειτουργία των γενικών καταστημάτων τα απογεύματα της Τετάρτης, από κυβερνητικές πλευρές τονίζεται ότι αρμόδια για να ρυθμίσει τα ζητήματα του ωραρίου είναι η εκτελεστική και όχι η νομοθετική εξουσία, όπως προνοεί η πρόσφατη απόφαση του Ανωτάτου. Πάντως, αρκεί από τους ιδιοκτήτες, προτίθενται να συνεχίσουν να λειτουργούν τα καταστήματά τους κατά τις επόμενες Κυριακές, αναμένοντας την απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου επί της προσφυγής του Γενικού Εισαγγελέα. Μιλώντας στην «Κ» ο γενικός γραμματέας του ΠΑ.ΣΥ.ΔΙ.Ε. Μάριος Αντωνίου, αναφέρει ότι τα καταστήματα - μέλη του Συνδέσμου θα συνεχίσουν να είναι ανοικτά τόσο τις Κυριακές όσο και τα απογεύματα της Τετάρτης, όπως έπρατταν τα τελευταία 2,5 χρόνια, εξηγώντας ότι αν υπάρχει παρανομία ή όχι, αυτό είναι κάτι το οποίο θα κριθεί ενώπιον της δικαιοσύνης. «Αν και εφόσον προσαχθούμε ενώπιον της δικαιοσύνης, πρόκειται για διαδικασία που παίρνει κάποιους μήνες και θεωρούμε ότι στο μεσοδιάστημα θα έχει εκδοθεί η απόφαση του Ανωτάτου», επισημαίνει ο κ. Αντωνίου, εκτιμώντας ότι ενδεχομένως η ποινική δίωξη κατά των καταστηματάρχων να καταστεί άνευ αντικειμένου. Εν τω μεταξύ, υπενθυμίζεται ότι στο λιανικό εμπόριο επανήλθε η νομοθεσία του 2006 από τις αρχές του 2016, με εκατοντάδες καταγγελίες να έχουν γίνει μέχρι στιγμής τόσο για την Κυριακή 3 Ιανουαρίου όσο και για τις 10 Ιανουαρίου από την Αστυνομία και επιθεωρητές του Υπουργείου Εργασίας.

ΜΕΡΟΣ Α

ΣΚΟΤΕΙΝΑ ΜΟΝΟΠΑΤΙΑ «Η εκτέλεση»

Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή του σχεδίου εκτέλεσης του κυβερνήτη Χάρτινγκ. Ρίχνουμε φως στα γεγονότα πριν και μετά την εκτέλεση.

ΤΕΤΑΡΤΗ 13 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 10μ.μ. ΡΙΚ 1

Έρευνα-κείμενα-παρουσίαση: Χριστόδουλος Χριστοδούλου
Επιμέλεια παραγωγής-Σκηνοθεσία: Ανδρέας Ανδρέου
Μοντάζ: Χριστίνα Ορθοδόξου

rik1
www.riknews.com.cy

TET-A-TET
ΜΕ ΤΟΝ ΤΑΞΙ ΤΡΥΦΩΝΟ!

Η Μαργαρίτα Παναδρέου σε ένα TET-A-TET με τη σύγχρονη ελληνική ιστορία που θα συζητηθεί.

ΠΕΜΤΗ 14 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 10:30μ.μ.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ:

ΧΟΡΗΓΟΣ ΕΚΠΟΜΠΗΣ: **RCB**

rik1
www.riknews.com.cy

Με αύξηση δανεισμού η ώθηση στα ακίνητα

Η ελλιπής εποπτεία μπορεί να φέρει νέα φούσκα, λέει ο Γ. Μουσκίδης, πρόεδρος του ΚΣΙΑ

Συνέντευξη στον **ΜΑΡΙΟ ΙΩΑΝΝΟΥ**

Στη σταθεροποίηση των τιμών των ακινήτων το 2016 και σε ενδεχόμενη σταδιακή ανόδό τους, με ταυτόχρονη μικρή αύξηση των πωλήσεων, αναφέρεται ο πρόεδρος του Κυπριακού Συνδέσμου Ιδιοκτητών Ακινήτων (ΚΣΙΑ) και διευθυντής του Fox Smart Estate Agency, Γιώργος Μουσκίδης. Σε συνέντευξή του στην «Κ» επισημαίνει ότι ο δανεισμός από τις τράπεζες είναι ένας πολύ σημαντικός παράγοντας, που θα επηρεάσει την αύξηση των πράξεων τη φετινή χρονιά, νοούμενου ότι θα επιλυθεί σε μεγάλο βαθμό το πρόβλημα των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Εξάλλου, ο κ. Μουσκίδης, διευκρινίζοντας ότι υπό τις παρούσες

οιολογικών πωλήσεων, με αποτέλεσμα να μην μας ικανοποιούν οι πράξεις του 2015, καθώς αναμενόταν αρκετά μεγαλύτερη αύξηση.

-Πού οφείλεται το γεγονός ότι οι πωλήσεις δεν ήταν οι αναμενόμενες;

«Στην ανασφάλεια των αγοραστών για το οικονομικό περιβάλλον της χώρας, αν και προς το τέλος του 2015 διαφάνηκε ότι πράγματι η αγορά ακινήτων εξήλαθε από την ύφεση των τελευταίων ετών. Εξάλλου, οι τράπεζες δεν έφτασαν στο σημείο να δανείζουν με φυσιολογικούς ρυθμούς. Αν και ξεκίνησε εκ νέου ο δανεισμός, με ταυτόχρονη μείωση των επιτοκίων, εντούτοις πιθανόν να παρέχονται κορηγήσεις σε έναν από τους τρεις δανειολήπτες, οι οποίοι δικαιολογούνται να εξασφαλίσουν δανεισμό, σε αντίθεση με τις τακτικές των παλαιότερων ετών, όπου οι σχετικές εγκρίσεις για δάνειο παρέχονταν σχεδόν σε όλους. Η αύξηση του δανεισμού αναμένεται να βελτιωθεί με την πάροδο του χρόνου όταν η ρευστότητα εισέλθει στην αγορά και όταν επιλυθεί το πρόβλημα με τα κόκκινα δάνεια, τα οποία αποτελούν βαρίδι στους ισολογισμούς των τραπεζών, οι οποίες προσπαθούν να διασφαλίσουν την επιβίωσή τους, διατηρώντας σε χαμηλά επίπεδα τον αριθμό και τα ποσά των νέων δανείων. Προς το τέλος της προηγούμενης χρονιάς, ξεκίνησε η πραγματική προσπάθεια για αναδιάρθρωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων και το 2016 θα είναι η χρονιά, κατά την οποία τουλάχιστον για τον όγκο των ΜΕΔ θα πραγματοποιηθούν

επαφές με τους δανειολήπτες και θα μελετηθεί το ενδεχόμενο σοβαρής αναδιάρθρωσης. Παράλληλα, στο πλαίσιο αυτό οι τράπεζες θα ξεκινήσουν να δέχονται, τουλάχιστον όσον αφορά στα μεγάλα δάνεια, ακίνητα προς εξόφληση των υποχρεώσεων. Δηλαδή, μετά από αμοιβαία συμφωνία με τον οφειλέτη, η τράπεζα θα αποδεχτεί την ανταλλαγή ακινήτων (αγορά των ακινήτων από την τράπεζα) έναντι των υπολοίπων των δανείων.

Προς θετικά πρόσημα

-Ποιες οι προσδοκίες για το 2016;

«Οι τιμές φαίνεται να σταθεροποιήθηκαν όπως καταδεικνύεται τόσο στον δείκτη τιμών του RICS όσο και της Κεντρικής Τράπεζας και ενδεχομένως την επόμενη τριμηνία να δούμε περισσότερο θετικά πρόσημα παρά αρνητικά. Ωστόσο, κάτι τέτοιο δεν προνοεί αυτόματα και αυξήσεις στις τιμές, οι οποίες προβλέπεται ότι θα παραμείνουν στα ίδια επίπεδα τουλάχιστον για φέτος, την ώρα που οι πράξεις θα αυξάνονται με ένα λογικό ρυθμό. Οι τιμές θα επηρεαστούν μόνο αν υπάρξουν μαζικές εκποιήσεις, οι οποίες δεν προβλέπεται να γίνουν, αφενός γιατί ακόμα και το νέο νομικό πλαίσιο για δημοπρασίες ακινήτων προνοεί μία χρονόβια διαδικασία και αφετέρου επειδή οι τράπεζες δεν επιθυμούν να καταλήξουν πολλά ακίνητα σε δημοπρασίες, εξέλιξη που αναμένεται να πέσει προς τα κάτω τις τιμές. Από την άλλη, ο δανεισμός από τις τράπεζες είναι ένας πολύ σημαντικός παράγοντας, που θα επηρεάσει την αύξηση των πράξεων.

«Οι πραγματικοί επενδυτές που θα αποφασίσουν να εισέλθουν στην κυπριακή αγορά, αναμένεται να είναι πολύ λίγοι και θα έρθουν για επιλεγμένες επενδύσεις όπως ακτοπρομήθειες, μαρίνες, γκολφ, καθώς και το θέρετρο καζίνο», τονίζει ο κ. Μουσκίδης.

-Μπορεί, όμως, να επιστρέψει η αγορά στις 10.000 πωλήσεις ετησίως;

«Θετικό πρόσημο όσον αφορά στο ενδιαφέρον τους προς την Κύπρο καταγράφεται από τους ξένους αγοραστές, οι οποίοι, όμως λειτουργούν ως αστάθμητος παράγοντας. Οι ξένοι επιλεγμένοι

την Κύπρο επειδή επανήλθε η εμπιστοσύνη τους προς την οικονομία ή επειδή θεωρούν ότι οι τιμές έφτασαν σε ελκυστικά επίπεδα. Για να μην αφήνεται να νοηθεί ότι υπάρχουν πάρα πολλοί ξένοι επενδυτές, μεγάλοι οργανισμοί και ταμεία, που θα έρθουν στην Κύπρο για να αγοράσουν τα ακίνητά μας, θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι για να προσελκυσθούν οι εν λόγω επενδυτές θα πρέπει να ξέρουν ότι θα βγουν κερδισμένοι. Δυστυχώς, η κυπριακή αγορά δεν τους προσφέρει υψηλές αποδόσεις όσον αφορά στα ενοίκια, ενώ ούτε η κεφαλαιακή αξία των ακινήτων αναμένεται να αυξηθεί σημαντικά εντός της επόμενης διετίας ή τριετίας. Επομένως, θα απογοητευθούν όσοι ευελπιστούν σε μαζική κάθοδο ξένων αγοραστών. Οι ξένοι που προτιμούνται να έρθουν στην Κύπρο έχουν ως στόχο την εξασφάλιση της άδειας μόνιμης παραμονής, του ευρωπαϊκού διαβατηρίου, όπως επίσης και επειδή τους αρέσει γενικά η χώρα.

Επιλεγμένες ξένες επενδύσεις
-Από ποιες χώρες προέρχονται οι αλλοδαποί αγοραστές Ποια ακίνητα προτιμούν;

«Όσοι έρχονται με στόχο την εξαφάνιση ευρωπαϊκού διαβατηρίου είναι από τρίτες χώρες, δηλαδή Ρώσοι, Κινέζοι, Ιρανοί, Αιγύπτιοι και άλλοι επιχειρηματίες, οι οποίοι πραγματοποιούν επενδύσεις τουλάχιστον 2 εκατ. ευρώ. Στόχος τους είναι μία σιδηροκέφαλη επένδυση, η οποία θα τους αποδώσει σε μερικά χρόνια. Όσον αφορά στην άδεια μόνιμης παραμονής,

οι αγοραστές θα πρέπει να εξασφαλίσουν κατοικία τουλάχιστον 300.000 ευρώ, δηλαδή δεν ενδιαφέρονται τόσο για την επένδυση, όσο για να εξασφαλίσουν ένα χώρο παραμονής. Σε αυτό το σημείο θα τονίσω ότι θα πρέπει να καταστούν πιο ανταγωνιστικά τα σχέδια προσέλκυσης ξένων αγοραστών. Υπάρχουν και άλλοι είδους επενδύσεις από ξένους, οι οποίοι προχώρησαν σε αγορές μεγάλων επιχειρήσεων στην Κύπρο. Η Fox συμμετείχε ως μεσάζων σε μία από αυτές τις επενδύσεις, την εξαγορά των δύο malls της Λευκωσίας από νοτιοαφρικανικό όμιλο. Από την άλλη, πραγματικοί επενδυτές που θα αποφασίσουν να εισέλθουν στην κυπριακή αγορά, αναμένεται να είναι πολύ λίγοι και θα έρθουν για επιλεγμένες επενδύσεις όπως τις αποκρατικοποιήσεις ημικρατικών οργανισμών, μαρίνες, γκολφ, καθώς και το θέρετρο καζίνο.

-Γνωρίζετε κατά πόσο συζητεί κάποια άλλη κίνηση στην κυπριακή αγορά η Atterbury, ιδιοκτήτρια των malls;

«Η Atterbury Cyprus δήλωσε επισημαίνοντας ότι ενδιαφέρεται για αύξηση των επενδύσεων και της παρουσίας της στην εγχώρια αγορά. Ωστόσο, δεν υπάρχει οποιαδήποτε επίσημη ενημέρωση, πέραν της γενικής τοποθέτησης της εταιρείας. Μελετώνται διάφορα πιθανά επενδυτικά σενάρια και σε περίπτωση που προκύψει μία ενδιαφέρουσα ευκαιρία, ενδεχομένως να εκδηλώσουν ενδιαφέρον. Δεν υπάρχει, ωστόσο, συγκεκριμένη επένδυση στα σκαριά.

συνθήκες δεν ευνοείται ραγδαία άνοδος ούτε των τιμών ούτε του όγκου συναλλαγών, αναφέρει ωστόσο ότι η ελλιπής εποπτεία και τα παράθυρα στη νομοθεσία δύνανται να οδηγήσουν σε νέα φούσκα στην αγορά.

-Πώς ολοκληρώθηκε το 2015 για την αγορά ακινήτων Πώς κινήθηκε η αγορά σε σχέση με το ακροϋψωμα της οικονομικής κρίσης το 2013;

«Αν και πρέπει να διευκρινιστεί ότι δεν είναι πλήρως η εικόνα που δίνεται με βάση τις καταθέσεις πωλητηρίου εγγράφων στα κτηματολογικά γραφεία, εντούτοις διαφαίνεται μία θετική τάση. Η πιο ψηλή χρονιά όσον αφορά στις πωλήσεις ακινήτων ήταν το 2007, με περίπου 21.000 πράξεις, εκ των οποίων 11.000 αφορούσαν ξένους αγοραστές και 10.000 εγχώριους αγοραστές. Ωστόσο, από το 2007 καταγράφεται σταθερή πτώση, η οποία έφτασε στο χαμηλότερο σημείο το 2013 με 3.700 πράξεις, όπου η αγορά είχε παγώσει και ήταν θαύμα που επιβίωσαν αρκετοί επαγγελματίες του τομέα. Έκτοτε, παρουσιάζεται σταδιακή ανοδική πορεία -με αποτέλεσμα το 2015 να καταγραφούν σχεδόν 5.000 πωλήσεις - η οποία, όμως, δεν είναι εντυπωσιακή. Ασφαλώς, είναι θετική η βελτίωση, εντούτοις αν δούμε τα πραγματικά μεγέθη, μία κυπριακή αγορά θα έπρεπε φυσιολογικά να σημειώνει πωλήσεις μεταξύ 10.000 και 12.000 ετησίως. Επομένως, η αγορά βρίσκεται σχεδόν στα μισά των φυ-

Δεν πρέπει να αποκλείεται νέα φούσκα στην αγορά

-Πώς αναμένεται να επηρεάσει την αγορά ακινήτων ενδεχόμενη επίλυση του Κυπριακού;

«Αν και έχουν πραγματοποιηθεί σχετικές μελέτες, εντούτοις είναι πολύ δύσκολο να καθοριστεί ποιο θα βγουν κερδισμένοι και ποιοι χαμένοι, πού θα γίνουν περισσότερες και πού λιγότερες πράξεις, σε περίπτωση επίλυσης του Κυπριακού. Γενικά οδοκαπ των πλείστων φορέων είναι ότι θα λειτουργήσει θετικά στην οικονομική δραστηριότητα της χώρας, καθώς η λύση θα συνεπάγεται δημιουργία οικοδομών και ανάπτυξη ακινήτων. Σταδιακά και με την πάροδο του χρόνου οι τιμές ακινήτων στις διάφορες επαρχίες θα είναι συγχρόνως.

-Κινδυνεύει με νέα φούσκα η αγορά ακινήτων;

«Δυστυχώς ναι, πάντα κινδυνεύουμε. Ενώ στις πλείστες περιπτώσεις κάποιοι γνωρίζουν ότι πραγματοποιούν μία επικίνδυνη επένδυση, εντούτοις ενίοτε παρασύρονται είτε από απληστία είτε από ελλιπή εν-

μέρωση. Δεν θεωρώ ότι έχουμε φτάσει σε τέτοιο επίπεδο ωριμότητας, ούτως ώστε να αποκλειστούν παράνομες φούσκες μελλοντικά. Οι φούσκες δημιουργούνται επειδή κάποια τμήματα της αγοράς δεν δουλεύουν σωστά. Διαχρονικά, οι ελλιπείς νόμοι και η ελλιπής εποπτεία στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα από την Κεντρική Τράπεζα, τόσο στην περίπτωση του Χρηματοπιστωτικού Λιγού πριν το 2000 όσο και στην περίπτωση των ακινήτων την περίοδο 2005-2008, επέτρεπαν τη δημιουργία αυτών των φουσκών. Επομένως, όσο υπάρχει απληστία, παράθυρο στους νόμους και ελλιπής εποπτεία, η επόμενη φούσκα δεν αποκλείεται να υπάρξει. Ωστόσο, επί του παρόντος είμαστε μακριά από μία φούσκα, καθώς οι τιμές είναι σε λογικά επίπεδα, ενώ δεν αναμένεται ταχεία αύξηση των τιμών και του όγκου συναλλαγών. Αν διαφανούν τέτοιες ενδείξεις, αυτή τη φορά θα είμαστε κοντά και θα τις παρακολουθούμε.

-Ποιες βελτιώσεις θα πρέπει να

γίνουν στην αγορά για να καταστεί πιο αποδοτική;

«Ένα σημαντικό πρόβλημα της αγοράς είναι η ελλιπής πληροφόρηση από πλευράς κυβέρνησης, καθώς τα στατιστικά στοιχεία, τα οποία εκδίδονται, είναι λίγα και ελλιπή. Δεν γνωρίζουμε κατά πόσο οι 5.000 πράξεις του 2015 αφορούν διαμερίσματα, οικίες, οικόπεδα, κωάρφια. Χάνονται πολλές χιλιάδες ευρώ από ιδιώτες επαγγελματίες λόγω της έλλειψης ενημέρωσής τους. Ένα άλλο πρόβλημα είναι η μη έγκαιρη και η μη αναλυτική ενημέρωση. Τα στοιχεία που εκδίδονται από την Κεντρική Τράπεζα αφορούν μόνο τις ελές σπιτιών και διαμερισμάτων και όχι άλλων ακινήτων, ενώ τα εν λόγω στοιχεία ανακοινώνονται αρκετούς μήνες αργότερα. Παράλληλα, απαιτείται αρκετά μεγάλο χρονικό διάστημα για την έκδοση αδειών οικοδομής. Γενικότερα, χρειάζεται εκσυγχρονισμός και επιτάχυνση των διαδικασιών, οι οποίες θα διευκολύνουν την ανάπτυξη της αγοράς ακινήτων.

ΑΝΑΛΥΣΗ Του KEVIN ALLISON / REUTERS

Η σημασία του ελέγχου στις αγορές ομολόγων

Στην Αμερική, η αγορά ομολόγων των περιφερειακών αρχών πάσχει σε απειλητικό βαθμό από έλλειψη μηχανισμών επιβολής ελέγχου.

Η κρίση κρέδους που έχει πλήξει την υπερκαία κτήση του Πουέρτο Ρίκο αποτελεί το τελευταίο παράδειγμα που σκιαγραφεί αυτή την έλλειψη. Τα πλήρη των ανόπτων επενδυτών θα έπρεπε να διασχυθούν κάτι από την περίπτωση αυτή και να επιδείξουν περισσότερη σύνεση σε άλλες επικίνδυνες ζώνες.

Ο όρος «δυνάμεις ελέγχου της αγοράς ομολόγων» ανήκει σε κάποιον στρατηγικό αναλυτή επενδύσεων ονόματι Εντ Γαρντενί, που τον επινόησε τη δεκαετία του 1980. Εκπαιρέθηκε η πεποιθήση που εκφράζει εντός ο όρος και η οποία έγινε σταδιακά αποδεκτή ως ένα

είδος σοφίας: πως, όταν οι αρμόδιες αρχές και οι αξιωματούχοι τους δεν είναι πρόθυμοι να επιδείξουν αυτοσυγκράτηση στις δημόσιες δαπάνες, παρεμβαίνουν οι αγορές, που αναλαμβάνουν αυτό το έργο αυξάνοντας το κόστος του δανεισμού τους. Δεν συνέβη, όμως, κάτι τέτοιο στην περίπτωση του νησιού της Καραϊβικής, του Πουέρτο Ρίκο.

Το δημόσιο κρέδος που συσσωρεύσει η κτήση των ΗΠΑ στην Καραϊβική έχει εκτιναχθεί σε περίπου 70 δισ. δολάρια, ενώ δεν υπερβεί τα 40 δισ. δολάρια το 2006, τότε που έληξαν οι φοροαπαλλαγές στον μεταποιητικό κλάδο, με αποτέλεσμα να διολισθήσει η οικονομία του νησιού σε ύφεση, από την οποία δεν έχει ακόμη καταρθώσει να ανακάμψει. Το βάρος είναι δυσβάσταχτο για

ένα νησί με πληθυσμό 3,6 εκατ. κατοίκων, όπου το ποσοστό της φτώχειας υπερβαίνει το 40%, ενώ την ίδια στιγμή τα επίπεδα ανεργίας είναι υψηλά και αυξάνεται διαρκώς η μετανάστευση στο εξωτερικό.

Ολα αυτά συνεπάγονται ότι η απόφαση που έλαβαν οι αρχές του νησιού προ ημερών να μην καταβάλουν την πληρωμή τόκων και βασικών κεφαλαίων συνολικού ύψους 37 εκατομμυρίων δολαρίων δεν είναι παρά μόνον η αρχή.

Όπως προκύπτει από τα στοιχεία που έχει καταγράψει η αρμόδια υπηρεσία της Thomson Reuters για τα ομόλογα περιφερειακών αρχών, μόλις το 2012 οι αποδόσεις των ομολόγων του Πουέρτο Ρίκο δεν ήταν παρά δύο εκατοστιαίες μονάδες υψηλότερες από εκείνες άλλων

αντίστοιχων ομολόγων με βαθμολογία τριών Α. Πρόκειται για το ίδιο επίπεδο αποδόσεων που κατέβαλαν εκείνη την εποχή άλλες κυβερνήσεις για τον δανεισμό τους, όταν οι οίκοι πιστοληπτικής αξιολόγησης έδιναν στα ομόλογα τους βαθμολογία με σύσταση για επένδυση έστω κι αν το κρέος τους υπερβεί αδη τα 60 δισεκατομμύρια δολάρια.

Και μόλις το 2013 άρχισε να αυξάνεται καθυστέρημένα το κόστος δανεισμού για τις αρχές του Πουέρτο Ρίκο έπειτα από χρόνια εκτεταμένων δαπανών που οδήγησαν σε αύξηση του δημοσιονομικού ελλείμματος και έπειτα από χρόνια οικονομικής στασιμότητας.

Είχαν μεσολάβσει πολλοί παράγοντες που οδήγησαν σε αυτό το αποτέ-

λεσμα. Πρώτα απ' όλα, δεν είναι σύνθετες να μην κατορθώνει μια κρατική αρχή να αποπληρώσει τα χρέη της.

Σύμφωνα με την Bank of America Merrill Lynch, το ποσοστό στάσης πληρωμών σε ομόλογα περιφερειακών αρχών στη διάρκεια του περασμένου έτους, και συγκεκριμένα μέχρι και τον Νοέμβριο ήταν μικρότερο από 0,2%. Εξάλλου, τα ομόλογα του Πουέρτο Ρίκο εξαιρούνται από τους φόρους εισοδήματος των ομολογιούχων αρχών, του κράτους αλλά και των τοπικών αρχών.

Αυτό σημαίνει πως είναι εξαιρετικά ελκυστικά για τους μεμονωμένους επενδυτές, καθώς και για τα αμοιβαία κεφάλαια. Αν λάβει κανείς υπόψη ότι τα επιτόκια του δολαρίου βρίσκονταν

μέχρι προσφάτως σε μηδενικά επίπεδα, δεν απορεί κανείς κάθε διάθεση για αυτοσυγκράτηση.

Κάτι ανάλογο μπορεί να ισχύει και για άλλες κυβερνήσεις και τοπικές αρχές πολιτειών, όπως, για παράδειγμα, για την πολιτεία του Νιου Τζέρσεϊ, του Ιλινόις και για την πόλη του Σικάγο.

Ολες αυτές θα μπορούσαν να έχουν αποφυγή ορισμένα από τα δεινά που αντιμετωπίζουν σήμερα από πολύ πιο διακριτικούς ομολογιούχους τους.

Όταν δεν υπάρχουν οι παράγοντες ελέγχου στις αγορές ομολόγων, η δημοσιονομική ασωτία δεν είναι δυνατόν να αποφευχθεί. Τουλάχιστον το Πουέρτο Ρίκο αποτελεί πλέον μια περίπτωση από την οποία μπορούν να αντληθούν διδάγματα.

Blue Air smart flying. ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΟ ΜΑΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ είναι εδώ. ΛΑΡΝΑΚΑ → ΑΘΗΝΑ • ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ • ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙ • ΚΩΣΤΑΝΤΖΑ. Αποκλειστικός Αντιπρόσωπος Orthodoxou. Κάντε τις κρατήσεις σας τώρα στα τηλέφωνα (357) 24 841 180 / (357) 22 755 300 ή μέσω των ταξιδιωτικών πρακτόρων της περιοχής σας. www.blueairweb.com

Μας έμεινε το «Αγρινό» που αναζητεί επενδυτές

Ένας χρόνος από το λουκέτο που έβαλε στις Κυπριακές Αερογραμμές η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και οι επιπτώσεις αποδείχθηκαν διαχειρίσιμες

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Ένας χρόνος πέρασε από την 9η Ιανουαρίου 2015, ημέρα Παρασκευή, που η Διεύθυνση Ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής έβγαλε από τον αεροπορικό χώρο τις Κυπριακές Αερογραμμές, δίνοντας έτσι ένα άδοξο τέλος στην 69χρονη ιστορία του κρατικού αερομεταφορέα της Κύπρου. Ένα χρόνο μετά το μόνο που έχει απομείνει να θυμίζει τις παλαιότερες κρατικές ΚΑ είναι το σύμβολο της, το «Αγρινό», το οποίο παρά την ιστορία του και παρά τις υπεραισιολογικές εκτιμήσεις για την εμπορική του υπεραξία, παραμένει στα αζήτητα. Το σοκ των πρώτων ημερών από τους τίτλους τέλους της κρατικής αεροπορικής εταιρείας ξεπεράστηκε σχετικά πολύ σύντομα, ενώ οι φόβοι για αλυσιστικές επιπτώσεις

Προσφυγές στα δικαστήρια ετοιμάζουν να καταθέσουν εργαζόμενοι των Κυπριακών Αερογραμμών, διεκδικώντας αποζημιώσεις για απώλεια καριέρας.

σε τουρισμό και οικονομία τελικά αποδείχθηκαν υπερβολικοί. Με εξαίρεση την απώλεια 560 θέσεων εργασίας, το λουκέτο στις Κυπριακές Αερογραμμές ξεπεράστηκε σχετικά ανώδυνα. Το μόνο που συνεχίζει να θυμίζει την αεροπορική εταιρεία της Κύπρου είναι το εμπορικό της σήμα, το «Αγρινό», η εκκαθάριση της εταιρείας, η οποία συνεχίζεται, αλλά και οι επιπτώσεις κοινωνικές και οικονομικές στην συντριπτική πλειοψηφία των εργαζομένων της εταιρείας.

Η απώλεια μεγάλου αριθμού προσφερόμενων θέσεων επιβατών στην ντόπια αεροπορική αγορά δεν προκάλεσε αρνητική διατάραξη του ισοζυγίου προσφοράς και ζήτησης, κάτι που θα επηρέαζε τις τιμές των εισιτηρίων. Αλλά και σε επίπεδο προορισμών του κενού των Κυπριακών Αερογραμμών καλύφθηκε γρήγορα με την αύξηση δρομολογίων από υφιστάμενες αεροπορικές εταιρείες ή την έναρξη νέων από άλλες εταιρείες.

Το μόνο περιουσιακό στοιχείο που παραμένει να θυμίζει τις άλλοτε Κυπριακές Αερογραμμές είναι το σήμα κατατεθέν της εταιρείας και της Κύπρου το «Αγρινό», το οποίο αναζητεί ιδιώτες εννοιαστές.

Προς ενοικίαση το σήμα κατατεθέν της εταιρείας

Ένα από τα λιγοστά περιουσιακά στοιχεία που λεγόταν ότι έχει εμπορική αλλά και οικονομική αξία είναι αυτό του «Αγρινού», σήμα κατατεθέν των ΚΑ από ίδρύσεως της εταιρείας. Το εμπορικό σύμβολο της εταιρείας αγοράστηκε από το κράτος έναντι του ποσού των 1,5 εκατ. ευρώ πολύ πριν η Κομισιόν βάλει λουκέτο στην εταιρεία και επί προεδρίας Μάκη Κωνσταντινίδη. Η αρχική σκέψη ήταν το σήμα των ΚΑ να πωληθεί σε ιδιώτες επενδυτές, που, όπως αφηρότητα να διαρρεύσει, ένα χρόνο πριν έδεικναν τεράστιο ενδιαφέρον. Ένα χρόνο μετά το ενδιαφέρον αναζητείται και η προσπάθεια που καταβάλλεται μέσω των Εφόρου Αποκρατικοποιήσεων όπως το «Αγρινό» παραχωρηθεί σε ντόπιους ή ξένους ενδιαφερόμενους για εμπορική εκμετάλλευση. Η εκκαθάριση της εταιρείας δεν έχει ολοκληρωθεί.

Ένα χρόνο μετά το κλείσιμο της εταιρείας η εκκαθάριση δεν έχει ολοκληρωθεί.

Υπό τις περιστάσεις αν κάποιος αναζητήσει χαμένους από το κλείσιμο των Κυπριακών Αερογραμμών, τότε αναμφίβολα θα καταλήξει στην συντριπτική πλειοψηφία όσων εργοδοτούσε η αεροπορική εταιρεία. Με εξαίρεση κυβερνήτες και συγκυβερνήτες, το υπόλοιπο προσωπικό με ελάχιστες εξαιρέσεις συνεχίζει να αντιμετωπίζει το φάσμα της ανεργίας ή άλλαξή επαγγελματικό προσανατολισμό.

Από τους 65 κυβερνήτες και συγκυβερνήτες των Κυπριακών Αερογραμμών, ένα χρόνο μετά, το σύνολο έχει αποκατασταθεί επαγγελματικά. Σύμφωνα με στοιχεία της «Κ», οι πιλότοι των ΚΑ εργοδοτήθηκαν σχετικά γρήγορα από άλλες αεροπορικές εταιρείες της περιοχής. Αεροπορικές εταιρείες του Αραβικού Κόλπου έχουν εντάξει στο δυναμικό τους κύπριους κυβερνήτες και συγκυβερνήτες, ενώ κάποιοι άλλοι συνεχίζουν επαγγελματικά σε εταιρείες της Ευρώπης. Παρόμοια είναι και η εικόνα για το προσωπικό συντήρησης αεροσκαφών.

Οι περισσότεροι εργοδοτήθηκαν σε τεχνικές βάσεις αεροπορικών εταιρειών σε Άμστερνταμ, Λονδίνο και Αραβικό Κόλπο.

Το μεγάλο πρόβλημα από την απώλεια εργασίας το αντιμετωπίζει το υπόλοιπο προσωπικό των Κυπριακών Αερογραμμών, αεροσυνοδοί, αλλά και προσωπικό εδάφους. Ένα χρόνο μετά οι παρενέργειες από το κλείσιμο είναι ορατές με μεγάλο αριθμό εργαζομένων να ετοιμάζεται να προσφύγει στην δικαιοσύνη για απώλεια καριέρας διεκδικώντας αποζημιώσεις.

Η ίδια κατηγορία φωνάζει ότι οι αποζημιώσεις που δόθηκαν δεν ήταν οι αναμενόμενες με χαρακτηριστική περίπτωση, ακόμα και το Ταμείο Προνοίας, το οποίο, όπως λένε, ήταν κουτσουρεμένο κατά 25%. Η χαρακτηριστική αποζημίωση μέχρι τέσσερις χιλιάδες που δόθηκε σε κάθε εργαζόμενο ανάλογα με τα χρόνια εργασίας δεν ικανοποιεί την πλειοψηφία, η οποία ελπίζει για κάτι καλύτερο στον εκκαθαριστή της εταιρείας.

Ομαλή η μετά ΚΑ εποχή

Στην ντόπια αεροπορική αγορά οι παρενέργειες κλεισίματος των ΚΑ αποδείχθηκαν διαχειρίσιμες. Την χρονιά που πέρασε η κατάσταση που δημιουργήθηκε μόνο τραγική δεν περιγρά-

φεται. Οι ταξιδιωτικοί πράκτορες κάνουν λόγο για σχετικές επιπτώσεις, οι οποίες όμως δεν άλλαξαν άρδην την εικόνα που επικρατούσε, όταν οι ΚΑ ήταν στον αέρα.

Η απώλεια μερικών κλιόδων θέσεων επιβατών καλύφθηκαν, όπως υποστηρίζει η κυβέρνηση, και με την παραπάνω από άλλες ιδιωτικές εταιρείες. Το ίδιο συνέβη και σε προορισμούς, ακόμα και στην κεντρική Ευρώπη. Σε δημοφιλή δρομολόγια, όπως αυτό της Ελλάδας, οι τιμές των εισιτηρίων είτε παρέμειναν στα ίδια επίπεδα, είτε μειώθηκαν ανάλογα με την πολιτική της κάθε εταιρείας και του χρόνου κράτησης, λένε οι ταξιδιωτικοί πράκτορες. Ένας προορισμός που παραμένει δημοφιλής για τους κύπριους επιβάτες και δείχνει μια αύξηση στο κόστος ταξιδιού είναι το Ηνωμένο Βασίλειο. Το

Σε αεροπορικές εταιρείες του Αραβικού Κόλπου έχει απορροφηθεί η πλειοψηφία των πιλότων των ΚΑ αμέσως μετά το κλείσιμο της κυπριακής εταιρείας.

Λονδίνο π.χ. εμφανίζεται να έχει αυξημένες τιμές κατά 15%. Η αύξηση ωστόσο δεν αποδίδεται στο κλείσιμο του άλλοτε κρατικού αερομεταφορέα, αλλά στην αύξηση της τουριστικής κίνησης από την Βρετανία, η οποία, όπως εκτιμάται, επηρεάζει αρνητικά τις τιμές της εξερχόμενης επιβατικής κίνησης.

Συγκεκριμένα, όπως υποστηρίζεται, η νοοτροπία των Βρετανών να προγραμματίζουν ναυρίς τις διακοπές τους έχει ως αποτέλεσμα να απορροφούν το σύνολο των φθνών ναύλων που δίνουν οι αεροπορικές εταιρείες. Στη γενικότερη εικόνα που αφορά τον τουρισμό και την οικονομία, τα στοιχεία της επιβατικής κίνησης για το 2015 είναι ενδεικτικά.

Με τις ΚΑ εκτός αέρα και την μείωση των αφίξεων από Ρωσία, δυο παράγοντες που ισοδυναμούν με 1,5 εκατ. προσφερόμενων θέσεων μείον, η κίνηση στα δυο αεροδρόμια αυξήθηκε κατά 3,6%.

Αισιοδοξία με εξωγενή βοήθεια για τον τουρισμό

Πρόκληση η ενίσχυση της ποιότητας του παρεχόμενου προϊόντος, σε μια χρονιά που αναμένεται να σημειωθεί νέο ρεκόρ αφίξεων

Του ΜΑΡΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ

Στον θετικό απολογισμό του 2015, χρονιά κατά την οποία σημειώθηκαν ιστορικά ρεκόρ στον τουρισμό, αναφέρονται οι εμπλεκόμενοι φορείς, οι οποίοι προσδοκούν ότι και για τη φετινή χρονιά οι προοπτικές προβλέπονται ευοίωνες.

Ωστόσο, οι αυξήσεις που καταγράφονται όσον αφορά στις τουριστικές αφίξεις και στα έσοδα από τον τουρισμό οφείλονται εν μέρει και στους διάφορους εξωγενείς παράγοντες της προηγούμενης τετραμηνίας, όπως τα τρομοκρατικά χτυπήματα στην Τυνησία, την κατάρριψη αεροσκάφους στο Σαρμ Ελ Σέικ και την αναταραχή στις σχέσεις Τουρκίας και Ρωσίας. Την κοινοβουλευτική επιτροπή εμπορίου απασχόλησε ο απολογισμός του 2015, το οποίο εκτιμάται ότι θα ολοκληρωθεί με περίπου 8,5% αύξηση στις αφίξεις έναντι του 2014, καθώς και η ανάγκη για προγραμματισμό για την επικείμενη τουριστική περίοδο. Μιλώντας ενώπιον της επιτροπής, η αναπληρώτρια γενική

Σύμφωνα με τον ΚΟΤ, έχει κερδηθεί σε μεγάλο βαθμό το στόχισμα της σωστής εξυπηρέτησης των τουριστών, οι οποίοι επισκέφθηκαν την Κύπρο εκτάκτως τους προηγούμενους μήνες λόγω της κατάστασης στο Σαρμ Ελ Σέικ και των τεταμένων ρωσοτουρκικών σχέσεων.

Προοπτικές μέσω αιθέρων

Στην ενίσχυση της αεροπορικής συνδεσιμότητας της Κύπρου, η οποία κατά επέκταση εκτιμάται ότι θα βοηθήσει στη βελτίωση των τουριστικών αφίξεων, αναμένεται να συμβάλει το ενδιαφέρον για εγγραφή και αδειοδότηση αεροπορικών εταιρειών με βάση την Κύπρο.

Ήδη, η Tus Airways είναι η αεροπορική εταιρεία, η οποία προσφάτως έχει αδειοδοτηθεί και πρόκειται να ξεκινήσει να εκτελεί πτήσεις προς κορινθίους προορισμούς, όπως το Τελ Αβίβ και η Χάιφα, ενώ προχωρούν οι διαδικασίες και για τις υπόλοιπες εταιρείες, οι οποίες υπέβαλαν αίτηση για εξασφάλιση πιστοποιητικού αερομεταφορέα. Παράλληλα, σχετικά ενδιαφέρον για απόκτηση του εν λόγω πιστοποιητικού φαίνεται να έχουν εκπληρώσει ξένες εταιρείες, οι οποίες

ενδιαφέρονται να εγγραφούν στην Κύπρο.

Την ίδια ώρα, στο πλαίσιο της ενδυνάμωσης του τουριστικού ρεύματος από τη Ρωσία και της κάλυψης του κενού, που δημιουργήσε το κλείσιμο των ρωσικών αερομεταφορέα, Transaero, έχει φιλελευθεροποιηθεί η συμφωνία μεταξύ Κύπρου και Ρωσίας, προκειμένου να μην υπάρξει οποιοσδήποτε περιορισμός στον αριθμό των ρωσικών αερομεταφορέα, που θέλουν να πετάξουν προς την Κυπριακή Δημοκρατία, αν και από ρωσικής πλευράς σταθερή παραμένει ως έχει η στάση της μη αποδοχής οποιουδήποτε ευρωπαϊκού αερομεταφορέα είναι εγκατεστημένο στην Κύπρο να πετά προς ρωσικούς προορισμούς. Εξάλλου, δημιουργούνται προοπτικές προσέλ-

κους ρεύματος ορισμένων Ρώσων ταξιδιωτών, που δεν επιθυμούν να εξυπηρετηθούν μέσω των μεγάλων οργανωτών ταξιδιών και οι οποίοι ήταν αδύνατο να επισκεφθούν μέχρι πρότινος την Κύπρο.

Αντίθετα, με την αύξηση των αεροπορικών εταιρειών, ενδεχομένως το εν λόγω τουριστικό ρεύμα να διεκτεταθεί προς τη χώρα τόσο τους καλοκαιρινούς όσο και τους χειμερινούς μήνες.

Στο ίδιο μήκος κύματος και οι δύο συμφωνίες του Υπουργείου Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων με τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα και το Κατάρ για ανοικτούς αιθέρους, που δίνουν τη δυνατότητα σε αεροπορικές εταιρείες των εν λόγω χωρών να πετούν από Λάρνακα και Πάφο προς ευρωπαϊκούς προορισμούς.

σχηματισμό με τους ξενοδόχους. Βέβαια, παρόλο που αναμενόταν να υπάρξουν πιο πολλές αφίξεις προς την Κύπρο λόγω των αρνητικών δεδομένων στους ανταγωνιστικούς προορισμούς, εντούτοις ενδιαφέρον φαίνεται να έχουν εκδώσει οι διοργανωτές ταξιδιών για διοχετεύση τουριστών από τον τρέχοντα μήνα.

Σύμφωνα με τον ΚΟΤ, έχει κερδηθεί σε μεγάλο βαθμό το στόχισμα της σωστής εξυπηρέτησης των τουριστών, οι οποίοι επισκέφθηκαν την Κύπρο εκτάκτως τους προηγούμενους μήνες λόγω της κατάστασης στο Σαρμ Ελ Σέικ και των τεταμένων ρωσοτουρκικών σχέσεων, καθώς είχε προηγηθεί σχετική προτροπή τόσο προς τους ξενοδόχους να λειτουργήσουν ή να επαναλειτουργήσουν τις επιχειρήσεις τους, προκειμένου να ανταποκριθούν στις ανάγκες που προέκυψαν, όσο και προς τον δήμο και τις επιχειρήσεις περιοχής όπως η ελεύθερη Αμμόχωστος, προκειμένου οι τουρίστες να αποκομίσουν τις καλύτερες εμπειρίες ούτως ώστε να επισκεφθούν εκ νέου την Κύπρο κατά τους χειμερινούς ή τους καλοκαιρινούς μήνες.

Στόχισμα η ποιότητα

Στο ίδιο πλαίσιο, ο γενικός διευθυντής του Παγκύπριου Συνδέσμου Ξενοδόχων (ΠΑΣΥΞΕ), Ζαχαρίας Ιωαννίδης, εξήγησε στην κοινοβουλευτική επιτροπή ότι δεν είναι τυχαίο το ρεκόρ αφίξεων, μετά τα τραγικά γεγονότα στην Τυνησία, που οδήγησαν στην άμεση ακύρωση των πτήσεων προς εκείνο τον προορισμό από αεροπλανοφόρο, ο οποίος ενδεχομένως να χαρακτηριστεί ως χρονιά ρεκόρ στην ιστορία του εγχώριου τουρισμού τόσο από πλευράς αφίξεων όσο και εσόδων, «νοουμένου ότι επιδείχθηκε πνεύμα συλλογικότητας, σκληρής δουλειάς και αυτοσυγκράτησης», ούτως ώστε να διασφαλιστεί η ανταγωνιστικότητα του τουριστικού προϊόντος, με όφελος για την οικονομία μέσω της περαιτέρω οικονομικής α-

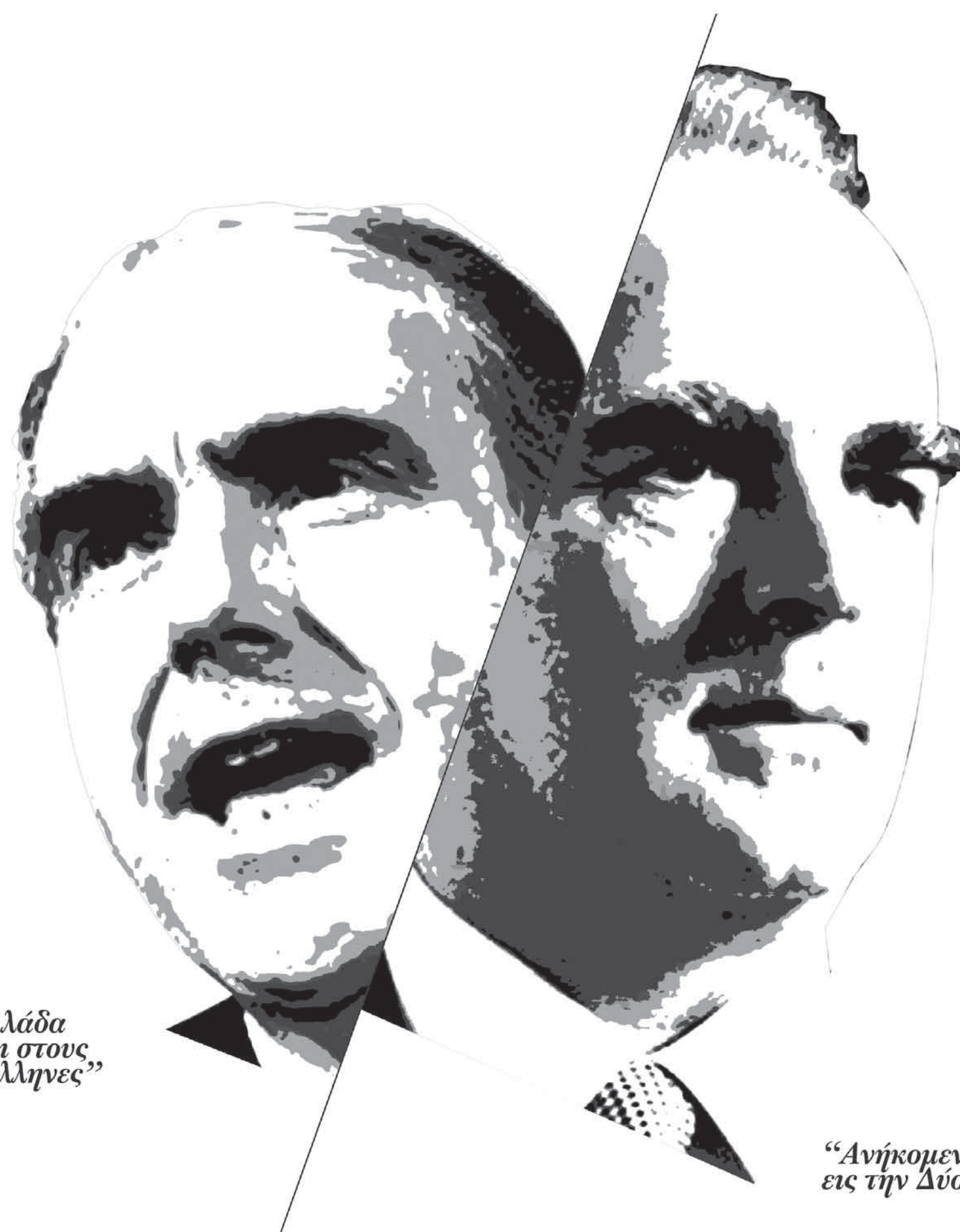
νάπτυξης, της διατήρησης θέσεων εργασίας, όπως επίσης και της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας στον τουριστικό τομέα. Από την πλευρά του ο πρόεδρος του Παγκύπριου Συνδέσμου Διευθυντών Ξενοδοχείων (ΠΑΣΥΔΙΞΕ), Βάσος Κουλάνης, επισήμανε ότι αν και οι προοπτικές για φέτος διαφαίνονται θετικές, εντούτοις θα πρέπει να ληφθεί υπόψη από τη μια η «συνεχιζόμενη υπερεξάρτηση από τη ρωσική αγορά, η οποία είναι ασταθής», την ώρα που η ίδια η Ρωσία καταβάλλει προσπάθειες για βελτίωση του εσωτερικού τουρισμού, και από την άλλη η ανάγκη για προσέλκυση ποιοτικού τουρισμού. Σύμφωνα με τον κ. Κουλάνη, θα πρέπει να καταβληθεί προσπάθεια για αύξηση της ποιότητας στον τουρισμό, καθώς όπως διαφαίνεται από τα στοιχεία, το 2015 αυξήθηκε περισσότερο η ποσότητα των τουριστών παρά η ποιότητα, με τη μέση κατά κεφαλή δαπάνη να μειώνεται, ενώ θα πρέπει να υπάρξει πρόληψη στα θέματα ασφαλείας δεδομένης της επικινδυνότητας της κατάστασης.

Δύσκολη η απεξάρτηση

Παράλληλα, οι ταξιδιωτικοί πράκτορες κάνουν λόγο για φαινόμενο που ισοχέει σε πολλές χώρες, δηλαδή οι τουρίστες να επιλέγουν διακοπές χαμηλότερου κόστους ή μικρότερης διάρκειας, τονίζοντας ότι οι προσπάθειες θα πρέπει να επικεντρωθούν σε αγορές, όπως η σκανδιναβική, ή χώρες, που παρουσιάζουν θετικά πρόσημα αλλά μικρά κλιόδρα, όπως η Γερμανία. Την ίδια ώρα, ο πρόεδρος του ACTA, Ντίνος Κάκκουρας, σημείωσε ότι καθίσταται πιο δύσκολη η απεξάρτηση από παραδοσιακές αγορές και μεγάλους διοργανωτές ταξιδιών, λόγω της ενδυνάμωσης της παρουσίας τους στην κυπριακή αγορά, η οποία ταυτόχρονα αποκλείει σε καινούργιους μικρότερους παίκτες να εδραιωθούν στην αγορά κατά την καλοκαιρινή περίοδο. Υπενθυμίζεται, ότι ο μεγαλύτερος ρωσικός διοργανωτής ταξιδιών, η Biblio Globus, αναμένεται, σύμφωνα με πληροφορίες, να εδραιώσει περαιτέρω την παρουσία της στην Κύπρο, την οποία φαίνεται να έχει στηρίξει σε μία δύσκολη για τον τουρισμό χρονιά, κατά την οποία υπολογιζόταν ότι η μείωση του τουριστικού ρεύματος από τη Ρωσία θα ήταν μεγαλύτερη.

Το τέλος μιας εποχής ή η αρχή μιας άλλης;

*“Η Ελλάδα
ανήκει στους
Έλληνες”*

*“Ανήκομεν
εις την Δύσην”*

Κωνσταντίνος Καραμανλής. Ανδρέας Παπανδρέου.

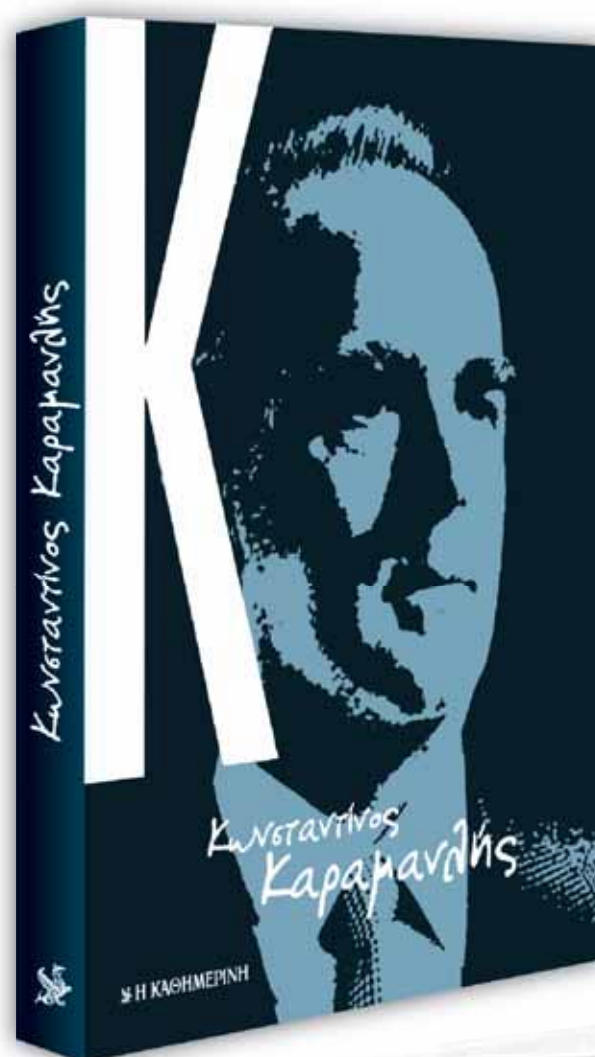
Δύο προσωπικότητες
που σφράγισαν
τη σύγχρονη Ελλάδα.

Τι φοβούνταν,
τι επιδίωκαν και
τι ελπίζανε;
Τι λάθη έκαναν;

Δύο αιρετικές
βιογραφίες που δεν
πρέπει να χάσετε.

Ανδρέας Παπανδρέου
από τον Θάνο Βερέμη

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, Κυριακή 22 Ιανουαρίου 2014 • Έτος 61 • Αρ. φύλλου 298

Κυριακή Πολιτική και Οικονομική Ενημερίδα

www.kathimerini.com.cy €1,50 (από ταχυδρομείο) €2,90 (θαλασσο) €3,90 (εξωτερικό)

Αυτή την Κυριακή 17 Ιανουαρίου με την

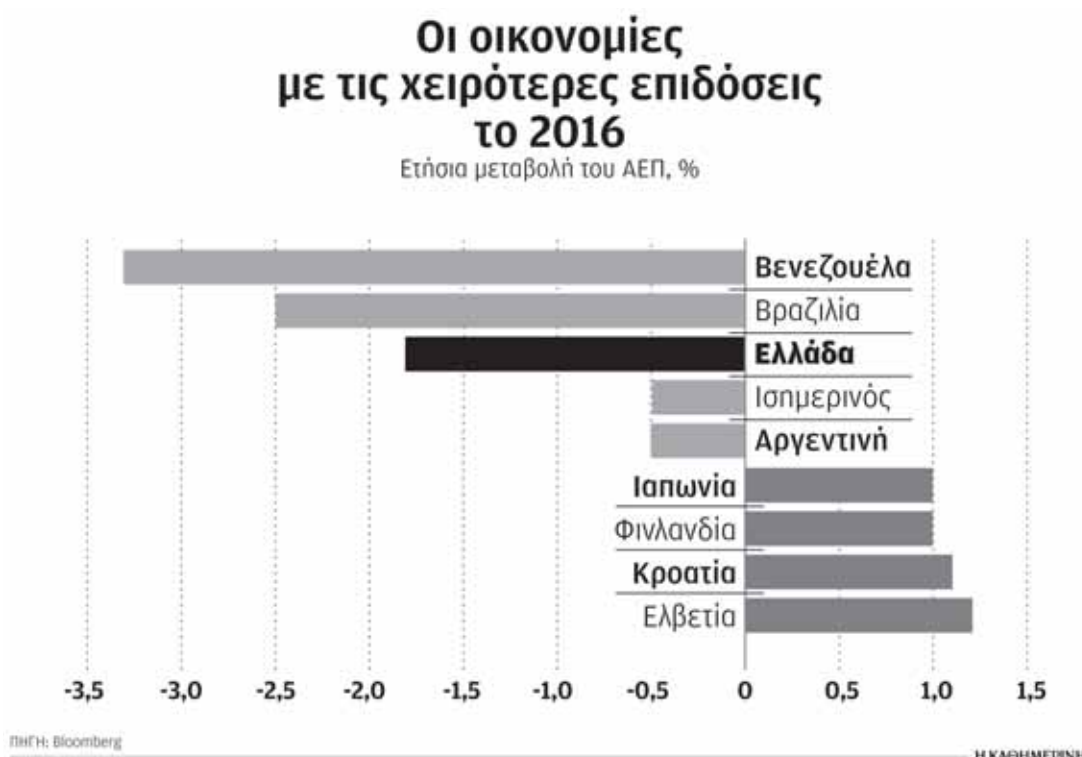

Υφεση 1,8% στην Ελλάδα εκτιμά το Bloomberg

Μεταξύ των κρατών με τις χειρότερες οικονομικές επιδόσεις το 2016 συγκαταλέγεται η χώρα

Στις οικονομίες που αναμένεται να παρουσιάσουν τη μεγαλύτερη ύφεση μέσα στο 2016 συγκαταλέγεται η Ελλάδα, καθώς βάσει των τελευταίων εκτιμήσεων τις οποίες επικαλείται το Bloomberg, το ΑΕΠ της χώρας μας αναμένεται να συρρικνωθεί κατά 1,8%. Σε σχετική έρευνα του ειδησιογραφικού πρακτορείου αναφέρεται επίσης ότι η Ελλάδα όχι μόνον θα δυσκολευθεί εξαιτίας της ύφεσης να αποπληρώσει το χρέος της αλλά και ότι είναι μάλλον απίθανο να επιτύχει κάποια ουσιαστική ελάφρυνσή του. Το Bloomberg εκτιμά, ωστόσο, πως η ελληνική οικονομία θα αρχίσει να ανακάμπτει προς το τρίτο τρίμηνο του έτους, οπότε θα αρχίσει σταδιακά να σημειώνει θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης. Σε χειρότερη μοίρα βρίσκονται, όμως, χώρες της Λατινικής Αμερικής όπως η Βραζιλία που έχει πληγεί από τη μεγάλη πτώση των τιμών των εμπορευμάτων καθώς και η Βενεζουέλα και η Ρωσία που έχουν δει τα έσοδα από τις εξαγωγές πετρελαίου να κατακρημνίζονται εξαιτίας της μεγάλης πτώσης της τιμής του βαρελιού.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Bloomberg, που προκύπτουν από σχετικές έρευνες στις οικονομίες 93 χωρών, οι οποίες διεξήχθησαν στο τελευταίο τρίμηνο του περασμένου έτους, η οικονομία της Βενεζουέλας θα συρρικνωθεί κατά 3,3% στη διάρκεια του έτους, καταγράφοντας τη μεγαλύτερη ύφεση μεταξύ όλων των χωρών της έρευνας. Η πετρελαιοπαραγωγός χώρα της Λατινικής Αμερικής αναμένεται να δει το ΑΕΠ της σε αρνητικό πρόσημο για τρίτο συναπτό έτος. Θεωρείται, άλλωστε, πιθανόν να βρεθεί η χώρα σε διηνεκή θέση και να γνωρίσει ελλείψεις βασικών αγαθών, φαρμάκων και τροφίμων, λόγω

Η ελληνική οικονομία θα αρχίσει να ανακάμπτει προς το τρίτο τρίμηνο, περνώντας σε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης, εκτιμούν οι αναλυτές του Bloomberg.

της κατάρρευσης των τιμών του πετρελαίου καθώς ο «μαύρος» χρυσός αντιπροσωπεύει το 95% των εσόδων της.

Σε ανάλογα κακή κατάσταση φαίνεται πως βρίσκεται και η Βραζιλία, της οποίας το χρέος υπερβάθμισαν τους τελευταίους μήνες οι οίκοι πιστοληπτικής α-

ξιολόγησης στο επίπεδο των ομολόγων σκουπιδιών. Η μεγαλύτερη οικονομία της Λατινικής Αμερικής αναμένεται να παρουσιάσει ύφεση 2,5%. Δυσόμοιες είναι, επίσης, οι εκτιμήσεις για τη γεωγραφία της Αργεντινής όπου η νεοεκλεγείσα κυβέρνηση του Μαουρίσιο Μάρκι επιχειρεί μια αλλαγή κατεύθυνσης στην οικονομία της χώρας με σκοπό να αποτραπεί μια περαιτέρω πτώση του ΑΕΠ φέτος. Έχει ήδη αρχίσει να προωθεί μεταρρυθμίσεις που ευελπιστεί να τονώσουν την ανάπτυξη και να μειώσουν το δημοσιονομικό έλλειμμα της χώρας.

Σε ό,τι αφορά τη Ρωσία, που έχει πληγεί βαρύτερα και έχει ήδη δει να συρρικνώνεται η οικονομία της κατά 3,6% εξαιτίας αφενός του φθηνού πετρελαίου

και αφετέρου των οικονομικών κυρώσεων από τη Δύση, αναμένεται να παραμείνει σε αρνητικό έδαφος τους πρώτους εννέα μήνες του έτους. Εκτιμάται, ωστόσο, ότι θα αρχίσει να ανακάμπτει προς το τέλος του έτους.

Ανάμεσα στις χώρες που αναμένεται να παρουσιάσουν κακή εικόνα το 2016 βρίσκονται, όμως, και ορισμένες που δύσκολα θα φανταζόταν κανείς να αντιμετωπίζουν σοβαρά οικονομικά προβλήματα. Η Φινλανδία και η Ελβετία αναμένεται να παρουσιάσουν μεγάλη επιβράδυνση στους ρυθμούς ανάπτυξης και να μη μειώσουν αύξηση ΑΕΠ μεγαλύτερη του 1%. Στην περίπτωση της Φινλανδίας η αιτία είναι η επιρροή που της ασκεί η γειτονική Ρωσία, καθώς παραδοσιακά αποτελεί σημαντικό εμπορικό της εταίρο.

Τα αρνητικά επιτόκια κοστίζουν ακριβά στις σουηδικές τράπεζες

Το κόστος της πολιτικής των αρνητικών επιτοκίων που εφαρμόζει η Κεντρική Τράπεζα της Σουηδίας πληρώνουν οι εμπορικές τράπεζες της χώρας, καθώς καλούνται να αντεπεξέλθουν σε ένα οικονομικό περιβάλλον με πολύπλοκες προκλήσεις. Από τη μια πλευρά, η κεντρική τράπεζα έχει μειώσει το επιτόκιο αποδοχής καταθέσεων στο -0,35%, για να αποτρέψει την άνοδο της σουηδικής κορώνας, που προκαλείται από τη συσσώρευση κεφαλαίων, καθώς οι επενδυτές αναζητούν καταφύγιο. Ουσιαστικά με την πολιτική των αρνητικών επιτοκίων, η Riksbank αποθαρρύνει τις τράπεζες να συσσωρεύουν κεφάλαια σε αυτήν, αναγκάζοντας τις να εφορμίζονται ένα κόστος υπό τη μορφή αρνητικού επιτοκίου.

Από την άλλη πλευρά, οι εμπορικές τράπεζες αποφεύγουν να μεταβιβάσουν το κόστος αυτό στους πελάτες τους. Μόνο για τη SEB, μια από τις τέσσερις ισχυρότερες τράπεζες της Σουηδίας, οι καταθέσεις φέρουν ε-

τήσιο κόστος 1,2 δισ. κορώνων (129 εκατ. ευρώ), που η διοίκηση δεν επιθυμεί να μεταβιβάσει στους πελάτες με την επιβολή ενός αντίστοιχου επιτοκίου στις αποταμιεύσεις. «Θα αποφύγουμε όσο το δυνατόν περισσότερο να χρεώνουμε τους πελάτες μας

Μόνο για την τράπεζα SEB η επίσημη επιβάρυνση για τις καταθέσεις είναι 1,2 δισ. κορώνες (129 εκατ. ευρώ).

για τις αποταμιεύσεις τους», δηλώνει η Άννα Χέλσεν, εκπρόσωπος της τράπεζας. Η Handelsbanken, μία ακόμη μεγάλη σουηδική τράπεζα, υπολογίζει πως το κόστος των αρνητικών επιτοκίων ανήλθε στις 1,42 δισ. κορώνες (153 εκατ. ευρώ) στο εννέαμηνο του 2015.

Την ίδια ώρα, οι καταθέσεις

Αν και η ζημία που υφίστανται είναι σημαντική, προς το παρόν οι σουηδικές τράπεζες δεν θα μετακυλίουν στους πελάτες τους το κόστος από τα αρνητικά επιτόκια των καταθέσεων τους στην Κεντρική Τράπεζα.

των εμπορικών τραπεζών αυξάνονται στη Σουηδία σε ένα αββαίο περιβάλλον, με άνοδο 9,4%, στο ρεκόρ των 1,48 τρις. κορώνων Σουηδίας, κατά τη διάρκεια του Νοεμβρίου. Αν και οι αποδόσεις στις καταθέσεις των εμπορικών τραπεζών είναι σχεδόν ανύπαρκτες, το το βασικό επιτόκιο της Riksbank, ήτοι της Σουηδικής Κεντρικής Τράπεζας, στο -0,35%, οι καταθέτες δεν έχουν πληθώρα επιλογών σε μια δυσμενή συγκυρία.

Από τα τέλη Φεβρουαρίου, ο γενικός δείκτης των χρηματιστηρίου στη Σουηδία είχε παρουσιάσει πτώση 20%. «Οι αποτιμήσεις στην τράπεζα είναι σε μεγάλο βαθμό μια ενυδακτική από τις μετοχές», επισημαίνει η Κλάες Τούορεν, εκπρόσωπος της Swedbank. Η Swedbank, η οποία έχει τις περισσότερες αποταμιεύσεις, εκτιμά πως αυτή η πολιτική κοστίζει «αρκετές εκατοντάδες εκατομμύρια κορώνες» κάθε τρίμηνο.

BLOOMBERG

Οι εντάσεις στη Μ. Ανατολή δεν στηρίζουν ράλι στις τιμές πετρελαίου

Των ANGELINA RASCOUET και ANTHONY DIPAOLA / BLOOMBERG

Σε μια άλλη περίοδο, η σοβαρή επιδείνωση των διπλωματικών σχέσεων μεταξύ Ιράν και Σαουδικής Αραβίας, δύο από τα σημαντικότερα κράτη-μέλη του ΟΠΕΚ, θα πυροδοτούσε μεγάλο ράλι στις τιμές του πετρελαίου. Όμως, το ράλι δεν είχε διάρκεια αυτή τη φορά, γεγονός που καταδεικνύει πως κάτι το αφύσικο συμβαίνει στις διεθνείς αγορές του μαύρου χρυσού. Στο Λονδίνο, η τιμή του Μπρεντ δεν παρουσίασε μεγάλη άνοδο κατά τη διάρκεια της περασμένης εβδομάδας λόγω της υπερπροσφοράς πετρελαίου και της επιβράδυνσης της ανάπτυξης στην Κίνα στα χαμηλότερα επίπεδα της τελευταίας γενιάς. Λόγω αυτών των παραμέτρων, οι επενδυτές δεν φαίνεται να ταρακουνήθηκαν από τη διακοπή των διπλωματικών σχέσεων μεταξύ Σαουδικής Αραβίας και Ιράν σε μια ευρύτερη περιόχη που παρουσιάζει τη μεγαλύτερη κίνηση πετρελαιοφόρων στον κόσμο.

«Όταν η προσφορά πετρελαίου ήταν περιορισμένη προκαλούνταν μεγαλύτερες αντιδράσεις από τις γεωπολιτικές εντάσεις», σχολιάζει ο Τασάρ Ταρούν Μπασάλ, αναλυτής στον κλάδο ενέρ-

Μετά τις τελευταίες εξελίξεις, οικονομικοί αναλυτές υπολογίζουν πως θα είναι δύσκολο να αποφασίσει ο ΟΠΕΚ μείωση της ημερήσιας παραγωγής για να στηριχθούν οι τιμές, γεγονός που σημαίνει πως η υπερπροσφορά πετρελαίου θα εξακολουθεί να υφίσταται τουλάχιστον στο άμεσο μέλλον.

Ο ΟΠΕΚ δεν προτίθεται να αυξήσει την ημερήσια παραγωγή του για να στηρίξει τις τιμές του «μαύρου χρυσού».

για τις συμβουλευτικές εταιρείες FGE. «Σήμερα, η άνοδος των τιμών εξαντλήθηκε άμεσα, διότι είναι πλεονασματική η κατάσταση στην παγκόσμια αγορά πετρελαίου», προσθέτει ο ίδιος.

Η απόφαση της Σαουδικής Αραβίας να διακόψει τις διπλωματικές σχέσεις με την Τεχεράνη, δίνοντας 48ωρη προθεσμία στον Ιράν προέβη να αποχωρήσει από το Ριάντ, αφού είχε προηγηθεί η εκτέλεση σίτη κληρικού στην πρωτεύουσα, είναι η χειρότερη σύγκρουση μεταξύ των δύο χωρών από τη δεκαετία του '80. Καθώς το Κουβέιτ και τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα έσπευσαν να εκφράσουν τη συμπαράστασή τους στο Ριάντ, άρρισαν να διαφαινόταν ρωγμές στους κόλπους του ΟΠΕΚ από τις τεταμένες σχέσεις του Ριάντ και της Τεχεράνης. Η κατάσταση στη Μέση Ανατολή είναι ήδη τραγικά βεβαρημένη λόγω των εκτεταμένων συγκρούσεων από τη Συρία μέχρι την Υεμένη.

Η επίδραση αυτών των εντάσεων ήταν ελεγχόμενη στις τιμές του πετρελαίου παρά το γενικό κλίμα. Ιδιαίτερα σε μια συγκυρία όπου ακόμη και ο ΟΠΕΚ, καθώς επέλεξε να διασώσει το μερίδιό του σε μια παγκόσμια αγορά με πλούσια αποθέματα, δεν προτίθεται να αυξήσει την ημερήσια παραγωγή του για να στηρίξει τις τιμές πετρελαίου. Εάν ξεσπούσαν βίαιες συγκρούσεις στα ανατολικά της Σαουδικής Αραβίας, όπου ζουν τα περισσότερα μέλη της κοινότητας των σιτιών και υπάρχουν τα μεγαλύτερα κοιτάσματα πετρελαίου, η επίδραση στις τιμές μπορεί να ήταν μεγαλύτερη, δηλώνει ο Αλεξάντερ Ανταλόουερ, αναλυτής της AlphaValue SAS στο Παρίσι. «Κάτι τέτοιο θα προκάλυπτε την άμεση αντίδραση του Ριάντ για την καταστολή κάθε βίας, αλλά το ερώτημα είναι εάν θα είχε τη δυνατότητα να εμποδίσει μια κλιμάκωση των διαδηλώσεων», προσθέτει ο ίδιος. Μετά τις τελευταίες εξελίξεις, οικονομικοί αναλυτές υπολογίζουν, πάντως, πως θα είναι δύσκολο να αποφασίσει ο ΟΠΕΚ μείωση της ημερήσιας παραγωγής έτσι ώστε να στηριχθούν οι τιμές, γεγονός που σημαίνει πως η υπερπροσφορά πετρελαίου θα εξακολουθεί να υφίσταται τουλάχιστον στο άμεσο μέλλον.

Παράνομες οι βελγικές φοροελαφρύνσεις

Της απεσταλμένης μας στις ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ ΕΛΕΝΗΣ ΒΑΡΒΕΤΙΩΤΗ

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ζήτησε χθες από το Βέλγιο να ανακλήσει περίπου 700 εκατομμύρια από 35 πολυεθνικές εταιρείες που έχουν επωφεληθεί από μία σειρά φορολογικών «ελαφρύνσεων» που δεν ήταν συμβατές με τους κοινοτικούς κανονισμούς. «Οι εθνικές φορολογικές αρχές δεν μπορούν να θεσπίσουν φορολογικά συστήματα που ευνοούν μόνο μια επιλεγμένη ομάδα εταιρειών, στην περίπτωση αυτή πολυεθνικών» αναφέρεται στην ανακοίνωση της Κομισιόν. Η υπόθεση είναι αρκετά σημαντική, καθώς η αρμόδια επίτροπος Ανταγωνισμού, Μ. Βέσταγκερ, καλείται να δείξει στην απέναντι πλευρά του Ατλαντικού ότι ασκεί εξίσου μεγάλη πίεση τόσο σε ευρωπαϊκές όσο και αμερικανικές εταιρείες. Αυτή τη στιγμή υπό τον έλεγχο της Κομισιόν είναι η Apple στην Ιρλανδία και η Amazon και η Mc Donald's στο Λουξεμβούργο, καθώς ανυψούται ότι οι ευνοϊκές φορολογικές συμφωνίες ενδέχεται να δώσουν ζητήματα κρατικών ενισχύσεων. Για τη Δανία Επίτροπο, όμως, οι περισσότερες εταιρείες που επωφελούνται είναι ευρωπαϊκές και ευρωπαϊκές είναι και οι εταιρείες που καλούνται να δώσουν πίσω 500 από τα συνολικά 700 εκατομμύρια ευρώ όπως δόλωσε στη χθεσινή της συνέντευξη Τύπου. Ο Βέλγος υπουργός Οικονομικών, Γ. Οβερτβελντ, είπε ότι η κυβέρνηση του μπορεί να υποβάλει έφεση στην απόφαση της Επιτροπής και προεβόλεψε ότι η επιστροφή αυτών των χρημάτων μπορεί να αποδειχτεί δύσκολη για ευρωπαϊκές επιχειρήσεις. Για την επιτροπή ευνοϊκές φορολογικές συμφωνίες είναι μία μορφή παράνομων επιδοτήσεων και άδικες για τους ανταγωνιστές των εταιρειών αυτών. Την αποφασιστικότητα της να αντιμετωπίσει τέτοιες άδικες εδείξε η κ. Βέσταγκερ ήδη από τον Οκτώβριο, δίνοντας πρόστιμα δεκάδων εκατομμυρίων στη Fiat και τη Starbucks που τότε βρίσκονται στη διαδικασία έφεσης. Η καταπολέμηση της φοροδιαφυγής είναι μία από τις κορυφαίες προτεραιότητες της παρούσας Επιτροπής. Τα μέτρα για την αντιμετώπισή της που παρουσίασε η Επιτροπή τον Μάρτιο του περασμένου έτους, είχαν τα πρώτα θετικά αποτελέσματα τον Οκτώβριο του 2015 όταν τα κράτη-μέλη κατέληξαν σε συμφωνία σχετικά με την αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών για τις ευνοϊκές φορολογικές συμφωνίες, ύστερα από λίγους μήνες διαπραγματεύσεων.

Η Shire εξαγόρασε την Baxalta International

Το 2015 ήταν χρονιά ιστορικού ρεκόρ με συγχωνεύσεις και εξαγορές, η αξία των οποίων έφθασε σε παγκόσμια κλίμακα τα σχέδιν 5 τρις. δολάρια, αλλά και το 2016 ξεκινά με ανάλογες προδιαγραφές. Υστερα από «πολιορκία» έξι μηνών, η φαρμακευτική βρετανική εταιρεία Shire θα αποκτήσει την αμερικανική Baxalta International αντί 32 δισ. δολαρίων. Η εξαγορά θα πραγματοποιηθεί με ρευστό και μετοχές, αναδεικνύοντας έναν νέο ισχυρό όμιλο στο πεδίο της αντιμετώπισης σπάνιων ασθενειών. Αρχικά η Shire, η οποία είναι εισηγμένη στο Χρηματιστήριο του Λονδίνου, είχε προτείνει να αποκτήσει την Baxalta, προσφέροντας μόνον μετοχές. Τροποποίησε ουσιαστικά την πρόταση αυτή και εξασφάλισε την εταιρεία, η οποία παρασκευάζει φάρμακα για σπάνιες ασθένειες του αίματος, διάφορες μορφές καρκίνου και δυσλειτουργίες του ανοσοποιητικού συστήματος.

Με τη συμφωνία αυτή εκκίνησε δυναμικά ο κλάδος της περιβαλίνης το 2016, ο οποίος, όπως άλλωστε, σηματοδοτήθηκε το 2015 με τη μεγαλύτερη συγχώνευση της χρονιάς μεταξύ Pfizer και Allergan αντί 160 δισ. δολαρίων. Πέρσι ο κλάδος συνολικά υλοποίησε συμφωνίες αξίας 673 δισ. δολαρίων και ήταν ο πρώτος μεταξύ των υπολοίπων. Η δε χθεσινή ανακοίνωση της συνένωσης των δυο ομίλων Shire και Baxalta σηματοδοτεί το δέλεαρ που επέχουν τα φάρμακα καταπολέμησης σπάνιων ασθενειών. Τα σκευάσματα αυτά απευθύνονται σε μικρές ομάδες ασθενών, στους οποίους οι φαρμακοβιομηχανίες μπορούν να τα χρεώσουν σε υψηλές τιμές. Οι τιμές αυτές μεταφράζονται σε εκατοντάδες κιλιάδες δολάρια έσοδα για τις φαρμακοβιομηχανίες.

«Θα αποκτήσουμε από κοινού τον πρωτοπόρο πλατφόρμα στις σπάνιες νόσους, με ισχυρά θεμέλια για τη μελλοντική μας ανάπτυξη», τόνισε ο διευθύνων σύμβουλος της Shire Φλέμινγκ Ορנסκοβ. Οι μετοχές θα λάβουν 18 δολάρια σε ρευστό και 0,1482 της μετοχής της Shire για κάθε μετοχή της Baxalta. Η τιμή της μετοχής διαμορφώνεται στα 45,57 δολάρια, το οποίο δηλώνει προσαύξηση 37,5% υπέρω του τιμής της Baxalta στις 3 Αυγούστου, όταν εισήχθη στο χρηματιστήριο. Τον Αύγουστο, υπενθυμίζεται, η αμερικανική εταιρεία είχε απορρίψει την προσφορά των 30 δισ. δολαρίων, διατεινόμενη πως δεν αποτιμάται κατάλληλα η αξία της. Μετά η Shire επανήλθε με βελτιωμένη πρόταση, η οποία και έγινε αποδεκτή.

REUTERS, BLOOMBERG

Επίθεση... φιλίας από VW στις ΗΠΑ

Τη δύσκολη αποστολή να ξανακερδίσει την εμπιστοσύνη των Αμερικανών καλείται να φέρει εις πέρας ο Ματίας Μίλερ, διευθύνων σύμβουλος της Volkswagen, ένα τετράμηνο αφότου η γερμανική αυτοκινητοβιομηχανία παραδέχτηκε στις ΗΠΑ πως είχε τοποθετήσει απατηλό λογισμικό στα μοντέλα ντιζελ για να συγκαλύψει τις πραγματικές εκπομπές καυσαερίων. Με την αλλαγή να ανοίγει στην έκθεση αυτοκινήτων του Ντιτρόιτ αυτήν την εβδομάδα, ο κ. Μίλερ πρόκειται να συναντήσει για τη σημερινή διαρκή αρχές στην Ουάσινγκτον την Τετάρτη για να διαπραγματευτεί την αποκατάσταση, τουλάχιστον, 600.000 οχημάτων στις ΗΠΑ που φέρουν το λογισμικό σύστημα που παραποιούσε τις εκπομπές καυσαερίων. Παράλληλα, ο κ. Μίλερ θα πρέπει να αποκαταστήσει τη φήμη της Volkswagen μετά την καταστροφή που οπείστη η αυτοκινητοβιομηχανία λόγω του τεράστιου αυτού σκανδάλου, που την αναγκάζει να προχωρήσει στην ανάκληση 11 εκατ. οχημάτων σε παγκόσμια κλίμακα. Τα σχέδια επέκτασης της Volkswagen στην αμερικανική αγορά αναδιπλώθηκαν απότομα τον Σεπτέμβριο. Σήμερα η διοίκηση θα πρέπει να αποκαταστήσει τις σχέσεις με όλους τους παράγοντες της αγοράς, από τις αντιπροσωπευτικές αυτοκινητών μέχρι τους καταναλωτές. Ηδη από την Κυριακή, ο κ. Μίλερ, ο οποίος ανέλαβε τα νέα καθήκοντα μετά το ξέσπασμα του σκανδάλου, δήλωσε πως «γνωρίζουμε πως οι πελάτες μας, οι αρμόδιες αρχές και το ευρύτερο κοινό είναι απογοητευμένοι εδώ στις ΗΠΑ».

Ο προκάτοχος του κ. Μίλερ, Μάρτιν Βίντεντορν, ο οποίος παρατήρησε με το ξέσπασμα του σκανδάλου, είχε δηλώσει στο παρελθόν πως στόχος της Volkswagen ήταν να επιτύχει πωλήσεις 800.000 οχημάτων έως το 2018. Οι επιπτώσεις του σκανδάλου, αλλά και ο ανταγωνισμός από τις Toyota, General Motors και Ford Motor, έγιναν αισθητές στα οικονομικά στοιχεία του 2015. Οι πωλήσεις της VW στην αμερικανική αγορά από το καλοκαίρι έχουν μειωθεί κατά 5%, στις 349.000 οχήματα.

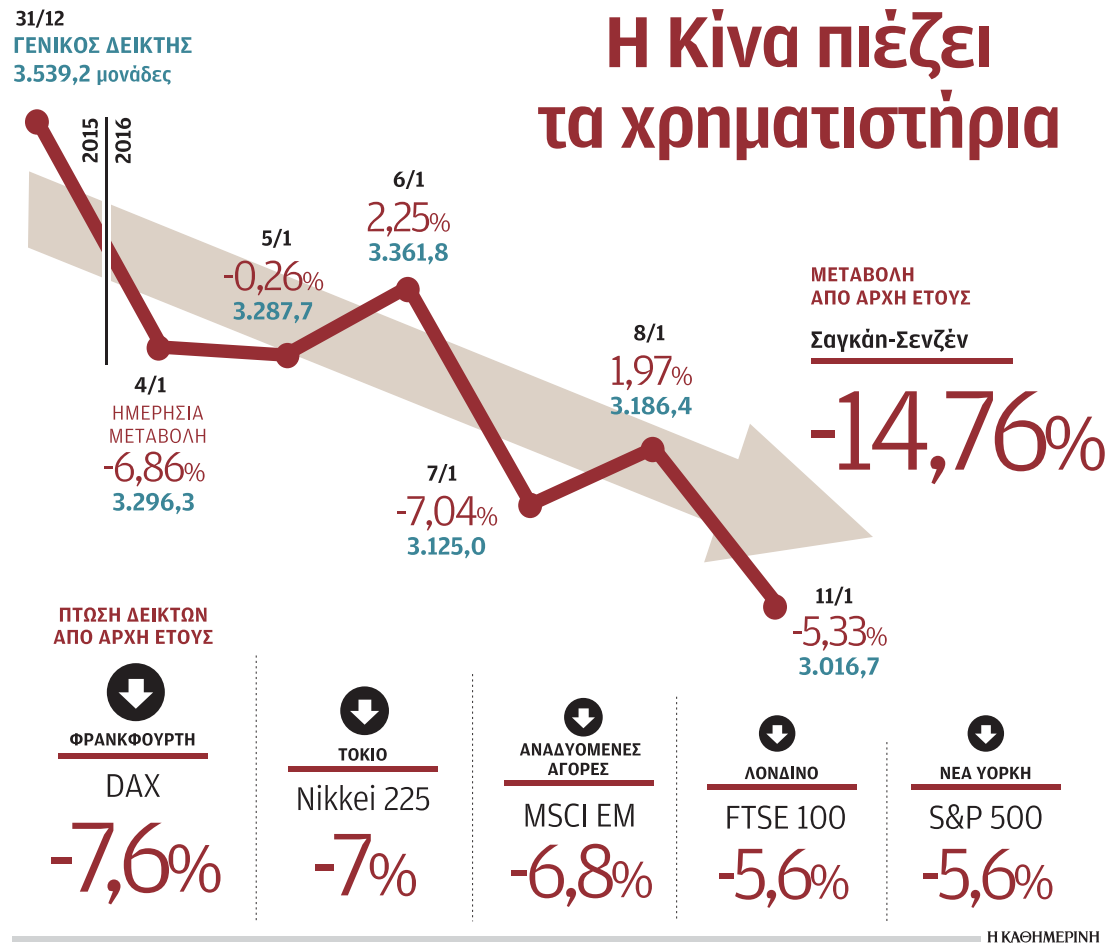

«Κίτρινος πυρετός» σε όλο τον πλανήτη

Έντονη ανησυχία σε Ευρώπη, ΗΠΑ, καθώς το Πεκίνο αδυνατεί να σταθεροποιήσει την κατάσταση

Περιορισμένα αποτελέσματα είχε η προσπάθεια των επενδυτών να ξεπεράσουν την αναταραχή στα κινεζικά χρηματιστήρια που προκάλεσε την περασμένη εβδομάδα την πτώση των χρηματιστηρίων σε ΗΠΑ και Ευρώπη, σηματοδοτώντας τη χειρότερη αρχή έτους από το 2011. Τα ευρωπαϊκά χρηματιστήρια έκλεισαν με μεικτά πρόσημα, ενώ στη Wall Street οι δείκτες ήταν σχεδόν αμετάβλητοι μετά τη θετική έναρξη της συνεδρίασης.

Η ισοτιμία του κινεζικού γουάν ανατιμήθηκε, κυρίως η ισοτιμία του γουάν στο Χονγκ Κονγκ έναντι του αμερικανικού δολαρίου, ωστόσο τα κινεζικά χρηματιστήρια είχαν μια ακόμη κακή ημέρα με τον γενικό δείκτη των αγορών της Σαγκάης και της Σενζέν να υποχωρεί κατά 5,3% και τις απώλειες από την αρχή του έτους να αγγίζουν το 15%. Οι επενδυτές ανησυχούν κατά πόσον μπορεί να ελεγχθεί το Πεκίνο την επεβράδυνση της κινεζικής οικονομίας και να προωθηθεί ταυτόχρονα με επιτυχία τη μεταρρύθμιση της κινεζικής οικονομίας από τις εξαγωγές και τις επενδύσεις στην κατανάλωση και την ενίσχυση του βιοτικού επιπέδου. Ορισμένες από τις ενέργειες του Πεκίνου, όπως ο μηχανισμός αναστολής των χρηματιστηριακών συνεδριάσεων ο οποίος ενεργοποιήθηκε δύο φορές την περασμένη εβδομάδα, είναι τα αντίθετα από τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα, προκαλώντας μεγαλύτερη σύγχυση αντί για μεγαλύτερη προεξόφηση. Παράλληλα, οι παρεμβάσεις του Πεκίνου στη συναλλαγματική ισοτιμία του γουάν ενισχύουν τη νευρικότητα των επενδυτών. Από την αρχή του έτους το γουάν έχει υποχωρήσει κατά

Χαμηλό 12ετίας για το πετρέλαιο

Στο χαμηλότερο επίπεδο των τελευταίων 12 ετών υποχωρούσαν προχθές οι τιμές του αργού πετρελαίου, τη στιγμή που η Morgan Stanley προειδοποιεί πως, αν συνεχιστεί η ανατίμηση του δολαρίου, τότε η τιμή του αργού μπορεί να υποχωρήσει μέχρι και στα 20 δολάρια το βαρέλι. Η τιμή των συμβολαίων παράδοσης Φεβρουαρίου για το αμερικανικό αργό υποχωρούσε αργά χθες το βράδυ κατά 5,82% στα 31,23 δολάρια το βαρέλι. Ακόμη μεγαλύτερη ήταν η πτώση για το πετρέλαιο τύπου Brent, με το προθεσμιακό συμβόλαιο παράδοσης Φεβρουαρίου να υποχωρεί κατά 6,53% και την τιμή να διαμορφώνεται στα 31,36 δολάρια το βαρέλι. Την περασμένη εβδομάδα, οι τιμές του πετρελαίου είχαν υποχωρήσει κατά σχεδόν 10%, ενώ σε διάστημα μιας εβδομάδας (μέχρι τις 5 Ιανουαρίου) τα στοιχεία περί ανόδου της τιμής του πετρελαίου μειώθηκαν κατά 24%, σύμφωνα με στοιχεία του Bloomberg. Η ανατίμηση του δολαρίου, η υπερπροσφορά που υπάρχει στις αγορές και οι φόβοι περί μακροχρόνιας επιβράδυνσης της κινεζικής οικονομίας, συνεισφέρουν και στη ζήτηση, οδηγούν σε πτώση τις τιμές της ενέργειας.

Η «τεμπέλικη» εταιρική διακυβέρνηση θα προκαλέσει ραγδαίες εξελίξεις στα διοικητικά συμβούλια της Volkswagen και της Glencore.

Σε χαμηλό βαρομετρικό οι προβλέψεις το 2016 για επιχειρήσεις, αγορές, κυβερνήσεις

Τον REYNOLDS HOLDING / REUTERS BREAKINGVIEWS

Ο κόσμος έτσι όπως τον γνωρίζαμε, τουλάχιστον τα τελευταία επτά χρόνια, έφθασε στο τέλος του. Το άφθονο χρήμα που τροφοδοτούσε όλες τις δαπάνες των κυβερνήσεων, τις αναδυόμενες αγορές ή προσέδιδε μιαν αίσθηση στα ριψοκίνδυνα περιουσιακά στοιχεία θα αρχίσει να εξαλείφεται όσο θα αυξάνει το βασικό επιτόκιο της Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ (Fed). Αυτή είναι μια ευχάριστη εξέλιξη ή ακόμη και επιγίαιος παράδεισος για τα ισχυρά κράτη και τις επιχειρήσεις με υγιείς ισολογισμούς. Το τοπίο, όμως, θα γίνει ομιχλώδες για τις επιχειρήσεις με φαινομενικά υψηλές αποτιμήσεις, τις διεφθαρμένες και αναξιοπότες κυβερνήσεις και τις αγορές με υψηλές αποδόσεις αλλά και υψηλό κίνδυνο. Ο Αδης είναι μια ισχυρή προοπτική για αυτές τις περιπτώσεις.

Εάν το παρελθόν μπορεί να αποτελέσει οδηγό για το μέλλον, τότε αρκετά κομμάτια του παζλ από τις περυσινές προβλέψεις της στήλης Breakingviews ταίριαζαν απόλυτα. Έναν χρόνο πριν είχε προβλεφθεί η αποχώρηση των επικεφαλής της Deutsche Bank. Επίσης προβλέφθηκε πως προτεραιότητα των εποπτικών αρχών θα ήταν η καταπολέμηση της λογιστικής απάτης. Από την άλλη πλευρά ήταν άστοχη η εκτίμηση για μια τιμή του πετρελαίου στα 80 δολάρια το βαρέλι. Συν τοις άλλοις, η αγορά των εξαγωγών και συγχωνεύσεων δεν κινήθηκε σε ήπιους ρυθμούς. Αντίθετα, οι συμφωνίες εκτοξεύθηκαν στα ύψη.

Το βιβλίο για τις προβλέψεις του 2016 χωρίζεται σε τέσσερα εμπνευσμένα σκέλη: «Ο ενθουσιασμός εξαεμιστήρα», «Προσοδοκία», «Πλησιάζουν βαριές βροχοπτώσεις» και «Δεν θα με ξεγελάσει κανείς». Στην πρώτη κατηγορία επαναλαμβάνουμε την άποψη ότι οι εξαγωγές και συγχωνεύσεις στις ΗΠΑ έχουν κορυφωθεί. Στην ίδια κατηγορία ανήκουν τα αραβικά κράτη με πλούσια κοιτάσματα πετρελαίου που θα καταφύγουν απενωσμένα στα κρατικά επενδυτικά κεφάλαια για να χρηματοδοτήσουν το σύστημα κοινωνικών ασφάλιστος. Αυτός ή αυτή που θα κερδίσουν τις προεδρικές εκλογές των ΗΠΑ μόλις αναλάβουν την εξουσία θα πρέπει να καταπολεμήσουν την πρώτη ύψη στις ΗΠΑ μετά τη χρηματοπιστωτική κρίση του 2007-09. Στη Fed, οι δείκτες της παλαιάς σχολής των οικονομικών θα επανέλθουν στο προσκήνιο όσο η Επιτροπή Ανοικτής Αγοράς της ομοσπονδιακής τράπεζας θα αυξάνει τα επιτόκια. Πολλά κράτη και επιχειρηματικοί όμιλοι θα αξιολογηθούν με βασικό γνώμονα τις προβλέψεις τους σε ό,τι αφορά ο κίνδυνος των εντοπισμού και τις ποινές.

«Όταν είναι λιγότεροι οι υπάλληλοι των φορολογικών αρχών, το αποτέλεσμα είναι να χάνονται φορολογικά έσοδα» σχολιάζει ο Τζον Κοσκίνης της IRS, που εξηγεί πως οι περιπέτες δαπανών έπλητσαν τις εφορίες και κόστισαν στην κυβέρνηση τουλάχιστον 20 δισ. δολάρια τα τελευταία πέντε χρόνια. Οι πλούσιοι είναι, όμως, εκείνοι που προσπαθούν περισσότερο να εξαπατήσουν την κυβέρνηση.

Η οικονομία της Βραζιλίας θα επιδεινωθεί προτού βελτιωθούν οι επιδόσεις της, αλλά ο νόμος και η τάξη θα βοηθήσουν τη χώρα να ξεπεράσει την κρίση. Την ίδια ώρα, οι τράπεζες με «φρόνιμη» διοίκηση θα προτομαζώνται για το ενδεχόμενο αποχώρησης της Βρετανίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Σε γενικές γραμμές, τα κέρδη των αμερικανικών επιχειρήσεων θα δεχτούν πλήγμα από τον ανταγωνισμό, ένα κλίμα αναστάτωσης και τη φορολογική πολιτική της χώρας, αφού οικοδοποιούνταν ένα εξαιρετικά μεγάλο κομμάτι της παραγωγής της χώρας όλα τα προηγούμενα χρόνια. Σε άλλα μέρη του κόσμου, οι μεγάλοι ενεργειακοί όμιλοι θα καταβάλλουν γενναίες προσπάθειες για να προσαρμοστούν σε ένα νέο ρυθμιστικό περιβάλλον, αφού υποτιμούσαν το φαινόμενο του θερμοκηπίου όλα τα προηγούμενα χρόνια. Και η «τεμπέλικη» εταιρική διακυβέρνηση θα προκαλέσει ραγδαίες εξελίξεις στα διοικητικά συμβούλια της Volkswagen και της Glencore.

Τα χρηματιστήρια σε ΗΠΑ και Ευρώπη εμφανίζουν τη χειρότερη έναρξη έτους από το 2011, καθώς η αναταραχή στην Κίνα ασκεί ισχυρές πιέσεις.

1,5% ενώ στη διάρκεια του 2015 είχε υποχωρήσει κατά 4,7%, υποτίμηση που κατά ορισμένους δείχνει ότι η κινεζική οικονομία αντιμετωπίζει ακόμη σοβαρότερα προβλήματα και η οποία σε κάθε περίπτωση προκαλεί ξεπουλήτων κινεζικών μετοχών. Από την άλλη πλευρά, αρκετοί αναλυτές επισημειώνουν πως είναι προτιμότερη η υποτίμηση, δεδομένου του ότι θα προστατεύσει την κινεζική οικονομία από μια απότομη επι-

βράδυνση διότι ενισχύει την ανταγωνιστικότητα των εξαγωγών της. Κατά τον Πολ Μάκελ, επικεφαλής αναλυτή νομισμάτων αναδυόμενων αγορών στην HSBC, οι επενδυτές έχουν μπερδευτεί από τα μηνύματα που εκπέμπει το Πεκίνο όσον αφορά στο γουάν, με αποτέλεσμα «να περιμένουμε πως η αναταραχή στην ισοτιμία θα παραμείνει υψηλή, ενώ το πιθανότερο είναι ότι θα διατηρηθούν ισχυρές υποτιμητικές πιέσεις».

Απουσία ελέγχου βοηθάει τους φορολογουμένους να ξεχνούν την εφορία

Της PATRICIA COHEN THE NEW YORK TIMES

Τι θα σας έπειθε να πείτε την αλήθεια και μόνον την αλήθεια για τα εισοδήματά σας; Έχει αποδειχθεί πως η προσωποποιημένη προειδοποίηση είναι πιο αποτελεσματική από μια αόριστη, αν και καμία εκ των δύο δεν αποδίδει τόσο όσο η απειλή ενός ελέγχου.

Οπλισμένοι με τα νέα στοιχεία που είναι διαθέσιμα αλλά και με τα εργαλεία της τεχνολογίας, οικονομολόγοι και κοινωνικοί επιστήμονες προσπαθούν να εντοπίσουν τι μπορεί να κάμψει τον πανταχού παρόντα πειρασμό να πει κανείς ψέματα στην εφορία. Οι σχετικές μελέτες στην πραγματικότητα αφορούν την ανθρώπινη συμπεριφορά. Οι εγκέφαλοί μας χαρακτηρίζονται από ένα μείγμα απληστίας, ντροπής και εντιμότητας, ενώ κάπου το αίσθημά μας περί δικαιοσύνης συνυπάρχει με σειράς υπολογισμών για το μέγεθος του κινδύνου. Σύμφωνα με τις αμερικανικές φορολογικές αρχές, IRS, περίπου το 83% των φόρων που όφειλαν άτομα και επιχειρήσεις το 2006 πληρώθηκε άμεσα. Τα υπόλοιπα υπολογίζονται σε 450 δισ. δολάρια απλήρωτους φόρους.

Από αυτά οι φορολογικές αρχές κατόρθωσαν να συγκεντρώσουν περίπου 65 δισ. δολάρια μέσω λογιστικών ελέγχων, αλλά και πάλι απομένουν κάπου 385 δισ. δολάρια διαφυγόντα έσοδα, που θα μπορούσαν να εξαλειφούν ένα σημαντικό τμήμα του δημοσιονομικού ελλείμματος των ΗΠΑ. Η αναζήτηση φθηνών τρόπων που θα υποχρεώσουν τους ψηφοφόρους να ανταποκριθούν περισσότερο στα χρέη τους έδωσε το ερέθισμα για μια σειρά ερευνών, ενώ έπαιξε τους υπαλλήλους του φοροεπιπρακτικού μηχανισμού να συμμετάσχουν. Και το συμπέρασμα που έφερναν στην

Σύμφωνα με τις αμερικανικές φορολογικές αρχές, IRS, περίπου το 83% των φόρων που όφειλαν άτομα και επιχειρήσεις το 2006 πληρώθηκε άμεσα. Τα υπόλοιπα υπολογίζονται σε 450 δισ. δολάρια απλήρωτους φόρους.

Οικονομολόγοι και κοινωνικοί επιστήμονες προσπαθούν να εντοπίσουν τι μπορεί να κάμψει τον πανταχού παρόντα πειρασμό να πει κανείς ψέματα στην εφορία.

επιφάνεια είναι πως η τάση των φορολογουμένων να εξαπατήσουν τις αρχές αυξάνεται όταν κανείς δεν τους ελέγχει.

Η απόκριση εσόδων από μισθούς εκτιμάται ότι είναι έως 1%, καθώς δηλώνονται από τους εργοδότες στο κράτος και οι φόροι παρακρατούνται αυτομάτως από τους αποδοχές των εργαζομένων.

Όταν, όμως, η ενημέρωση προέρχεται μόνον από κάποια αόριστη «τρίτη πλευρά», τότε η απόκριση φθάνει στο 11%. Όταν δεν υπάρχει εξωτερικός έλεγχος όπως στην περίπτωση ενός αυτοαποσολογούμενου ιδιοκτήτη μπαρ ή ελαιοχρωματιστή, μπορεί να εκτινάχθει έως και στο 56%, σύμφωνα πάντα με τις εκτιμήσεις της IRS. Σε ορισμένες περιπτώσεις, ξεπερνάει ακόμη και αυτά τα επίπεδα. Μια έρευνα που διεξήγαγε επιτροπή της Γερουσίας το 2008 αποκάλυψε ότι από τους 20.000 τραπεζικούς λογαριασμούς Αμερικανών πολιτών στην Ελβετική τράπεζα UBS το 95% δεν είχε δηλωθεί στις αμερικανικές φορολογικές αρχές. Όπως αναφέρει ο Γκάμπριελ Ζούκιμαν, οικονομολόγος στο Πανεπιστήμιο Μπέρκλεϊ, περίπου το 8% του παγκόσμιου πλούτου βρίσκεται

κρυμμένο σε φορολογικούς παραδείσους, με αποτέλεσμα να χάνονται 200 δισ. δολάρια από φόρους κάθε χρόνο.

Μοιραία το βάρος πέφτει στους έντιμους φορολογουμένους, επισημαίνει ο κ. Ζούκιμαν, που υπογραμμίζει πως αν μπορούσαν να συγκεντρωθούν αυτά τα χρήματα, θα ήταν δυνατόν να μειωθούν οι φορολογικοί συντελεστές για τους υπόλοιπους. Σύμφωνα με τον Ντέιβιντ Βάισμαπα, καθηγητή Νομικών στη Νορική Σχολή του Σικάγου, μπορεί να βοηθήσει πολύ η σύγχρονη τεχνολογία, όπως οι ποτιστικές κάρτες. Ο ίδιος εκτιμά πως όσοι διαμαρτύρονται ότι τέτοιου είδους έλεγχοι παραβιάζουν τον ιδιωτικό χώρο των φορολογουμένων, απλά προστατεύουν όσους κρύβουν εισοδήματα. Όπως τονίζει, «το γεγονός ότι εντοπίσθηκαν τα έσοδα κάποιου από

Alpha Προθεσμιακές Καταθέσεις

ALPHA BANK

22888888, www.alphabank.com.cy

ALPHA προθεσμιακή με ΜΙΑΙΑ

Μία προθεσμιακή κατάθεση με διπλό όφελος!

Χτύπημα στην καρδιά του τουρκικού τουρισμού

Τουλάχιστον οκτώ Γερμανοί και ένας Περουβιανός έχασαν τη ζωή τους από την επίθεση τζιχαντιστή καμικάζι στην Κωνσταντινούπολη

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ. Γερμανούς τουρίστες, δίπλα στο σιντριβάνι του Καίzer Γουλιέλμου Β', στην ιστορική καρδιά της Κωνσταντινούπολης, στόχευσε χθες το πρωί τζιχαντιστής καμικάζι, σε μια επίθεση που έφερε την ισλαμική τρομοκρατία στην καρδιά του τουρκικού τουρισμού. Μεταξύ των δέκα ανθρώπων που έχασαν τη ζωή τους από την έκρηξη που συγκλονίσει στις 10.20 το πρωί την πλατεία Σουλταναχμέτ, ανάμεσα στην Αγία Σοφία και στο Μπλε Τζαμί, ήταν τουλάχιστον οκτώ Γερμανοί και ένας Περουβιανός, ενώ 15 άτομα τραυματίστηκαν. Ο δράστης, που αρχικά είχε υποτεθεί ότι προερχόταν από τη Συρία, ταυτοποιήθηκε ως ο 28χρονος Σαουδάραβας Ναμιλ Φαντλί. Σύμφωνα με πηγές των τουρκικών υπηρεσιών ασφαλείας, ο Φαντλί είχε περάσει πρόσφατα στην Τουρκία από τη Συρία, όπου πολεμούσε στο πλευρό του Ισλαμικού Κράτους, ενώ δεν βρισκόταν στον κατάλογο των υπόπτων για τρομοκρατική δράση.

Στις αρχές της χρονιάς, αεροπλάνο Tomado της γερμανικής πολεμικής αεροπορίας ξεκίνησαν τις αποστολές βομβαρδισμού στόχων του Ισλαμικού Κράτους κάνοντας χρήση της τουρκικής βάσης Ιντσιρλίκ. Σύμφωνα με

Ο δράστης ταυτοποιήθηκε ως ο 28χρονος Σαουδάραβας Ναμιλ Φαντλί, που πολέμουσε στο πλευρό του ISIS στη Συρία.

το σχετικό ρεπορτάζ, η γερμανική κυβέρνηση είχε χαρακτηρίσει αβιάσιμη την πιθανότητα να αυξηθεί η τρομοκρατική απειλή εναντίον της Γερμανίας εξαιτίας των επιχειρήσεων αυτών. Τους τελευταίους μήνες το Ισλαμικό Κράτος υφίσταται διαδοχικές απώλειες εδαφών, αντιδρώντας με παροξυσμό τρομοκρατικών πληγμάτων, όπως φάνηκε και από το προχθεσινό μαζικό επίθεσων στη Βαγδάτη.

«Υπάρχει άλλη χώρα που να παλεύει ενάντια στην τρομοκρατική οργάνωση που λέγεται ΝΤΑΕΣ (ISIS) πιο αποφασιστικά από εμάς και να έχει πληρώσει υψηλότερο τίμημα από εμάς», ρώτησε ο Τούρκος πρόεδρος Ερντογάν μιλώντας στη σύνοδο των πρέσβων στην Αγκυρα. «Το περιστατικό έδειξε για ακόμη μία φορά ότι πρέπει να είμαστε απολύτως ενωμένοι απέναντι στον τρομό». «Για εμάς δεν έχει σημασία πώς λένε τις οργανώσεις

αυτές και ποια είναι τα αρχικά τους. Ο πρώτος στόχος όλων των τρομοκρατικών οργανώσεων στην περιοχή είναι η Τουρκία, γιατί η Τουρκία παλεύει εναντίον όλων με την ίδια αποφασιστικότητα», είπε.

Η Τουρκία συγκαταλέγει το Εργατικό Κόμμα του Κουρδιστάν (PKK) στις τρομοκρατικές οργανώσεις και το φιλοκουρδικό HDP στους υποστηρικτές της τρομοκρατίας. Από την πλευρά του ωστόσο, ο επικεφαλής του κόμματος, Σ. Ντεμιρτάς, μετέφερε τα συλλυπητήρια του στις οικογένειες των θυμάτων, κάνοντας λόγο για «βάρβαρη σφαγή». «Καταδικάζουμε τη σφαγή στην πλατεία Σουλταναχμέτ. Δεν θα σταματήσουμε να παρακολουθούμε το θέμα ώστε να μη μείνει στο σκοτάδι και να αποκαλυφθούν οι υπεύθυνοι», είπε. Συγκέντρωση του HDP είχε γίνει στόχος τζιχαντιστών το καλοκαίρι, ενώ η πλέον πολύνεκρη επίθεση που έχει αποδοθεί στο ISIS σε τουρκικό έδαφος είχε στόχο διαδήλωση υπέρ της ειρηνικής επίλυσης του κουρδικού στην Αγκυρα και είχε κοστίσει τη ζωή 100 ανθρώπων.

«Η διεθνής τρομοκρατία έδειξε το αποικιστικό πρόσωπό της», δήλωσε η Γερμανίδα καγκελάριος Μέρκελ. «Πρέπει να δράσουμε με αποφασιστικότητα εναντίον της». Αμέσως μετά τις επιθέσεις, το γερμανικό ΥΠΕΞ εξέδωσε ανακοίνωση με την οποία καλεί τους πολίτες της χώρας που βρίσκονται στην Τουρκία να αποφεύγουν πολυσύχναστους χώρους, ενώ τα ταξιδιωτικά πρακτορεία ανακοίνωσαν ότι όσοι έχουν προγραμματίσει ταξίδια προς την Τουρκία μπορούν να αλλάξουν προορισμό χωρίς χρέωση.

Τα πρώτα χρόνια του πολέμου στη Συρία, η Τουρκία επικρινόταν ότι έκλεινε τα μάτια στη διέλευση τζιχαντιστών από το έδαφός της με κατεύθυνση τη Συρία, καθώς η δράση των τζιχαντιστών εξυπηρετούσε τον διπλό στόχο της τουρκικής πολιτικής για ανατροπή του Μπασάρ αλ Ασαντ και αποδυνάμωση των Κούρδων. Πέρσι όμως, η Αγκυρα αποφάσισε να συμμετάσχει με τη συμμαχία που πολεμά το ISIS, επιτρέποντας τη χρήση της βάσης του Ιντσιρλίκ από δυτικά αεροσκάφη.

Tweet Αναστασιάδη

Τέλος, αργά το βράδυ ο πρόεδρος της Κύπρου, Νίκος Αναστασιάδης, σε ανάρτηση που έκανε στον προσωπικό του λογαριασμό στο Twitter αναφέρει: «Είμαστε σοκαρισμένοι από την επίθεση στο Σουλταναχμέτ. Στεκόμαστε στο πλευρό του τουρκικού λαού».

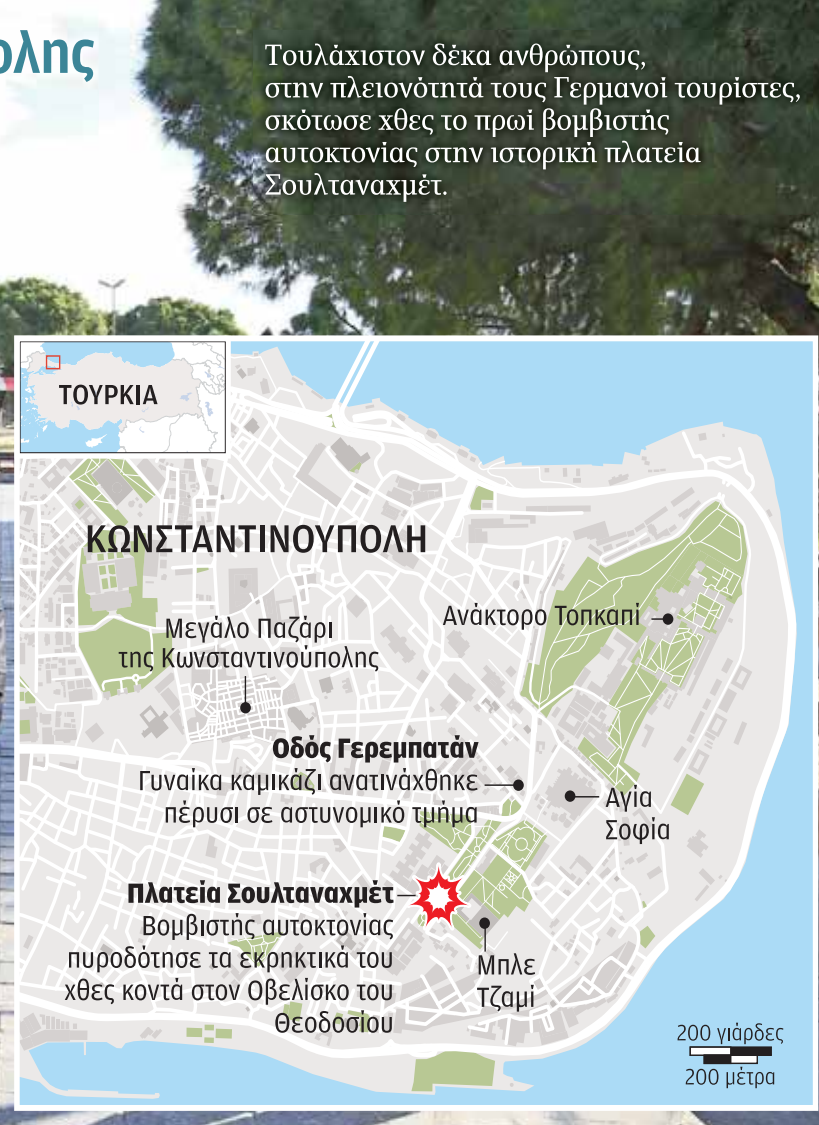
REUTERS, A.P., AFP

Έκρηξη στο κέντρο της Κωνσταντινούπολης

Αστυνομικοί έχουν αποκλείσει την περιοχή γύρω από την ιστορική πλατεία Σουλταναχμέτ.

PHGH: Reuters • ΦΩΤΟ: AP Photo/Lefteris Pitarakis

Τουλάχιστον δέκα ανθρώπους, στην πλειονότητά τους Γερμανοί τουρίστες, σκότωσε χθες το πρωί βομβιστής αυτοκτονίας στην ιστορική πλατεία Σουλταναχμέτ.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Το χρονικό αιματηρών επιθέσεων

Η χθεσινή επίθεση στην Κωνσταντινούπολη, που κόστισε τη ζωή σε δέκα ανθρώπους, υπογραμμίζει τις προκλήσεις ασφαλείας που αντιμετωπίζει η Τουρκία από τους ισλαμιστές, τους Κούρδους αυτονομιστές και τις ένοπλες αριστερές οργανώσεις.

• **12 Ιανουαρίου 2016:** Βομβιστής αυτοκτονίας πυροδοτεί τα εκρηκτικά του στην πλατεία Σουλταναχμέτ στο τουριστικό κέντρο της Πόλης, σκοτώνοντας δέκα ανθρώπους, οι περισσότεροι από αυτούς Γερμανοί τουρίστες.

• **23 Δεκεμβρίου 2015:** Έκρηξη στο αεροδρόμιο Σαμπκά Γκιοκτσέν της Κωνσταντινούπολης σκοτώνει έναν άνθρωπο και τραυματίζει έναν ακόμη. Την ευθύνη της ενέργειας ανέλαβε η κεντρική οργάνωση ΤΑΚ, παρακλάδι του PKK.

• **10 Οκτωβρίου 2015:** Βομβιστής αυτοκτονίας, μέλη του Ισλαμικού Κράτους, σκοτώνουν 102 ανθρώπους στην Αγκυρα. Πολλά από τα θύματα ήταν Κούρδοι, που συγκεντρώνονταν για να πραγματοποιήσουν

πορεία διαμαρτυρίας κατά των στρατιωτικών επιχειρήσεων στη ΝΑ Τουρκία.

• **19 Αυγούστου 2015:** Αριστεροί αντάρτες, μέλη του DHKP-C, ρίχνουν χειροβομβίδα σε φυλάκιο φρουρής του μουσείου του Ανακτόρου Ντολμαπαχτσέ της Κωνσταντινούπολης. Κανείς δεν τραυματίστηκε.

• **10 Αυγούστου 2015:** Ένοπλοι ανοίγουν πυρ εναντίον του αμερικανικού προξενείου της Πόλης. Λίγη ώρα αργότερα, βόμβα εκρήγνυται έξω από αστυνομικό τμήμα της Κωνσταντινούπολης, τραυματίζοντας πέντε αστυνομικούς και δύο πολίτες.

• **20 Ιουλίου 2015:** Επίθεση βομβιστή αυτοκτονίας, που αποδίδεται στο Ισλαμικό Κράτος, σκοτώνει 31 ανθρώπους, συμπεριλαμβανομένων πολλών Κούρδων, στην πόλη Σουρούτς, στα σύνορα της χώρας με τη Συρία.

• **6 Ιανουαρίου 2015:** Γυναίκα ζωομένη με εκρηκτικά, ανατινάζεται στην πλατεία Σουλταναχμέτ της Πόλης -τόπο της

χθεσινής επίθεσης- προκαλώντας τον θάνατο ενός αστυνομικού. Η αριστερή ένοπλη οργάνωση DHKP-C, που αρχικά ανέλαβε την ευθύνη της επίθεσης, απέσυρε αργότερα τον ισχυρισμό της αυτό. Η γυναίκα-καμικάζι αποδείχθηκε εντέλει ότι ήταν ισλαμίστρια.

• **23 Μαΐου 2014:** Βομβιστική επίθεση προκαλεί τον θάνατο δύο ανθρώπων και τον τραυματισμό άλλων εννέα στη συνοχική πόλη Ρείχανλί, κοντά στα σύνορα της χώρας με τη Συρία.

• **11 Μαΐου 2013:** Έκρηξη παγιδευμένου αυτοκινήτου σκοτώνει 52 ανθρώπους στην τουρκική πόλη Ρείχανλί, κοντά στα σύνορα της χώρας με τη Συρία.

• **1η Φεβρουαρίου 2013:** Η ένοπλη αριστερή οργάνωση DHKP-C σκοτώνει φρουρό της αμερικανικής πρεσβείας στην Αγκυρα, με επίθεση αυτοκτονίας.

• **11 Σεπτεμβρίου 2012:** Βομβιστής αυτοκτονίας σκοτώνει έναν και τραυματίζει τέσσερις ανθρώπους σε αστυνομικό τμήμα της Πόλης.

Επιβολή σιγής ασυρμάτου στα ΜΜΕ

Πλήρη απαγόρευση μετάδοσης ειδήσεων για την επίθεση στην πλατεία Σουλταναχμέτ επέβαλε λίγη ώρα μετά το περιστατικό η τουρκική κυβέρνηση, επικαλούμενη λόγους «εθνικής ασφαλείας». Παρότι η απαγόρευση αυτή έχει λογική βάση, καθώς προλαμβάνει τη διασπορά φημών και εικασιών, που ευνοούνται από την καθολική πλέον χρήση προηγμένων φορητών συσκευών τηλεπικοινωνιών, όπως κινητά τηλέφωνα, ταμπλέτες και μικροσκοπικές βιντεοκάμερες, πολλοί ανταποκριτές ξένων δικτύων, αλλά και Τούρκοι δημοσιογράφοι, είδαν στην πρωτοβουλία αυτή άλλη μια προπαγάνδα του προέδρου Ερντογάν και της κυβέρνησής του να φιωμόσουν τον Τύπο και να ποδηγέτησουν την ενημέρωση, όπως ανέφερε χθες η ιστοσελίδα της γαλλικής Le Monde. Αν και πολλά τουρκικά ΜΜΕ, όπως η ιστοσελίδα της εφημερίδας Hurriyet, το ειδησιογραφικό τηλεοπτικό δίκτυο CNNTurk και το κρατικό ειδησιογραφικό πρακτορείο «Ανατολή», μηνόμευσαν την απαγόρευση, συνέχισαν να δημοσιεύουν κείμενα για την έκρηξη.

Την ασάφεια της κυβερνητικής διαταγής επισήμανε ο ανταποκριτής αγγλόφωνων μέσων, Αλεξ Κρίστι-Μίλερ, που αναπαρήγαγε στον λογαριασμό του στο Twitter τη σχετική εγκύκλιο του Τούρκου αντιπρόεδρου Νουμάν Κουρτουζμους. «Ίδου η διαταγή. Ασάφης και δυνητικά ικανή να καλύψει κάθε δημοσιογραφική δραστηριότητα. Φαίνεται ότι όλα εξαρτώνται από την εφαρμογή της», έγραψε ο Κρίστι-Μίλερ.

Την ασάφεια αυτή εκμεταλλεύθηκαν πλήρως τα τουρκικά ΜΜΕ. Το τηλεοπτικό δίκτυο TRT, για παράδειγμα, μετέδιδε στις 11.30 ζωτανή εικόνα από τον τόπο της έκρηξης, χωρίς ουδείς αστυνομικούς ή δικαστικούς λειτουργούς να παρέμβει στο έργο του.

Την ίδια στιγμή, όμως, η ανταποκρίτρια των «Τάιμς της Νέας Υόρκης», Τσεϊλάν Γεγκινισού, ανέφερε ότι στην άλλη πλευρά της πλατείας Σουλταναχμέτ «αστυνομικοί εμποδίζουν δια-

πιστευμένους δημοσιογράφους να τραβήξουν φωτογραφίες».

Η απαγορευτική τακτική αυτή δεν είναι πρωτόγνωρη στην Τουρκία. Η κυβέρνηση έχει και κατά το παρελθόν «ζητήσει» από τα τουρκικά ΜΜΕ να αποφεύγουν τη μινεια ορισμένων θεμάτων τα οποία χαρακτηρίστηκαν «ευαίσθητα». Κατά το παρελθόν η τουρκική κυβέρνηση είχε προχωρήσει και σε ριζικά μέτρα, όπως η διακοπή πρόσβασης των χρηστών του Διαδικτύου σε υπηρεσίες όπως το Twitter. Αυτό έπραξε η κυβέρνηση της Αγκυρας τον Ιούλιο, μετά τη δημοσίευση στο Ιντερνετ εικόνων από την επίθεση αυτοκτονίας στην πόλη Σουρούτς. Ο πρόεδρος Ταγίπ Ερντογάν έχει άλλωστε εκδηλώσει επανειλημμένα την αντιπάθειά του για τα ηλεκτρονικά μέσα κοινωνικής δικτύωσης και ειδικότερα για το Twitter, το οποίο θεωρεί «απειλή» και «μέσο διασποράς των μεγαλύτερων ψευδών».

Σε επιστολή του, που δημοσιεύθηκε την Κυριακή στη Le Monde, ο έγκλειστος στις φυλακές διευθυντής συστάξης της Cumhuriyet, Τσαν Ντουντάρ, υπογραμμίζει ότι το μένος του Ταγίπ Ερντογάν κατά των μέσων ενημέρωσης δεν έχει προηγούμενο στη σύγχρονη τουρκική ιστορία. «Είχα εργασθεί ως ρεπόρτερ την εποχή της στρατιωτικής δικτατορίας. Οι στρατιωτικοί δίσταζαν να επιδεικνύουν τέτοιο μίσος προς τα ΜΜΕ και τέτοια προτίμηση στη λογοκρισία, όπως επιδεικνύει ανοιχτά ο Ερντογάν. Ο Τούρκος πρόεδρος έχει δηλώσει ευθαρσώς στην τηλεόραση ότι τα βιβλία είναι πιο επικίνδυνα από τις βόμβες. Εξέφραζε με κάθε ευκαιρία την απέχθειά του για την ελευθερία του Τύπου και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, τα οποία αδυνατεί να ελέγξει. "Twitter ή Τσϊτερ, όπως και εάν το λένε, θα το κλείσω!", έλεγε πριν από το καλοκαίρι, και το έπραξε».

Η Τουρκία κατέχει σήμερα την 149η θέση στην κατάταξη της ελευθερίας του Τύπου, όπως αναφέρει η οργάνωση Δημοσιογράφοι Χωρίς Σύνορα.

AFP

Ασθενοφόρο σπεύδει στην πλατεία Σουλταναχμέτ, λίγο μετά την επίθεση, για να περιυψλέξει τραυματίες. Δεξιά, άνδρες της σήμανσης ερευνούν εξονυχιστικά την περιοχή.

ASSOCIATED PRESS

Alpha Προθεσμιακές Καταθέσεις

ALPHA BANK

22888888, www.alphabank.com.cy

...και αποδόσεις

...και μίλια για ταξίδια

Τα έσοδα των Ξενοδοχείων στην Παρίσι είναι ήδη χαμηλότερα 30% με 40% από τα περιουσιακά στοιχεία, ενώ αντίστοιχη είναι η πτώση του τζίρου των εστιατορίων.

Πώς οι μειώσεις φόρων αυξάνουν τελικά τα έσοδα

Τα παραδείγματα από Βουλγαρία, ΗΠΑ, Κύπρο και Ιρλανδία

Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Καθώς πληθαίνουν οι ενδείξεις πως η αύξηση των φορολογικών συντελεστών στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια οδηγεί σε μείωση των εσόδων του Δημοσίου, ενώ παράλληλα βαθαίνει την ύφεση, πληθαίνουν και οι φωνές που θυμίζουν τα ευεργετικά για την οικονομία αποτελέσματα από τη μείωση των φόρων. Μαζί τους πληθαίνουν και τα παραδείγματα χωρών που μείωσαν τους συντελεστές φορολογίας προσωπικού εισοδήματος ή των επιχειρήσεων και πέτυχαν αύξηση των εσόδων τους και επιτάχυνση της ανάπτυξης.

Η ιδιαίτερα έντονη αυτή συζήτηση για τα οφέλη της μείωσης των φορολογικών συντελεστών βρίσκεται επί δεκαετίες στην καρδιά επιστημονικών αλλά και ιδεολογικών αντιπαράθεσεων. Όμως οι περιπτώσεις χωρών που ευνοήθηκαν ευρέως από δραστικές μειώσεις των φορολογικών συντελεστών είναι σημαντικές για να αγνοηθούν. Η Ιρλανδία και η Κύπρος κατάρτησαν να βγουν γρήγορα από την κρίση εξαιτίας των ιδιαίτερα ανταγωνιστικών φορολογικών συντελεστών τους, σημειώνουν οικονομολόγοι. Άλλες οικονομίες, όπως η βουλγαρική, απέφυγαν εξ ολοκλήρου την ύφεση βασίζοντας σε δραστικές μειώσεις φορολογικών συντελεστών. Ακόμα όμως και η μεγαλύτερη οικονομία του κόσμου, η αμερικανική, έχει να παρουσιάσει σημαντικές επιδόσεις μετά τις μειώσεις φόρων, με χαρακτηριστικότερη ίσως όλων την περίοδο Ρέιγκαν.

Το ελληνικό παράδοξο

Αντιθέτως, στην Ελλάδα παρά τις αλλεπάλληλες αυξήσεις της φορολογίας τα έσοδα υποκαρπώνουν ενώ η ύφεση βαθαίνει. Ένα τέτοιο πρόσφατο παράδειγμα αποτελεί η αποτυχία της αύξησης των φόρων στα καπνικά προϊόντα. Το ίδιο συνέβη και με την αύξηση της φορολογίας στο πετρέλαιο θέρμανσης πριν από δύο χρόνια. Τότε, κατ' ομολογία του υπουργείου Οικονομικών, «την σεζόν 2012-2013, που για πρώτη φορά εφαρμόστηκε ο αυξημένος φόρος στο πετρέλαιο, καταγράφηκε απόκλιση εσόδων 300 εκατ. ευρώ και μείωση της κατανάλωσης πετρελαίου θέρμανσης 71% σε σύγκριση με τη σεζόν 2011-12».

Τα χρόνια της κρίσης και συγκεκριμένα την περίοδο 2009-2014, τα φορολογικά βάρη διογκώθηκαν στην Ελλάδα περισσότερο από όλες τις χώρες του ΟΟΣΑ. Συγκεκριμένα, η φορολογία στην Ελλάδα αυξήθηκε κατά 5,1 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ σε σχέση με το 2009. Μάλιστα, σε σύγκριση με το 2013 η φορολογία αυξήθηκε 1,5 ποσοστιαία μονάδα, φθάνοντας το 35,9% του ΑΕΠ, σύμφωνα με τα στοιχεία έκθεσης του ΟΟΣΑ.

Ατακτα υποχώρηση

Σε απόλυτα μεγέθη τα έσοδα μειώνονται αφού το ελληνικό ΑΕΠ έχει συρρικνωθεί περισσότερο από 25% στην εξέλιξη της κρίσης. Είναι χαρακτηριστικό ίσως πως τα φορολογικά έσοδα του ελληνικού Δημοσίου έχουν υποχωρήσει από τα 81,4 δισ. ευρώ το 2008 στα 67,5 δισ. το 2013, ενώ το 2015 ο επίσημος στόχος ήταν λίγο πάνω από τα 48 δισ. ευρώ. Αν και η φορολογία από μόνη της δεν μπορεί ασφαλώς να ενοχοποιηθεί για την ύφεση, σίγουρα τη μεγέθυνε. Σε αυτό συμφωνούν σχεδόν όλοι οι οικονομολόγοι, ανεξαρτήτως σχολής και πολιτικής ταυτότητας. Οι θερμότεροι υποστηρικτές των μειώσεων φόρων υποστηρίζουν όμως, και με αποδείξεις, πως οι μειώσεις φόρων οδηγούν μακροπρόθεσμα σε αύξηση των εσόδων καθώς ενθαρρύνουν τις επενδύσεις και την καταναλωτική δαπάνη και αποθαρρύνουν τη φοροδιαφυγή μειώνοντας την ελκυστικότητα της «ανταμοιβής» της σε σχέση με το ρίσκο της.

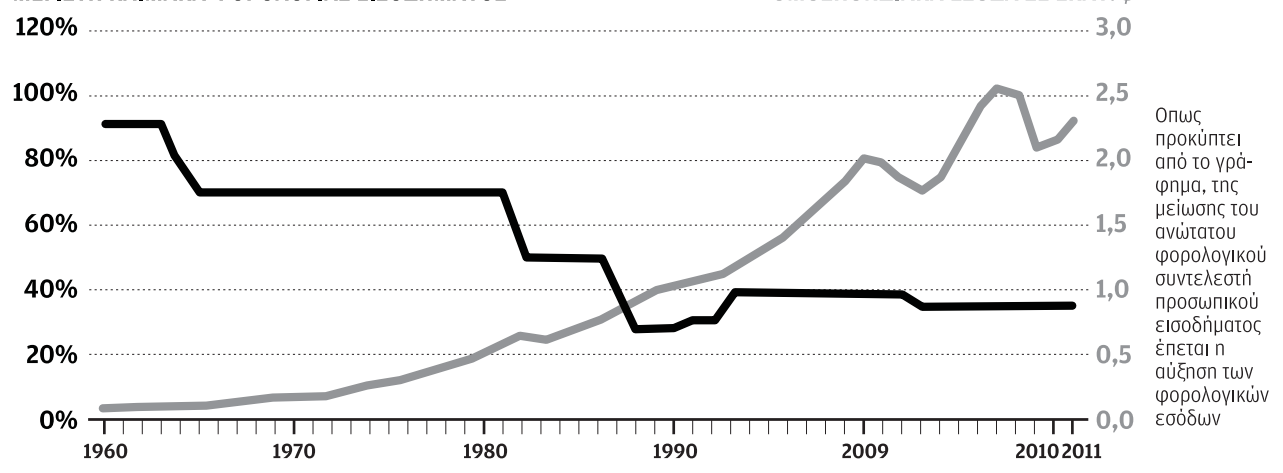
Είναι όμως έτσι; Τα πρώτα παραδείγματα που έρχονται στη σκέψη είναι χώρες όπως η Κύπρος και η Ιρλανδία, που με χαμηλούς συντελεστές άντεξαν καλύτερα στα δύσκολα, αλλά και περιπτώσεις όπως του Χονγκ Κονγκ και της Σιγκαπούρη που αποτελούν διαχρονικά μαγνήτη για τις επιχειρήσεις. Όμως μαγνήτης για τις ελληνικές επιχειρήσεις έχει γίνει και η Βουλγαρία, η οποία το 2008 προχώρησε σε μεγάλη μείωση των φορολογικών συντελεστών της.

Και κάπως έτσι από το 2010 και μετά αποτελεί «προνομιακό» προορισμό για χιλιάδες ελληνικές επιχειρήσεις, κυρίως μικρομεσαίες, από την ευρύτερη περιοχή της Βόρειας Ελλάδας, που αναζητούν εκεί φορολογικό καταφύγιο.

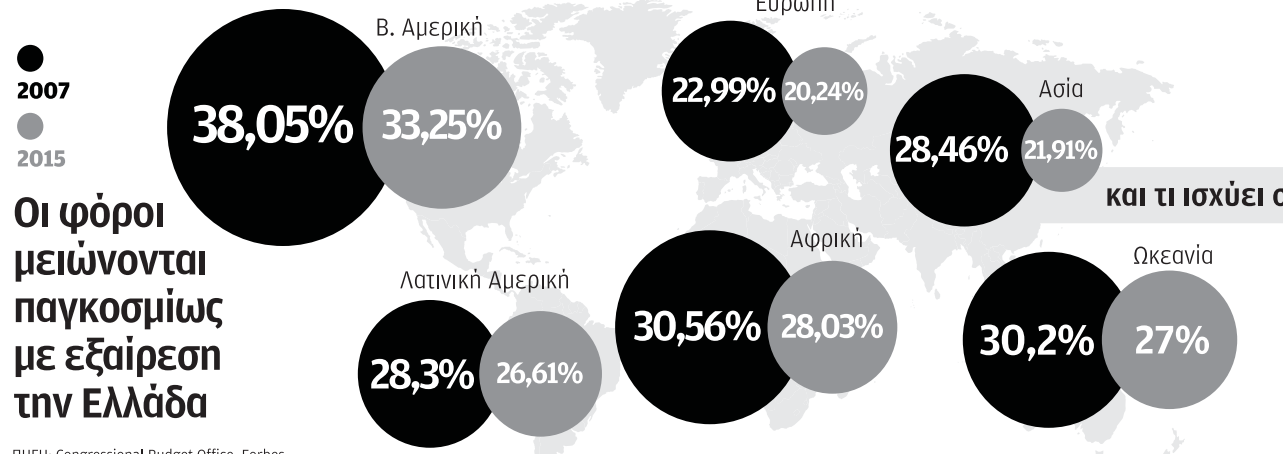
ΗΠΑ: Ανώτατος συντελεστής εισοδήματος και φορολογικά έσοδα

ΜΕΓΙΣΤΗ ΚΛΙΜΑΚΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

ΟΜΟΣΠΟΝΙΑΚΑ ΕΣΟΔΑ ΣΕ ΕΚΑΤ. \$

Όπως προκύπτει από το γράφημα, η μείωση του ανώτατου φορολογικού συντελεστή προσωπικού εισοδήματος έπειτα η αύξηση των φορολογικών εσόδων

Οι φόροι μειώνονται παγκοσμίως με εξαίρεση την Ελλάδα

PHF: Congressional Budget Office, Forbes

Ελλάδα	29%
Τουρκία	20%
Ρουμανία	16%
Σερβία	15%
Αλβανία	15%
Κύπρος	12,5%
Βουλγαρία	10%

ΠΗΓΗ: ΚΡΜΣ
Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

«Μαθήματα» φορολόγησης εισοδημάτων και επιχειρήσεων

Στις αρχές του 2008, η Βουλγαρία εισήγαγε καθεστώς ενιαίας χαμηλής φορολόγησης ή flat tax 10% επί των εταιρικών κερδών και του προσωπικού εισοδήματος. Αυτό αντικατέστησε συντελεστή εταιρικών κερδών 15% εταιρικό φόρο το 2007 (και 40% το 1997) και τον υψηλότερο συντελεστή προσωπικού εισοδήματος του 25% (από 50% το 1996). Ο συντελεστής του ΦΠΑ παρέμεινε αμετάβλητος στο 20%. Ωστόσο, ο συντελεστής φόρου μισθωτών υπηρεσιών μειώθηκε από 43,6% το 2007 σε 31,7% το 2008.

Παρά τα μειώσεις αυτές το 2008, τα συνολικά φορολογικά έσοδα αυξήθηκαν κατά 14,7% σε σύγκριση με το 2007. Τα φορολογικά έσοδα από τις επιχειρήσεις αυξήθηκαν 22%. Ο φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων 9% και ο φόρος μισθωτών υπηρεσιών κατά 10%. Οι επιδόσεις αυτές ήρθαν σε συνέχεια αναλογών επιτευγμάτων στη χώρα από το 1998 και μετά. Παρά τις μειώσεις των φορολογικών συντελεστών, τα έσοδα δεν μειώθηκαν. Και παρά τις περί του αντιθέτου αντιλήψεις, η ανάπτυξη στη χώρα παρέμεινε συγκριτικά στιβαρή ενώ το μέσο κατά κεφαλήν εισόδημα συνέχισε να αυξάνεται, αν και από πολύ χαμηλή βάση είναι η αλήθεια.

Σύμφωνα με την Παγκόσμια Τράπεζα, η οποία εξαιρεί συχνά πυκνά τις επιδόσεις της Βουλγαρίας, ο μέσος ετήσιος ρυθμός ανάπτυξης της οικονομίας μεταξύ 2000 και 2008 διαμορφώθηκε στο 6,6%. Κατά τα έξι χρόνια μετά το 2008, οπότε και ξέσπασε η διεθνής χρηματοοικονομική κρίση, η Βουλγαρία επιβράδυνε μεν, αλλά συνέχισε να αναπτύσσεται με μέσο ετήσιο ρυθμό της τάξης του 1,3%, όταν η Ελλάδα βυθιζόταν στην κρίση. Η Βουλγαρία από την προηγούμενη δεκαετία είχε υφίση σε πλεονασματικούς προϋπολογισμούς ενώ η σχέση χρέους προς το ΑΕΠ της μειώθηκε από 70% το 2000 σε 27,6% του ΑΕΠ το 2014. Αν και το κατά κεφαλήν εισόδημα παραμένει μόλις στο 40% του μέσου ευρωπαϊκού, η τάση του είναι αυξαντική, σημειώνει η Παγκόσμια Τράπεζα.

Οι ΗΠΑ

Μαθήματα στο ζήτημα της φορολογίας εισοδημάτων και επιχειρήσεων έχει να δώσει και η μεγαλύτερη οικονομία του πλανήτη, η αμερικανική. Επί προεδρίας Ρόνald Ρέιγκαν εφαρμόστηκαν μειώσεις των υψηλότερων φορολογικών συντελεστών που οι υποστηρικτές τους ισχυρίζονται πως

διπλασίασαν τα έσοδα του Δημοσίου μέσα σε μία δεκαετία. Από 500 εκατ. δολάρια το 1980 σε ένα τρις. δολάρια το 1990. Αν και κατά την ίδια περίοδο έλλειμμα και χρέος στις ΗΠΑ υπερδιπλασιάστηκαν επίσης, αυτό αποδίδεται στην παράλληλη αύξηση των κρατικών δαπανών, ειδικά για την άμυνα. Διακεκριμένοι οικονομολόγοι όμως συν-

Από το 1979 έως το 2002 περισσότερες από 40 χώρες μείωσαν τους συντελεστές φορολογίας.

δέδουν τις φορολογικές περικοπές της περιόδου Ρέιγκαν με την επιστροφή σε πλεονασματικούς προϋπολογισμούς στα τέλη της δεκαετίας του '90. Είναι αυτή η χρονική υστέρηση που έχουν τα οφέλη από τη μείωση των φορολογικών συντελεστών η οποία αποτρέπει ίσως και τον σημαντικότερο λόγο που οι κυβερνήσεις διατάζουν να εφαρμόσουν τέτοιες πολιτικές, εκτιμούν οικονομολόγοι. Παρά ταύτα, από το 1979 έως το 2002 περισσότερες

από 40 χώρες, συμπεριλαμβανομένων της Βρετανίας, του Βελγίου, της Δανίας, της Φινλανδίας, της Γαλλίας, της Γερμανίας, της Νορβηγίας και της Σουηδίας, μείωσαν τους συντελεστές των υψηλότερων κλιμακωτών φορολογιών προσωπικού εισοδήματος. Ο οικονομολόγος Alan Reynolds, ένας από τους θερμότερους υποστηρικτές της πολιτικής αυτής, εξηγεί αυτές τις αποφάσεις από τη θετική εμπειρία στις χώρες που εφαρμόστηκαν μειώσεις.

Καλύτερα ίσως από όλους έχει διατυπώσει τη θέση υπέρ της μείωσης των φόρων ο John Maynard Keynes, το 1933: «Ότε το επείκειναι ότι η φορολογία μπορεί να είναι τόσο υψηλή ώστε να νικήσει το αντικείμενο της πρόπετα να φανεί παράδειο, όπως και ότι, εάν δοθεί επαρκής χρόνος για τη συλλογή των καρπών, η μείωση της φορολογίας θα έχει περισσότερες πιθανότητες να εξισορροπήσει τον προϋπολογισμό από ό,τι η αύξηση της. Το να πάρει κανείς την αντίθετη άποψη σήμερα είναι σαν κάποιος, όταν επιτέλους ο ισολογισμός του είναι ισορροπημένος, με μισόν και στις δύο πλευρές, να εξακολουθεί να διατρανώνει ότι θα ήταν πράξη τζογαδόρου η μείωση των τιμών όταν ήδη είχε ζη-».

Στα άκρα οδηγείται η κόντρα κυβέρνησης - Eldorado Gold

Η εταιρεία προανήγγειλε την αναστολή των επενδύσεων και το υπουργείο κοινοποίησε πρόστιμα ύψους 1,7 εκατ.

Της **ΧΡΥΣΑΣ ΔΙΑΓΓΟΥ**

Σε κρίση καμπί εισέρχεται η δραστηριότητα των Μεταλλείων Χαλκιδικής καθώς κορυφώθηκε η αντιπαράθεση κυβέρνησης και Eldorado Gold. Ο διευθύνων σύμβουλος της канаδικής εταιρείας, Πολ Ράιτ, ανακοίνωσε χθες σε συνέντευξη Τύπου την αναστολή του επενδυτικού προγράμματος στις Σκουριές και την απόλυση μέσα στο επόμενο τρίμηνο 500 εργαζομένων, και προανήγγειλε την αναστολή των επενδύσεων και στην Ολυμπιάδα, η οποία θα συνοδευτεί από επιπλέον απολύσεις 600 εργαζομένων εάν μέσα στο πρώτο τρίμηνο του 2016 το υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας δεν εκδώσει την απαιτούμενη άδεια εγκατάστασης του εργοστασίου για την επεξεργασία του μεταλλεύματος. Λίγες ώρες αργότερα, το υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας κοινοποίησε στην «Ελληνικός Χρυσός» (θηγατρική της Eldorado που υλοποιεί το επενδυτικό πρόγραμμα στην Ελλάδα) την επιβολή πρόστιμου ύψους 1,7 εκατ. ευρώ που αφορούν 21 παραβάσεις της νομοθεσίας, που σύμφωνα με το υπουργείο ελέγχθηκαν και διαπιστώθηκαν την περίοδο από το 2012 έως και τα μέσα του 2014. Είχαν προηγηθεί νωρίς το πρωί δηλώσεις του υπουργού Περιβάλλοντος Πάνου Σκουρλέτη για «προσπάθεια δημιουργίας εκβιαστικών καταστάσεων και δημιουργίας τετελεσμένων» από πλευράς της

Eldorado. Ο κ. Σκουρλέτης προχώρησε σε μια συνολικότερη αμφισβήτηση της επένδυσης στη Χαλκιδική, τονίζοντας χαρακτηριστικά πως «όταν αξιολογηθεί μια επένδυση πρέπει να αξιολογηθεί αν αντιστρατεύεται και αν υπονομεύει και άλλες θέσεις εργασίας στην περιοχή», ενώ συνέδεσε την απόφαση των Καναδών για αναστολή των εργασιών στα μεταλλεία και την πτώση της τιμής του χρυσού.

Σε αυτό το κλίμα αναμένεται σήμερα συνάντηση του κ. Πολ

Σε τεταμένο κλίμα η συνιάντηση Σκουρλέτη - Ράιτ για τις Σκουριές.

Ράιτ και του υπουργού Πάνου Σκουρλέτη, η οποία θα καθορίσει εν πολλοίς και τις εξελίξεις. «Αυτή η ενέργεια δεν έχει σκοπό την αντίδραση του υπουργείου. Χρειαζόμαστε τη συνεργασία του. Χωρίς αυτή δεν μπορούμε να προχωρήσουμε. Ο μοχλός της απόφασης μας είναι οι αδειοδοτήσεις και οι καθυστερήσεις. Δαπανάμε χρήματα με μη αποτελεσματικό τρόπο και αυτό από επιχειρηματικές απόψεις δεν μπορεί να συνεχίζεται», τόνισε ο κ. Ράιτ απαντώντας σε σχετικές ερωτήσεις. Και οι δύο πλευρές δεσμευόμαστε από τον νόμο, είπε και συμπλήρωσε: «Οι άδειες δεν θα πρέπει

να είναι όμηροι σε πολιτικές παρεμβάσεις και σε κάθε άλλη ατζέντα από διαφωνούσες μειοψηφίες». Ο ίδιος έκανε σαφή την πρόθεση της εταιρείας να παραμείνει στην Ελλάδα και να ολοκληρώσει το επενδυτικό της έργο, επισημαίνοντας ωστόσο ότι αυτό δεν μπορεί να γίνει χωρίς «σαφήνεια στους κανόνες και ειλικρινείς κυβερνητικούς εταίρους». «Είμαστε εδώ γιατί θέλουμε να ολοκληρώσουμε το έργο μας. Δεν παραδίδουμε τα κλειδιά. Δεν φεύγουμε εκτός και αν η κυβέρνηση μας το πει. Αλλά δεν πιστεύω ότι αυτή ή κάποια άλλη κυβέρνηση θα μας ζητήσει να φύγουμε. Το πρόβλημα θα λυθεί κάποια στιγμή, γιατί είναι προς το συμφέρον όλων», δήλωσε. Κληθείς να σχολιάσει τη στάση της κυβέρνησης, ο κ. Ράιτ είπε ότι θα πρέπει κανείς να ανατρέξει στην περίοδο που ο ΣΥΡΙΖΑ ήταν αντιπολίτευση και στην ομάδα βουλευτών του που συντάχθηκε με τη μικρή μειονότητα που ήταν αντίθετη στο έργο. Εξέφρασε επίσης την άποψη πως η επένδυση στα μεταλλεία χρησιμοποιήθηκε για πολιτικές σκοπιμότητες.

«Γνωρίζαμε ότι στη Χαλκιδική υπάρχουν αντιδράσεις. Αυτό που δεν γνωρίζαμε όταν αποφασίσαμε να επενδύσουμε στην Ελλάδα ήταν ότι θα μπορούσε η επένδυση να πολιτικοποιηθεί. Δεν το θεωρούσαμε επένδυση αλλά ένα πολιτικό παιχνίδι, και αυτό δεν το είχαμε προβλέψει γι' αυτό είμαστε εδώ», τόνισε χαρακτηριστικά.

Τι λένε κυβέρνηση και Eldorado Gold για την επένδυση

Π. Σκουρλέτης	1	Eldorado Gold
Καμία επένδυση δεν μπορεί να αγνοεί τους νόμους και την προστασία του περιβάλλοντος.		Η επένδυση είναι όμηρος πολιτικού παιχνιδιού.
Η ελληνική πολιτεία δεν εκβιάζεται.	2	Αδυνατούμε να υλοποιήσουμε τις επενδύσεις λόγω των καθυστερήσεων του υπουργείου Ενέργειας και Περιβάλλοντος στην έκδοση των αδειών.
Επιβάλλονται πρόστιμα για παραβάσεις του 2012-2013.	3	Σεβόμαστε και τη τηρούμε την περιβαλλοντική νομοθεσία.
830 θέσεις είναι ο πραγματικός αριθμός. Απειλούνται άλλες θέσεις από τη δραστηριότητα της Eldorado.	4	Επενδύσαμε πάνω από 700 εκατ. δολάρια στη Χαλκιδική και δημιουργήσαμε σχεδόν 2.000 άμεσες θέσεις εργασίας.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ο κ. Ράιτ μίλησε και για τον αρνητικό αντίκτυπο που έχει η στάση της κυβέρνησης στην επένδυση των μεταλλείων στην προσέλευση ξένων επενδύσεων που έχει ανάγκη η Ελλάδα. «Υπάρχουν Έλληνες υπαίτιοι που πηγαίνουν στη Ν. Υόρκη, στη Βοστώνη και που αλλού, και καλούν επενδυτές να έρθουν στην Ελλάδα. Εμείς είμαστε το παράδειγμα», είπε.

Ο κ. Ράιτ εμφανίστηκε να μη γνωρίζει για τα πρόστιμα που έκανε λόγο στις δηλώσεις νωρίτερα ο κ. Σκουρλέτης και τα οποία κοινοποίησε λίγο αργότερα, ενώ παιρνοντας τον λόγο ο διευθύνων σύμβουλος της «Ελληνικός Χρυσός» Μιχάλης Θεοδωρακόπουλος σημείωσε ότι το ελληνικό Δημόσιο ανησυχούσε στην εταιρεία περί τα 60 εκατ. ευρώ από επιστροφές φόρων. Ο ίδιος διευκρίνισε ότι η εταιρεία έχει καταβάλει εξ ολοκλή-

ρου το ποσό των 25 εκατ. ευρώ που επιβλήθηκε ως επιστροφή κρατικών ενισχύσεων από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο, διαψεύδοντας τις δηλώσεις του αναπληρωτή υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας κ. Τσιρώνη, ο οποίος καταγόρησε την εταιρεία ότι αναστέλλει τις εργασίες της λόγω της απόφασης του Ευρωδικαστηρίου.

Ο κ. Ράιτ άρχισε από χθες μια εκστρατεία ενημέρωσης για τα επενδυτικά σχέδια της Eldorado και τα προβλήματα που αντιμετωπίζει μέσα από διαδικασίες συναντήσεων με τους αρχηγούς των πολιτικών κομμάτων και επιχειρηματικούς φορείς, καθώς και με τους εργαζομένους των μεταλλείων, με τους οποίους θα συναντηθεί σήμερα. Ο κ. Ράιτ επιδιώκει συνάντηση και με τον πρωθυπουργό Αλέξη Τσίπρα χωρίς να υπάρξει ανταπόκριση.

Οι εταιρικές πωλήσεις τόνωσαν την αγορά αυτοκινήτου το 2015

Της **ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ**

Με αύξηση των πωλήσεων, αν και πολύ μικρότερη σε σύγκριση με αυτή που είχε σημειωθεί το 2014 σε σχέση με το 2013, έκλεισε το 2015 η αγορά αυτοκινήτου. Την παρτίδα για τον κλάδο, ο οποίος, παρά την αύξηση των πωλήσεων, συνεχίζει να μετρά απώλειες σε επιχειρήσεις και θέσεις εργασίας, έσωσαν οι εταιρικές πωλήσεις, κυρίως προς επιχειρήσεις του τουριστικού κλάδου, καθώς και η συνέχεια του μέτρου της απόσυρσης, αφού οι πωλήσεις καινούργιων αυτοκινήτων πραγματοποιήθηκαν κατά συντηρητικά τους πλεονόπια σε αντικατάσταση παλαιών που αποσύρθηκαν. Αγνωστο, πάντως, παραμένει το τι θα γίνει το 2016, καθώς, παρά τις προφορικές δεσμεύσεις της κυβέρνησης για συνέχιση του μέτρου της απόσυρσης τουλάχιστον έως τις 20 Απριλίου, τούτο δεν έχει θεσμοθετηθεί ακόμη. Ειδικότερα, σύμφωνα με τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής, το 2015 κυκλοφόρησαν για πρώτη φορά στην Ελλάδα 116.168 αυτοκίνητα (καινούργια ή μεταχειρισμένα εξωτερικού) έναντι 102.359 το 2014, παρουσιάζοντας αύξηση 13,5%. Ωστόσο, το 2014 η αύξηση σε σύγκριση με το 2013 ήταν της τάξης του 30,2%, και η επιβράδυνση του ρυθμού αύξησης των πωλήσεων αποδίδεται στα όσα συνέβησαν από το καλοκαίρι του 2015 και έπειτα με τα capital controls. Σε ό,τι αφορά τα επιβατικά, που αποτελούν και την κυριότερη κατηγορία της αγοράς, συνολικά πωλήθηκαν το 2015 96.151 αυτοκίνητα (καινούργια και μεταχειρισμένα εξωτερικού). Τα καινούργια επιβατικά που πωλήθηκαν το 2015 ήταν 75.805 έναντι 71.218 το 2014, καταγράφοντας αύξηση 6,4%. Όπως επισημαίνει ο Σύνδεσμος Εισαγωγέων Αντιπροσώπων Αυτοκινήτων (ΣΕΑΑ), η αύξηση οφείλεται κατά κύριο λόγο στην άνοδο των πωλήσεων προς επιχειρήσεις ενοίκιαστος, μακροχρόνιας μίσθωσης και επιχειρηματικούς ομίλους, ενώ ακόμη και με αυτή την πρόοδο η αγορά αυτοκινήτου βρίσκεται κατά 71,8% χαμηλότερα ως προς τον μέσο όρο της δεκαετίας 2000-2009.

Η «αιμορραγία» του κλάδου από την έναρξη της κρίσης έως σήμερα αποτυπώνεται και στα στοιχεία για την απασχόληση και τις επιχειρήσεις. Το α' εξάμηνο του 2015 ο αριθμός των επιχειρήσεων πώλησης αυτοκινήτων ανερχόταν σε 1.450 έναντι 1.502 το α' εξάμηνο του 2014 και 1.482 το β' εξάμηνο του 2014. Σε σύγκριση δε με τον Νοέμβριο του 2008, η μείωση είναι τη τάξης του 42,4%, καθώς «κάθηκαν» 1.069 επιχειρήσεις. Το παραπάνω είχε ως συνέπεια να χαθούν πάνω από 1 στις 2 θέσεις εργασίας στον κλάδο, καθώς αυτές ανέρχονταν στο α' εξάμηνο του 2015 σε 9.461 από 20.954 το 2008, ενώ το α' εξάμηνο του 2014 ήταν 9.532 και το β' εξάμηνο του 2014 ελαφρώς αυξημένες, 9.566.

d.manifava@kathimerini.gr

Μαγνήτης 5... αστέρων τα ελληνικά ξενοδοχεία

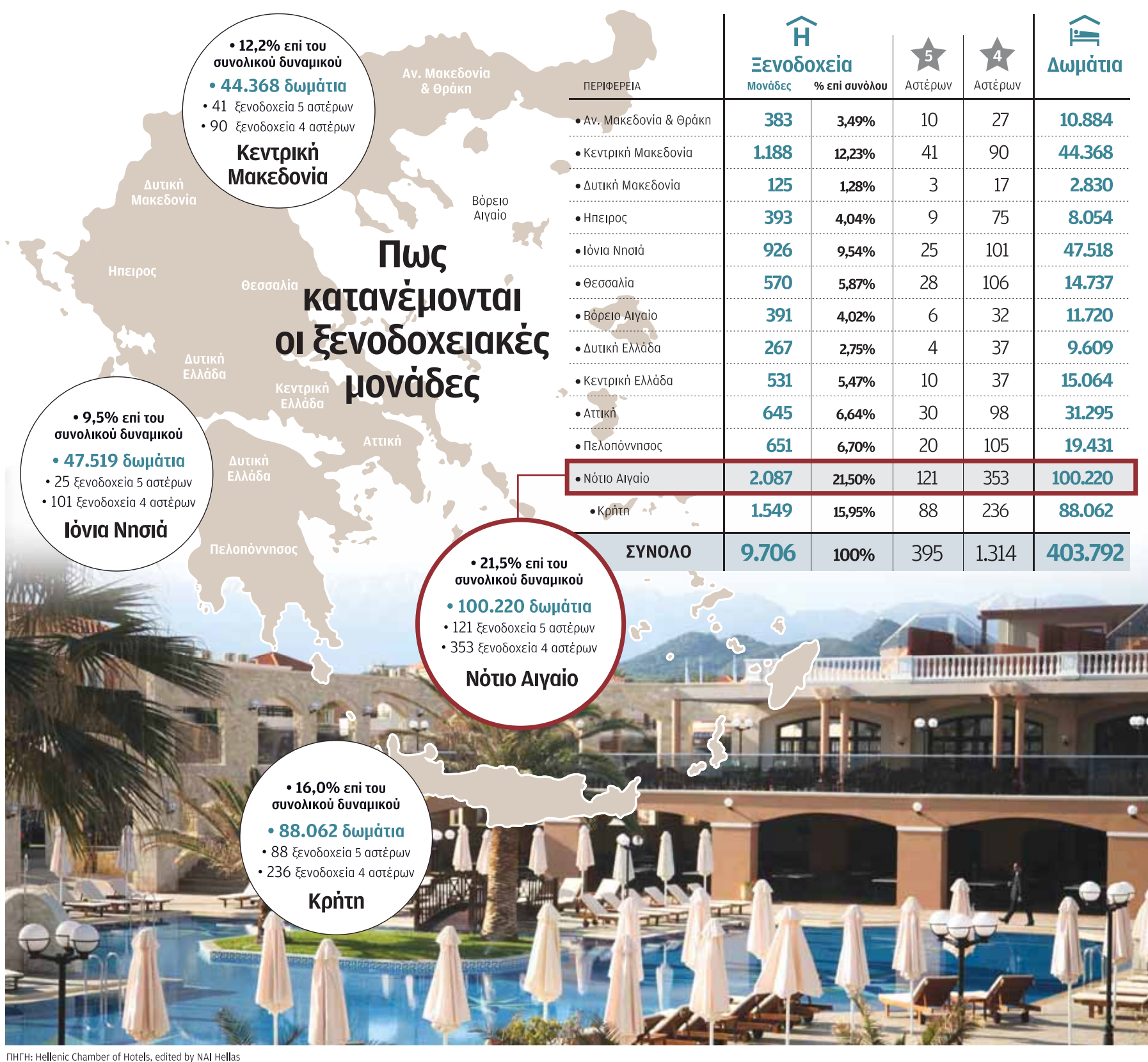
Η σταθερά καλή πορεία του τουρισμού αναθερμαίνει το ενδιαφέρον των ξένων, που αναμένουν το ξεκαθάρισμα των «κόκκινων» δανείων

Του ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ

Η Ελληνική αγορά πεντάστερων και τετράστερων ξενοδοχείων εξακολουθεί να συγκεντρώνει το ενδιαφέρον τόσο Ελλήνων όσο και ξένων επενδυτών. Ωστόσο, για την ώρα, δείχνουν ότι προτιμούν να τηρούν στάση αναμονής, έως ότου ξεκαθαρίσει ο τρόπος με τον οποίο οι τράπεζες θα χειριστούν τελικά το θέμα με τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια που βαραίνουν τον κλάδο. Ξένα επενδυτικά κεφάλαια έχουν αρχίσει να «χαρτογραφούν» την αγορά και γνωρίζουν λεπτομέρειες για τα πρώτες κατηγορίες ξενοδοχειακά ακίνητα που ελέγχουν οι συστημικές τράπεζες της χώρας.

Σύμφωνα με την Τράπεζα της Ελλάδος, η αξία των μη εξυπηρετούμενων δανείων που αφορούν ξενοδοχεία φτάνει τα 2,5 δισ. ευρώ, ενώ άλλα 3 δισ. ευρώ δάνεια βρίσκονται σε καθυστέρηση 90 ημερών. Σύμφωνα με εκτιμήσεις της NAI Hellas, που ανήκει στο αμερικανικό Private equity C-III Capital Partners LLC, η αγοραία αξία των ξενοδοχείων 5 αστέρων στην Ελλάδα ξεπερνά τα 10 δισ. ευρώ, ενώ των ξενοδοχείων 4 αστέρων υπολογίζεται στα 6,5 δισ. ευρώ. Οι δε αγοραίες αξίες των δωματίων τους κυμαίνονται από 35.000 έως 65.000 ευρώ για τα δεύτερης κατηγορίας 4στερα ξενοδοχεία και από 65.000 έως 95.000 για τα πρώτης κατηγορίας 4στερα. Για τα ξενοδοχεία 5 αστέρων, σύμφωνα με τη NAI Hellas, οι αγοραίες α-

Η αγοραία αξία των ξενοδοχείων 5 αστέρων στην Ελλάδα ξεπερνά τα 10 δισ. ευρώ, ενώ των ξενοδοχείων 4 αστέρων υπολογίζεται στα 6,5 δισ. ευρώ, σύμφωνα με στοιχεία της NAI Hellas.

ΠΗΓΗ: Hellenic Chamber of Hotels, edited by NAI Hellas

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η αγορά 4στερων

Η αγορά των ακινήτων τετράστερων και πεντάστερων ξενοδοχείων, σε αντίθεση με το ευρύτερο ελληνικό real estate, έχει ήδη περάσει εδώ και μια διετία σε θετικό πρόσημο, γεγονός που οφείλεται στις ιδιαίτερα υψηλές επιδόσεις του ελληνικού τουρισμού καθώς και στις προσδοκίες για συνέχιση της ανάπτυξης του κλάδου για τα επόμενα δύο με τρία έτη. Σωρευτικά οι τιμές των ξενοδοχειακών ακινήτων υψηλής ποιότητας, δηλαδή τεσσάρων και πέντε αστέρων, έχουν αυξηθεί από 7% έως και 15%, ανάλογα με την τοποθεσία, στη διετία 2014-2015, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της NAI Hellas. Αυτό επισφραγίζει ο Θωμάς Ζιώγας, επικεφαλής του ελληνικού γραφείου της NAI Global, ο οποίος είναι και ο εκτιμητής που υπογράφει το κεφάλαιο της μελέτης της ελληνικής αγοράς ακινήτων στους διαγνωστικούς ελέγχους που είχε πραγματοποιήσει η BlackRock για τα ελληνικά τράπεζες αλλά και η Pricco για τις κυπριακές. Διευκρινίζει παράλληλα ότι η κρίση στην αγορά ξενοδοχειακών ακινήτων είχε ξεκινήσει πριν από την οικονομική κρίση της χώρας και η πτώση των αξιών σε αυτά τα ακίνητα μεσοσταθμικά για την περίοδο 2005-2012 ξεπεράσε το 35%. Υπολείπονται δηλαδή σημαντικά ακόμα οι αξίες από τα υψηλά τους στα μέσα της προηγούμενης δεκαετίας. Το γεγονός αυτό άλλωστε είναι και ένα από τα στοιχεία που προσελκύει επενδυτικό ενδιαφέρον από το εξωτερικό.

ξίες των δωματίων κυμαίνονται πλέον από 100.000 έως και 160.000 ανάλογα με την τοποθεσία, ενώ οι αντίστοιχες αξίες των δωματίων 5στερων ξενοδοχείων πολυτελούς κατηγορίας είναι πολύ υψηλότερες και φτάνουν έως και 400.000.

Η σταθερά θετική απόδοση του τουρισμού στην Ελλάδα έχει οδηγήσει στην αύξηση του κύκλου εργασιών, καθώς και των προ φόρων, τόκων, αποσβέσεων και δικαιωμάτων μειοψηφίας κερδών (EBITDA) του κλάδου, κάτι που με τη σειρά του ανοίγει τον δρόμο για νέες επενδύσεις, αλλά και για την αναβάθμιση του υπάρχοντος αποθέματος ξενοδοχείων.

Ως αποτέλεσμα της συνεχιζόμενης ανοδικής πορείας του τουρισμού από το 2013, η αγορά των ξενοδοχειακών ακινήτων εμφανίζεται ως ένα από τα πιο ενδιαφέροντα θέματα στο ελληνικό real estate, τόσο το 2014 όσο και το 2015. Νέα ξενοδοχεία 5 και 4 αστέρων άνοιξαν στην ελληνική αγορά υπό τη διεύθυνση μεγάλων διεθνών εταιρειών διαχειρίστας ξενοδοχειακών μονάδων, ενώ μεγάλοι όμιλοι επέκτειναν την παρουσία τους.

Ετσι η Marriott International επέστρεψε στην ελληνική αγορά, αναλαμβάνοντας τη διαχείριση του ξενοδοχείου Domes of Elounda. Τα ξενοδοχεία Four Season σχεδιάζουν τη λειτουργία ενός νέου ξενοδοχείου στη Μύκονο, ο όμιλος Carlson Rezidor θα αναλάβει τη διαχείριση του Radisson Blue Beach Resort & Spa στο Λασιθί, το 2016 και η Intercontinental συμφώνησε να αναλάβει τη διαχείριση ενός νέ-

ου ξενοδοχείου στη Σαντορίνη. Περαιτέρω επέκταση στην ελληνική αγορά αναμένεται και από τον όμιλο Grecotel με το άνοιγμα 5 νέων ξενοδοχείων και την ανακαίνιση υπάρχόντων. Μέσα στο 2015, δύο από τα πολυτελή ξενοδοχεία του ομίλου στο Ρέθυμνο, το Caramel Grecotel Boutique Resort και το White Palace Grecotel Luxury Resort, επαναλειτούργησαν, ενώ μέσα στο 2014, ο όμιλος εγκαινίασε το ανακατασκευασμένο Pallas Athena Grecotel Boutique Hotel που βρίσκεται στο κέντρο της Αθήνας και συμπεριλήφθη στο διεθνές δίκτυο των Small Luxury Hotels of the World. Τέλος, στα βόρεια προάστια της Αθήνας, η Domotel Hotels & Resorts άνοιξε στη Νέα Ερυθραία τον περασμένο Οκτώβριο το νέο Domotel Kastri Hotel, ξενοδοχείο 5 αστέρων με 86 δωμάτια.

Η επεκτατική διάθεση των ξενοδοχειακών ομίλων και των διεθνών εταιρειών διαχειρίστας ξενοδοχειακών μονάδων διαμορφώνει μια ενδιαφέρουσα τάση για το 2016, οπότε και αναμένεται το άνοιγμα σημαντικού αριθμού νέων ξενοδοχείων μεταξύ των οποίων και στην Αθήνα. Συγκεκριμένα, τα ξενοδοχεία Electra μίσθωσαν το πρώην κτίριο του υπουργείου Παιδείας επί της Μητροπόλεως και έχουν ήδη ξεκινήσει την κατασκευή ξενοδοχείου 5 αστέρων, 220 δωματίων. Λίγο πιο κάτω στην οδό Μητροπόλεως, μεγάλος όμιλος ξενοδοχείων σχεδιάζει την ανακατασκευή του διατηρητέου κτιρίου που στεγάζε το κατάστημα του Χυτήριου σε boutique hotel.

Σύγχρονες μονάδες υψηλών προδιαγραφών

Μεγαλύτερα, καλύτερα και περισσότερα ξενοδοχεία είναι το αποτέλεσμα 15 ετών ανάπτυξης του κλάδου στην Ελλάδα. Το σύνολο του ελληνικού ξενοδοχειακού ενεργητικού ακινήτων, σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία, έως και τον Ιούνιο του 2015 ανέρχεται σε 9.706 μονάδες με 403.792 δωμάτια, συνολικής χωρητικότητας 779.118 κλινών. Αυτό, πρακτικά, σημαίνει πως από το 2000 η χωρητικότητα των ξενοδοχείων στην Ελλάδα αυξήθηκε κατά 23,5%.

Παράλληλα, λαμβάνοντας υπόψη την αύξηση των ξενοδοχειακών μονάδων στην Ελλάδα από το 2000, αλλά και την κατηγορία αστέρων στην οποία αυτές κατατάσσονται, γίνεται ξεκάθαρο πως το ξενοδοχειακό δυναμικό της χώρας έχει αναβαθμιστεί σημαντικά. Ειδικότερα έχουν τετραπλασιαστεί τα πεντάστερα ξενοδοχεία, γεγονός το οποίο αναδεικνύει την κατηγορία αυτή ως εκείνη με τη μεγαλύτερη ανάπτυξη τα τελευταία χρόνια, σε αρμονία και με τις τάσεις των διεθνών αγορών φιλοξενίας και αναψυχής.

Όμως και τα ξενοδοχεία τεσσάρων αστέρων αυξήθηκαν κατά την ίδια περίοδο στην Ελλάδα και συγκεκριμένα κατά 66%, και αντιπροσωπεύουν πλέον το 13% του συνολικού αποθέματος έναντι 9,8% το 2000, με την τάση να είναι σταθερά ανοδική. Τα τριών αστέρων ξενοδοχεία αυξήθηκαν επίσης κατά 62%, αλλά

Το μέσο μέγεθος των ελληνικών ξενοδοχείων σε σχέση με τα διαθέσιμα δωμάτια έφθασε στα 41,6 δωμάτια ανά μονάδα.

το μερίδιό τους στην αγορά παραμένει σταθερό στο σύνολο με την πάροδο των ετών.

Αντιθέτως, το μερίδιο του συνόλου των μονάδων καθεμιάς από τις δύο χαμηλότερες κατηγορίες υποχώρησε από το 2000. Τα ξενοδοχεία δύο αστέρων αυξήθηκαν οριακά κατά 3% μεταξύ του 2000 και του πρώτου εξαμήνου του 2015, ενώ τα ξενο-

δοχεία ενός αστέρα μειώθηκαν κατά 13%.

«Μονοπώλιο»

Το πρώτο εξάμηνο του 2015, οι κορυφαίες τρεις κατηγορίες αποτελούσαν πλέον περίπου το 60% του ελληνικού ξενοδοχειακού αποθέματος. Το μέσο μέγεθος των ελληνικών ξενοδοχείων σε σχέση με τα διαθέσιμα

δωμάτια έφθασε στα 41,6 δωμάτια ανά ξενοδοχείο, που συνεπάγεται αύξηση της τάξης του 5,9% από 39,3 δωμάτια το 2000. Ως εκ τούτου, αν και το ποσοστό των ξενοδοχειακών εγκαταστάσεων αυξήθηκε την τελευταία δεκαετία κατά 23,5%, η αύξηση του αριθμού των δωματίων ήταν πολύ υψηλότερη και άγγιξε το 30,4%.

Τα έξι στα δέκα πεντάστερα ξενοδοχεία στην Ελλάδα έχουν πάνω από 101 δωμάτια. Το μεγαλύτερο ποσοστό των τετράστερων ξενοδοχείων ανήκει στις κατηγορίες «οικογενειακά» και «μικρά» ξενοδοχεία και μόνο το 25% ανήκει στην κατηγορία των «μεγάλων».

Μεταξύ 2013 και 2014, η κατανομή των κατηγοριών για κάθε τύπο ξενοδοχείου δεν έδειξε σημαντικές μεταβολές εκτός από μια αύξηση κατά 7% σε ξενοδοχεία 5 αστέρων της κατηγορίας «οικογενειακά». Αυτό σημαίνει ότι υπήρξε μια αύξηση της προσφοράς των μονάδων boutique luxury.

Τα ελληνικά ξενοδοχεία είχαν εξαιρετικά καλές επιδόσεις κατά το 2014 και 2015, εάν αναλογιστεί κανείς την ευρύτερη κατάσταση της οικονομίας, με τις μονάδες resort να παρουσιάζουν σταθερή ανάπτυξη σε βασικούς δείκτες απόδοσης.

Ωστόσο, γνήτις σε αποδόσεις το 2015 της χώρας ήταν η αγορά της Αθήνας. Ειδικότερα, κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού και του φθινοπώρου του 2015 τα ξε-

νοδοχεία της πόλης κατέγραψαν εντυπωσιακά υψηλά πληρότητα και μέσα ημερήσια έσοδα ανά δωμάτιο. Η Αθήνα γίνεται ξανά ταξιδιωτικός προορισμός και ως τέτοιος συνοδεύεται και από αυξημένο επενδυτικό ενδιαφέρον και έμπρακτη δραστηριότητα για τον ξενοδοχειακό τομέα.

Παρά τη δυναμική και τη διαφανή ανθεκτικότητα του τουρισμού στην Ελλάδα, υπάρχουν σημαντικές προοπτικές περαιτέρω ανάπτυξης αν ο κλάδος καταφέρει να ξεκλειδώσει πολυτιμες ευκαιρίες, επισφραγίζει μιλώντας στην «Κ» ο Θωμάς Ζιώγας MRICS, Business Development Manager του ελληνικού γραφείου της NAI Global. Κάτι τέτοιο μπορεί να γίνει εάν, μεταξύ άλλων, αυξηθεί το μερίδιο αφίξεων από αναδυόμενες αγορές και εδραιωθεί ένα σταθερό νομικό, πολεοδομικό και φερολογικό πλαίσιο.

Διεύρυνση

Παράλληλα πρέπει να προωθηθεί η διεύρυνση του ελληνικού τουριστικού προϊόντος και ο απεγκλωβισμός του από την παραδοσιακή προσφορά «ήλιος και θάλασσα». Η εξάρτηση του ελληνικού τουρισμού από αυτό το μοντέλο γίνεται καλύτερα αντιληπτή από το γεγονός ότι καλύπτει το 81% των διεθνών αφίξεων. Αλλωστε, το 83% του συνόλου των εισπράξεων από τον τουρισμό στη χώρα πραγματοποιείται το πεντάμηνο μεταξύ Μαΐου και Σεπτεμβρίου.

Το χθεσινό σας όνειρο, σημερινή πραγματικότητα.

WE DELIVER WHAT MATTERS
www.usbbank.com.cy | 8000 2323

Για περισσότερες πληροφορίες για τα δάνεια, τα επιτόκια και τους πλήρεις όρους και κανονισμούς, μπορείτε να επισκεφτείτε ένα από τα καταστήματά μας.

Προς μακρά, δύσκολη διαπραγμάτευση

Οι 200 ενέργειες που εκκρεμούν για να ολοκληρωθεί η αξιολόγηση, ο καθορισμός του ρόλου του ΔΝΤ και η ανοχή της Κομισιόν

Των ΒΑΣΙΛΗΣ ΖΗΡΑ και ΣΩΤΗΡΗ ΝΙΚΑ

Την ώρα που η κυβέρνηση δίνει την εντύπωση ότι έχει βάλει τις μηχανές να δουλεύουν στο φουλ για να ολοκληρώσει την αξιολόγηση όσο το δυνατόν ταχύτερα, οι πιστωτές στέλλουν το μήνυμα ότι σε λίγες ημέρες ξεκινάει μια μακρά διαπραγμάτευση, την οποία δεν βλέπουν να κλείνει πριν από τον Μάρτιο ή τον Απρίλιο, στην καλύτερη περίπτωση.

«As είμαστε ρεαλιστές, η αξιολόγηση δεν θα διαρκέσει εβδομάδες, αλλά μήνες», είπε ο πρόεδρος του Eurogroup Γερούν Ντάισελμπλουμ. Και βάζοντας ακόμη μία πινελιά στη «ρεαλιστική» εικόνα που επιθυμούν πολλές κυβερνήσεις της Ευρώζωνας, δήλωσε ότι κατά την εκτίμησή του το ΔΝΤ θα συμμετάσχει στο ελληνικό πρόγραμμα και μάλιστα με δάνειο. «Προφανώς θέλουν να δαλώσουν πως δεν υπάρχει πρόθεση συμβιβασμού από την πλευρά τους. Οτι είναι έτοιμοι να χρησιμοποιήσουν τον χρόνο, και τις συνέπειες που έχει, ως μέσον πίεσης. Έτσι είναι κάθε διαπραγμάτευση», λέει στέλεχος της κυβέρνησης που εμπλέκεται στις διαβουλεύσεις με τους θεσμούς.

Αν και η Αθήνα δεν είναι η μόνη που θέλει

να κλείσει γρήγορα και κατά το δυνατόν αναίμακτα η διαπραγμάτευση, οι λόγοι για να καθυστερήσει είναι αρκετοί και σημαντικοί:

1. Εκκρεμούν περί τις 200 ενέργειες που πρέπει να ολοκληρωθούν. Μέχρι τώρα, η κυβέρνηση υλοποιεί μόνο τις προπαιτούμενες δράσεις για την καταβολή των δόσεων, αλλά με το μνημόνιο έχει αναλάβει κι άλλες δεσμεύσεις που πρέπει να εφαρμοστούν για να κλείσει η αξιολόγηση. Προφανώς, οι πιο δύσκολες από αυτές τις εκκρεμίες υποθέσεις μετριοιούνται στα δάχτυλα του ενός χεριού: ασφαλιστικό, δημοσιονομικά μέτρα, Μεσοπρόθεσμο Πρόγραμμα, νέο Ταμείο Αποκρατικοποιήσεων και «κόκκινα» δάνεια.

2. Ο καθορισμός του ρόλου του ΔΝΤ, με τρόπο που θα ικανοποιεί τόσο το Ταμείο όσο και τις κυβερνήσεις, όπως αυτή του Βερολίνου, που έχουν αναγάγει σε μείζον ζήτημα τη συμμετοχή του.

Η διαπραγμάτευση κυρίως για το ασφαλιστικό, αλλά και για τα δημοσιονομικά μέτρα τριετίας, θα επηρεαστεί καθοριστικά από τον ρόλο του ΔΝΤ. Αν παραμείνει το Ταμείο στο πρόγραμμα με χρηματοδοτική συνδρομή, έστω και συμβολική, αυτό σημαίνει ότι θα α-

ποπληρωθεί το 2027 αντί του 2023, που είναι η τελευταία δόση για όσα έχει δώσει έως σήμερα. Προκειμένου να διασφαλιστεί την απρόσκοπτη αποπληρωμή του δανείου του, θα απαιτήσει υψηλότερα πρωτογενή πλεονάσματα. Και δεδομένου ότι η μεγαλύτερη πρωτογενής δαπάνη του κράτους είναι αυτή για συντάξεις, όλοι περιμένουν ότι η στάση του θα είναι ιδιαίτερα σκληρή σε αυτό το σημείο. Εξάλλου, το ΔΝΤ, αλλά και ο τότε επικεφαλής του κλιμακίου του Ρισι Γκογιάλ, ήταν αυτό που έθεσε, το 2014, εκ νέου το θέμα της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας του ασφαλιστικού, θεωρώντας ότι από το 2020 και μετά θα είχε και πάλι πρόβλημα. Η διαχείριση της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ, το 2015, επέσπευσε την εκδήλωση του προβλήματος ως δημοσιονομικού και, ως

Παράλληλα με αυτήν της κυβέρνησης με τους θεσμούς για την αξιολόγηση, θα διεξάγεται και μια άλλη διαπραγμάτευση μεταξύ Ευρωπαίων και ΔΝΤ.

τέτοιο, επιχειρεί να το αντιμετωπίσει μέσω της αύξησης των εισφορών.

Η Κομισιόν δείχνει ανοχή στο προσωρινό «κουκούλωμα», καθώς θεωρεί ότι εάν η Αθήνα πιεστεί για μεγαλύτερα πρωτογενή πλεονάσματα, το ελληνικό ζήτημα θα οδηγηθεί και πάλι σε αδιέξοδο. Έτσι, κυβέρνηση και Ε.Ε. συμπιέζουν στην άποψη ότι το ΔΝΤ είτε θα πρέπει να αποχωρήσει—πράγμα εξαιρετικά δύσκολο—είτε να περιοριστεί σε ρόλο τεχνικού συμβούλου, ώστε να μην έχει ισχυρή θέση στη διαπραγμάτευση. Το πρόβλημα είναι πως η άποψη της Αθήνας δεν έχει καμία σημασία, ενώ και ο ρόλος της Κομισιόν στη λήψη των αποφάσεων έχει περιοριστεί. Οι αποφάσεις για όλα τα μέζονος σημασίας θέματα λαμβάνονται στο Eurogroup, δηλαδή από τις κυβερνήσεις.

Αυτός είναι ο λόγος που ο υπουργός Οικονομικών Ευκλείδης Τσακαλώτος πραγματοποιεί έναν γύρο επαφών με ομολόγους του. Ξεκίνησε την Παρασκευή από τον Ιταλό Πιερ Κάρλο Παντόν και θα ολοκληρωθεί την Τρίτη και την Τετάρτη με τον Γ. Ντάισελμπλουμ και τον Β. Σόμιπλε. Ο κ. Τσακαλώτος θέλει να ενημερώσει απευθείας και όχι διά των θεσμών, αλλά και να αντιληφθεί ποιες είναι οι προθέσεις

του καθενός ενόψει της αξιολόγησης. Το Βερολίνο και άλλες ευρωπαϊκές πρωτεύουσες θέλουν ισχυρή παρουσία του ΔΝΤ στο ελληνικό πρόγραμμα, άρα πρέπει να ικανοποιήσουν κάποιες από τις απαιτήσεις του, αλλά απορρίπτουν την πρόταση του για τη διευθέτηση του χρέους, που προβλέπει 30ετή περίοδο χάριτος και 60 χρόνια περίοδο αποπληρωμής για τα δάνεια από την Ευρώζων.

Επί της ουσίας, παράλληλα με τη διαπραγμάτευση της κυβέρνησης με τους θεσμούς για την αξιολόγηση, θα διεξάγεται και μια άλλη μεταξύ των κρατών-μελών και του Ταμείου, σε μεγάλο βαθμό ερήμην της ελληνικής πλευράς. Στην Αθήνα υπάρχει προβληματισμός αλλά και ανσυχία για το ενδεχόμενο να βρεθούν αντιμέτωποι με ένα κοινό μέτωπο στελεχών του Ταμείου και κάποιων Ευρωπαίων που θέλουν να αποχωρήσει η Ελλάδα από το ευρώ. Βεβαίως, απέναντι σε αυτό το μέτωπο—αν υπάρξει—βρεθούν πολλοί άλλοι. Αυτό, ωστόσο, δεν σημαίνει ότι θα διευκολυνθεί η ελληνική κυβέρνηση να περάσει αβρόχους ποσά την αξιολόγηση. Αυτή την εβδομάδα πρόκειται να έρθουν στην Αθήνα τα τεχνικά κλιμάκια, ενώ οι επικεφαλής αναμένονται μετά τις 20 του μήνα.

Προετοιμάζονται και «αξιολογούν» οι Βρυξέλλες

Της απεσταλμένης μας στο ΑΜΣΤΕΡΝΤΑΜ ΕΛΕΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗ

Με τις προσδοκίες για την άμεση ολοκλήρωση της αξιολόγησης να είναι ιδιαίτερα χαμηλές, οι Βρυξέλλες ετοιμάζονται για μια δύσκολη διαπραγμάτευση που θα διαρκέσει μήνες, αντί για εβδομάδες, όπως παρουσιάζει το θέμα, πιο αισιόδοξα, η ελληνική πλευρά.

«Πρέπει να είμαστε ρεαλιστές», είπε ο κ. Ντάισελμπλουμ σε μικρή ομάδα δημοσιογράφων στο Αμστερνταμ—μεταξύ των οποίων βρισκόταν και η «Κ», στο τέλος της εβδομάδας. «Εγώ θα ήθελα να επιταχύνω τη διαδικασία, αλλά δυστυχώς δεν έχω τη δυνατότητα», είπε χαμογελώντας, αποκαλύπτοντας για πρώτη φορά δημόσια αυτό που Ευρωπαίοι αξιωματούχοι λένε επιφυλακτικά το τελευταίο διάστημα—ότι δηλαδή αυτή η αξιολόγηση θα έχει ιδιαίτερες δυσκολίες και θα διαρκέσει για άλλη μία φορά πολύ περισσότερο απ' ό,τι είχε αρχικά προγραμματιστεί.

Μέχρι στιγμής οι θεσμοί αξιολογούν την ελληνική πρόταση που έφτασε στις αρχές της περασμένης εβδομάδας στις Βρυξέλλες. Η πρόταση των 170 σελίδων, που ήταν γραμμένη στα ελληνικά, χρειάστηκε λίγες ημέρες για να μεταφραστεί στα αγγλικά και να αρχίσουν οι επικεφαλής των θεσμών να την αξιολογούν. Ομως, Ευρωπαίοι αξιωματούχοι εξηγούσαν στην «Κ» ότι η πρόταση είναι μια πρώτη προσπαθεια και σίγουρα δεν αποτελεί την οριστική και αμετάβλητη ελληνική θέση. Την επόμενη εβδομάδα αναμένεται να γίνει μια πρώτη αξιολόγηση από τους θεσμούς, αλλά η πραγματικά εις βάθος συζήτηση θα ξεκινήσει με την άφιξη των εκπροσώπων των θεσμών στην Αθήνα, που είναι προγραμματισμένη για τις 18 του μηνός. Γι' αυτό και στο επόμενο Eurogroup, στις 14 Ιανουαρίου, η συζήτηση για την Ελλάδα θα είναι γενική καθώς οι υπουργοί Οικονομικών της Ευρώζωνας δεν θα έχουν τη δυνατότητα να αξιολογήσουν την ελληνική πρόταση πριν γίνει η αξιολόγηση από τους εκπροσώπους των θεσμών.

Η πραγματική και σε βάθος συζήτηση για την ελληνική πρόταση θα ξεκινήσει με την άφιξη των εκπροσώπων των θεσμών στην Αθήνα.

Στο Euroworking Group της περασμένης Πέμπτης, σύμφωνα με Ευρωπαίο αξιωματούχο, οι θεσμοί αλλά και η ελληνική πλευρά είπαν ότι θα προσπαθήσουν να κλείσουν την αξιολόγηση μέχρι το τέλος Φεβρουαρίου, καθώς τότε η Ελλάδα έχει πληρωμές προς το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο.

Σύμφωνα με τον ίδιο αξιωματούχο, η Ελλάδα θα αρχίσει να έχει πάλι σημαντικές ανάγκες ενίσχυσης της ρευστότητάς της και αυτός θα είναι ένας βασικός λόγος που θα πιέσει την ελληνική πλευρά να κλείσει την αξιολόγηση όσο το δυνατόν συντομότερα.

Η σειρά των πραγμάτων
Όσον αφορά το πώς πρακτικά θα κλείσει η αξιολόγηση, ο πρόεδρος του Eurogroup εξήγησε ότι υπάρχει μια λογική σειρά πραγμάτων που πρέπει να γίνουν. Πρώτα πρέπει να υπάρξει συμφωνία σε όλα τα ανοιχτά θέματα, με τη μεταρρύθμιση στο ασφαλιστικό να είναι η πιο σημαντική, αλλά «δεν είμαστε ακόμα εκεί», είπε χαρακτηριστικά. Συγχρόνως τόνισε ότι πρέπει να υπάρχει και συμφωνία για το Ταμείο Ιδιωτικοποιήσεων και για κάποια ανοιχτά δημοσιονομικά ζητήματα για το 2017-2018 μεταξύ άλλων. Μόνο με την ολοκλήρωση της αξιολόγησης θα συζητηθεί Eurogroup που θα αποφασίσει για τις περαιτέρω εκταμειώσεις και θα ανοίξει τη συζήτηση για την ελάφρυνση του χρέους.

Εκκάθαρος ήταν επίσης για τη συμμετοχή του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου στο ελληνικό πρόγραμμα. «Να γίνεται πρόγραμμα χωρίς το ΔΝΤ. Το Ταμείο έχει την πρόθεση να επιστρέψει στο πρόγραμμα με συμμετοχή όχι μόνο ως τεχνικός σύμβουλος αλλά και με συμμετοχή στη χρηματοδότηση».

Όσον αφορά τις διαρροές που υπήρχαν σε ελληνικά δημοσιεύματα για την πίεση που ασκούν οι θεσμοί ώστε να περάσει το ασφαλιστικό με ευρεία αποδοχή από την ελληνική Βουλή, ο κ. Ντάισελμπλουμ είπε ότι «σίγουρα θα το προτιμούσα, αλλά δεν θα το ζητούσα» σε κάθε χώρα η ασφαλιστική μεταρρύθμιση είναι πολιτικά ευαίσθητη. «Ελπίζω για ευρεία συναίνεση αλλά δεν θα το ζητούσα ποτέ από τον κ. Τσακαλώτο», είπε χαρακτηριστικά.

Αλλωστε είναι πάγια θέση των Βρυξελλών να βλέπουν τις μεγάλες μεταρρυθμίσεις να ψηφίζονται με μια ευρεία συναίνεση, καθώς πιστεύουν ότι μόνο έτσι μπορούν πραγματικά να εφαρμοστούν. Συγχρόνως όμως ξέρουν ότι δεν μπορούν να παρέμβουν στα εσωτερικά της χώρας και γι' αυτό δεν θα γινόταν ποτέ τέτοια ξεκάθαρη παρέμβαση από την πλευρά τους.

Εντεκα κρίσιμοι σταθμοί

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ο Γολγοθάς των επόμενων μηνών

Του ΣΩΤΗΡΗ ΝΙΚΑ

Εναν Γολγοθά καλείται να ανεβεί η κυβέρνηση το προσεχές διάστημα, με την ίδια να ευελπιστεί ότι θα διαρκέσει λίγο, αλλά τους δανειστές να βλέπουν μακρύ τον δρόμο. Σε ακόμα μία διαπραγμάτευση, η Αθήνα θα πρέπει να ισορροπήσει μεταξύ των ημερομηνιών που θεωρούνται κρίσιμες για την πορεία των διαβουλεύσεων και εκείνων που θα πρέπει να αποπληρώσει τις υποχρεώσεις της.

Στο πλαίσιο αυτό, το φάντασμα της δημιουργίας νέων ληξιπρόθεσμων οφειλών έχει αρχίσει να επιστρέφει πάνω από την ελληνική οικονομία, καθώς είναι ο μοναδικός τρόπος για να διασφαλιστεί η ομαλή πορεία της χώρας σε περίπτωση που οι διαπραγματεύσεις κρατηθούν μήνες.

Αν και αυτή τη στιγμή δεν υπάρχει σαφές χρονοδιάγραμμα των επόμενων κινήσεων, υπάρχουν κάποιες κρίσιμες στιγμές που θα καθορίσουν την πορεία των διαβουλεύσεων καθώς και το εάν θα κλείσουν γρήγορα ή όχι. Στις 14 Ιανουαρίου συνεδριάζει το Eurogroup. Ο υπουργός Οικονομικών Ευκλ. Τσακαλώτος έχει αυτές τις ημέρες έναν μαραθινό επαφών με ομολόγους του, ώστε στο Eurogroup αυτό να μην είναι εχθρικό το κλίμα έναντι της Ελλάδας και ταυτόχρονα να έχουν ενημερωθεί οι βασικοί «παίκτες» για τις προθέσεις της ελληνικής κυβέρνησης.

Επόμενο βήμα, η έλευση των επικεφαλής των θεσμών στην Αθήνα για να ξεκινήσουν τις διαπραγματεύσεις επί του ασφαλιστικού. Αρχικά ήταν προγραμματισμένο να κατα-

Οι κρίσιμες στιγμές που θα διαμορφώσουν την πορεία των διαβουλεύσεων και θα καθορίσουν το εάν θα κλείσουν γρήγορα ή όχι.

φθάσουν στις 18 Ιανουαρίου, αλλά δεν αποκλείεται μικρή καθυστέρηση για τις 20 με 25 του μήνα. Η κυβέρνηση θα ήθελε έως 22 Ιανουαρίου να έχει καταθέσει το ασφαλιστικό στη Βουλή, ώστε να ψηφιστεί έως τις 5 Φεβρουαρίου. Αν αυτό δεν γίνει (που είναι το πιθανότερο), το δεύτερο σενάριο (εξίσου δύσκολο όμως) προβλέπει την κατάθεση του νομοσχεδίου έως τις 29 Ιανουαρίου για να ψηφιστεί μετά δύο εβδομάδες (12 Φεβρουαρίου).

Τα άλλα μέτωπα

Το διάστημα των δύο αυτών εβδομάδων η κυβέρνηση θέλει να το αξιοποιήσει για να κλείσει τα άλλα μέτωπα της διαπραγμάτευσης, όπως το νέο φορολογικό, τα δημοσιονομικά μέτρα και το νέο Ταμείο Αποκρατικοποιήσεων. Παρεμβάσεις, οι οποίες στον προγραμματισμό της ελληνικής πλευράς προβλέπεται ότι θα ψηφιστούν μαζί με το ασφαλιστικό σε μία ψηφοφορία. Απλώς, η Αθήνα θέλει οι διατάξεις του ασφαλιστικού να συζητηθούν όσο περισσότερο γίνεται

και όχι μόνο δύο ή τρεις ημέρες.

Αυτός, βέβαια, είναι ο σχεδιασμός της κυβέρνησης. Γιατί στην αντίπερα όχθη, αν και οι δανειστές θα ήθελαν να κλείσει η διαπραγμάτευση γρήγορα και έως τα μέσα Φεβρουαρίου, εκτιμούν ότι κάτι τέτοιο είναι πολύ δύσκολο. Προς το παρόν δεν έχουν ακόμα διαμορφώσει ξεκάθαρη γνώμη για τις διατάξεις του ασφαλιστικού και δεν έχουν στα χέρια τους τίποτα σχετικά με το φορολογικό και τα νέα δημοσιονομικά μέτρα. Οπότε, θεωρούν ότι θα απαιτηθεί χρόνος για να γίνουν όλα σωστά.

Πολύ κρίσιμο θα είναι, όπως όλα δείχνουν, το Eurogroup της 1ης Φεβρουαρίου, καθώς εκεί θα διαφανεί αν η συμφωνία είναι κοντά ή όχι. Το επόμενο προγραμματισμένο Eurogroup είναι στις 7 Μαρτίου και μετά θα ξανασυνεδριάσει στις 17 Μαΐου.

Στο ενδιάμεσο, υπάρχουν και ανελαστικές υποχρεώσεις για την αποπληρωμή του χρέους. Την Τετάρτη, 13 Ιανουαρίου, η Ελλάδα θα πρέπει να εξοφλήσει περίπου 462 εκατ. ευρώ προς το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ). Την 1η Φεβρουαρίου άλλα περίπου 140 εκατ. ευρώ προς το Ταμείο, ενώ 7 Μαρτίου πρέπει να καταβληθούν 308 εκατ. ευρώ, 16 Μαρτίου 578 εκατ. ευρώ και 13 Απριλίου άλλα 462 εκατ. Την 1η Φεβρουαρίου υπάρχουν 100 εκατ. ευρώ σε ομόλογα που δεν είχαν ενταχθεί στο PSI, ενώ καθ' όλη τη διάρκεια του πρώτου τριμήνου υπάρχουν τόκοι της τάξης των 2,5 δισ. ευρώ που πρέπει να αποπληρώνονται.

«Κλειστά χαρτιά» κρατάει το ΔΝΤ στο ασφαλιστικό

Της ανταποκριτριάς μας στην ΟΥΑΣΙΠΚΤΟΝ ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ ΣΑΚΟΥ

Μετράει μέρες το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο στην Ελλάδα: Εισπράττει οντως ο Πόουλ Τόμσεν την έξοδο του από το ελληνικό πρόγραμμα; Οι σκληρές διαπραγματεύσεις που προηγούνται της αξιολόγησης και η σιωπή του διεθνούς οργανισμού στις επικρίσεις της ελληνικής κυβέρνησης δίνουν τροφή στις εικασίες. Οι αναλυτές είναι διχασμένοι για τον μελλοντικό ρόλο του ΔΝΤ, ωστόσο ένα είναι σίγουρο: Ο κ. Τόμσεν, καθ' ύλην αρμόδιος, ως διευθυντής του Ευρωπαϊκού Τμήματος, έχει να εισηγηθεί οτιδήποτε σχετικό με την Ελλάδα στο εκτελεστικό συμβούλιο του ΔΝΤ από τα τέλη Ιουλίου—και, βέβαια, επιμένει να μην απαντά στα δημοσιεύματα.

Είναι αλήθεια ότι αποτελεί ευθύνη του Ευρωπαϊκού Τμήματος, σε συνεργασία με άλλα τμήματα, να εισηγηθεί στο συμβούλιο του ΔΝΤ την έναρξη ή όχι ενός νέου προγράμματος, ωστόσο απέχει ακόμη πολύ από αυτό. Προτού συμβεί κάτι τέτοιο, θα πρέπει να έχει γίνει η αποτίμηση και η διαπραγμάτευση του δεύτερου μέρους των προαπαιτούμενων και να ολοκληρωθεί η πρώτη αξιολόγηση. Τίποτε από όλα αυτά δεν έχει ξεκινήσει, τονίζει πηγή της «Κ», εντός του διεθνούς οργανισμού. Το ΔΝΤ μπορεί να κατηγορείται για αδιάλλακτη στάση, ωστόσο δεν έχει τοποθετηθεί ακόμη επί των προτάσεων της ελληνικής κυβέρνησης, σημειώνει το ίδιο στέλεχος—για παράδειγμα, οι προτάσεις για την ασφαλιστική μεταρρύθμιση δεν έχουν ακόμη αναλυθεί από τους οικονομολόγους του. Επιπλέον, τονίζει ότι στις μέχρι τώρα διαπραγματεύσεις η επικεφαλής του ΔΝΤ για την Ελλάδα Ντέλια Βελκουλέσκου αποφεύγει να λαμβάνει θέση, προτιμώντας να εκπροσωπείται από τους Ευρωπαίους.

Η άλλη όψη

Είναι αλήθεια ότι το ΔΝΤ είναι πιο συντηρητικό στις εκτιμήσεις του για την πορεία της οικονομίας. Μάλιστα, σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», το δυσμενέστερο του σενάριο προβλέπει ότι θα χρειασθούν επιπλέον μέτρα περίπου 6 δισ. ευρώ, όταν στο αντίστοιχο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής δεν υπερβαίνουν τα 3 δισ. ευρώ.

Επιπλέον, επιμένει σε αποτελεσματική μεταρρύθμιση του ασφαλιστικού, ώστε να αντιμετωπισθεί ουσιαστικά η πρόκληση που θέτει για τα δημόσια οικονομικά. Και βέβαια, από το καλοκαίρι μέχρι σήμερα τονίζει τις ίδιες προϋποθέσεις συμμετοχής του στο νέο ευρωπαϊκό πρόγραμμα για την Ελλάδα: ότι θα συμμετέχει εφόσον η ελληνική κυβέρνηση εφαρμόσει τις μεταρρυθμίσεις στις οποίες έχει συμφωνήσει, και εφόσον οι Ευρωπαίοι συμφωνήσουν σε σημαντική ελάφρυνση του χρέους που να το καθιστά βιώσιμο. Η πρώτη αντανακλά την έλλειψη εμπιστοσύνης στην ελληνική κυβέρνηση. Η δεύτερη είναι μια προϋπόθεση που θέτει ούτως ή άλλως το Ταμείο, ώστε να διασφαλιστεί την επιτυχία των προγραμμάτων και να πάρει πίσω τα κλημάτα του. Οστόσο, όπως θυμίζει το πρώην στέλεχος του ΔΝΤ και συνεργάτης του American Enterprise Institute Ντ. Λάκμαν, η βιωσιμότητα του χρέους «δεν τηρήθηκε για πολιτικούς λόγους» στην περίπτωση της Ελλάδας, προκαλώντας την αντίδραση των αναπτυσσόμενων χωρών. Ο ίδιος πιστεύει ότι αυτή τη φορά «το ΔΝΤ θα προσπαθήσει να ανακτήσει την αξιοπιστία του και να σταματήσει την εξέγερση των αναπτυσσόμενων χωρών, που κατηγορούν το ΔΝΤ ότι έχει πιο επιεικείς κανόνες για τις ευρωπαϊκές χώρες, και άλλους, πιο αυστηρούς για τις αναπτυσσόμενες».

«Από μία κλωστή»

Το βασικό σενάριο της εταιρείας αναλύσεων Eurasia είναι ότι η συμφωνία του καλοκαιριού θα προχωρήσει. Όπως το θέτει ο επικεφαλής της για την Ευρώπη Μιτζέ Ράικμαν, «η αξιολόγηση θα ολοκληρωθεί και το ΔΝΤ θα είναι μέσα στο πρόγραμμα, προς τα εκεί πιθανόν». Το ερώτημα είναι το πότε. Θα είναι γρήγορο ή θα είναι μια διαδικασία που θα χρειαστεί το πρώτο και ίσως και το δεύτερο τρίμηνο; Το ερώτημα είναι ανοικτό. Ο ίδιος, πάντως, παραδέχεται ότι «όλα κρέμονται από μία κλωστή», καθώς, «αν το ΔΝΤ βγει από την εξίσωση, η Ελλάδα δεν θα πάρει τη δόση, ούτε και την ελάφρυνση του χρέους, και η όλη συμφωνία καταρρέει». Όπως σημειώνει, μπορεί τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα να επιθυμούν την έξοδο του ΔΝΤ, ωστόσο «η Γερμανία δεν μπορεί να περάσει τη δόση για την Ελλάδα από το Κοινοβούλιο της, εκτός αν το ΔΝΤ συμμετέχει στο πρόγραμμα...».

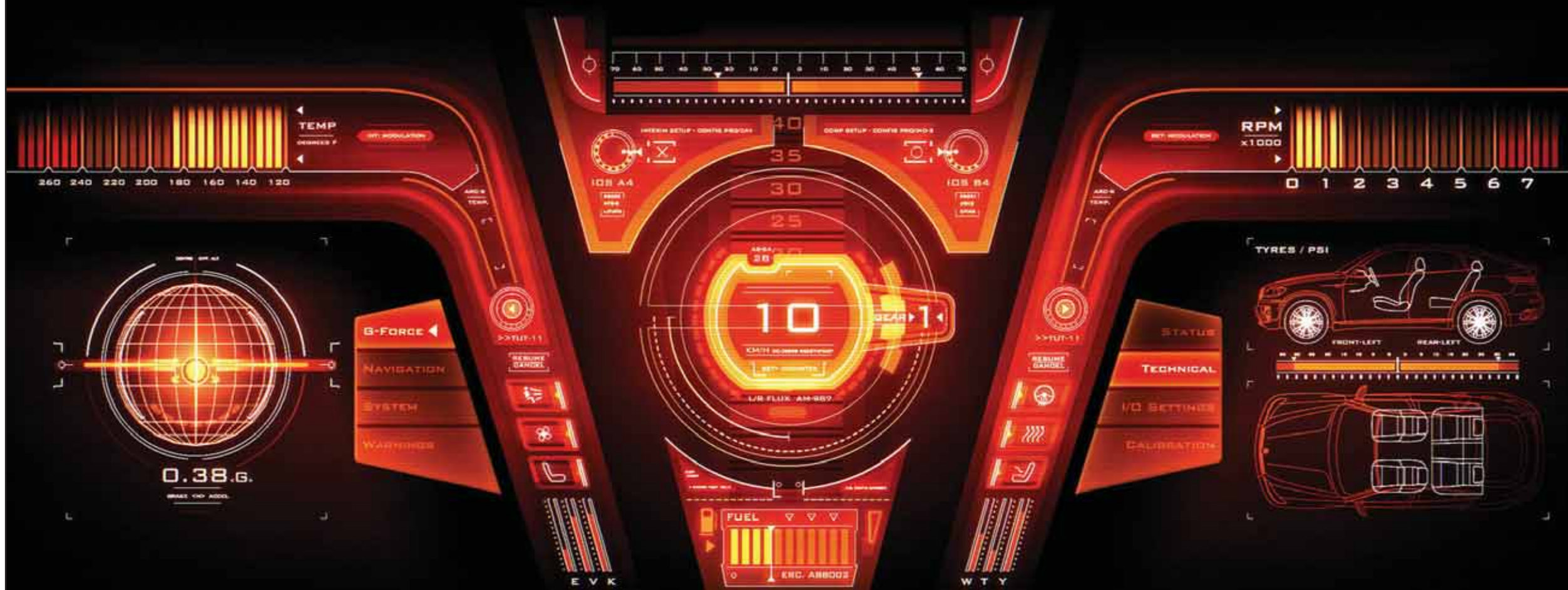
Αντίθετα, ο κ. Λάκμαν εκτιμά ότι το ΔΝΤ είναι πολύ πιθανό να φύγει από την εικόνα αργότερα μέσα στο έτος, παρά το γεγονός ότι οι Γερμανοί θα ήθελαν πολύ να παραμείνει.

Geek

www.geek.com.cy

tech, gadgets and rock 'n' roll

Η ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΑΥΡΙΟ ΣΤΟ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ ΤΟΥ ΣΗΜΕΡΑ

Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΣΤΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ / ΨΥΧΑΓΩΓΙΑΣ ΞΕΚΙΝΑ ΕΔΩ

**ΕΠΙΤΕΛΟΥΣ
NETFLIX**

Τι αγγάζει
στην κυπριακή
τηλεόραση

ΑΥΤΗ ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 17 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ»

Στα Οσκαρ με μία... σφουγγαρίστρα

Η Αμερικανίδα εκατομμυριούχος Τζόι Μανγκάνο μάς μιλάει για μια ζωή γεμάτη ανατροπές

Συνεντεύξι στην
ΤΑΣΟΥΛΑ ΕΠΤΑΚΟΙΛΗ

Στα δεκαέξι της, εργαζόταν ως εθελόντρια σε καταφύγιο αδέσποτων ζώων. Τα περισσότερα είχαν καταλήξει εκεί χτυπημένα από αυτοκίνητα κατά τις νυχτερινές ώρες. Προσπαθώντας να βρει κάποιον τρόπο αυτό να περιοριστεί, σκέφτηκε να φτιάξει ένα φωσφορίζον αντιπαραοιστικό κολάρο για γάτους και σκύλους, το οποίο και θα απώθουσε τους ψύλλους, και θα ήταν ορατό από τους οδηγούς μέσα στο σκοτάδι. Η ιδέα έμεινε στο μυαλό της. Μέχρι που την επόμενη χρονιά είδε το «δικό της» κολάρο να κυκλοφορεί από τον κολοσσό ειδών για κατοικίδια Hartz Mountain και να κάνει απίστευτες πωλήσεις. «Τότε αποφάσισα ότι ποτέ δεν θα άφηνα άλλη ιδέα μου αναξιοποίητη, ποτέ δεν θα ανέβαλλα στιδήσετε», λέει από το σπίτι της στη Νέα Υόρκη η Τζόι Μανγκάνο. Εκείνη η απόφαση, στην εφηβεία της, όχι μόνο τηρήθηκε, αλλά έγινε και επαληθεύσιμη για να διαγράψει αξιοζήλευτη επαγγελματική πορεία και να δημιουργήσει μια περιουσία που ξεπερνά το 1 δισ. δολάρια. Και όλα αυτά ξεκίνησαν από μια... σφουγγαρίστρα, που πιθανότατα θα κάνει το όνομα της 60χρονης σήμερα Αμερικανίδας να ακουστεί μέχρι και στην τελετή απονομής

Την ιστορία της αφηγείται η ταινία «Joy», φαβορί για τα φετινά βραβεία. «Αν έστω κι ένας άνθρωπος δει την ταινία και αποφασίσει πως ήρθε η ώρα να κάνει κάτι που από καιρό ονειρευόταν αλλά δεν τολμούσε, θα είμαι ευτυχομένη.»

των φετιμών Οσκαρ, αφού τη δική της ζωή αφηγείται η ταινία «Joy» του Ντέιβιντ Ρ' Οάσελ με την Τζέινφερ Λόρενς.

As πάρομα, όμως, τα πράγματα από την αρχή. Όταν ακούμε τη λέξη «εφευρέτης», μας έρχονται στο μυαλό άνθρωποι όπως ο Στιβ Τζομπς ή ο Τζέιμς Ντάισον (στον οποίο κρωστάμα από την ηλεκτρική σκούπα χωρίς σασκούλα μέχρι το στεγνωτήρα για τα χέρια στο μπάνιο). Και τους φανταζόμαστε να δημιουργούν, σκυμμένοι πάνω στον πάγκο του εργαστηρίου τους. Δύσκολο να σκεφτούμε ως εφευρέτρια, και μάλιστα επιτυχημένη, μια διαζευμένη μητέρα τριών παιδιών στον Λονγκ Άιλαντ, που δουλεύει όλη τη μέρα σε δύο δουλειές για να τα βγάλει πέρα. Οχι, η Τζόι Μανγκάνο δεν ανταποκρίνεται στο «πρότυπο» του εφευρέτη-επιχειρηματία. Δεν ήταν η καλύτερη μαθήτρια στην τάξη της. Δεν κέρδιζε διαγωνισμούς ευρεσιτεχνίας.

Γεννήθηκε το 1956 στη Νέα Υόρκη από οικογένεια Ιταλών μεταναστών. Ο πατέρας της ήταν οδηγός

Η Μανγκάνο με την περίφημη θρυαυουργή σφουγγαρίστρα. Μια ολόκληρη αυτοκρατορία χτίστηκε πάνω στα κέρδη από τις πωλήσεις της.

λωφορείου, αλλά πολύ σύντομα έφτιαξε τη δική του επιχείρηση που ενοικίαζε βαν. Την ενέργεια και την ευρηματικότητα του κληροδότου στην κόρη του, η οποία από μικρή είχε εξαιρετικές επιδόσεις στα ματωρομάτα. «Σε ηλικία 12 ετών θέλω να επανασκεδιάσω την τοσττέρα μας. Έκανα πολύ καλή δουλειά, αλλά, δυστυχώς, εξερράγη!» θυμάται γελώντας η Μανγκάνο. Οι θετικές επιρροές, όμως, δεν σταματούν εδώ. «Η γιαγιά μου, η Μίνι, απώθουσε μεγάλη εμπνευση για μένα. Εκείνη μου διδάξε πόσο σημαντική είναι η οικογένεια και με έκανε να πιστώσω στον εαυτό μου. Μου είχε αδυναμία, αισθανόταν υπερήφανη για ό,τι έκανα. Ζούσε στο διαμέρισμα κάτω από το δικό μας, μαζί με την προγαγία μου τη Νόνι. Άλλη σπουδαία γυναίκα! Τραγουδούσε όπερα -είχε σπουδαία φωνή- και μου έμαθε να φτιάχνω αυθεντικά νιόκι».

Τελειώνοντας το γυμνάσιο, σπούδασε διοίκηση επιχειρήσεων στο Pace University. Εκεί γνώρισε και ερωτεύτηκε τον Τόνι, συμφοιτητή και μετέπειτα σύζυγό της, με τον ο-

ποίο απέκτησαν τρία παιδιά. Στην ταινία, μεταξύ άλλων διαφοροποιήσαν από τα αληθινά γεγονότα, ο Τόνι είναι (άσχημος) τραγουδιστής και τα παιδιά δύο δώ. «Η ταινία είναι κατά 50% εμπνευσμένη από τη ζωή μου. Το υπόλοιπο μισό ανήκει στη φαντασία του Ντέιβιντ και σε άλλες σπουδαίες γυναίκες τις οποίες θαυμάζει. Αλλά δεν έχει σημασία. Ο πυρήνας είναι πραγματικός. Όλα έγιναν όπως έπρεπε και είμαι πολύ υπερήφανη για το αποτέλεσμα. Όταν έβλεπα το τρέιλερ με τα παιδιά μου, έτρεμα από χαρά και συγκίνηση», ξεκαθαρίζει η Τζόι.

Βασίλισσα του τηλεμαρκετινγκ

Αποφοίτησε το 1978. Παντρεύτηκεν λίγο μετά. Το 1982 γεννήθηκε η πρώτη της κόρη. Ο γάμος όμως δεν ήταν ρόδινος. «Αποδείχθηκε μάλλον επιβλαβής για την υγεία μου, αλλά ήταν πολύ επώδυνο να το παραδεχτώ», λέει. Ο χωρισμός ήταν αναπόφευκτος κι εκείνη εργαζόταν σκληρά για να εξασφαλίσει τα προς το ζην, από ταξιδιωτική πράκτορας μέχρι σερβιτόρα. Μέχρι που, ένα

Η εκπληκτική ερμηνεία της 25χρονης Τζέινφερ Λόρενς στην ταινία θεωρείται βέβαιο ότι θα της εξασφαλίσει το δεύτερο Οσκαρ της.

Οι δύο Joy, η πραγματική και η κινηματογραφική.

βράδυ, την ώρα που κατάκοπη από τη δουλειά έκανε φασίνα στο μικρό τους διαμέρισμα, είδε την κόρη της να παίζει με μια πινυνη κούκλα. Τα μαλλιά της ήταν από κορδόνι. Και μια νέα ιδέα γεννήθηκε στο μυαλό της νεαρής μητέρας: να φτιάξει μια υπεραπορροφητική σφουγγαρίστρα από βαμβάκερο κορδόνι μήκους 90 μ., που θα καθαρίζει τέλεια και θα στύβεται χωρίς να κοπιάζει η νοικοκυρά, αφού θα έχει περιστρεφόμενο κερούλι. Αυτήν τη φορά η ιδέα της κατοχυρώθηκε αμέσως: ήταν η Miracle Mop. Αλλά, για να τη βγάλει στην αγορά, η Τζόι χρειαζόταν χρήματα - και δεν τα διέθετε. Με ένα ποσό που δανειστηκε από συγγενείς και φίλους και με τη βοήθεια ενός μηχανικού, στο πρόχειρο εργαστήριο που έφτιαξε σε ένα δωμάτιο της επιχείρησής του πατέρα της (τον υποδούτα ο Ρόμπερτ Ντε Νίρο) κατασκευάσε εκατό κομμάτια - «αν και πολλοί προσπάθησαν να μ αποθαρρύνουν. "Μια σφουγγαρίστρα είναι πάντα μια σφουγγαρίστρα", μου έλεγαν».

Το επόμενο ερώτημα ήταν: πώς

θα πουλούσε τις θαυματοργές σφουγγαρίστρες της; Η πρώτη απόπειρα έγινε πόρτα-πόρτα. Το αποτέλεσμα δεν ήταν ιδιαίτερα ενθαρρυντικό. Εκείνη την εποχή -στα τέλη της δεκαετίας του '80- η Αμερική ζούσε την αυγή του τηλεμαρκετινγκ. Η νεόκοπη επιχειρηματίας αποφάσισε να απευθυνθεί στο κανάλι QVC. Άλλη μία παταγώδης αποτυχία. «Ήταν αναμενόμενο», εξηγεί η ίδια. «Οι πωλητές δεν είχαν ούτε ικανότητα ούτε τον ενθουσιασμό που ήταν απαραίτητα για την προώθηση ενός τέτοιου προϊόντος. Θύμωσα πολύ. Πήγα στο κανάλι και ζήτησα να μου επιτρέψουν να εμφανιστώ εγώ στην εκπομπή και να πουλήσω τη Miracle Mop». Τους έπεισε. Στην πρώτη τηλεοπτική εμφάνισή της, πούλησε περισσότερα από 18.000 κομμάτια σε μόλις 20 λεπτά! Ένα απίστευτο success story είχε αρχίσει να γράφεται. Πού αποδίδει την επιτυχία της η ίδια; «Στο ότι όλα όσα δημιουργώ έρχονται να καλύψουν κατ' αρχάς τις δικές μου ανάγκες: είμαι μητέρα, εργαζομαι, έχω ένα σπίτι να καθαρίσω, πράγματα να αποθηκεύσω χωρίς να πίνουν πολύ χώρο, χρειάζομαι αποτελεσματικές λύσεις. Είμαι σαν τις πελάτισσές μου!» Δύσκολο να το πιστέψουμε, βέβαια, αφού πλέον ζει σε ένα σπίτι 4.000 τ.μ. με 14 υπνοδωμάτια...

Ακολούθησε η δημιουργία της εταιρείας της, Ingenious Designs, κι ενός εργοστασίου 4.500 τ.μ. με 200 υπαλλήλους. Το 1999 η Ingenious Designs πουλήθηκε στη Home Shopping Network, αλλά η Μανγκάνο παρέμεινε πρόεδρος και εμφανίζεται τακτικά στις εκπομπές τηλεοπτικών, τις οποίες παρακολουθούν 143 εκατομμύρια νοικοκυριά σε ΗΠΑ και Ευρώπη. Εκεί την πατέντα για περισσότερες από 100 εφευρέσεις: από τις κρεμάστρες με βελούδινο ύφασμα στις άκρες (για να μην αφήνουν σημάδια στα ρούχα) και το κουτί... πάτο (που γίνεται επίπεδο όταν δεν θέλουμε να το γεμίσουμε με κάτι) μέχρι την «έξυπνη» θήκη για καλλυντικά, που όχι μόνο έχει απίστευτη χωρητικότητα, αλλά και διπλώνει σε ρολό. Οσο για τη Miracle Mop; Είναι πάντα η σταρ της γκάμας των προϊόντων. Περισσότερα από 5 εκατομμύρια κομμάτια έχουν πωληθεί μέχρι σήμερα σε όλο τον κόσμο.

Αλλά η Τζόι Μανγκάνο δεν επαναπαύεται στις δάφνες της. «Κάθε λεπτό το μυαλό μου είναι σε εγρήγορση. Στο κομοδίνο, δίπλα στο κρεβάτι μου, έχω πάντα στυλό και σημειωματάριο. Δεν είναι λίγες οι φορές που πετάγωμ από τον ύπνο μου για να καταγράψω μια νέα ιδέα. Η φαντασία είναι η έκπη μου αισθησι!» Το προσδοκά από την ταινία; «Αν έστω κι ένας άνθρωπος τη δει και αποφασισει πως ήρθε η ώρα να κάνει κάτι που από καιρό ονειρευόταν αλλά δεν τολμούσε, θα είμαι ευτυχομένη», απαντά χωρίς δισταγμό. Σκέφτεται την εποχή που θα σταματήσει να δουλεύει; «Θεέ μου!» λέει γελώντας. «Είμαι σαν να ρωτάτε τον Αντρέα Μπιοτσέλι εάν θα σταματήσει να τραγουδάει. Ε, λοιπόν, όχι, δεν θα σταματήσω!»

Ο Κουέντιν Ταραντίνο, σε μια σειρά συνεντεύξεων τους τελευταίους μήνες αποφάσισε να μι «φιλτράρει» καθόλου αυτά που θέλει να πει.

Ταραντίνο κόντρα σε όλους

ΤΟΥ ΛΑΘ ΔΗΜΟΥΛΑ

Αρχικά η ταινία ήταν να μη γυριστεί. Ετσι τουλάχιστον είχε αποφασίσει ο ίδιος ο Κουέντιν Ταραντίνο, ενοχλημένος από το γεγονός ότι το σενάριο του διέρρευσε στον Τύπο - έτσι όπως εξελίχθηκε η κατάσταση, προτιμούσε να εκδώσει το κείμενο σε μορφή μυθιστορημάτων. Από τους ανθρώπους στους οποίους είχε μοιράσει το σενάριο, όπως είπε, μόνο ο ηθοποιός Τιμ Ροθ απολάμβανε την εμπιστοσύνη του ότι δεν ήταν «ένοχος» για τη διαρροή. Απαιτήσε, μάλιστα, αποζημίωση 1 εκατ. δολαρίων από την ιστοσελίδα Gawker, που ανήρτησε το σενάριο, και κατέθεσε μήνυση, την οποία πάντως αργότερα απώθησε. Ετσι κι αλλιώς, εν τω μεταξύ, άλλαξε γνώμη. Τα γυρίσματα θα ξεκινούσαν. Οπερ και εγένετο. Οι «Μιστοί 8» ολοκληρώθηκαν και εδώ και λίγες ημέρες προβάλλονται σε όλο τον κόσμο, με τον αμερικανικό Τύπο να προβλέπει ότι η ταινία θα συγκεντρώσει και αρκετές υποψηφιότητες στα φετινά Οσκαρ.

Αυτοί που σίγουρα δεν θα δουν το ίδιο μορφο γουέστερν του 52χρονου σκηνοθέτη είναι οι αστυνομικοί των Ηνωμένων Πολιτειών, με τους οποίους εδώ και λίγους μήνες βρίσκεται σε ανοικτή κόντρα. Όλα ξεκίνησαν τον περασμένο Οκτώβριο, όταν ο Ταραντίνο συμμετείχε σε μια διαδήλωση κατά τις αστυνομικές βίας (με αφορμή τα περιστατικά που καταγράφηκαν στις ΗΠΑ μέσα στη χρονιά) και μιλώντας δημόσια, χαρακτηριστικά τους αστυνομικούς «δολοφώμα». Το αποτέλεσμά; Το ένα μετά το άλλο τα σωματεία των αστυνομικών της χώρας ανακοίνωσαν ότι θα μποϊκόταρον τη νέα του ταινία. Δεν είναι, πάντως, οι μόνοι που

Ο διάσημος σκηνοθέτης παρουσάζει την όγδοη ταινία του, στη σκιά της οποίας κρύβονται μινι-σερις, συνδεδεμένες κόντρες, μπουκιάζ και μια σειρά από προκλητικές συνεντεύξεις.

ενοχλήθηκαν από τις διάφορες δηλώσεις του Ταραντίνο, ο οποίος σε μια σειρά συνεντεύξεων τους τελευταίους μήνες αποφάσισε - όπως συνήθιζε - να μι «φιλτράρει» καθόλου αυτά που θέλει να πει.

Για παράδειγμα, μιλώντας στο περιοδικό Vulture, χαρακτήρισε «βαρετό» τον πρώτο κύκλο του «True Detective» και «απίσιο» τον δεύτερο: «Όμορφοι ηθοποιοί που προσπαθούν να μην είναι όμορφοι και τριγυρνούν σαν όλο το βάρος του κόσμου να είναι στους ώμους τους». Είπε επίσης ότι πολλά από τα σημερινά φίλμ (όπως για παράδειγμα οι «μπεσ» από τις ταινίες της Κέιτ Μπλάνσετ») δεν είναι άσχημα, αλλά δεν έχουν το ειδικό βάρος των παλαιότερων και δεν θα συζητιούνται σε βάθος χρόνου. Αργότερα, σε συνέντευξή του στο The New York Times Style Magazine, είπε ότι το «Selma», η βιογραφική ταινία για τον Μάρτιν Λούθερ Κινγκ, «άξιζε να βραβευτεί με Emmy», υπονοώντας ότι το επίπεδο της ταινίας ήταν τηλεοπτικό και όχι κινηματογραφικό. Στην ίδια συνέντευξη άφησε, επίσης, αιχμές για το γεγονός ότι το 2010 η ακαδημία κινηματογράφου προτίμησε την Κάθριν Μπιγκελσου και το «The Hurt Locker» από το δικό του «Αδώς κι μπόταρο», επιλέγοντας με κριτήριο το φύλο. «Το καταλαβαίνω», είπε, «ήταν συναρπαστικό που μια γυναίκα έφτιαξε ένα τόσο καλό πολεμικό φίλμ». Προ μπερών τα έβαλε και με την Disney, κατηγορώντας την ότι, για να προβάλει το καινούργιο «Star Wars», παραμέρησε τους «Μιστούς 8» από τις αιθουσες, παραβιάζοντας υπέρκομες συμφωνίες και εκβιάζοντας τους κινηματογράφους.

Το κοινό του, βέβαια, δεν επηρεάζεται από τους εκθροούς που δημιουργεί ο ίδιος. Εκατομμύρια πιστοί θαυμαστές που τον ακολουθούν από τον καιρό του «Reservoir Dogs» και του «Pulp Fiction», σπεύδουν να δουν το, κατά τον ίδιο, «κλειστοφοβικό γουέστερν στο κόνι», και αυτός το ξέρει. Σε μια πρόσφατη συνέντευξή του στο περιοδικό GQ έδειξε το τραπέζι που ήταν μπροστά του και είπε: «Αν όλο το σύμπαν ήταν αυτό το τραπέζι, εγώ είμαι ακριβώς εδώ όπου θέλω να είμαι αυτήν τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή, σε αυτήν τη φάση της ζωής μου, σε αυτή την περίοδο της φιλμογραφίας μου. Είμαι ακριβώς εδώ όπου θέλω να είμαι».

Ο καλλιτέχνης με τα χίλια πρόσωπα

Ο θάνατος του Ντέιβιντ Μπόουι, σε ηλικία 69 ετών, προκάλεσε κύμα εξομολογήσεων και θλίψης

Της ΓΙΟΥΛΙΑΣ ΕΠΤΑΚΟΙΛΗ

«Εδωκε τον δρόμο, αναπάντεχα, συναρπαστικά, απορροφούσε ακρότατα τα κοινωνικά και τα πολιτικά ρεύματα του καιρού και με τη δύναμη της προσωπικότητάς του δοξολογούσε ό,τι φοβόμασταν, έγραφε μουσική και στίχους που σε εκτόξευαν εκεί από όπου ήθελες να φύγεις. Σου έλεγε ότι μπορείς να είσαι εκατό πράγματα ταυτόχρονα, ότι δεν έγινε και τίποτα αν είσαι σε σύγχυση, αν δεν ξέρεις ποιος είσαι και τι θέλεις, αν δεν θέλεις να ριζώνεις, αν είσαι διαφορετικός, αν είσαι αντιφατικός, αν μέσα σου βασίλειει το χάος, αν αμφιβάλλεις. "Still don't know what I was waiting for", τραγουδούσε. "Don't believe in yourself, don't deceive with belief" και όχι μόνο, αλλά "κάνε και λάθη, αρκεί να είσαι μόνο εσύ το θύμα τους"».

Το παραπάνω μικρό απόσπασμα είναι από ένα συγκινητικό κείμενο που διάβασα στο μπλογκ eteroklita.blogspot.gr. Το έγραψε η μπλόγκερ Ουρανία Λαμφίδου την ημέρα των γενεθλίων του Μπόουι, την προηγούμενη Παρασκευή 8/1, ημέρα που κυκλοφόρησε το τελευταίο του άλμπουμ, το οποίο χωρίς να έχει τίτλο στο εξώφυλλο όλοι αποκαλούμε «Blackstar», λόγω του ομώνυμου τραγουδιού, αλλά και επειδή για πρώτη φορά σε άλμπουμ του Μπόουι δεν υπήρχε κάποια φωτογραφία του ίδιου στο εξωτερικό, αλλά ένα μαύρο αστέρι - ο τρόπος

που επέλεξε να μας αποχαιρετήσει, λένε σήμερα πολλοί...

Ο Ντέιβιντ Μπόουι έφυγε από τη ζωή, σε ηλικία 69 ετών, πτηνόμενος στη μάχη με τον καρκίνο. Έμαθε για την ασθένειά του πριν από 18 μήνες, έβλεπε το τέλος να πλησιάζει, οπότε, ναι, είναι πολύ πιθανό να ήθελε να μας κάνει ένα αποχαιρετιστήριο δώρο. Το μούδιασμα που συνόδευσε την είδηση του θανάτου του ήταν σχεδόν ακραίο. Από τον Ντέιβιντ Κάμερον μέχρι τη Μαντόνα, όλοι έσπευσαν να δηλώσουν τι σημαίνει γι' αυτούς ο «Λεπτός Λευκός Δούκας». Ίσως περισσότερο ενδιαφέρον έχει να αλιεύσει κανείς δηλώσεις και προ-

Υπάρχει το παλιό κύμα, το νέο κύμα και υπάρχει και ο Ντέιβιντ Μπόουι, πέρα για πέρα αληθινό για έναν άνθρωπο που άλλαξε για πάντα τη μουσική...

σωπικά κείμενα απλών θαυμαστών του απ' όλο τον κόσμο - ένα σαρωτικό κύμα εξομολογήσεων και θλίψης που κατέκλυσε χδες το Διαδίκτυο, ενδεικτικό της εκτυφλωτικής λάμψης του Μπόουι, που ήταν σχεδόν αδύνατο να μη σε διαπεράσει σαν αστραπή. Ανοιξε νέους δρόμους στη μουσική. Ο χαρακτηρισμός «χαμαιλέων της ροκ» θα τον συνοδεύει για

Ο Ντέιβιντ Μπόουι ήταν εξαιρετικός ερμηνευτής, μοναδικός περφόρμερ, ικανότατος ηθοποιός, ευφυής μαντζέρ, βαθύτατα καλλιερημένος άνθρωπος,

πάντα, ελάχιστοι καλλιτέχνες αφοου- πάντα εναισθητές και ανοικτές σε κάθε τι καινούργιο. Ήταν ένας υμνητής της διαφορετικότητας. Ένας ακατάκτος καλλιτέχνης, που, αν του αποδώσει κανείς έναν μόνο χαρακτηρισμό ή έναν μόνο τίτλο, σίγουρα θα τον αδικήσει.

Εχουν γραφτεί αμέτρητα βιβλία

Περισσότερες τελετουργίες για λιγότερο άγχος στη ζωή

Ο Δημήτρης Ξυγαλατάς μιλάει στην «Κ» για τα οφέλη πανανθρώπινων συμπεριφορών

Συνέντευξη στην
ΛΕΠΑΝΙΑ ΔΑΣΚΑΛΟΠΟΥΛΟΥ

Ο Άγιος Βασίλης, το φλουρί της βασιλόπιτας και το στόλισμα του Χριστουγεννιάτικου δέντρου είναι μόνο μερικά από τα πολλά τελετουργικά που γέμισαν τις μέρες μας την περίοδο των γιορτών.

Οι ανθρωπολογικές έρευνες τα τελευταία χρόνια δείχνουν ότι οι τελετουργίες μας βοηθούν να καταπολεμήσουμε το άγχος, μας φέρνουν κοντά και προσδίδουν επιπλέον νόημα στις πράξεις μας. «Ακόμα και ένα γεύμα μας φαίνεται πιο νόστιμο, όταν έχει προηγηθεί ένα μικρό τελετουργικό» λέει στην «Κ» ο Δημήτρης Ξυγαλατάς, καθηγητής ανθρωπολογίας στο πανεπιστήμιο του Κονέκτικατ. Ο κ. Ξυγαλατάς, επικεφαλής του Εργαστηρίου Πειραματικής Ανθρωπολογίας του ίδιου πανεπιστημίου, μιλάει στην «Κ» για τις πρώτες προσπάθειες της επιστήμης

σπαστο κομμάτι κάθε κοινωνίας. Έχουν κάποια χρησιμότητα;

— Το στοιχείο που έχει κάνει τις τελετουργίες να επιβιώνουν εδώ και χιλιάδες χρόνια στην εξέλιξη του είδους μας είναι ότι έχουν μια σειρά από ψυχολογικά οφέλη. Ένα πείραμα που είχε γίνει παλαιότερα σε αθλητές του μπέιζμπολ είχε δείξει ότι όταν εκείνοι πραγματοποιούσαν κάποιο τελετουργικό, όπως να σταυρώσουν τα δάχτυλα πίσω από την πλάτη τους, η επίδοσή τους βελτιωνόταν. Αυτό δεν συμβαίνει βέβαια με κάποιο μεταφυσικό τρόπο, αλλά όπως διαπιστώσαμε οι επιστήμονες, η αιτιώδης επιρροή βρίσκεται στην αύξηση της αυτοπεποίθησης. Με άλλα λόγια, το τελετουργικό τους προσέφερε την αίσθηση του ελέγχου. Μια επέκταση αυτού του μηχανισμού είναι ότι τελώντας ένα τελετουργικό νιώθουμε ότι έχουμε την ικανότητα να επιβληθούμε στον φυσικό κόσμο. Στον τόγο, για παράδειγμα, δεν έχουμε κανέναν απολύτως τρόπο να επηρεάσουμε το αποτέλεσμα, όμως η τελετουργία μας δίνει την ψευδαίσθηση του ελέγχου, γιατί υποθέτει το ένα και μοναδικό προβλέψιμο στοιχείο. Επίσης, ένας άλλος τρόπος με τον οποίο επιδρούν πάνω μας οι τελετουργίες είναι ότι μας αποσπούν από ένα στρεσογόνο ερέθισμα. Αυτό συμβαίνει επειδή επικεντρωνόμαστε στη λεπτομερή εκτέλεση της τελετουργίας και δεν σκεφτόμαστε την κατάσταση που μας προξενεί άγχος. Το ίδιο έχει φανεθεί ότι ισχύει και σε συλλογικό επίπεδο. Ανθρωπολογικές έρευνες έχουν δείξει ότι όσο μεγαλύτερο είναι το κοινωνικό άγχος, η κοινωνία καταφεύγει σε περισσότερες τελετουργίες.

Πειραματικά... καθαριότητα
— Πώς αποδεικνύεται αυτό επιστημονικά;

— Σε πρόσφατη έρευνά μας, σε ελεγχόμενες εργαστηριακές συνθήκες, δείξαμε ότι το άγχος μας οδηγεί στην εκτέλεση τελετουργιών. Στο πείραμα που κάναμε υποβάλαμε τους συμμετέχοντες σε δύο καταστάσεις άγχους, μια χαμηλού και μια υψηλού στρες. Σε κάποιους συμμετέχοντες ζητήθηκε να περιεργαστούν ένα αντικείμενο τέχνης για λίγα λεπτά. Σε κάποιους άλλους ζητήθηκε να προετοιμάσουν μια δημόσια ομιλία πάνω στο ίδιο αντικείμενο. Κατά τη διάρκεια της δοκιμίας, εμείς μετρούσαμε το άγχος τους με παλμογράφους. Μετά τη δοκιμιαία ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες να καθαρίσουν το αντικεί-

Κάθε έτος στο θερινό ηλιοστάσιο του Ιουίου, οι κάτοικοι του San Pedro Manrique της Ισπανίας επιδίδονται σε τελετουργία πυροβολίας. Καταγράφοντας τους καρδιακούς παλμούς συμμετεχόντων και παρατηρητών οι επιστήμονες προσπαθούν να μετρήσουν την κοινωνική συνοχή που προκαλεί η τελετουργική συμπεριφορά.

Ο καθηγητής ανθρωπολογίας στο πανεπιστήμιο του Κονέκτικατ, κ. Ξυγαλατάς.

μενο με ένα πανί. Παρατηρήσαμε ότι όσο πιο αγχωμένοι ήταν κάποιος τόσο περισσότερο τελετουργικά ήταν η συμπεριφορά του, δηλαδή οι κινήσεις των χεριών του ήταν πιο επαναλαμβανόμενες, άκαμπτες και δεν ταίριαζαν με τις ανάγκες του συγκεκριμένου αντικειμένου.

— Γιατί επλέξατε την καθαριότητα για να μετρήσετε την τελετουργική συμπεριφορά;

— Η καθαριότητα αποτελεί βασικό στοιχείο τόσο των κοινωνικών τελετουργιών — όπως ο εξαγιός — όσο και των ψυχοπαθολογιών που σχετίζονται με το άγχος. Ένα από τα κύρια συμπτώματα ανθρώπων που πάσχουν από ιδεοψυχαναγκαστική διαταραχή είναι η υπερβολική τελετουργία. Για παράδειγμα, κάποιος μπορεί να πλένει τα χέρια του κάθε λίγα λεπτά, ή μπαίνοντας στο σπίτι να κλειδώνει και να ξεκλειδώνει την πόρτα τρεις φορές, ή να ελέγχει κάθε δύο λεπτά εάν έχει σβήσει τον φούρνο. Κατανοώντας τον μηχανισμό που οι τελετουργίες μας βοηθούν να καταπολεμήσουμε το άγχος, ελπίζω ότι θα καταφέρουμε να σχεδιάσουμε τεχνικές αντιμετώπισης, πέραν της φαρμακολογικής αντιμετώπισης.

Κοινωνικός... συγχρονισμός

— Οι τελετουργίες πώς ωφελούν την κοινωνία;

— Το κύριο όφελος της τελετουργίας σε κοινωνικό επίπεδο είναι ότι προάγει την κοινωνική συνοχή. Σε πρόσφατη έρευνα πεδίου που διενεργήσαμε στο χωριό San Pedro Manrique της Ισπανίας κατά τη διάρκεια μιας επίσης τελετουργίας πυροβολίας, καταγράψαμε τους καρδιακούς παλμούς των πυροβωτών και εκείνους των παρατηρητών. Έχοντας προηγουμένως καταγράψει το κοινωνικό δίκτυο της περιοχής, παρατηρήσαμε ότι ο ρυθμός της καρδιάς των ενεργών συμμετεχόντων συγχρονιζόταν με εκείνον των συγγενών και των φίλων που τους παρακολουθούσαν. Όσο πιο κοντά βρίσκονταν οι άνθρωποι στο κοινωνικό δίκτυο τόσο μεγαλύτερη συγχρονία βλέπαμε στον ρυθμό που ανεβοκατέβαινε ο σφυγμός τους. Αντίθετα, δεν παρατηρήθηκε κανένας συγχρονισμός στους ξένους που παρακολουθούσαν την τελετουργία.

— Γιατί ο συγχρονισμός των καρδιακών παλμών αποτελεί δείγμα κοινωνικής συνοχής;

— Εδώ και έναν αιώνα, πολλοί ανθρωπολόγοι υποστήριζαν ότι οι συλλογικές τελετουργίες φέρνουν τους συμμετέχοντες πιο κοντά και τους κάνουν να αισθάνονται ένα με την κοινωνική ομάδα. Ωστόσο, κανείς δεν είχε καταφέρει να ποσοτικοποιήσει αυτή την αίσθηση «ενότητας με την ομάδα». Η έρευνά μας ήταν η πρώτη που κατέγραψε αυτόν τον συγχρονισμό των συνασθημάτων σε ψυχοφυσιολογικό επίπεδο. Από εκεί και πέρα, όμως, ήταν απαραίτητο να

μελετήσουμε αυτό το φαινόμενο και στο επίπεδο συμπεριφορών.

Σε ένα επόμενο πείραμα που διενεργήσαμε στον Μαυρίκιο του Ινδικού ωκεανού μετρήσαμε την κοινωνική συνοχή με βάση τις δωρεές που έκαναν οι συμμετέχοντες σε έναν έρανο που διοργανώσαμε. Συγκεκριμένα, συγκρίναμε πώς άλλαζαν οι δωρεές μετά την πραγματοποίηση μιας τελετουργίας χαμηλής ψυχολογικής διάρκειας. Έχοντας προηγουμένως καταγράψει το κοινωνικό δίκτυο της περιοχής, παρατηρήσαμε ότι ο ρυθμός της καρδιάς των ενεργών συμμετεχόντων συγχρονιζόταν με εκείνον των συγγενών και των φίλων που τους παρακολουθούσαν. Όσο πιο κοντά βρίσκονταν οι άνθρωποι στο κοινωνικό δίκτυο τόσο μεγαλύτερη συγχρονία βλέπαμε στον ρυθμό που ανεβοκατέβαινε ο σφυγμός τους. Αντίθετα, δεν παρατηρήθηκε κανένας συγχρονισμός στους ξένους που παρακολουθούσαν την τελετουργία.

— Μια τέτοια βίαιη δοκιμασία τι

προσφέρει στο άτομο;

— Σε άλλη έρευνα κατά τη διάρκεια της γιορτής Καβαντί στον Μαυρίκιο μετρήσαμε την επίδραση που έχει η πραγματοποίηση της τελετουργίας στο άγχος των συμμετεχόντων. Για δύο μήνες οι συμμετέχοντες φορούσαν στο σώμα τους μια συσκευή που μετρά την αγωνιότητα του δέρματος και η οποία αποτελεί την καλύτερη ένδειξη άγχους που έχουμε σήμερα. Τα αποτελέσματα της μετρήσεως ήταν πολύ ενδιαφέροντα. Επειδή, μέσω εργατολογίων, μετρήσαμε το ψυχολογικό τους άγχος. Αυτό που παρατηρήσαμε είναι ότι ένα μήνα μετά τη γιορτή Καβαντί, οι συμμετέχοντες εμφάνισαν μια μικρή βελτίωση στα επίπεδα άγχους σε βιολογικό επίπεδο, αλλά πολύ μεγάλη βελτίωση σε ψυχολογικό επίπεδο. Η τελετουργική συμπεριφορά, αν και φαίνεται να μην εξυπηρετεί πρακτικά σε κάτι, λειτουργεί τελικά ως αγχωτικό. Οι τελετουργίες λοιπόν διαθέτουν μια σειρά στοιχείων που τις κάνουν αποτελεσματικές, ακόμη και αν δεν συνειδητοποιούμε το γιατί. Και αυτά τα στοιχεία είναι που καθιστούν τελικά την τελετουργία μια πραγματικά πανανθρώπινη συμπεριφορά.

* Ο Δημήτρης Ξυγαλατάς θα βρεθεί στην Αθήνα στις 6 Φεβρουαρίου για να μιλήσει στο φετινό TEDx Athens που θα πραγματοποιηθεί στο Θέατρο Παλλάς και το City Link.

“
Στον τόγο, για παράδειγμα, δεν έχουμε κανέναν απολύτως τρόπο να επηρεάσουμε το αποτέλεσμα, όμως η τελετουργία μας δίνει την ψευδαίσθηση του ελέγχου, γιατί αποτελεί το ένα και μοναδικό προβλέψιμο στοιχείο.

να μετρήσει την επίδραση της τελετουργίας και να εκμεταλλευτεί τα οφέλη αυτής της πανανθρώπινης συμπεριφοράς.

— Πώς ορίζεται η τελετουργία;

— Η τελετουργία είναι μια σειρά προδιαγεγραμμένων πράξεων που είτε δεν έχουν κάποιο ξεκάθαρο σκοπό, είτε ο σκοπός τους δεν έχει καμία σχέση με τα μέσα που χρησιμοποιούμε για να φτάσουμε σε αυτόν. Για παράδειγμα, στον χορό της βροχής, ο χορός δεν έχει καμία σχέση με το εάν θα βρέξει. Ένα άλλο χαρακτηριστικό της τελετουργίας είναι ότι σε αυτήν υπάρχει μια αίσθηση πίεσης και ανάγκης. Θεωρούμε τις πράξεις αυτές καταναγκαστικές, είτε γιατί είναι μέρος της παράδοσης, είτε γιατί δίνεται η εντύπωση πως εάν δεν τις πραγματοποιήσουμε υπάρχει κίνδυνος να συμβεί κάτι κακό.
— Παρόλα αυτά αποτελούν αναπό-

Αναζητώντας τα γρανάζια του εσωτερικού μας ρολογιού

Τα μυστικά του εγκεφάλου και μετά θάνατον μπορούν να αποτελέσουν τη βάση για μια θεραπεία «κλειδί» σε ένα εύρος διαταραχών

Του **CARL ZIMMER**
THE NEW YORK TIMES

Κατά τη διάρκεια της μέρας ένα ρολόι κτυπά μέσα στο σώμα μας. Μας ξυπνά τα πρωινά και μας νυστάζει τα βράδια. Ανεβάζει και ρίχνει τη θερμοκρασία του σώματός μας τις ωστές ώρες και ρυθμίζει την παραγωγή της ινσουλίνης και άλλων ορμονών.

Το κίρκαδικό ρολόι του σώματος επηρεάζει ακόμα και τις σκέψεις και τα συναισθήματά μας. Οι ψυχολόγοι, υποβάλλοντας ανθρώπους σε νοητικά τεστ σε διαφορετικές ώρες της μέρας, προσπαθούν να καταγράψουν πώς επιδρά αυτό το ρολόι στον εγκέφαλο. Από τα αποτελέσματα των τεστ φαίνεται ότι νωρίς το πρωί είναι η καλύτερη ώρα της μέρας για να κάνει κανείς εργασίες που απαιτούν την ταυτόχρονη συγκράτηση διαφόρων πληροφοριών, όπως νοητική αριθμητική. Αργότερα το απόγευμα είναι μια καλή ώρα για απλούστερες εργασίες, όπως η αναζήτηση ενός συγκεκριμένου γράμματος σε μια οσείδα με ασυναρτησίες.

Ένα ακόμα στοιχείο για το ρολόι στο μυαλό μας προκύπτει από ανθρώπους με παθήσεις όπως η κατάθλιψη και η διπολική διαταραχή. Ανθρώποι που πάσχουν από αυτές τις διαταραχές συχνά δεν μπορούν να κοιμηθούν το βράδυ ή είναι νωθροί κατά τη διάρκεια της π-

μέρας. Επίσης, άνθρωποι που πάσχουν από άνοια βιώνουν σύγχυση και γίνονται επιθετικοί προς το τέλος της ημέρας.

Παρότι οι κύκλοι του ύπνου και της δραστηριότητας παίζουν σημαντικό ρόλο στις ψυχιατρικές ασθένειες, οι επιστήμονες πασχίζουν ακόμα να κατανοήσουν πώς το κίρκαδικό ρολόι επιδρά στον εγκέφαλο.

Πριν από λίγα έτη, η Huda Akil, νευροεπιστήμονας στο πανεπιστήμιο του Μίσιγκαν, μαζί με τους συναδέλφους της σκέφτηκαν την α-

Αναλύσεις σε εγκεφάλους νεκρών ανθρώπων δείχνουν πως τα παραγόμενα γονίδια κατά τη στιγμή του θανάτου λειτουργούν σαν χρονοσφραγίδα.

μέσως επόμενη καλύτερη λύση. Στο πανεπιστήμιο της Καλιφόρνιας στο Ιρβιν βρίσκονται «αποθηκευμένοι» εγκεφάλοι που έχουν δωρηθεί στην επιστήμη. Κάποιοι από τους πρώην κατόχους τους πέθαναν πρωί, άλλοι απόγευμα και άλλοι βράδυ. Οι επιστήμονες συνέλεξαν 55 εγκεφάλους υγιών ανθρώπων που πέθαναν ακαριαία, όπως για

Το κίρκαδικό ρολόι του σώματος επηρεάζει ακόμα και τις σκέψεις και τα συναισθήματά μας, ενώ ο τρόπος που ενεργεί επί του εγκεφάλου μας κεντρίζει το ενδιαφέρον των επιστημόνων. (Η εμμονή της μνήμης) είναι ελαιογραφία σε καμβά του Νταλί - 1931).

παράδειγμα σε αυτοκινητιστικά δυστυχήματα. Από κάθε εγκέφαλο οι επιστήμονες συνέλεξαν τμήματα ιστού από περιοχές σημαντικές για τη μνήμη, τη μνήμη και τα συναισθήματα.

Τη στιγμή του θανάτου, τα κύτταρα του εγκεφάλου άφηναν στην μέση τη διαδικασία παραγωγής πρωτεϊνών από συγκεκριμένα γο-

νίδια, με αποτέλεσμα οι επιστήμονες να μπορούν να μετρήσουν την εν λόγω δραστηριότητα των γονιδίων.

Τα περισσότερα από τα γονίδια που εξέτασαν δεν παρουσίαζαν κάποιο συγκεκριμένο μοτίβο δραστηριότητας κατά τη διάρκεια της ημέρας. Ήταν όμως πάνω από 1.000 τα γονίδια που ακολουθούσαν έναν

ημερήσιο κύκλο. Οι άνθρωποι που πέθαναν την ίδια στιγμή της ημέρας παρήγαγαν αυτά τα γονίδια στα ίδια επίπεδα, με τέτοια συνέπεια, που τα γονίδια μπορούν να λειτουργήσουν ως χρονοσφραγίδα.

Στη συνέχεια οι επιστήμονες από το πανεπιστήμιο του Μίσιγκαν έκαναν την ίδια ανάλυση σε εγκεφάλους 34 ανθρώπων που πριν πεθάνουν έπασχαν από σοβαρή κατάθλιψη. Σε αυτή την περίπτωση παρατήρησαν ότι η χρονοσφραγίδα ήταν εντελώς διαφορετική. «Ήταν σαν να ζούσαν σε άλλες ζώνες ώρας» λέει η δρ Akil. Το 2013 οι ερευνητές δημοσίευσαν τα ευρήματά τους και ενέπνευσαν μια αλληλεπιστημονική ομάδα από το πανεπιστήμιο του Πίτσμπουργκ, η οποία, με επικεφαλής τη δρ Colleen McClung προσπάθησε να τα αναπαράγει.

Το... επιπλέον ρολόι

Η δρ McClung με τους συναδέλφους της πραγματοποίησαν την ίδια έρευνα σε μεγαλύτερο δείγμα, 146 εγκεφάλων και δημοσίευσαν τα ευρήματά τους πριν από λίγες εβδομάδες στο περιοδικό The Proceedings of the National Academy of Sciences. «Πράγματι μοιάζουν με στιγμιότυπα του εγκεφάλου από τη στιγμή του θανάτου» λέει η δρ McClung.

Οι επιστήμονες όμως από το πανεπιστήμιο του Πίτσμπουργκ πήγαν

την έρευνα ένα βήμα πιο πέρα. Συνέλεξαν το μοτίβο της γονιδιακής έκφρασης στους εγκεφάλους νέων και ηλικιωμένων ανθρώπων και εντόπισαν ενδιαφέρουσες διαφορές. «Όσο γερνούν οι άνθρωποι, οι ρυθμοί τους εκφυλίζονται και «πάνε μπροστά»» λέει η δρ McClung. Συγκεκριμένα, διαπίστωσε ότι κάποια από τα γονίδια που είναι ενεργά στους σταθερούς ημερήσιους κύκλους των νέων ανθρώπων εκφυλίζονται σε ανθρώπους άνω των 60 ετών. Είναι πιθανό κάποιοι ενήλικες μεγαλύτερης ηλικίας να σταματούν να παράγουν εκείνες τις πρωτεΐνες του εγκεφάλου που χρειάζονται για τη διατήρηση των κίρκαδικών ρυθμών.

Προς έκπληξή τους οι επιστήμονες ανακάλυψαν και κάποια γονίδια που ενεργοποιούνταν μόνο στους ημερήσιους κύκλους των ηλικιωμένων. «Μοιάζει σαν ο εγκέφαλος να προσπαθεί να αντισταθμίσει το φαινόμενο, βάζοντας σε λειτουργία ένα επιπλέον ρολόι» λέει η δρ McClung. Η δρ Akil υποθέτει ότι η ικανότητα του εγκεφάλου να δημιουργήσει ένα εφεδρικό ρολόι μπορεί να προστατεύει κάποιους ηλικιωμένους από νευροεγκεφαλίστικες ασθένειες. Τελικώς, ίσως να μπορούσαμε να θέσουμε σε λειτουργία τα εφεδρικά μας ρολόγια ως θεραπεία για ένα εύρος διαταραχών που σχετίζονται με τον κίρκαδικό κύκλο.

(Πηγή: Reuters)

ΞΕΝΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

New York/Νέα Υόρκη

Table with columns for company names and stock prices. Includes companies like UNISYS CORP, UNITED TECH CP, US BANCORP, etc.

London/Λονδίνο

Table with columns for company names and stock prices. Includes companies like 3I GROUP, ADMIRAL GROUP, AGGREGO, etc.

Zurich/Ζυρίχη

Table with columns for company names and stock prices. Includes companies like ABB, ABBOTT, AEGION, etc.

Milano/Μιλάνο

Table with columns for company names and stock prices. Includes companies like A2A SPA, AZIANTIA, BANCO POPOLARE, etc.

Frankfurt/Φρανκφούρτη

Table with columns for company names and stock prices. Includes companies like ALLIANZ SE, BAYER WERKE, BAYM AG, etc.

Paris/Παρίσι

Table with columns for company names and stock prices. Includes companies like ACCOR, AIR LIQUIDE, AIRLUX, etc.

Amsterdam/Αμστερντομ

Table with columns for company names and stock prices. Includes companies like AEGION, AHOLD KON, AKZO NOBEL, etc.

Madrid/Μαδρίτη

Table with columns for company names and stock prices. Includes companies like OABAYSA CORP, ODAKYU ELECTRA, OSAKA GAS, etc.

Stockholm/Στοκχόλμη

Table with columns for company names and stock prices. Includes companies like ABB, ABBOTT, AEGION, etc.

Oslo/Όσλο

Table with columns for company names and stock prices. Includes companies like ABB, ABBOTT, AEGION, etc.

Stockholm/Στοκχόλμη

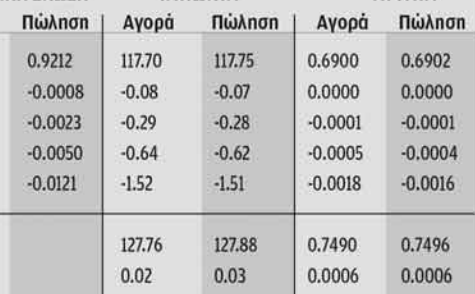
Table with columns for company names and stock prices. Includes companies like ABB, ABBOTT, AEGION, etc.

ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ

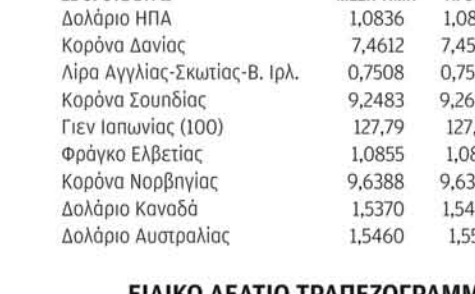
Δείκτης εμπορευμάτων Reuters

Brent DTD (Λονδίνο)

Χρυσός (Λονδίνο)

ΣΤΑΘΜΙΣΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΩΝ ΤΟΥ ΔΕΙΚΤΗ

Στάση (14), Βορβοκι (13), Καφέ (11), Μαύλι (11), Χάλκος (9), Ζάχαρη (7), Κοκκινό (7), Αραβόσιτος (5), Ρύζι (4), Ξύλο (3), Καφέ Βιός (3), Κακάο (3), Κοκκίνο (2), Φασόλι (2), Καρύδι φρούτο (2), Φυσόβιο (2), Μολύβδος (1).

Ζάχαρη/Sugar

Table with columns for price, previous, and future values for sugar.

Βορβοκι/Cotton

Table with columns for price, previous, and future values for cotton.

Κακάο/Cocoa

Table with columns for price, previous, and future values for cocoa.

Αγορά Μεταλλών

Table with columns for metal names and prices.

Καφέ/Coffee

Table with columns for price, previous, and future values for coffee.

Μαλλί/Wool

Table with columns for price, previous, and future values for wool.

Σιτάρι/Wheat

Table with columns for price, previous, and future values for wheat.

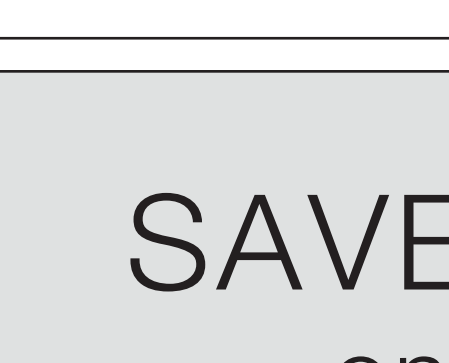
Καπνός/Tobacco

Table with columns for price, previous, and future values for tobacco.

Μαλακία/Soft Commodities

Table with columns for price, previous, and future values for soft commodities.

Βασιλική Επιτοκία

Ισοτιμίες Δολαρίου

Table with columns for currency and exchange rate.

Ισοτιμίες για τον ΦΠΑ

Table with columns for VAT rates for different countries.

Χρησιμότητα Λίρας

Table with columns for historical exchange rates of the pound.

Ισοτιμίες για τον ΦΠΑ

Table with columns for VAT rates for different countries.

ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΑ

ΗΜΕΡΗΣΙΕΣ (SPOT) ΚΑΙ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΚΕΣ ΤΙΜΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ

Table with columns for currency, spot, and forward rates.

ΤΙΜΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ

Table with columns for currency, bid, and ask prices.

ΕΙΔΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Table with columns for bank, currency, and rate.

ΙΣΟΤΙΜΙΕΣ ΕΥΡΩ

Table with columns for currency and exchange rate.

ΤΙΜΕΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

Table with columns for currency and exchange rate.

Advertisement for strans.com with text 'SAVE TIME AND MONEY on international shipping' and 'SERIOUS TRANSPORTS'.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ		
	Κλείσιμο	Μεταβολή (%)
Γενικός Δείκτης	594,26	2,16
FTSE Βιομηχ. προϊόντων	1.786,51	1,00
FTSE Κατασκευών-Υλικών	1.859,03	3,27
FTSE MME	0,00	0,00
FTSE Πετρέλαιου-Αερίου	2.387,36	0,26
FTSE Προσωπ. & Οικιακών Προϊόντων	4.924,07	4,76
FTSE Πρώτων Υλών	1.503,09	2,40
FTSE Τοξιδίων και Αναψυχής	1.245,10	1,18
FTSE Τεχνολογίας	551,84	0,21
FTSE Τηλεπικοινωνιών	2.411,25	-0,45
FTSE Τραπεζών	53,13	3,51
FTSE ΧΑ-ΧΑΚ Τραπεζικός Δείκτης	40,21	3,50
FTSE Τροφίμων και Ποτών	7.011,43	2,79
FTSE Υγείας	90,41	7,54
FTSE Υψηλ. Κοινής Οφελείας	1.685,05	3,31
FTSE Χρημικών	6.865,53	-0,66
FTSE Χρηματοοικονομικών Υπηρεσιών	941,75	2,61
FTSE Χ.Α. LargeCap	169,99	2,58
FTSE Χ.Α. MidCap	795,12	0,19
FTSE Χ.Α. Δείκτης Αγοράς	418,11	2,47

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΞΙΑΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ		
Κλάδος Χ.Α.	Συναλλαγές	Συμμετοχή (%)
ΤΡΑΠΕΖΕΣ	50.952.854	69,97%
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	331.321	0,46%
ΣΤΑΘΕΡΗ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑ	4.912.329	6,75%
ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	2.807.717	3,86%
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ	4.637	0,01%
ΑΛΟΥΜΙΝΙΟ	11.063	0,02%
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟ ΔΙΑΝΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	1.226.208	1,68%
ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	1.433	0,00%
ΕΚΔΟΣΕΙΣ	274	0,00%
ΤΑΞΙΔΙΑ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	231	0,00%
ΑΣΦΑΛΕΙΕΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ & ΖΗΜΙΩΝ	21	0,00%
ΤΡΟΦΙΜΑ	4.241	0,01%
ΜΗ ΣΙΔΗΡΟΥΧΑ ΜΕΤΑΛΛΑ	805.684	1,11%
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ	4.890	0,01%
ΡΟΥΧΙΣΜΟΣ & ΑΞΕΣΟΥΑΡ	519	0,00%
ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ ΥΛΙΚΑ & ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΑ	580.587	0,80%
ΚΑΘΕΤ. ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ & ΦΥΣ. ΑΕΡΙΟΥ	865.625	1,19%
ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ	205.748	0,28%
ΔΙΑΡΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΑΓΑΘΑ	354.235	0,49%
ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	78	0,00%
ΛΟΙΠΟΙ ΚΛΑΔΟΙ	9.747.378	13,39%
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ	0,00	
ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ	72.817.074	

▲ 61 ▼ 38 ➔ 16

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ

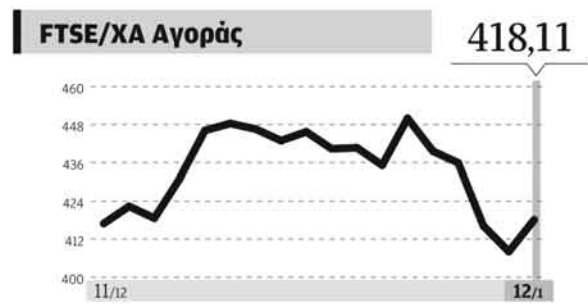
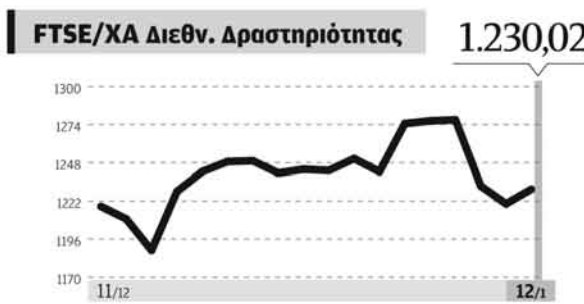
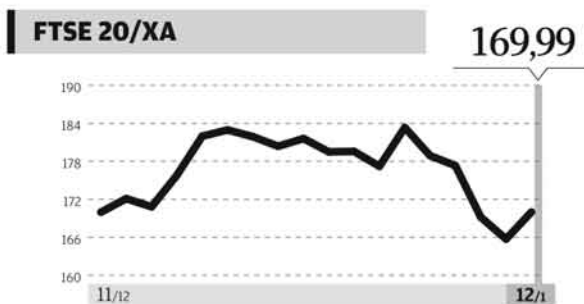
ΑΝΟΔΟΣ	Κλείσιμο	ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΤΩΣΗ	Κλείσιμο	ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	0,265	6,00%	ΙΚΤΙΝΟΣ ΕΛΛΑΣ (ΚΟ)	1,000	-13,04%
JUMBO (ΚΟ)	9,480	5,33%	ΚΛΕΕΜΑΝ HELLAS (ΚΟ)	1,440	-5,88%
ΔΕΗ (ΚΟ)	3,930	5,08%	ΚΟΡΡΕΣ (ΚΟ)	3,360	-3,45%
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	0,300	4,53%	FRIGOGLOSS (ΚΟ)	1,680	-2,89%
MARFIN INVESTMENT GROUP (ΚΟ)	0,078	4,00%	FOLLI - FOLLIE GROUP (ΚΟ)	14,200	-0,91%
ALPHA BANK (ΚΟ)	2,170	3,83%	ΕΛΛΑΔΟΣ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	9,280	-0,75%
TITAN (ΚΟ)	17,650	3,82%	ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ ΔΙΓΑΙΟΥ (ΚΟ)	6,960	-0,57%
ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	1,380	2,99%	ΟΤΕ (ΚΟ)	8,760	-0,45%
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	18,810	2,79%			
ΠΛΑΣΤΙΚΑ ΚΡΗΤΗΣ (ΚΟ)	6,000	2,56%			

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ

	Αξία	Εμπορευσιμότητα
ALPHA BANK (ΚΟ)	22.080.761,31	0,96%
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	14.146.539,55	0,67%
ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	8.010.730,06	0,52%
EUROBANK ERGASIAS (ΚΟ)	6.568.271,62	0,47%
JUMBO (ΚΟ)	5.855.997,14	0,36%
ΟΤΕ (ΚΟ)	4.912.328,91	0,31%
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	2.779.477,29	0,25%
FOLLI - FOLLIE GROUP (ΚΟ)	1.224.498,88	0,21%
ΔΕΗ (ΚΟ)	969.970,08	0,17%
ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΚΟ)	903.767,36	0,16%

ΟΙ ΜΕΤΟΧΕΣ ΤΟΥ ΔΕΙΚΤΗ FTSE 25

	Κλείσιμο	ΜΕΤΑΒΟΛΗ %
AEGEAN AIRLINES/R	6,96	-0,57
ALPHA BANK	2,17	3,83
ΕΥΔΑΠ	5,06	1,61
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	0,27	6,00
COCA-COLA HBC	18,81	2,79
ΕΛΛΑΚΤΩΡ	1,38	2,99
EUROBANK	0,96	0,52
FOLLI-FOLLIE GROUP	14,20	-0,91
ΓΕΚ-ΤΕΡΝΑ	1,47	1,38
GRIVALIA PROPERTIES	7,45	0,68
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ	5,05	2,43
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ	3,89	0,78
ΟΤΕ	8,76	-0,45
JUMBO	9,48	5,33
LAMDA DEVELOPMENT	4,10	1,23
METKA	6,91	2,37
MOTOR OIL	9,99	0,00
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ	3,36	2,44
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	0,30	4,53
ΟΠΑΠ	6,85	1,48
ΟΛΠ	14,56	1,39
ΔΕΗ	3,93	5,08
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ	2,36	0,00
TITAN	17,65	3,82
VIOHALCO	1,56	1,96

ΠΑΡΑΓΩΓΑ - ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗ Χ.Α. (εκστ. ευρώ)	ΑΞΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ (χιλ. ευρώ)	ΟΓΚΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ (χιλ. τεμάχια)
44.071,66	72.817,07	112.523,40
ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ 1,91%	ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ 49,41%	ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ 76,33%

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΑΓΟΡΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	ΟΓΚΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΟΙΚΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ
Σ.Μ.Ε. σε Δείκτες	262	7.298	16.147
FTSE/X.A. Large Cap	262	7.298	16.147
Σ.Μ.Ε. σε Μετοχές	1.287	25.912	218.556
ALPHA BANK (ΚΟ)	109	2.370	12.938
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	5	17	31
ΣΩΛ/ΓΕΙΑ ΚΟΡΙΝΘΟΥ (ΚΟ)	0	0	599
ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	3	9	1.385
ΤΡΑΠΕΖΑ EUROBANK ERGASIAS (ΚΟ)	100	2.332	21.652
ΕΥΔΑΠ (ΚΟ)	5	18	168
FOLLI-FOLLIE (ΚΟ)	41	66	550
FRIGOGLOSS (ΚΟ)	7	24	908
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	11	75	8.349
GRIVALIA PROPERTIES (ΚΟ)	4	12	210
ΕΛΛΗΝ. ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	21	58	563
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ (ΚΟ)	34	146	6.202
ΙΝΤΡΑΛΟΤ (ΚΟ)	6	52	443
JUMBO (ΚΟ)	50	134	181
MARFIN INVESTMENT GROUP (ΚΟ)	25	388	39.608
METKA (ΚΟ)	11	36	346
ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΚΟ)	9	16	181
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	90	437	7.654
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	191	7.967	70.868
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	118	470	3.047
ΟΤΕ (ΚΟ)	134	755	4.177
ΟΛΠ (ΚΟ)	1	3	339
ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	165	10.060	29.684
ΔΕΗ (ΚΟ)	120	379	5.861
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	1	1	1.126
TITAN (ΚΟ)	16	71	474
VIOHALCO SA/NV (ΚΑ)	10	16	1.012
Δικαιώματα σε Δείκτες	6	91	5.238
FTSE/X.A. Large Cap	6	91	5.238
Δικαιώματα σε Μετοχές	5	60	2.231
ALPHA BANK (ΚΟ)	0	0	790
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	0	0	0
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	0	0	916
ΟΤΕ (ΚΟ)	2	40	335
ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	0	0	0
ΔΕΗ (ΚΟ)	3	20	190
Συνολική Δραστηριότητα	1.560	33.361	242.172

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Τρίτη 12 Ιανουαρίου 2016

ΚΩΔ.	ΟΝΟΜΑ	ΚΑΤΩΤΑΤΗ	ΑΝΩΤΑΤΗ	ΜΕΣΗ ΣΤΑΘΜ.**	ΔΙΑΦ.*	ΤΙΤΛΟΙ	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ	ΤΙΜΗ ΚΛΕΙΣ.	% ΜΕΤΑΒ.
ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΕΛΗΤ	HELLENIC BANK PUBLIC COMPANY LTD	1.200	1.250	1.211	-0,4	2.517	1.220	1.240	1.220	0,00
ΤΡΚΥ	BANK OF CYPRUS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)	0.138	0.140	0.139	0,2	1.022.575	0.139	0.140	0.139	0,72
ΔΗΕΠ	ΔΗΜΗΤΡΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ (ΕΜ)	0.373	0.384	0.382	0,4	16.238	0.376	0.384	0.384	-0,52
ΛΕΠΕ	LCP HOLDINGS AND INVESTMENTS PUBLIC LTD						0.000	0.014		
ΣΑΕΠ	CYTRUSTEES INVESTMENT PUBLIC COMPANY LTD	0.193	0.193	0.193	1,3	600	0.188	0.193	0.193	7,22
Υπηρεσίες καταναλωτών										
ΛΟΥΗ	LOUIS PLC (Σ)	0.033	0.035	0.033	0,1	710	0.030	0.035	0.035	6,06
ΤΣΟΚ	A. TSOCHKOS HOTELS PUBLIC LTD (Σ)						0.040	0.044		
Τεχνολογία										
ΛΟΤΣ	LOGICOM PUBLIC LTD	0.630	0.645	0.635	0,1	61.730	0.625	0.630	0.635	0,32
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΓΟΥΑ	WOOLWORTH (CYPRUS) PROPERTIES PLC (Σ)						0.233	0.000		
ΚΚΟΜ	K + G COMPLEX PUBLIC COMPANY LTD						0.000	0.146		
ΠΑΝΑ	ΠΑΝΑΦΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ						0.032	0.038		
ΦΙΛΟ	ΦΙΛΟΚΗΜΑΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ						0.000	0.747		
ΑΤΑΣ	ATLANTIC INSURANCE COMPANY PUBLIC LTD						0.960	1.020		
ΚΟΣΑ	ΚΟΣΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ						0.080	0.000		
ΛΙΠΕ	LIBERTY LIFE INSURANCE PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.000	0.036		
ΜΙΝΕ	ΜΙΝΕΡΒΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ	0.021	0.023	0.021	-0,4	6.680	0.000	0.023	0.023	-8,00
ΑΙΕΠ	ΑΙΑΝΤΑΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ (ΕΜ, Σ)						0.006	0.008		
ΑΚΕΠ	ACTIBOND GROWTH FUND PUBLIC COMPANY LTD						0.000	0.036		
ΑΠΕΠ	APOLLO INVESTMENT FUND PLC	0.120	0.126	0.126	0,6	124.874	0.120	0.000	0.126	5,00
ΒΕΝΤ	CYVENTURE CAPITAL PUBLIC COMPANY LTD						0.000	0.106		
ΓΙΕΠ	UNIGROWTH INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΕΜ)						0.000	0.450		
ΔΟΕΠ	ΔΟΔΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΑ (ΕΜ, Σ)						0.000	0.002		
ΕΛΑΕΠ	ELMA HOLDINGS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.000	0.010		
ΕΛΜΗ	ELLINAS FINANCE PUBLIC COMPANY LTD						0.000	0.340		
ΕΣΕΦ	SFS GROUP PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.000	0.062		
ΙΝΕΠ	INTERFUND INVESTMENTS PLC	0.113	0.115	0.114	0,1	9.667	0.113	0.120	0.115	1,77
ΙΣΕΠ	ΙΣΧΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ (ΕΜ, Σ)						0.000	0.000		
ΚΑΕΠ	ΚΑΡΥΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΑ						0.000	0.270		
ΚΕΑΕ	ΚΡΗ ΗΟΛΔΙΝΓΣ ΠΑΒΛΙΟΝ ΠΑΡΑΚΟΙΝΩΝ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΑ						0.000	0.260		
ΠΡΟΠ	A.L. PROCHOICE GROUP PUBLIC LTD (Σ)						0.000	0.014		
ΡΕΕΠ	REGALLIA HOLDINGS & INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)						0.001	0.000		
ΤΖΕΠ	JUPITER PORTFOLIO INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.000	0.038		
ΤΟΕΠ	ΤΟΣΟΤΗ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ						0.000	0.036		
ΦΑΕΠ	UNIFAST FINANCE & INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)					</				

Σφήνα στους ισχυρούς με μικρά μπάτζετ

Η Ανζέ στη Γαλλία, η Νάπολι στην Ιταλία και η Λέστερ στην Αγγλία είναι οι τρεις ομάδες που ξεπερνούν τους εαυτούς τους στα μέσα της σεζόν

Του **ΗΡΩΔΟΤΟΥ ΜΙΑΤΙΑΔΟΥΣ**

Η καλύτερη ομάδα του κυπριακού πρωταθλήματος μετά από 18 αγωνιστικές είναι αναμφίβολα η ΑΕΚ. Οι Λαρνακείς βρίσκονται στο +6 από τη δεύτερη Ανόρθωση, έχοντας 45 βαθμούς έναντι 39 της «Κυρίας». Αν και τα τελευταία χρόνια η ΑΕΚ έχει ομολογουμένως αλλάξει επίπεδο, αφήνοντας πίσω της την πρόσφατη δύσκολη περίοδο του υποβιβασμού, εντούτοις δεν ξεκίνησε τη φετινή σεζόν ως το φαβορί, μια προσέγγιση του φιλαθλου κοινού που έχει πλέον αλλάξει, μετά και την παρουσία της ομάδας στο γήπεδο.

Το συγκρότημα του Τόμας Κρίστιανσεν εμφανίζεται πλέον ως το μεγάλο φαβορί για την κατάκτηση του τίτλου και αυτό έχοντας ένα αρκετά μικρότερο μπάτζετ από τους άλλους ανταγωνιστές του κυπριακού πρωταθλήματος. Τη στιγμή που ο ΑΠΟΕΛ ξοδεύει γύρω στα 8 εκατ. ευρώ ετησίως σε μισθούς, η ΑΕΚ πληρώνει 2,2 εκατ. ευρώ για το δικό της payroll, ένα ποσό που κάτω και από Ανόρθωση, Ομόνοια και Απόλλωνα!

Η φήμη των κατορθωμάτων της ΑΕΚ παραμένει, ασφαλώς, εντός των συνόρων μας, λόγω της μικρής σημασιότητας του κυπριακού ποδοσφαίρου στην Ευρώπη. Αντιθέτως, οι ποδοσφαιρόφιλοι στην Ευρώπη ασχολούνται με τις τρεις εκπλήξεις των μεγάλων πρωταθλημάτων της ηπείρου, που έχουντας σαφώς μικρότερα μπάτζετ από τα ισχυρά κλαμπ που έχουν αντιπαλους κάθε εβδομάδα, έχουν πάρει θέσεις ψηλά στη βαθμολογία.

Η νεοφώτιστη Ανζέ

Με την έναρξη μόλις του β' γύρου στο γαλλικό πρωτάθλημα, η Παρί Σεν Ζερμέν έχει «κλειδώσει» τον τίτλο, έχοντας ένα τεράστιο προβάδισμα 20 βαθμών από τη δεύτερη στη βαθμολογία. Αυτή δεν είναι ούτε η Μονακό, ούτε η Λιόν, ούτε η Μαρσέιγ, ούτε η Μπորντό ή η Νις. Στη 2η θέση της Ligue 1 στρουγγυλόκαθεται η Ανζέ, η νεοφώτιστη ομάδα από την ομώνυμη πόλη που βρίσκεται 300 χιλιόμετρα νοτιοδυτικά του Παρισιού. Η Ανζέ είναι τόσο άγνωστη σε μας, που χρειάστηκε να σιγουρευτούμε για την προφορά του ονόματος, πριν την καταγράψουμε στο ρεπορτάζ. Πρόκειται για μια ομάδα που επέστρεψε φέτος στην α' κατηγορία μετά από 21

Η Ανζέ έχει φέτος μπάτζετ 24 εκατομμυρίων ευρώ, ποσό διπλάσιο απ' όσα ξοδεύει ο ΑΠΟΕΛ, αλλά «ψίχουλα» μπροστά σε αυτά των άλλων γαλλικών ομάδων. Ξοδεύει περισσότερα μόνο από Τρούα και Γαζελέκ Αζαζιό.

Το μυστικό της Ανζέ είναι η οργάνωσή της. Αν και φτωχή ομάδα, φρόντισε να ξοδέψει το 2014 ένα ποσό 4 εκατ. ευρώ για την ανέγερση νέου προπονητικού κέντρου, που δεν υστερεί σε τίποτα από τα αντίστοιχα των μεγάλων γαλλικών κλαμπ.

χρόνια και έχει ως μεγαλύτερο της κέρδη την παρουσία της (και αποκλεισμό από την Μπερλίγγερ της Ανατολικής Γερμανίας) στον α' γύρο του Κυπέλλου UEFA της σεζόν 1972-73.

Η τρίτη πέσει στη Ligue 2, έχει φέτος μπάτζετ 24 εκατομμυρίων ευρώ,

ποσό διπλάσιο απ' όσα ξοδεύει ο ΑΠΟΕΛ, αλλά «ψίχουλα» μπροστά σε αυτά των άλλων γαλλικών ομάδων. Η Ανζέ ξοδεύει περισσότερα μόνο από Τρούα και Γαζελέκ Αζαζιό, ενώ πρώτη στο πρωτάθλημα είναι η Παρί με το εφωρενικό μπάτζετ των 490 εκατ. ευρώ. Ακολουθεί η Μονακό με έξοδα 250 εκατ., η Λιόν με 170 εκατ. και η Μαρσέιγ με 125 εκατ.

Ακόμη πιο εντυπωσιακό είναι το χαμηλό μισθολόγιο της Ανζέ. Τη στιγμή που ο Ζλάταν Ιμπραϊμόβιτς της Παρί παίρνει 1,3 εκατ. ευρώ το μήνα, κανείς παίκτης της Ανζέ δεν πληρώνεται με περισσότερο από 40.000 ευρώ το μήνα, ποσό που αντιστοιχεί στο μέσο όρο του γαλλικού πρωταθλήματος.

Το μυστικό της Ανζέ είναι η οργάνωσή της. Αν και φτωχή ομάδα, φρόντισε να ξοδέψει το 2014 ένα ποσό 4 εκατ. ευρώ για την ανέγερση νέου προπονητικού κέντρου, που δεν υστερεί

σε τίποτα από τα αντίστοιχα των μεγάλων κλαμπ της χώρας.

Νάπολι όπως το 1990

Με τη νίκη της πριν μερικές μέρες για τη 19η αγωνιστική της ιταλικής Serie A, η Νάπολι έφτασε τους 41 βαθμούς και αναδείχθηκε πρωταθλήτρια χειμώνα, μπροστά από Γιουβέντους, Ίντερ (39β.), Φιορεντίνα (38β.) και Ρόμα (34β.). Είναι η πρώτη φορά μετά από 26 χρόνια που η Νάπολι προηγείται στο μέσο της σεζόν, κάτι πολύ σημαντικό, αφού τη σεζόν 1989-90 η ομάδα του νότου συνέχισε και κατέκτησε τελικά το τελευταίο της πρωτάθλημα, με γκέητ τον Ντιέγκο Μαραντόνα.

Η πορεία της Νάπολι δεν αποτελεί κάποια σούπερ έκπληξη, αφού είναι εδώ και μερικά χρόνια που έχει επανέλθει στην ελίτ της χώρας, όμως το γεγονός ότι πήρε τον άτυπο τίτλο της πρωταθλήτριας χειμώνα για πρώτη

Η επιτυχία της Νάπολι να αναδειχθεί πρωταθλήτρια χειμώνα είναι ιδιαίτερη, αφού είναι η πρώτη φορά που το πετυχαίνει στη μετά-Μαραντόνα εποχή, αφήνοντας πίσω της την ισχυρή Γιουβέντους.

Τα 64,2 εκατ. ευρώ του ετήσιου μισθολογίου, φέρνουν τη Λέστερ μόλις στη... 17η θέση στην Premier League, μπροστά μόνο από τις Νόριτς, Γουότφορντ και Μπόρνμουθ.

φορά στη μετά-Μαραντόνα εποχή, αλλά και διότι άφησε πίσω της την ισχυρή Γιουβέντους, είναι που κάνει το κέρδη της εξόχως εξαιρετικό.

Η Νάπολι δεν είναι φτωχό κλαμπ, άλλωστε θα ξοδέψει φέτος 74 εκατομμύρια ευρώ μόνο σε μισθούς, ενώ κατέβαλε το καλοκαίρι 32 εκατ. ευρώ για να αγοράσει ποδοσφαιριστές. Όμως τα μεγέθη αυτά είναι μικρά μπροστά στα άλλα κλαμπ του, ανερχόμενου οικονομικά, ιταλικού πρωταθλήματος. Η Γιουβέντους ξοδεύει φέτος 120 εκατ. ευρώ σε μεταγραφές, ενώ ακολούθησαν η Ίντερ με 100 εκατ. και η Μίλαν με 90 εκατ.

Η φοβερή Λέστερ

Στην κορυφή της Premier League τα Χριστούγεννα βρισκόταν η εξαιρετική φέτος Λέστερ, ομάδα που πριν από δύο χρόνια αγωνιζόταν στην Championship. Αυτή τη στιγμή έχει υποχωρήσει στη 2η θέση, δύο βαθμούς πίσω από την πρωτοπόρο Άρσεναλ, όμως έχει αέρα επτά βαθμών στις θέσεις που οδηγούν στο Champions League, τον εφικτό στόχο που έχει η ομάδα του Ρανιέρι. Λίγοι περιμένουν πως θα καταφέρει στο τέλος της σεζόν να πάρει τον τίτλο - χαρακτηριστικά η Infostada της δίνει πιθανότητες 2,9% θεωρώντας πως θα τερματίσει 4η- όμως αυτό δεν αναιρεί την καταπληκτική της φετινή πορεία.

Η Λέστερ ανήκει στον 9ο πλουσιότερο άνθρωπο στην Ταϊλάνδη, τον δισεκατομμυριούχο Vichai Srivaddhanarabha, ιδιοκτήτη της εταιρείας King Power που ειδικεύεται στο χώρο των duty free. Με περιουσία 1,8 δισ. ευρώ, ο ιδιοκτήτης της Λέστερ φροντίζει να ρίχνει μπόλικο χρήμα στην ομάδα. Το καλοκαίρι που πέρασε η ομάδα ξοδεύει σχεδόν 30 εκατομμύρια ευρώ σε μεταγραφές, ενώ το ετήσιο μισθολόγιο της ομάδας ανέρχεται στα 64,2 εκατ. ευρώ. Αν τα ποσά αυτά ακούγονται ψηλά, στην πραγματικότητα δεν είναι, τουλάχιστον για τα αγγλικά δεδομένα. Ενδεικτικά, η Μάντσεστερ Σίτι ξοδεύει 195 εκατ. ευρώ φέτος σε μεταγραφές, η Λίβερπουλ 96 εκατ. και η Τσέλσι 85 εκατ. Οι μπάλε του Λονδίνου έχουν το ψηλότερο μισθολόγιο στη χώρα, που ανέρχεται σε 286 εκατ. ευρώ, τη στιγμή που τα 64,2 εκατ. της Λέστερ τη φέρνουν μόλις στη... 17η θέση, μπροστά μόνο από τις Νόριτς, Γουότφορντ και Μπόρνμουθ.

ARMIN VAN BUUREN
26 ΜΑΡΤΙΟΥ
ΚΕΡΔΙΣΤΕ 2 ΒΡΑΔΙΑ ΣΤΟ ΛΟΝΔΙΝΟ

80
Nestlé
KitKat

Στείλτε μήνυμα στο 1800 την ένδειξη KIT KAT και τα στοιχεία σας και μπειτε στη κλήρωση που θα γίνει στις 20 Ιανουαρίου.

deejay radio 93.5

Have a break. have a KIT KAT με τον Deejay 93.5 και τον Armin Van Buuren

ΑΠΟ ΤΟΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΟΥΖΙΝΑΣ
ΤΑΣΟ ΜΠΟΥΛΜΕΤΗ

νοτιάς
Μια φορά μ' έναν καιρό

15 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ ΣΤΟΥΣ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥΣ

Για την πρεμιέρα ευχαριστούμε τους:

Χορηγοί επικοινωνίας: LOVE 100.2, BEAUTYLINE, Colgate, Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου, ΕΥΡΩΚΑ, pitch

Χορηγοί: αλφameγα, BEAUTYLINE, Colgate, Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου, ΕΥΡΩΚΑ, pitch

Οργανωτής: SEMIO

GADGETS

Η «έξυπνη»... Space Case 1

Η βαλίτσα «επανάσταση» απευθύνεται στους high tech ταξιδιώτες κάτοχους όλων των τελευταίων gadgets και πρόκειται για την «πιο έξυπνη βαλίτσα του κόσμου», σύμφωνα με τους δημιουργούς της. Ουσιαστικά πρόκειται για ένα σετ από δύο «έξυπνες» βαλίτσες, μία καμπίνας και μία αποσκευών που κλειδώνουν με δαχτυλικό αποτύπωμα που διαθέτουν ενσωματωμένη ζυγαριά, αποσπώμενο powerbank για τη φόρτιση των διαφόρων gadgets σας και ενσωματωμένα Bluetooth ηχεία!

Με την πύση τους στον ιμάντα αποσκευών στο αεροδρόμιο, οι βαλίτσες θα σας ενημερώσουν με SMS, ενώ αν κάποιος προσπαθήσει να σας την κλέψει, τότε θα ηχήσει συναγερμός, τόσο στις ίδιες τις βαλίτσες, όσο και στο smartphone σας!

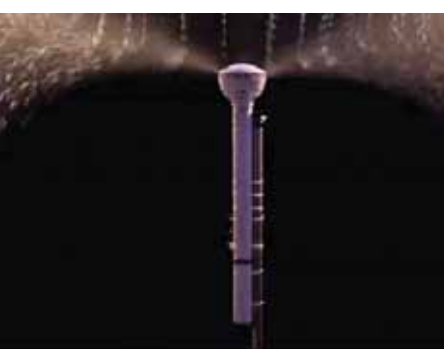

Sense

Αξιολογεί τον ύπνο σας

Το **Sense** αποτελεί ένα πρωτότυπο και πραγματικά healthy gadget, το οποίο παρακολουθεί τον ύπνο μας και αξιολογεί την ποιότητά του. Ουσιαστικά, μετρά τις ώρες που κοιμόμαστε και μετρά το πόσο ξεκουραζόμαστε πραγματικά, προτείνοντας μας ακολούθως τις απαραίτητες εκείνες τροποποιήσεις στο περιβάλλον γύρω μας προκειμένου να εξασφαλίσουμε στους εαυτούς μας καλύτερες συνθήκες ξεκούρασης.

Το Sense διαθέτει αισθητήρες που προσαρμόζονται στο κρεβάτι και καταγράφουν φως, θορύβους και λοιπές διαταραχές όσον αφορά στο περιβάλλον ενώ εστιάζοντας στον άνθρωπο, παίρνουν στοιχεία όπως τυχόν κινήσεις που κάνει, το σφυρμό του, την αναπνοή του κ.α. Το wearable αυτό που ωστόσο δεν φοριέται εστιάζει στον ύπνο μας και απευθύνεται σε όσους αποζητούν το λεγόμενο eu ζην.

Air umbrella

Η εφεύρεση της χρονιάς!

Το **gadget** που φιλοδοξεί να αλλάξει τον ρουτί των ιστοριών. Η Air umbrella είναι κατά βάση ένα ραβδί που παράγει αέρα σε τέτοιο σχηματισμό ώστε εκείνος να εμποδίζει τη βροχή να το διαπερνά πέφτοντας, σχηματίζοντας έτσι μια αόρατη ομπρέλα! Ουσιαστικά είναι σαν να περπατάς στη βροχή, κρατώντας ένα ραβδί και ως διά μαγείας, να παραμένεις στεγνός και καθαρός την ώρα που όλοι οι άλλοι παλεύουν με τις χαλασμένες τους ομπρέλες.

Flapit

Το απόλυτο social gadget

Μια από τις καλύτερες ετεροχρονισμένες χρονομετρήσεις επιλογές για δώρο στον εαυτό σας, το Flapit θυμίζει εμφανισιακά από εκείνα τα παλιά, τα ρετρό χρονόμετρα, που απεικονίζει αριθμούς, χαρακτήρες και το μήνυμά της επιλογής σας.

Όλα τα λεφτά όμως είναι η δυνατότητα του να συνδέεται ασύρματα σε δίκτυα στα οποία είναι συνδεδεμένα κινητά και tablets, δεικνώντας μας τους φίλους, ακολούθως και φανσας στα διάφορα social media!

Ουσιαστικός λόγος για να το αγοράσει κανείς δεν υπάρχει... Δεδομένης της τιμής του που πλησιάζει τα 300 δολάρια, θα πρέπει κανείς να είναι τρελά αποφασισμένος για να προχωρήσει στην αγορά του Flapit.

Το μέλλον θα είναι πιο φωτεινό

Ο ερευνητής Joe Niemela μιλά στην «Κ» για τη σημασία του φωτός

Της ΧΡΙΣΤΙΝΑΣ ΣΑΝΑΔΟΥ

Τι συνδέει την τέχνη με τη μελέτη των υποατομικών σωματιδίων, το GPS με τη θεραπεία του καρκίνου, τον βιομηχανικό σχεδιασμό με το γρήγορο Internet και την ενεργειακή βιωσιμότητα με το τηλεσκόπιο Hubble; Η λέξη-κλειδί, απρόσμενη όσο και προφανής, είναι «το φως». Οι επιστήμες και οι τεχνολογίες του φωτός έχουν αμέτρητες εφαρμογές στην καθημερινή μας ζωή, είτε πρόκειται για κάτι απλό, όπως η ανάδειξη ενός έργου τέχνης, είτε για κάτι πιο περίπλοκο, όπως η χρήση δεσμών λέιζερ για την «οπτική παγίδευση» ατόμων και μορίων.

Με το πέρασμα του 2015 συμπληρώθηκαν 200 χρόνια από τότε που ο Γάλλος φυσικός Augustin-Jean Fresnel αναφέρθηκε στην κυματική φύση του φωτός, 150 χρόνια από τη διατύπωση της ηλεκτρομαγνητικής θεωρίας του J. C. Maxwell, ένας αιώνας από τη δημοσίευση της θεωρίας της σχετικότητας, 50 χρόνια από την «ανακάλυψη» της κοσμικής ακτινοβολίας των μικροκυμάτων, αλλά και μία χιλιετία από την έκδοση του συγγράμματος του φιλόσοφου και επιστήμονα Ibn al Haytham για την οπτική.

Το Ίδρυμα Ευγενίδου διοργάνωσε αφιέρωμα με τίτλο «Δύο ημέρες γεμάτες φως», σε συνεργασία με το Εργαστήριο Φωτονικών Επικοινωνιών του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου. Μεταξύ των διακεκριμένων προσκεκλημένων από το εξωτερικό ήταν ο Dr. Joe Niemela, παγκόσμιος συντονιστής της UNESCO για το Διεθνές Έτος Φωτός και διευθυντής της Ομάδας Εφαρμοσμένης Φυσικής του Διεθνούς Κέντρου Θεωρητικής Φυσικής (International Center for Theoretical Physics) στην Τεργέστη. Με αφορμή την επίσκεψή του στην Αθήνα, ο ερευνητής, με ειδικότητα στο πεδίο της φυσικής χαμηλών θερμοκρασιών, μίλησε για τη σημασία του φωτός, τις τελευταίες εξελίξεις στους τομείς των φωτονικών τεχνολογιών, αλλά και το καθήκον των επιστημόνων να μεταδίδουν τις γνώσεις τους στο ευρύ κοινό.

«Πρωταρχικός στόχος του Έτους Φωτός ήταν να συμβάλουμε στην ευαισθητοποίηση του κοινού και των υπευθύνων για τη χάραξη πολιτικής σε παγκόσμιο επίπεδο. Δεν μας ενδιέφερε να φέρουμε επιστήμονες σε επαφή με άλλους επιστήμονες – αυτό συμβαίνει έτσι κι αλλιώς. Ήταν μια ευκαιρία να μιλήσουμε στους ανθρώπους για το πώς οι επιστήμες του φωτός επηρεάζουν την καθημερινή τους ζωή, να τους εξηγήσουμε την περιέργεια προεισάγοντάς τους για το τι πρόκειται να δουν στο μέλλον, να τους εγγύησουμε γιατί λέμε ότι διανύουμε τον αιώνα των τεχνολογιών φωτός», υπογραμμίζει ο κ. Niemela.

Φυσικά, η ευαισθητοποίηση δεν είναι αυτοσκοπός. Ύψιστη φιλοδοξία όλων όσοι συνεργάζονται για τις δράσεις του Έτους Φωτός είναι να συμβάλουν στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των ανθρώπων. «As μπιν ξεκνάμε ό τι το φως είναι σημαντικό στον ανεπτυγμένο κόσμο, αλλά είναι επίσης τρομερά σημαντικό στις φτωχότερες χώρες. Υπάρχουν περιοχές που εξακολουθούν να μη συνδέονται με δίκτυα ηλεκτρισμού».

«Όμως, σήμερα διαθέτουμε λύσεις και δεν υπάρχει πια καμία δικαιολογία για να

Οι επιστήμες και οι τεχνολογίες του φωτός έχουν αμέτρητες εφαρμογές στην καθημερινή μας ζωή, είτε πρόκειται για κάτι απλό, όπως η ανάδειξη ενός έργου τέχνης, είτε για κάτι πιο περίπλοκο, όπως η χρήση δεσμών λέιζερ για την «οπτική παγίδευση» ατόμων και μορίων.

Ο καθηγητής Joe Niemela, ερευνητής και παγκόσμιος συντονιστής της UNESCO για το Διεθνές Έτος Φωτός 2015.

«Το φως είναι σημαντικό στον ανεπτυγμένο κόσμο, αλλά είναι επίσης τρομερά σημαντικό στις φτωχότερες χώρες. Υπάρχουν περιοχές που εξακολουθούν να μη συνδέονται με δίκτυα ηλεκτρισμού».

επιτρέπονται οι βλαβερές λάμπες κροζίνης, που εξακολουθούν να χρησιμοποιούνται σε πολλά χωριά του αναπτυσσόμενου κόσμου», συνεχίζει, υπενθυμίζοντας ότι το Νομπέλ Φυσικής για το 2014 δόθηκε στην ομάδα που εφάρμοσε το λεγόμενο μπλε LED. «Αυτή η ανακάλυψη μας επέτρεψε να κάνουμε ένα άλμα στην κατεύθυνση της ενεργειακής βιωσιμότητας. Είναι υπέροχο νέο, όχι μόνο γιατί μας επιτρέπει να ξεθεωρούμε λιγότερη ενέργεια, αλλά και γιατί μπορούμε να προσφέρουμε ασφαλή, αποτελεσματικό και φτηνό φωτισμό σε όλο τον κόσμο με τη βοήθεια ηλιακών συλλεκτών».

Απομυθοποίηση της επιστήμης

Ως γιος δασκάλων, ο κ. Niemela φαίνεται να έχει έμφυτη την ικανότητα να μεταδίδει τις γνώσεις και φροντίζει να την εξασκεί συστηματικά. Πέρα από τον διοικητικό και ερευνητικό του ρόλο στο ICTP -το οποίο διοικείται από την UNESCO, τη Διεθνή Ύπηρεσία Ατομικής Ενέργειας και το ιταλικό κράτος και δημιουργήθηκε για να παρέχει γνώσεις και δεξιότητες στους επιστήμονες των αναπτυσσόμενων χωρών-, διδάσκει το μεταπτυχιακό πρόγραμμα Οπτικής του Κέντρου, ενώ παράλληλα είναι μέλος του εκπαιδευτικού προσωπικού του Πανεπιστημίου της Τεργέστης.

Στον «ελεύθερο» χρόνο του, έρχεται συστηματικά σε επαφή με το ευρύ κοινό, δίνοντας ομιλίες και κάνοντας παρουσιάσεις σε σχολεία, πανεπιστήμια, επιστημονικά κέντρα κ.α. «Η μεγαλύτερη ανταμοιβή για μένα είναι όταν ένας άνθρωπος καταλαβαίνει μια μαθηματική έννοια χωρίς να έχει κανένα μαθηματικό υπόβαθρο», εξομολογείται.

«Στις ΗΠΑ, από όπου κατάγομαι, όλα τα επιστημονικά ιδρύματα πλέον έχουν προγράμματα για τη μετάδοση της επιστημονικής γνώσης στην κοινωνία. Δεν είναι πάντοτε

εύκολο, πιστεύω όμως ότι ως επιστήμονες έχουμε χρέος να εξηγήσουμε στο κοινό γιατί κάνουμε ό,τι κάνουμε, γιατί χρειαζόμαστε την έρευνα», προσθέτει.

Κάποιες φορές «αρκεί να πάρεις μια τεχνολογία που χρησιμοποιούμε στην καθημερινότητά μας και να τη συνδέσεις με ένα βραβείο Νομπέλ. Άλλες ανακαλύψεις βελτιώνουν την ποιότητα ζωής μας χωρίς να έχουν άμεση εφαρμογή στην καθημερινή ζωή – το να ξέρεις περισσότερα για μια μαύρη τρύπα βελτιώνει την ποιότητα της ζωής σου χωρίς να χρειάζεται να επισκεφθείς μία!».

Σύμφωνα με τον ερευνητή, καθήκον των επιστημόνων είναι να συμβάλουν στην απομυθοποίηση της επιστήμης και στην κατάρτιση του στερεωμένου πως είναι μόνο για τις ιδιοφυίες. Οφείλουν, επίσης, «να αναμειχθούν στην εκπαίδευση και να προτείνουν τρόπους για να κάνουμε την επιστημονική εκπαίδευση πιο ενδιαφέρουσα για τα παιδιά. Μόνο έτσι θα καταφέρουμε να επιστρατεύσουμε τους πιο έξυπνους και τους πιο δημιουργικούς μαθητές – γιατί η επιστήμη είναι δημιουργική διαδικασία και αυτό τη συνδέει με την τέχνη».

Robohon: Το ανθρωποειδές κινητό που περπατά

Λέγεται Robohon και είναι ένα κάτι παραπάνω από «έξυπνο» ανθρωποειδές κινητό τηλέφωνο-ρομπότ, το οποίο...περπατά. Πρόκειται για ένα δημιούργημα της ιαπωνικής εταιρείας Sharp, που ανοίγει νέους δρόμους στην κινητή τηλεφωνία και τη ρομποτική. Η περιέργη συσκευή χρησιμοποιεί το λειτουργικό σύστημα Android, έχει ύψος 7,7 ιντσών (19,5 εκατοστών), 400 θόνη δύο ιντσών και ζυγίζει σχεδόν 400 γραμμάρια. Μπορεί να απαντά μόνη της σε τηλεφωνικές κλήσεις, να ανταποκρίνεται στην φωνή του χρήστη, να προβάλει βίντεο από το κεφάλι της και να...χορεύει ανάλογα με την μουσική που παίζει. Το τηλέφωνο-ρομπότ μπορεί -με τις κάμερές του- να αναγνωρίσει τα πρόσωπα άλλων ανθρώπων,

Το δημιούργημα της Sharp ανοίγει νέους δρόμους στην κινητή τηλεφωνία και τη ρομποτική.

αλλά και τη φωνή τους, κάρη στο ειδικό λογισμικό αναγνώρισης που διαθέτει. Οι χρήστες δεν χρειάζεται να κάνουν τίποτα περισσότερο από το να μιλούν στο τηλέφωνό τους και να του λένε τι θέλουν να κάνει. Παράλληλα, πάντως, αυτό διαθέτει και θόνη αφής. Το Robohon δημιουργήθηκε από τον ειδικό σχεδιαστή ρομπότ Τομτάκα Τακαχάσι και παρουσιάστηκε στην έκθεση CEATEC της Ιαπωνίας. Πρόκειται να βγει στην αγορά -σε άγνωστη τιμή- μέσα στο πρώτο εξάμηνο του 2016, σύμφωνα με το BBC και τη «Ντέιλι Μέιλ». Παραμένει πάντως ερώτημα κατά πόσο όντως θα καλύτερισει τις πρακτικές ανάγκες των (πλούσιων) καταναλωτών ή θα είναι απλώς ένα χαριτωμένο «γκάτζετ».

MARKET PLACE

Με πτήση Λάρνακα – Αθήνας η Emirates από Μάρτιο

Την αύξηση της χωρητικότητας της προς την Αθήνα με την προσθήκη δεύτερης καθημερινής πτήσης από την 1η Μαρτίου 2016 ανακοίνωσε η Emirates, ανεβάζοντας στις 14 το σύνολο των εβδομαδιαίων πτήσεων της εταιρείας που εξυπηρετούν την ελληνική πρωτεύουσα. Η πτήση θα συνδέεται με την υφιστάμενη διαδρομή Ντουμπάι-Λάρνακα, επιτρέποντας στους ταξιδιώτες να κάνουν κράτηση εισιτηρίων μεταξύ της κυπριακής πόλης και της Αθήνας. Η υπηρεσία Ντουμπάι-Λάρνακα-Αθήνα θα εκτελείται από Boeing 777-300ER αεροσκάφος σε μια διαμόρφωση τριών κατηγοριών, με οκτώ ιδιωτικές σουίτες στην πρώτη θέση, 42 πλήρως ανακλινόμενα καθίσματα στην business class και 310 ευρύχωρα καθίσματα στην οικονομική θέση.

Νέα διευθύντρια Μάρκετινγκ για Ryanair

Η Ryanair ανακοίνωσε την ανάθεση καθηκόντων Διευθύντριας Μάρκετινγκ και Πωλήσεων για την Ανατολική Μεσόγειο στην κ. Chiara Ravara, η οποία θα επιβλέπει τις δραστηριότητες της Ryanair σε Ελλάδα και Κύπρο, Κροατία, Μάλτα και Μαυροβούνιο. Με Ιταλική καταγωγή, η κ. Ravara εργάστηκε ήδη ως στέλεχος στο τμήμα μάρκετινγκ της Ryanair για δύο χρόνια, όπου συμμετείχε στις δραστηριότητες της εταιρείας σε Ελλάδα, Ιταλία και Κροατία, ενώ προηγουμένως εργάστηκε ως Διευθύντρια Μάρκετινγκ και Δημοσίων Σχέσεων στην AVIAREPS (Μιλάνο) όπου διύπνησε πολλαπλά accounts στον ταξιδιωτικό κλάδο.

Υβριδική τεχνολογία στο νέο Toyota RAV 4

Το νέο Toyota RAV4, το μοναδικό αυτοκίνητο στην κατηγορία του που εξοπλίζεται με τρεις διαφορετικούς τύπους κινητήρων, βενζίνης, diesel, καθώς επίσης και με τη μοναδική υβριδική τεχνολογία της εταιρείας, παρουσιάστηκε στα κυπριακά ΜΜΕ. Το υβριδικό RAV4 είναι διαθέσιμο τόσο σε προσδοκώμενες όσο και σε τετρακίτες εκδόσεις. Αποτελείται από έναν κινητήρα βενζίνης χωρητικότητας 2,5 λίτρων, ο οποίος μπορεί να λειτουργήσει με βάση τον κύκλο Atkinson, σε συνδυασμό με ένα ισχυρό ηλεκτρικό motor και μια συστοική μπαταρία ιόντων νικελίου (NiMH), οι οποίες είναι εγκατεστημένες σε ειδικά σχεδιασμένο χώρο κάτω από τα πίσω καθίσματα.

Λύσεις IBM από Logicom στη Μέση Ανατολή

Στη διανομή επιλεγμένων λύσεων και προϊόντων λογισμικού και servers/storage στις αγορές της Σαουδικής Αραβίας, του Λιβάνου, της Ιορδανίας και του Ιράκ συμφώνησαν η εταιρεία πληροφορικής IBM και η κυπριακή εταιρεία Logicom. Η Newcytech, εταιρεία του ομίλου Logicom στην Κύπρο, είναι ήδη συνεργάτης της IBM. Στο πλαίσιο της συνεργασίας που υπεγράφη, οι υφιστάμενοι αλλά και νέοι συνεργάτες που θα πιστοποιηθούν θα μπορούν να προσωπών τις λύσεις της IBM στις πιο πάνω αγορές με την υποστήριξη των ειδικών της Logicom.

ΑΝΑΛΥΣΗ

Η Κίνα μπορεί να αυξήσει τα επιτόκια των ΗΠΑ

Του JAMES SAFT / REUTERS

Οι εκροές κεφαλαίων από την Κίνα ενδεχομένως να προκαλέσουν νέο πλήγμα στις διεθνείς κεφαλαιαγορές, οδηγώντας σε αύξηση των αμερικανικών επιτοκίων πέραν των επιπέδων που θα διαμορφώνονταν υπό άλλες συνθήκες. Τα κεφάλαια αποχωρούν μαζικά από την Κίνα, κυρίως λόγω ανησυχιών για την επιβράδυνση της οικονομίας της και την εξασθένιση του γουάν και για τις επιπτώσεις της εκτεταμένης εκστρατείας της κυβέρνησης να πατάξει την διαφθορά. Ορισμένοι αναλυτές εκτιμούν πως η διαφυγή υπερβαίνει το 1 τρις. δολάρια. Από πλευράς τους, οι υπεύθυνοι αξιωματικοί για τη διαχείριση των συναλλαγματικών διαθεσίμων της χώρας θα πρέπει είτε να πωλήσουν μέρος των περιουσιακών στοιχείων αυτών, που φθάνουν τα 3,3 τρις. δολάρια, είτε να επιτρέψουν στο γουάν να εξασθενήσει περαιτέρω. Εν τω μεταξύ, καθώς το εξασθενημένο γουάν βοηθά τις κινεζικές εξαγωγές, παράλληλα μπορεί να προκαλέσει σειρά αυτοτροφοδοτούμενων υποτιμήσεων. Έτσι η Κίνα ανθίσταται στις πιέσεις να δώσει στις δυνάμεις της αγοράς το περιθώριο να παίξουν τον ρόλο τους. «Είναι γελοίο και αδύνατον», δήλωσε ο Χαν Τζουν, αναπληρωτής διευθυντής του γραφείου της Επιτροπής Οικονομικών και Χρηματοπιστωτικών Υποθέσεων του Κομμουνιστικού Κόμματος, όταν ερωτήθηκε σχετικά με μια περαιτέρω εξασθένιση του γουάν. «Η Κίνα εξακολουθεί να έχει τεράστιες εισηρές κεφαλαίων».

Η απόφαση του Πεκίνου να στηρίξει το εθνικό νόμισμα υποδηλώνει περαιτέρω πωλήσεις αμερικανικών περιουσιακών στοιχείων και, ειδικότερα, κρατικών ομολόγων, εταιρικών ομολόγων και άλλων κατηγοριών χρέους. Ενόσω πωλούνται στην αγορά οι προαναφερθέντες τίτλοι, θα πιέζονται ανοδικά οι αποδόσεις τους σε επίπεδα υψηλότερα από εκείνα στα οποία σε άλλες συνθήκες θα έφθασαν. Αυτό, βέβαια, δεν σημαίνει πως τα αμερικανικά επιτόκια θα αυξηθούν. Ο συνολικός αντίκτυπος των όσων συμβαίνουν στην Κίνα είναι αποπληρωστικός.

Οι μαζικές εκροές κεφαλαίων και πωλήσεις αμερικανικών ομολόγων από το Πεκίνο μπορούν να επηρεάσουν τις αποφάσεις της Fed.

ποδείχθηκε, πυροδοτήθηκαν από τα οικονομικά στοιχεία της Κίνας, που απείχαν των προσδοκιών». Τα πρόσφατα δεδομένα κατέδειξαν ότι τα συναλλαγματικά διαθέσιμα της Κίνας μειώθηκαν περισσότερο από ποτέ σε μηνιαία βάση τον Δεκέμβριο και έφθασαν τα 108 δισ. δολάρια. Συνολικά το παρελθόν έτος τα συναλλαγματικά διαθέσιμα της χώρας ελαττώθηκαν περισσότερο από μισό τρισεκατομμύριο δολάρια.

Κατά τις εκτιμήσεις της Bank of America Merrill Lynch, η Κίνα πούλησε αμερικανικά κρατικά ομόλογα 292 δισ. δολαρίων το 2015, καθώς και ομόλογα κρατικών υπηρεσιών των ΗΠΑ ύψους 3 δισ. δολαρίων και μη αμερικανικά περιουσιακά στοιχεία 170 δισ. δολαρίων. Χθες, η ίδια τράπεζα πρόβλεψε ότι τα ομόλογα των αμερικανικών ομίλων πιθανώς να αποδειχθούν ευάλωτα στις πωλήσεις εκ μέρους της Κίνας. Εκτιμά, μάλιστα, πως η χώρα διατηρεί στην κατοχή αμερικανικά εταιρικά ομόλογα ύψους 400 δισ. δολαρίων. Το spread των swap - αυτό το επιπλέον που κερδίζει ένας επενδυτής καθώς αποδέχεται κυμαινόμενη απόδοση από μία τράπεζα παρά την καθορισμένη από ένα κρατικό ομόλογο - έχει περισταλεί τις τελευταίες εβδομάδες. Η εξέλιξη αυτή συνδέεται με τις πωλήσεις περιουσιακών στοιχείων από το Πεκίνο. Στις αρχές της εβδομάδας το spread στα διετή swap είχε υποχωρήσει στις 9 μονάδες βάσης έναντι των 24 μονάδων βάσης προ μηνός. Για να είμαστε βέβαιοι, το κόστος δανεισμού σε δολάρια παραμένει χαμηλό. Και αυτό είναι απλά η άλλη όψη του φαινομένου συσσωρευσης συναλλαγματικών διαθεσίμων από την Κίνα τα τελευταία 15 χρόνια. Η τάση αυτή οδοντοβήχτη συνέβαλε στο να φθάσουν σε πολύ χαμηλά επίπεδα τα αμερικανικά επιτόκια, ανεξαρτήτως των προσαρμογών της Fed. Πάντως, είναι σημαντικό να μην υποβαθμίζει κανείς τον βαθμό στον οποίο η διαχείριση των διαθεσίμων από την Κίνα μπορεί να περιπλέξει τη διαχείριση της οικονομίας των ΗΠΑ και να αναταράξει τις αγορές.

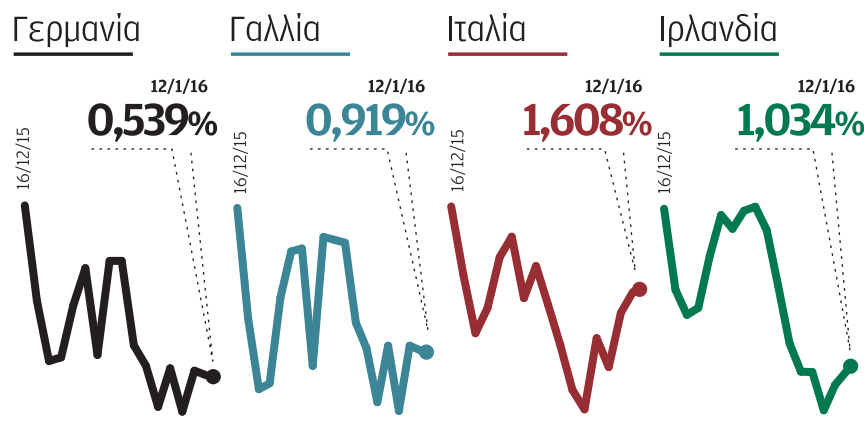
Η ΕΚΤ θωράκισε την Ευρωζώνη

Χαμηλά οι αποδόσεις των ομολόγων λόγω ποσοτικής χαλάρωσης, παρά την αναταραχή στις αγορές

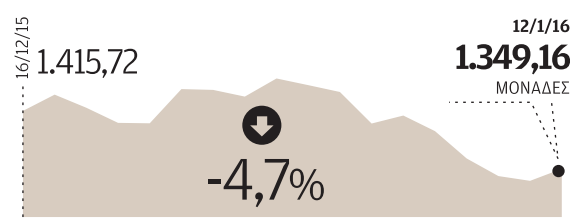
Ασπίδα τα μέτρα της ΕΚΤ

Παρά τη νευρική κατάσταση που επικρατεί στις διεθνείς αγορές, το κόστος δανεισμού στην Ευρωζώνη υποχωρεί λόγω της πολιτικής της ΕΚΤ

ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ 10ΕΤΩΝ ΟΜΟΛΟΓΩΝ

Το ευρύτερο κλίμα απαισιοδοξίας ανατακλάται από τις απώλειες του πανευρωπαϊκού δείκτη FTSE Eurotop-300

Την περασμένη εβδομάδα, όταν η χρηματιστηριακή δείκτης κατέρρευσε, το κόστος δανεισμού των κρατών-μελών της Ευρωζώνης μειώθηκε.

στην 1,0024% και χθες κινούνταν στο 1,0339%. Ακόμη και η άνοδος 0,1% που σημειώθηκε στις αποδόσεις των 10ετών πορτογαλικών ομολόγων θεωρείται αμελητέα, δεδομένης της αναταραχής στις διεθνείς αγορές. Μόνον στην Ισπανία, οι αποδόσεις των κρατικών ομολόγων ακολουθούν ανοδική πορεία, φθάνοντας το 1,833% στα 10ετή χρεόγραφα.

Αναλυτές της αγοράς επισυνάπτουν στην Wall Street Journal

πως βασικός λόγος για την υποχώρηση του κόστους δανεισμού των κρατών-μελών της Ευρωζώνης είναι ότι τα αίτια της κρίσης δεν αφορούν την ευρωπαϊκή οικονομία αλλά την κινεζική. Παράλληλα, όμως, οι επενδυτές αναμένουν τη λήψη πρόσθετων μέτρων από την ΕΚΤ για την ενίσχυση του πληθωρισμού στην Ευρωζώνη που παρέμεινε στάσιμος τον Δεκέμβριο στο 0,2% επί δεύτερο κατά σειρά μήνα.

Πολλές εκδόσεις, μεγάλη ζήτηση

Οι κυβερνήσεις των κρατών-μελών της Ευρωζώνης επισημαίνουν ότι οι παγκόσμιες οικονομίες που επικρατούν στις αγορές κρατικών ομολόγων τους παρά το γενικότερο κλίμα αναταραχής που κυριαρχεί σε παγκόσμια κλίμακα. Χθες, η Γερμανία, η Ισπανία, η Ολλανδία και η Αυστρία κατάφεραν να αντλήσουν 12 δισ. δολάρια από την πώληση ομολόγων με διάρκεια 6 μηνών της δεκαετίας, γεγονός που αντικατοπτρίζει τις θετικές προσδοκίες των επενδυτών για τις οικονομίες της Ευρωζώνης σε μακροπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα. Σήμερα και αύριο είναι, επίσης, δρομολογημένες δημοπρασίες ομολόγων στην Ιταλία, τη Γερμανία και την Ισπανία, συνολικού ύψους 16,8 δισ. ευρώ. Μεγάλη επιτυχία είχε χθεσινή δημοπρασία στην Ισπανία, με το υπουργείο Οικονομικών να πουλά 10ετή ομόλογο 9 δισ. ευρώ μέσω τραπεζών όταν η προσφορά ξεπερνούσε τα 29 δισ. ευρώ, δηλαδή ήταν αρκετά υψηλότερη. Η Ολλανδία προχώρησε στην έκδοση ομολόγων 1,18 δισ. ευρώ με λήξη το 2033 και η Γερμανία δανείστηκε 762 εκατ. ευρώ από τη διάθεση ομολόγων συνδεδεμένων με τον πληθωρισμό και ωρίμασαν το 2026.

BLOOMBERG

Με κέρδη 0,45% έκλεισε το ΧΑΚ την Τρίτη

Με μικρή άνοδο 0,45% έκλεισε το κυπριακό χρηματιστήριο την Τρίτη, με τον γενικό δείκτη του ΧΑΚ να κλείνει στις 66,38 μονάδες. Με θετικό πρόσημο

Ο ημερήσιος όγκος συναλλαγών διαμορφώθηκε στις 220.102 ευρώ, ενώ η Τράπεζα Κύπρου προσέλαβε ογκο 142.274 ευρώ.

έκλεισαν οι επιμέρους χρηματιστηριακοί δείκτες, με τον δείκτη FTSE/CySE 20 να καταγράφει άνοδο σε ποσοστό 0,45%, κλεινόντας στις 38,27 μονάδες, ενώ η κύρια αγορά, η εναλλακτική, τα ξενοδοχεία και οι επενδυτικές, σημείωσαν κέρδη σε ποσοστό 0,31%, 0,61%, 1,90% και

0,25%. Ο ημερήσιος όγκος συναλλαγών ανήλθε στις 220.102 ευρώ. Η Τράπεζα Κύπρου συγκέντρωσε το μεγαλύτερο επενδυτικό ενδιαφέρον, με όγκο 142.274 ευρώ και την μετοχή να κλείνει με άνοδο 0,72% στο 0,14 ευρώ. Ακολούθησαν οι μετοχές της Logicom με όγκο 39.201 ευρώ, άνοδο 0,32% και τιμή κλεισίματος το 0,63 ευρώ, της Apollo Investments με όγκο 15.674 ευρώ, άνοδο 5% και τιμή 0,12 ευρώ, της Δημητρά Επενδυτική με 6.200 ευρώ, πτώση 0,52% και τιμή 0,38 ευρώ, καθώς και της Ελληνικής Τράπεζας με 3.047 ευρώ, χωρίς μεταβολή στο 1,22 ευρώ.

Από τις συναλλαγές που έτυχαν διαπραγματεύσεως, εννέα κινήθηκαν ανοδικά, τρεις πτωτικά και επτά παρέμειναν αμετάβλητες, τον ώρα που 68 μετοχές δεν έτυχαν διαπραγματεύσεως, ενώ ο συνολικός αριθμός των συναλλαγών ανήλθε στις 129.

Ο δείκτης FTSE 100 του Λονδίνου έκλεισε με κέρδη 0,98%, ο ΧΕΤΡΑ DAX της Φρανκφούρτης (φωτ.) με κέρδη 1,63% και ο CAC 40 της Γαλλίας με κέρδη 1,53%.

Οι δείκτες ενισχύθηκαν, οι φόβοι παραμένουν

Ανοδικά κινήθηκαν χθες όλες οι ευρωπαϊκές αγορές, καθώς ο μείζων αποσταθεροποιητικός παράγοντας των τελευταίων ημερών, τα κινεζικά χρηματιστήρια, παρουσίασε τάσεις σταθεροποίησης. Τα ευρωπαϊκά χρηματιστήρια έκλεισαν, ωστόσο, με κέρδη μικρότερα από όσα είχε φανεί να καταγράφουν στην αρχή της συνεδρίασης, καθώς στη διάρκεια των τελευταίων δύο ωρών οι τιμές του πετρελαίου υποχώρησαν εκ νέου σε επίπεδα γύρω στα 30 δολάρια το βαρέλι, που είχαν ανακάμψει νωρίτερα στα 32 δολάρια το βαρέλι. Αναλυτές της Credit

Η συνεχιζόμενη πτώση της τιμής του πετρελαίου πιέζει τα χρηματιστήρια μέσω του ενεργειακού κλάδου.

Suisse απέδωσαν την άνοδο ορισμένων μετοχών ευρωπαϊκών εταιρειών στη διαφανή ανάκαμψη της Ευρωζώνης αλλά και στην υποχώρηση του ευρώ, που αργά το βράδυ βρισκό-

ταν στο 1,0853 δολάριο. Οι βρετανικές επιχειρήσεις λιανικού εμπόριου Tesco, Sainsbury και Marks & Spencer σημείωσαν κέρδη από 6,7% έως 1%, ενώ ο μεγαλύτερος όμιλος σούπερ μάρκετ της Βρετανίας, η Morrisons, έκλεισε με άνοδο 8,7%. Έτσι ο δείκτης FTSE 100 του Λονδίνου έκλεισε με κέρδη 0,98%, ο Χετρά Dax της Φρανκφούρτης με κέρδη 1,63% και ο CAC 40 της Γαλλίας με κέρδη 1,53%. Με σημαντικά άνοδο 1,08% έκλεισε, άλλωστε, η αγορά του Μιλάνου, ενώ ο πανευρωπαϊκός δείκτης FTSE Eurotop 100 έκλεισε με κέρδη 1,02%.

Ο ΔΗΚΤΗΣ

Μας κατατρέπει ακόμα

Η κυπριακή αγορά ακινήτων αρχίζει δειλά-δειλά να εκλύει ξανά το ενδιαφέρον Βρετανών αγοραστών. Ωστόσο, σε κάθε σχετικό δημοσίευμα γίνεται αναφορά στην κατάσταση που επικρατούσε στο παρελθόν και στα γνωστά προβλήματα με τους τίτλους ιδιοκτησίας για τα οποία γίναμε ρεζίλι διεθνώς. Πρόσφατο παράδειγμα άρθρο στην Telegraph το οποίο έμοιαζε περισσότερο με οδηγή για το τι να αποφύγει κάποιος όταν αγοράζει ακίνητο στην Κύπρο.

Καμπανάκι μέσω Βελγίου

Μπορεί στην Κύπρο ο τομέας των υπηρεσιών να αισιοδοξεί ότι το 2015 θα κινήσει καλύτερα λόγω των φορολογικών μέτρων που πήρασαν από τη Βουλή αλλά χρειάζεται προσοχή. Τη Δευτέρα η Σιδηρά Κυρία της Επιτροπής Ανταγωνισμού της ΕΕ, Margrethe Vestager, ανακοίνωσε ότι η φορολογική πρακτική που ακολουθούσε το Βέλγιο τα τελευταία χρόνια σε σχέση με τη φορολόγηση πολυεθνικών εταιρειών ήταν παράνομη. Ως συνέπεια, 35 εταιρείες θα πρέπει να πληρώσουν αναδρομική φορολογία 700 εκατ. ευρώ. Άουτς.

Γουρλής ο Χάρης;

Με αφορμή την εκλογή του Κυριάκου Μητσοτάκη στο πθόδαιο της ηγεσίας της Νέας Δημοκρατίας, υπενθυμίζουμε πως ο Έλληνας πολιτικός ξεκίνησε την προεκλογική του εκστρατεία από την Κύπρο και συγκεκριμένα από συνάντηση με τον υπουργό Οικονομικών Χάρη Γεωργιάδη. Δίλοιο τυχαία λοιπόν ο υπουργός μέσω Twitter εξέφρασε τα συγχαρητήρια του προς τον Έλληνα πολιτικό.

Αντικυκλικό απόθεμα

Στο 0% καθόρισε η Κεντρική Τράπεζα το αντικυκλικό κεφαλαιακό απόθεμα ασφαλείας για την περίοδο μέχρι τις 31 Μαρτίου. Με άλλα λόγια δεν ζητά από τις τράπεζες να λάβουν επιπρόσθετα κεφάλαια λόγω έντονης πιστωτικής επέκτασης. Το αντικυκλικό κεφαλαιακό απόθεμα μπορεί να ανέλθει μέχρι και σε 2,5% σε περιόδους μεγάλης πιστωτικής επέκτασης. Στην κατάσταση που είναι η Κύπρος θα ήταν καλύτερα αν ήταν αρνητικό, λέμε εμείς.

Accelerated growth?
Sustainable growth?

Find out how EY is helping global organizations design and execute strategies that make accelerated sustainable growth achievable. ey.com/advisory #BetterQuestions